

WOENSDAG 3 DECEMBER 2008

VOORZITTER: HANS-GERT PÖTTERING

Voorzitter

(De vergadering wordt om 15.00 uur geopend)

1. Hervatting van de zitting

De Voorzitter. – Ik verklaar de zitting van het Europees Parlement, die op donderdag 20 november 2008 werd onderbroken, te zijn hervat.

2. Goedkeuring van de notulen van de vorige vergadering: zie notulen

3. Samenstelling Parlement: zie notulen

4. Rectificaties (artikel 204 bis van het Reglement): zie notulen

5. Verklaringen van de Voorzitter

De Voorzitter. – Een week geleden, op 26 november, vond in Bombay in India een serie gecoördineerde terroristische aanslagen plaats. Volgens het Indiase ministerie van Binnenlandse Zaken zijn als gevolg van deze afschuwelijke aanslagen bijna 190 mensen omgekomen, onder wie 22 buitenlanders. 200 mensen raakten bij de aanslagen gewond, en het is nog onduidelijk hoeveel van hen zullen overleven.

Namens het Europees Parlement wil ik uitdrukking geven aan mijn woede over deze afschuwelijke aanslag op onschuldige mensen, en wil ik ons diepste medeleven betuigen aan de families van allen die hierbij zijn omgekomen.

Verder wil ik de mensen die bij de aanslagen gewond zijn geraakt en hun families verzekeren van onze steun en ons oprechte medeleven.

Het Europees Parlement veroordeelt deze terroristische acties scherp en wil in deze tijd van rouw zijn solidariteit betuigen met India, zijn volk en zijn autoriteiten. Vandaag zijn we in ons hart allemaal Indiërs.

Terrorisme is een directe aanval op de vrijheid, mensenrechten en democratie. Terrorisme is een poging om door blind geweld onze waarden teniet te doen, waarden die ons in de Europese Unie en in onze lidstaten verenigen.

Dames en heren, zoals u weet was op het exacte tijdstip van de aanslagen een delegatie van de Commissie internationale handel van het Europees Parlement aanwezig in Bombay.

Ondanks de rouw over de tragische aanslagen willen wij niettemin onze vreugde en opluchting uitspreken over het feit dat alle deelnemers aan de reis van deze parlementaire delegatie weer veilig en ongedeerd in ons midden zijn. Een aantal van de delegatieleden van het Europees Parlement bevond zich op het tijdstip van de aanslagen in de getroffen hotels en verkeerde in onmiddellijk levensgevaar.

Ik heet u allen welkom terug in Brussel.

Dames en heren, in het bijzonder wil ik in ons midden begroeten: Ignasi Guardans, die de delegatie leidde, Daniel Caspary, Béla Glattfelder, Syed Kamall, Sajjad Karim, Erika Mann, Jan Tadeusz Masiel en Mia De Vits. Het is fantastisch dat u allen weer hier bent.

(Applaus)

Ik ben tevens zeer verheugd dat de volgende medewerkers van het Europees Parlement weer in ons midden zijn, en ik begroet hen even hartelijk: Alberto Rodas, Christopher Ford, Levente Csaszsi en Vladymyr Dedobbeleer, de fractiemedewerkers Arielle Rouby en Barbara Melis, evenals de tolken, Vincent Capet van het Europees Parlement en twee freelancetolken, Karen Twidle en Michael Hill.

(Applaus)

We zijn allemaal opgelucht dat het u ondanks alles goed gaat, en ik hoop dat u ook psychisch snel zult herstellen van deze vreselijke ervaring.

Mijn bijzondere dank en erkentelijkheid gaan uit naar het Indiase volk, aan hen die u, ondanks de onzekere situatie ter plaatse, bescherming en hulp hebben geboden.

Mijn dank geldt verder de consulaten van de lidstaten van de Europese Unie die, naar de letter en de geest van de Europese Verdragen, blijk hebben gegeven van solidariteit door u tijdens deze calamiteit bij te staan.

Ik zou iedereen eraan willen herinneren dat alle burgers van de Europese Unie wier lidstaat van herkomst geen plaatselijke vertegenwoordiging heeft – zoals in dit geval in Bombay – contact kunnen opnemen met het consulaat van een andere EU-lidstaat. Dergelijke situaties vormen een oprechte uitdrukking van concrete solidariteit tussen de volkeren van de Europese Unie.

(Applaus)

Dames en heren, onze gedachten gaan vandaag echter bovenal uit naar de slachtoffers van de aanslagen in India en naar hun families. Hun dood en de omstandigheden die ertoe hebben geleid, zijn misdaden die onder alle omstandigheden onacceptabel zijn.

Terrorisme – ongeacht waar en door wie gepleegd – moet worden bestreden met vastberaden optreden en solidariteit. De Europese Unie wordt opgeroepen om samen met de internationale gemeenschap terrorisme in al zijn vormen te bestrijden.

Wij laten ons hierbij leiden door onze rechtsbeginselen. De strijd tegen het terrorisme mag alleen worden gevoerd overeenkomstig de waarden die wij verdedigen.

*

* *

Zojuist heeft mij het vreselijke nieuws bereikt dat minder dan een uur geleden in het Baskische stadje Azpeitia een zeventigjarige zakenman, de heer Uría Mendizabal, is vermoord – naar verluidt door de ETA, hoewel dit nog niet is bevestigd.

Ik veroordeel deze terroristische aanslag en wil hierbij de familie en vrienden van de heer Uría verzekeren van mijn diepe bedroefdheid en oprechte medeleven. Daarnaast wil ik mijn solidariteit uitspreken met het Spaanse volk, haar autoriteiten en haar democratische instellingen.

Ik wil u vragen om te gaan staan ter nagedachtenis van de slachtoffers in Bombay en de vermoorde burger van de Europese Unie in Spanje.

(Het Parlement neemt een minuut stilte in acht)

*

* *

Dames en heren, velen van u dragen het rode lintje. Afgelopen maandag, 1 december 2008, was de twintigste Wereld Aidsdag.

Aids-HIV is een vreselijke ziekte, waarmee elke 24 uur 7 000 mensen worden besmet, zonder dat zij dit weten. Met reeds 33 miljoen HIV-geïnfecteerden is Afrika het zwaarst getroffen.

Ook in Europa worden er echter elke dag mensen met het virus besmet. Volgens officiële cijfers van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) zijn er in Europa van 1999 tot 2006 meer dan 800 000 nieuwe besmettingen geconstateerd, waarvan bijna 270 000 in de lidstaten van de Europese Unie.

Minstens één op de tien besmette personen is jonger dan 25 jaar. Dit onderstreept de dringende noodzaak van intensievere voorlichtings- en preventiecampagnes en van de beschikbaarheid van vrijwillige – en anonieme – tests.

We moeten ons politiek ertoe verbinden om de middelen voor de strijd tegen deze ziekte te verhogen en maatregelen te nemen voor vroege opsporing, en aldus een zo vroeg mogelijke zorg en behandeling mogelijk te maken.

Namens het Europees Parlement wil ik de lidstaten uitdrukkelijk verzoeken maatregelen te nemen ter voorkoming van elke vorm van discriminatie of stigmatisering van besmette personen.

(Applaus)

6. Ingekomen stukken: zie notulen

7. Mondelinge vragen en schriftelijke verklaringen (indiening): zie notulen

8. Van de Raad ontvangen verdragsteksten: zie notulen

9. Kredietoverschrijvingen: zie notulen

10. Regeling van de werkzaamheden

De Voorzitter. – De definitieve ontwerpagenda van deze vergaderperiode, die door de Conferentie van voorzitters is opgesteld overeenkomstig artikel 130 en 131 van het Reglement tijdens haar vergadering van 20 november 2008, is rondgedeeld. Er is een verzoek om deze ontwerpagenda als volgt te wijzigen:

Woensdag

Verzoek van de Confederale Fractie Europees Unitair Links/Noords Groen Links en de Fractie De Groenen/Vrije Europese Alliantie om de stemming over het verslag-De Keyser over de deelname van de staat Israël aan communautaire programma's alsmede de stemming over de ontwerpresoluties tot besluit van het debat over hetzelfde onderwerp uit te stellen tot een later tijdstip.

Francis Wurtz, namens de GUE/NGL-Fractie. – (FR) Meneer de Voorzitter, ons verzoek is gebaseerd op een zeer duidelijk feit waarvan iedereen op de hoogte is. Eind mei van dit jaar heeft een officiële delegatie van ons Parlement, waarin alle fracties vertegenwoordigd waren, Israël en de Palestijnse gebieden bezocht, met inbegrip van de Gazastrook.

Op basis van hetgeen zij ter plaatse heeft vastgesteld heeft de delegatie na afloop van haar bezoek unaniem een verklaring aangenomen. Daarin staat onder andere het volgende:

(EN) *'We strongly feel that without serious signs of good faith translated into tangible improvements on the ground, the time is not yet right to upgrade EU-Israel relations'.*

(FR) Sindsdien heeft zich geen enkel significant teken voorgedaan, integendeel zelfs. Daarom denken wij dat wij een zeer slecht signaal afgeven als wij vandaag de aanbeveling van de Raad goedkeuren.

Mijn fractie stelt voor de stemming uit te stellen tot de bewuste tekenen, waartoe de delegatie, die ons Parlement vertegenwoordigt, enkele maanden geleden unaniem opriep, zichtbaar zijn in het beleid van Israël en in de feitelijke situatie ter plaatse.

Daniel Cohn-Bendit, namens de Verts/ALE-Fractie. – (DE) Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, soms moeten wij zeer moeilijke beslissingen nemen. Ik vind dat het debat dat we in Europa – hier in dit Parlement – over Israël en Palestina voeren, altijd zeer moeilijk is.

Wanneer we beslissingen nemen, moeten we ook de visie in het oog houden. Het zou rampzalig zijn als dit Parlement tegen een motie zou stemmen die de versterking van de banden tussen Israël en het Europees Parlement beoogt. Ik herhaal: het zou rampzalig zijn om hiertegen te stemmen. Het zou echter eveneens rampzalig zijn om vóór te stemmen; wij weten immers allemaal hoe moeilijk en delicaat de situatie is. Veertien dagen geleden was ik in Israël. Ik heb met mijn eigen ogen gezien dat zowel de Israëli's als de Palestijnen aan het einde van hun krachten zijn. Het zou rampzalig zijn om de frustratie van de Israëli's te vergroten door nee te zeggen, maar het zou even rampzalig zijn om de frustratie van de Palestijnen te vergroten door ja te zeggen. Laat ons daarom verstandig zijn en de stemming uitstellen. We moeten nog praten, we moeten nog handelen. Soms is het verstandiger de discussie kalm voort te zetten dan emotioneel en te snel een besluit te nemen, dat ofwel de ene partij, ofwel de andere zal frustreren en teleurstellen.

Wij in Europa hebben een bemiddelende taak, en deze taak moeten we behouden. Om deze reden stellen wij voor de stemming uit te stellen. Soms betekent verstandig zijn wachten.

José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, *namens de PPE-DE-Fractie*. – (ES) Mijnheer de Voorzitter, wat dit onderwerp betreft wil ik graag zeggen dat de Commissie buitenlandse zaken van het Europees Parlement, met inbegrip van de rapporteur, mevrouw De Keyser, met grote meerderheid voor het verslag van mevrouw De Keyser heeft gestemd.

We begrijpen de zorgen van dit Parlement over de vernedering en de frustratie van het Palestijnse volk en hebben deze gisteren overgebracht aan de minister van Buitenlandse Zaken van Israël, die een ontmoeting had met de Commissie buitenlandse zaken.

Juist daarom echter vinden wij dat dit Parlement zich moet uitspreken, mijnheer de Voorzitter, in de eerste plaats middels een resolutie. Ik kondig hierbij aan dat mijn fractie steun zal geven aan de door links ingediende amendementen, waarin wordt voorgesteld betrekkingen aan te knopen. Mijnheer Wurtz, het gaat hier niet om een soort 'upgrade' van de betrekkingen met Israël, maar om het stemmen voor een resolutie en voor de instemming die het Europees Parlement overeenkomstig zijn bevoegdheden uit hoofde van de Verdragen moet verlenen voor de onderhandelingen die worden gevoerd door de Europese Commissie en de zevenentwintig lidstaten.

Daarom zijn wij, mijnheer de Voorzitter, van mening dat het Europees Parlement zich duidelijk uit moet spreken voor vrede, voor vrede in het Midden-Oosten, en zijn instemming moet verlenen aan deze wetenschappelijke en technologische samenwerkingsovereenkomst met Israël. Deze kwestie moet dan ook op de agenda van deze plenaire vergadering blijven staan, zoals ook door de Conferentie van fractievoorzitters is besloten.

(Het Parlement willigt het verzoek in)

Donderdag

- geen wijzigingen

(Het Parlement stelt de agenda vast)

11. Welkomstwoord

De Voorzitter. – Dames en heren, tot mijn grote genoegen kan ik u meedelen dat een groep vooraanstaande religieuze hoogwaardigheidsbekleders en persoonlijkheden uit het maatschappelijk middenveld van Bulgarije, geleid door Zijne Eminentie de metropoliet Dometijan van Vidin, heeft plaatsgenomen op de eretribune. Onze gasten nemen deel aan een seminar over culturele diversiteit in Europa, dat op 4 december hier in het Europees Parlement plaatsvindt. In de laatste maand van het Europese Jaar van de interculturele dialoog heet ik u allen zeer hartelijk welkom in het Europees Parlement. Welkom in het Europees Parlement.

(Applaus)

12. Voorbereiding van de Europese Raad (11-12 december 2008) (debat)

De Voorzitter. – Aan de orde zijn de verklaringen van de Raad en de Commissie over de voorbereiding van de Europese Raad op 11 en 20 december 2008.

Jean-Pierre Jouyet, *fungerend voorzitter van de Raad*. – (FR) Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de voorzitter van de Commissie, geachte leden van het Parlement, om te beginnen wil ik mij, mijnheer de Voorzitter, aansluiten bij de door u betuigde compassie, emoties en solidariteit ten aanzien van de slachtoffers van deze barbaarse daden in Mumbai, en met de Indiase bevolking, die ook is getroffen door deze tragedies.

Ik heb de heer Guardans verwelkomd bij zijn aankomst op de luchthaven Parijs – Charles de Gaulle en wil naar aanleiding daarvan graag zeggen dat wij, op Europees niveau, allen lering moeten trekken uit de samenwerking tussen de verschillende consulaten. Net als u, mijnheer de Voorzitter, ben ik van mening dat wij de coördinatie op dit gebied op Europees niveau zeer zeker moeten verbeteren, nog voor er een gemeenschappelijke diplomatieke dienst wordt opgericht.

Tot slot wil ik nog mijn deelneming betuigen aan de nabestaanden van het Spaanse slachtoffer en namens de Raad onze solidariteit met onze Spaanse vrienden en de Spaanse autoriteiten bevestigen.

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de voorzitter van de Commissie, geachte dames en heren Parlementsleden, de Europese Raad van 11 en 12 december aanstaande – mijn excuses, ik heb vergeten de vice-voorzitter van de Europese Commissie, mevrouw Wallström, te begroeten – is bijzonder belangrijk. De agenda is zeer goed gevuld, aangezien de toekomst van het Verdrag van Lissabon, het Europese antwoord op de internationale economische en financiële situatie, de strijd tegen de klimaatverandering en het energiepakket allemaal moeten worden behandeld.

Ten aanzien van het Verdrag van Lissabon kan ik u vertellen dat wij contact onderhouden met de Commissie en met onze Ierse vrienden. De verschillende partijen hebben de afgelopen dagen in Ierland samengewerkt en u, mijnheer de Voorzitter, was daarbij aanwezig in naam van het Europees Parlement. Het Ierse parlement heeft u ook gehoord inzake deze kwestie. Ik verwacht dat het werk van deze groep zal leiden tot drie conclusies.

De eerste is dat de leden van het Ierse parlement vrezen dat Ierland het gevaar loopt om in zekere mate te worden gemarginaliseerd binnen de Europese Unie, en daar op de korte en middellange termijn nadeel van zal ondervinden.

De tweede conclusie is dat de volledige en volwaardige participatie van Ierland in de Europese Unie in hun ogen nog steeds volkomen gewenst is.

De derde conclusie, ten slotte, is dat Ierland zelf een oplossing moet voorstellen, opdat het een centrale rol kan blijven spelen in het Europese project en tegelijkertijd een antwoord kan bieden op de zorgen die zijn geuit ten tijde van het referendum op 12 juni van dit jaar.

Zoals u weet heeft de Ierse regering nog geen officieel standpunt ingenomen ten aanzien van de vraag of zij instemt met deze aanbevelingen, en zo ja, of en hoe zij ze dan ten uitvoer wil leggen. Het voorzitterschap van de Raad heeft contact gehad met de Ierse regering en zal nog voor het einde van de week opnieuw contact hebben met de Ierse premier, Brian Cohen, en president Sarkozy.

U zult begrijpen dat ik niet kan spreken in naam van de Ierse autoriteiten. Als voorzitterschap van de Raad zijn we echter graag bereid onze Ierse vrienden te helpen, te begrijpen welke verzoeken ze zouden kunnen hebben op de verschillende gebieden en na te gaan welke juridische waarborgen ze nodig hebben, uiteraard met inachtneming van en rekening houdend met het feit dat vijftientig parlementen het verdrag al hebben geratificeerd, dat wij begin 2009 een zesentwintigste ratificatie verwachten en dat wij een duidelijk positief signaal willen geven betreffende de daadwerkelijke inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon. Dat is waar het om gaat in de routekaart die wij zullen voorstellen en die wij zullen bespreken tijdens deze Europese Raad.

Over de economische en financiële situatie hebben wij al talrijke debatten gevoerd binnen dit Parlement. Ik wil daarom nogmaals wijzen op de belangrijkste problemen, aangezien Europa zwaar wordt getroffen door de stagnerende economie. Nu we worden geconfronteerd met een uitzonderlijke situatie, moeten we laten zien dat wij in staat zijn te reageren. We moeten blijk geven van saamhorigheid en van dezelfde besluitvaardigheid als in oktober jongstleden, toen we een gecoördineerd antwoord moesten vinden op de dreigende ineenstorting van de hele financiële sector. Het is in deze geest dat dit voorzitterschap het werk van de Raad zal leiden op 11 en 12 december aanstaande.

De voorzitter van de Commissie, de heer Barroso, zal dit beter kunnen verwoorden dan ik, maar de Commissie heeft op 26 november voorstellen goedgekeurd voor een Europees herstelplan. Deze zijn maandag bestudeerd in de Raad Concurrentievermogen en in de Raad Economische en Financiële Zaken. Het herstelplan vormt een gecoördineerd Europees antwoord op de economische crisis. Daarmee worden de beschikbare communautaire instrumenten gebruikt en wordt de lidstaten de mogelijkheid geboden de maatregelen te nemen die het beste zijn voor hun specifieke situatie, in nauwe onderlinge coördinatie en met inachtneming van een aantal beginselen.

Ik wil graag zeggen dat de voorstellen van de Commissie in de ogen van het voorzitterschap van de Raad een stap in de juiste richting zijn. We moeten proberen financiële marges in de communautaire begroting, voor zover voorhanden, vrij te maken; denk hierbij aan het Europees Sociaal Fonds, het Europees fonds voor aanpassing aan de globalisering en de structuurfondsen. We moeten ook, zoals de Commissie voorstelt, meer gebruik maken van het geld van de Europese Investeringsbank en we rekenen erop dat uw Parlement zijn volledige medewerking zal verlenen aan de mobilisatie van de communautaire instellingen in reactie op de crisis.

Het is hoofdzakelijk de taak van de lidstaten om alle mogelijke middelen te benutten om de economische activiteit komend jaar te ondersteunen, rekening houdend met de voorspellingen van de Commissie en

andere instellingen. De Commissie stelt een combinatie voor van mogelijke maatregelen op communautair niveau en reeds genomen maatregelen in de lidstaten, ter waarde van maximaal 200 miljard euro, dit wil zeggen 1,5 procent van het communautaire bbp. Ik weet dat er wat bedenkingen zijn ten aanzien van deze cijfers. Wij, als voorzitterschap, zijn van oordeel dat de inspanning die wordt voorgesteld door de Commissie, afgestemd is op de problemen waarmee we geconfronteerd worden en op de vereiste stimulans.

Wij beseffen dat de communautaire autoriteiten niet voor alles kunnen instaan, aangezien de beschikbare instrumenten beperkt zijn, in het bijzonder als het gaat om de begroting en dan vooral toewijzingen, en dat niet alles kan worden gedaan op communautair niveau. De autoriteiten moeten er echter voor zorgen dat de nationale herstelmaatregelen coherent en gecoördineerd zijn, zodat het totale effect voor het economisch herstel zo groot mogelijk is ten voordele van de Unie.

Net als de Commissie vinden wij dat er behoefte is aan gerichte, sectorale en tijdelijke steunmaatregelen. Deze maatregelen moeten verenigbaar zijn met de langetermijnprioriteiten van de Unie en de strategie van Lissabon en ze moeten snel ten uitvoer worden gelegd. Een prioritaire actie moet, onzes inziens, gericht zijn op de Europese industriële basis en in het bijzonder de industrieën die de 'ruggengraat' vormen van de Europese economie, zoals de auto-industrie die, zoals u weet, zeer zwaar gebukt gaat onder de economische stagnering. De lidstaten moeten de mogelijkheid krijgen om, in samenwerking met de Europese Investeringsbank, steun te verlenen aan hun fabrikanten teneinde de ontwikkeling van nieuwe technologieën en in het bijzonder schone auto's een steuntje in de rug te geven.

We moeten ook, zoals benadrukt in de Raad Concurrentievermogen, meer bewegingsruimte creëren om de kleine en middelgrote ondernemingen te kunnen ondersteunen die het extra zwaar hebben in deze crisis en nu in het bijzonder geconfronteerd worden met dreigende kredietbeperkingen gezien de aanhoudend slechte toestand van de Europese financiële sector. Wij zijn vastbesloten om tijdens deze Raad op 11 en 12 december aanstaande een zo ambitieus mogelijk totaalplan te verkrijgen.

Over het energie- en klimaatpakket, mijnheer de Voorzitter, vindt er morgen in dit Parlement een debat plaats. Namens de Raad wil ik het Europees Parlement nogmaals bedanken voor zijn uiterst constructieve houding in de dialoog die we hebben gevoerd over het energie- en klimaatpakket. Onze doelstelling is en blijft een akkoord in eerste lezing vóór het einde van deze maand. Dat is geen ijdelheid van het Franse voorzitterschap, en het gaat er ook niet om te ontdekken of dit een nieuwe pluim wordt op de hoed van het voorzitterschap. Dat is allemaal niet aan de orde. Het gaat erom dat Europa, ik zeg het nogmaals, klaar moet zijn om de internationaal overeengekomen termijnen te halen, rekening houdend met het tijdschema voor 2009, en klaar moet zijn om de nodige initiatieven te nemen in Poznań, op de conferentie die net van start is gegaan, en volgend jaar november in Kopenhagen.

Uw rapporteurs realiseren zich dat heel goed. Dit Parlement heeft vele malen uitgebreid van gedachten gewisseld met Jean-Louis Borloo om deze onderhandelingen tot een goed einde te brengen. Het doel van dit voorzitterschap is duidelijk: er zijn doelstellingen en er is samenhang in het pakket dat is voorgesteld door de Commissie. Deze doelstellingen en deze samenhang moeten behouden blijven. We mogen niet afwijken van de oorspronkelijke gedachtegang die is voorgesteld door de Commissie.

We moeten rekening houden met twee elementen: ten eerste moeten we voldoende flexibel zijn ten opzichte van landen die gezien hun geografische situatie en economische ontwikkeling, inspanningen moeten doen om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen, en daarbij denk ik met name aan onze vrienden uit Midden- en Oost-Europa; ten tweede moeten we, rekening houdend met de economische crisis, de nodige flexibiliteit vinden voor de industriële sectoren die het zwaarst geconfronteerd worden met deze problemen op het gebied van energieverbruik. Onze nauwe samenwerking met de Commissie en met de andere lidstaten staat in het teken van deze aspecten. We moeten ons verenigen om te kunnen komen tot concrete resultaten en om het pakket vóór het einde van het jaar aan te kunnen nemen.

Dus, mijnheer de Voorzitter, mijnheer Barroso, geachte leden, is dit een cruciale Raad. Europa staat in verschillende opzichten op een kruispunt, met name op institutioneel, economisch en energiegebied. Het zal een moeilijke Raad worden. We moeten immers een oplossing vinden voor de situatie in de Europese Unie. Daarom moeten wij in de Raad, in de Europese Commissie en in het Europees Parlement al het mogelijke doen om deze verschillende doelstellingen te realiseren. We zijn ons echter terdege bewust van de moeilijkheid van deze opdracht.

José Manuel Barroso, voorzitter van de Commissie. – (FR). Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de fungerend voorzitter van de Raad, geachte leden, staat u mij toe me in de eerste plaats aan te sluiten bij alles wat u, mijnheer Pöttering, hebt gezegd met betrekking tot de tragedie in Bombay en ook te zeggen dat ik mij aansluit

bij wat u zei over de noodzaak om de geest van solidariteit in Europa en de geest van wat echt Europees burgerschap moet zijn, in de praktijk om te zetten.

Ik denk dat wij allemaal lessen uit deze gebeurtenissen kunnen trekken en de realiteit van de mooie ideeën van Europees burgerschap en solidariteit aan zullen kunnen tonen.

De voorbije paar maanden, mijnheer de Voorzitter, geachte leden, werd de Europese Unie inderdaad geconfronteerd met een reeks grote uitdagingen: een conflict in Georgië, een ongekende financiële crisis en een onverwachte recessie.

De Europese Unie heeft die buitengewone gebeurtenissen tot dusver correct ingeschat en heeft niet tekortgeschoten, daar ben ik vast van overtuigd. Dankzij het gedeelde engagement en de nauwe samenwerking van onze drie instellingen en, dat wil ik toch wel zeggen, dankzij de energie en de competentie van het Franse voorzitterschap, heeft de Europese dimensie haar nut en relevantie aangetoond. Wij hebben de Europeanen in het bijzonder en de wereld in het algemeen getoond dat de Unie tegen haar taak opgewassen was: ze kon snel en gecoördineerd reageren en was klaar om hand in hand met haar partners op mondiaal niveau te werken.

Maar laat ons volkomen duidelijk en eerlijk zijn tegenover elkaar: in de komende weken moet het belangrijkste deel van het werk nog worden uitgevoerd. Wij zijn namelijk geconfronteerd met een groot aantal uitdagingen, met name drie grote uitdagingen die alleen het hoofd kunnen worden geboden als de drie belangrijkste Europese instellingen – het Parlement, de Raad en de Commissie – blijven samenwerken en zij stuk voor stuk hun rol vervullen in het streven naar onze gemeenschappelijke doelen: ten eerste, afdoende en onmiddellijk uit te voeren maatregelen nemen om Europa op weg naar herstel te helpen en aldus een antwoord te bieden op de crisis in de reële economie; ten tweede, aantonen dat Europa zichzelf de middelen geeft om de eerste koolstofarme economie ter wereld te worden en om onze positie als wereldleider in de strijd tegen de klimaatverandering te behouden, en, ten derde, een stappenplan opstellen voor de uitvoering van het Verdrag van Lissabon.

Ik ben er zeker van dat er nog veel andere gebieden zijn die ik zou kunnen vermelden, met name op het vlak van externe betrekkingen, en wat dat betreft wil ik zeggen dat wij in de Commissie vandaag trots zijn dat we een mededeling goedgekeurd hebben waarin behoorlijk ambitieuze doelstellingen voor een echt Oostelijk Partnerschapsbeleid zijn vastgelegd, maar, bij gebrek aan tijd, zal ik me nu concentreren op die drie uitdagingen die ik als de grootste uitdagingen voor de Europese Raad in december zie.

Laat ons eerst een blik werpen op het economisch herstelplan van de EU. Tijdens de debatten die voorafgaand aan de Europese Raad van oktober dit jaar plaatsvonden, was er al sprake van een domino-effect en was de crisis al aan het overslaan op de reële economie.

Een week later stelde de Commissie in een door haar aangenomen mededeling een beleidskader voor actie op EU-niveau voor. We zeiden dat wij een economische reactie op de financiële crisis nodig hadden en dat deze reactie er op een gecoördineerde manier diende te komen. Er werd, algemeen gesproken, een consensus gevonden voor dat beleidskader, dat tijdens de laatste informele Europese Raad werd vastgesteld en door het Parlement tijdens de vorige vergaderperiode werd goedgekeurd. Dit beleidskader droeg echter ook bij tot de op de top van de G20 gedefinieerde mondiale strategie, waar het als basis voor de discussie werd gebruikt. Ten slotte werd de door dit referentiekader aanbevolen benadering overgenomen door de lidstaten toen ze hun eigen aanpak definieerden.

Met het economisch herstelplan, dat ik vorige week heb voorgesteld en dat gedetailleerde uitvoeringsvoorwaarden bevat, werd die coördinatie op een nieuw niveau van ambitie getild.

Ik wil hulde brengen aan de impuls die het Parlement aan het herstelplan heeft gegeven in de vorm van de debatten in de parlementaire commissie en de plenaire vergadering, en met name het debat dat ik met de Conferentie van voorzitters heb gevoerd. Ik wil dan ook de Voorzitter van het Parlement en de voorzitters van de diverse fracties bedanken voor hun bijdragen aan de totstandkoming van dit debat. De tenuitvoerlegging van dit plan moet in het teken van dezelfde intensieve dialoog staan als de voorbereiding.

Door voor te stellen om 200 miljard euro te injecteren om onze economie een nieuwe impuls te geven, geeft ons herstelplan, dat tien gedetailleerde prioriteiten telt, blijk van een mate van gemeenschappelijk optreden zoals nooit eerder is voorgekomen op Europees niveau. De uitdaging was enorm, evenals het risico op falen, omdat een ambitieus plan op dezelfde schaal als de noden gedefinieerd moest worden. Het plan is niet gebaseerd op de kleinste gemene deler maar negeert evenmin de sterk uiteenlopende budgettaire en economische toestand van de verschillende lidstaten, ook al maken alle lidstaten deel uit van een

gemeenschappelijke markt en hebben de meeste een gemeenschappelijke munt. We moeten daarom toegeven dat het geen gemakkelijke taak is, dat het vanuit intellectueel en natuurlijk politiek oogpunt echt erg moeilijk is om een economisch antwoord te vinden voor 27 lidstaten met zo verschillende uitgangspunten.

Dat is de reden waarom wij niet één plan voor alle lidstaten hebben opgesteld maar een gecoördineerd plan, op basis van de instrumenten waarover wij in Europa beschikken: het Stabiliteits- en groeipact en de strategie van Lissabon voor groei en werkgelegenheid. Wij hebben gemeenschappelijke doelen voor economisch herstel vastgesteld die op een gecoördineerde manier moeten worden nagestreefd.

Nu moet dit plan naar de realiteit worden vertaald. Het concept van coördinatie moet niet alleen op het ogenblik van het akkoord gelden maar ook gedurende de uitvoering, want de prijs van niets doen is onaanvaardbaar. Daar kunnen wij zelf van getuigen: er gaan dagelijks banen verloren. Wij mogen niet wachten tot de recessie erger wordt en in een zware depressie onttaardt.

Ik denk dat we allemaal een veranderende houding kunnen vaststellen, ook al heeft die verandering nog niet volledig haar beslag gevonden in concrete beslissingen. Iedereen is er zich goed van bewust dat we niet te maken hebben met een gewone verzwakking van de economische activiteit. We bevinden ons in een totaal andere situatie die geen gewone verzwakking van de economische activiteit is; we worden, ik zeg het nogmaals, geconfronteerd met buitengewone omstandigheden en we moeten nu handelen.

Elke instelling moet haar verantwoordelijkheden nemen. De Commissie heeft dat gedaan door dit plan voor te leggen en zal dat blijven doen om de uitvoering ervan te verzekeren. Ik reken erop dat het Parlement waakzaam zal zijn en elke instelling aan haar engagement zal herinneren. Dit herstelplan vormt het vereiste beleidskader voor een krachtadig en ambitieus optreden. Ik denk dat het tegelijkertijd ambitieus en realistisch is; het heeft geen zin ambitieuze voorstellen te doen als die geen enkele kans maken om goedgekeurd te worden. Tegelijkertijd moeten wij echter vasthouden aan deze ambitie.

Dit plan toont aan dat de basisbeginselen die in het Stabiliteits- en groeipact en in de strategie van Lissabon zijn vastgelegd, ons in staat hebben gesteld om een echt Europese oplossing te vinden.

Dit is een enorme kans die Europa moet grijpen. Ik denk dat dit een echte test is voor Europa, niet alleen een test van zijn economisch reactievermogen, wat al veeleisend genoeg is, maar ook van het idee van Europa op zich. Wat is ons idee van Europa? Willen we Europese antwoorden op Europese en op mondiale economische problemen of niet?

Als Europa als één blok optreedt, kan het aantonen dat het in staat is om te zorgen voor de nodige coördinatie, zodat iedereen zich met volle kracht in de strijd kan gooien; dat het op een aangepast niveau de vereiste budgettaire stimulansen kan geven om een echte impact te garanderen en tegelijkertijd de levensvatbaarheid van de overheidsuitgaven op middellange en lange termijn kan garanderen, dat het kortetermijninstrumenten intelligent weet te gebruiken voor het stimuleren van het mededingingsvermogen op lange termijn en twee vliegen in een klap weet te slaan: de stimulans moet de gevolgen van de crisis voor huishoudens, werknemers en ondernemingen op korte termijn beperken en tegelijkertijd op middellange en lange termijn de overgang naar een minder energieverslindende economie vergemakkelijken, terwijl hervormingen voor het Europees mededingingsvermogen worden ondersteund, en dat het ervoor kan zorgen dat alle acties doordrongen zijn van de hoofdboden van solidariteit en sociale rechtvaardigheid, die in de eerste plaats gericht moeten zijn op de meest kwetsbaren in deze crisistijd.

Daarom hebben we drie duidelijke prioriteiten vastgelegd, drie hoekstenen voor de strategie waarin de noden van de kwetsbaarste sectoren van de maatschappij de onderliggende algemene prioriteit vormen.

Dit is niet het ogenblik om acties tot het nationale niveau te beperken. Laat ons daarover duidelijk zijn. Dat is de boodschap die ik aan de Europese Raad wil sturen en ik weet dat ik erop kan rekenen dat het Parlement mijn boodschap kracht zal bijzetten. Alleen een oplossing op Europees niveau zal de nodige omvang hebben om een verschil te maken, ten gunste van iedereen.

De steun van het Parlement is essentieel. Daarom zou ik u willen vragen nieuwe voorstellen te onderzoeken, procedures te versnellen en het Europees begrotingskader aan te passen. Ook hier moeten we duidelijk zijn. Ik denk dat het volkomen contradictoair zou zijn als we de lidstaten zouden vragen bijkomende inspanningen te leveren met betrekking tot hun begroting, begrotingsimpulsen, maar op Europees niveau niet alle kredieten zouden gebruiken waarover we in de communautaire begroting beschikken.

Daarom denk ik dat de Commissie een goed voorstel heeft gedaan door te zeggen dat alle niet-uitgegeven kredieten gebruikt moeten worden voor het steunen van bepaalde programma's en het lanceren van bepaalde

Europese acties, zij het voor interconnectie, innovatie, klimaatvriendelijke energie of voor een economisch herstelbeleid dat ook op middellange termijn een groot potentieel heeft. Ik geloof dat dit het minimum is dat moet gebeuren.

Maar boven alles vraag ik u aan onze medeburgers uit te leggen hoe de Europese Unie bescherming biedt, niet door in plaats van de lidstaten te handelen, maar, integendeel, door de effectiviteit van de door de lidstaten ondernomen acties te vergroten via bundeling van onze inspanningen om de vraag aan te zwengelen en het vertrouwen te herstellen ten voordele van al onze burgers.

(EN) Het tweede punt op de agenda van de Europese Raad is klimaatverandering. Ik weet hoeveel tijd en aandacht dit Parlement heeft besteed aan het maatregelenpakket inzake klimaatverandering en energie. U hebt daarmee laten zien dat dit waarlijk een van de grootste politieke, economische en maatschappelijke uitdagingen van deze tijd is. Als wij later terugblikken op dit besluit, dat van historisch belang zal zijn, zullen we zien dat de steun die u aan deze doelstelling hebt verleend en de rol die u hebt gespeeld bij het uitstippelen van de route er naartoe, van onschatbare waarde zijn geweest.

Er is nu bijna een jaar verstreken sinds de Commissie haar voorstellen heeft gedaan. In die tijd hebben we een enorme economische neergang gezien. De economie staat onder extreme druk en vanuit de industriële hoek hebben we dan ook bezorgde geluiden gehoord.

Desondanks blijven wij ons onverminderd inzetten voor onze belangrijkste doelstellingen: vóór 2020 de 20-20-20-doelstellingen realiseren, volgend jaar in Kopenhagen de weg wijzen naar een internationale overeenkomst en, bij het bespreken van deze kwesties, bewijzen dat we het menen en dat we spijkers met koppen willen slaan.

Natuurlijk moet er nog een hoop gebeuren voor de Raad en het Parlement tot een definitief akkoord komen, en zo hoort het ook. Het gaat immers om cruciale beslissingen die zullen doorklinken in de levens van alle Europeanen, en dus serieuze aandacht verdienen. We kunnen ons geen fouten permitteren.

De Europese Raad van volgende week zal cruciaal zijn voor het bereiken van overeenstemming tussen de staatshoofden en regeringsleiders van de Zevenentwintig. Maar let wel: overeenstemming is weliswaar een voorwaarde voor een akkoord, maar volstaat op zich nog niet. Geloof mij, de Commissie beseft beter dan wie ook dat het Parlement als medewetgever een cruciale rol speelt. U hebt telkens weer bewezen dat uw bijdrage onmisbaar is, niet alleen voor de democratische legitimiteit van de Europese wetgeving, maar ook voor de effectiviteit ervan.

Uw werk is cruciaal voor het bereiken van een brede, partij- en landoverschrijdende consensus over essentiële stukken wetgeving. Ook voor het maatregelenpakket inzake klimaatverandering en energie vragen wij u deze rol te spelen. In recente trialogen is al veel bereikt. Ik ben ervan overtuigd dat we ook de rest van de weg samen kunnen afleggen. Ik geloof echt dat we tijdens de Europese Raad een akkoord kunnen en moeten bereiken, en ik ben ingenomen met de inspanningen van het hardwerkend Frans voorzitterschap van de Raad, waarmee de Commissie actief samenwerkt. Ik stel dan ook voor om de resultaten van de Europese Raad, zodra deze is afgerond, te bespreken met het Europees Parlement, zodat eventuele laatste meningsverschillen kunnen worden beslecht en het politiek akkoord kan worden omgezet in wetteksten.

Ik vertrouw erop dat we ons werk binnen niet al te lange tijd zullen kunnen afronden, en zullen kunnen laten zien dat klimaatbeschermende maatregelen, energiezekerheid en economische groei doelen zijn die op zodanige wijze kunnen en moeten worden nagestreefd dat ze elkaar ondersteunen. Dit is de beste boodschap die we kunnen afgeven in de aanloop naar de Europese verkiezingen, de installatie van de volgende president van de Verenigde Staten en Kopenhagen. Ik verzeker u hierbij dat de Europese Commissie zich, samen met u, voor de volle honderd procent zal blijven inzetten om dit mogelijk te maken.

Tot slot zijn er ongetwijfeld personen onder u die zullen beweren dat, in de huidige situatie, het bespreken van het Verdrag van Lissabon alleen maar afleidt. Dat is niet terecht. De Europese Unie blijkt vandaag de dag belangrijker dan ooit als het gaat om het bevorderen van het economisch en maatschappelijk welzijn van haar burgers. Dat wij haar de middelen geven om zich op efficiëntere en meer democratische wijze van haar taak te kwijten is geen afleiding, maar noodzaak. De crises die we doormaken onderstrepen dat.

Ik ben van mening dat de Europese Unie zich na het 'nee' van Ierland zeer volwassen heeft getoond door de uitslag van het referendum te respecteren en de Ierse overheid de tijd te geven om de situatie te overdenken en te analyseren, en om een plan voor de aanpak ervan te ontwikkelen.

Vóór alles heeft Europa laten zien dat het vastbesloten is om door te stomen in de richting van zijn doel, het nieuwe Verdrag. De lidstaten zijn doorgegaan met ratificeren, en de Commissie is, evenals dit Parlement, zich hard blijven maken voor het Verdrag. We hebben Ierland niet tegengewerkt maar juist samen met het land gezocht naar de juiste weg voorwaarts.

Het is nog steeds nodig om het Verdrag zo snel mogelijk in werking te laten treden. Het is nog steeds noodzakelijk om het besluit van de 25 nationale parlementen die het Verdrag hebben geratificeerd te respecteren. Het overkoepelende doel van de Europese Raad moet er dan ook in bestaan een geloofwaardige route voorwaarts uit te zetten die Ierland in staat stelt om het Verdrag ook te ratificeren. Eind volgende week moet er een routekaart liggen die ons uit deze impasse helpt.

Het jaar 2008 zal de annalen ingaan als een jaar waarin de Europese Unie voor een aantal van haar grootste uitdagingen kwam te staan, maar mijns inziens ook als een jaar waarin de Unie voldoende vastberadenheid, besluitvaardigheid en dapperheid aan de dag heeft gelegd om de uitdagingen het hoofd te bieden. Laten we de komende weken gebruiken om de volgende generaties een sterkere, ambitieuzere Europese Unie na te kunnen laten.

(Applaus)

Joseph Daul, *namens de PPE-DE-Fractie.* – (FR) Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de fungerend voorzitter van de Raad, mijnheer de voorzitter van de Commissie, dames en heren, de Europese Raad van volgende week zal zich hoofdzakelijk over het antwoord op de huidige economische crisis buigen, en ik zou om te beginnen hulde willen brengen aan het werk van de Europese Commissie. Sinds het begin van de financiële crisis heeft zij een groot aantal documenten voorgelegd die gericht zijn op het hervormen van de mondiale financiële architectuur. Het vorige week voorgestelde herstelplan, waarmee we ingenomen zijn, is een aanvulling op al die maatregelen en een geschikt instrument om op onze huidige moeilijkheden te reageren.

Net als de Commissie denken wij dat de herstelplannen zo snel mogelijk ten uitvoer moeten worden gelegd, en net als de Commissie denken wij dat de coördinatie van die herstelplannen de sleutel tot succes is. De economie en de sociale samenhang van onze landen zijn een essentiële prioriteit. Om onze problemen op lange termijn op te lossen moeten we bovendien blijf geven van vastberadenheid en een verantwoordelijke houding. De voorstellen van de Commissie, die erop gericht zijn om voor het bestrijden van deze crisis alle politieke hefboomen op Europees en nationaal niveau te bundelen, zijn een uitstekende benadering.

Onze prioriteit moet zijn alles in het werk te stellen om een tot een recessie leidende neerwaartse spiraal te voorkomen. Wij moeten het consumentenvertrouwen herstellen omdat alleen dat de situatie snel kan veranderen. Ik betreur ten eerste dat bepaalde fracties zich niet bij die aanpak aansluiten en politieke munt willen slaan uit de crisis. Het doel van centrumrechts, ons doel is niet het spuien van slogans maar het herstellen van stabiliteit, groei en banen, punt uit.

Ons doel is ook de Europeanen te tonen wat tot elke prijs verdedigd moet worden: ons model van de sociale markteconomie, waarvoor de hele wereld ons benijdt en waarvoor we moeten vechten, omdat alleen deze onze sociale cohesie kan verzekeren en garanderen. Als ik een kapitalist was, zou ik daar voor niemand een geheim van maken!

Nu we met een crisis worden geconfronteerd die urgente, realistische en pragmatische maatregelen vereist, verkiezen sommigen de politieke tegenstanders te beschuldigen om hun eigen zonden te verbergen. We zijn ons ten eerste bewust van de ernst van de crisis, maar we zijn ons ook bewust van onze plicht om actie te ondernemen op basis van onze waarden en onze pragmatische manier van werken, om het juiste evenwicht tussen de korte en lange termijn te vinden.

De maatregelen die ten gevolge van de huidige problemen noodzakelijk zijn geworden, mogen onze toekomst niet in gevaar brengen. Daarom steunen we de benadering van de Commissie, die haar optreden in het kader van de strategie van Lissabon voor groei en werkgelegenheid plaatst. Deze strategie biedt de beste garantie voor het behoud van ons sociaal model. Het vaststellen van herstelmaatregelen betekent echter niet dat de lidstaten de structurele hervormingen die essentieel zijn voor de aanpassing van hun economieën kunnen verzaken.

Dames en heren, de Europese Raad zal ook in grote mate gewijd zijn aan het klimaat- en energiepakket, waarvan het Franse voorzitterschap terecht één van zijn prioriteiten heeft gemaakt. Over de meeste teksten van het pakket wordt nog altijd onderhandeld en ik roep iedereen die bij deze onderhandelingen betrokken is op om alles te doen wat binnen zijn of haar macht ligt om een bevredigend akkoord te bereiken.

De opwarming van de aarde is een realiteit waar noch de financiële crisis noch de huidige economische crisis iets aan heeft veranderd. De Europese Unie moet haar mondiale partners de weg tonen door een verantwoorde, voor de huidige situatie gepaste politieke houding aan te nemen. Ze mag haar strijd tegen de klimaatverandering echter in geen geval opgeven.

Dat met betrekking tot een van de teksten in het klimaat- en energiepakket vooruitgang is geboekt, is een erg positief teken en bewijst dat echt de wil bestaat om in dit dossier vooruitgang te boeken, waar ik erg ingenomen mee ben. Ik breng hulde aan de vastberadenheid van het Franse voorzitterschap, dat kosten noch moeite heeft gespaard om een akkoord te bereiken. Ik wil ook mijn wens uitdrukken dat onze Ierse vrienden aan de Europese Raad een stappenplan voorleggen dat tegelijk realistisch en ambitieus is en dat een tijdschema bevat voor het beëindigen van de institutionele impasse.

Deze crisis toont het nog maar eens aan: Europa moet in staat zijn effectiever en democratischer beslissingen te nemen. Tot slot wil ik de Commissie bedanken voor het Oostelijk Partnerschapsproject, dat zij aan de Raad zal voorstellen.

De Voorzitter. – Als ik nu zou zeggen dat u altijd voorbeeldig bent, wordt dat wellicht als partijdig opgevat.

Poul Nyrup Rasmussen, namens de PSE-Fractie. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, er zijn op dit moment 17 miljoen werklozen in Europa. Als we niets ondernemen zal dit aantal binnen een jaar oplopen tot 21 miljoen en zullen aan het begin van 2010 maar liefst 25 miljoen Europeanen werkloos zijn.

Op 14 november heeft deze fractie gezegd dat we een duidelijk doel voor ogen moeten hebben, en de Partij van de Europese Sociaal-democraten zei in het weekend hetzelfde. Ons doel moet zijn een afname van de werkgelegenheid te voorkomen. Onze financiële stimulans zal worden gedefinieerd door dit duidelijke doel: mensen aan het werk te houden. In mijn ogen ontbeert het programma van de Commissie niet zozeer richting, als wel ambitie en echte coördinatie.

Ik weet dat het moeilijk is. Zeg alstublieft niet dat het bundelen van inspanningen – zoals regeringen altijd hebben gedaan – coördinatie is. Dat is het namelijk niet. Ik sta achter uw wens om te coördineren, maar laten we onze krachten bundelen – dit Parlement, u en de voorzitter van de Raad – en de regeringen voor één keer vragen om in te zien welk een toegevoegde waarde we kunnen genereren als we echt gecoördineerd optreden. U en ik weten beiden dat het effect in de lidstaten twee maal zo groot zal zijn.

Mijn tweede punt luidt als volgt. Als u dit doet, wilt u, en ook de voorzitter van de Raad, dan de volgende vraag stellen aan uw collega's, de staatshoofden en regeringsleiders in de Raad: als we het werkgelegenheidsniveau willen garanderen, hoeveel hebben we dan nodig? Ik heb de macro-economische berekeningen gemaakt en daar blijkt uit dat we, zoals de Spaanse regering deed, één procent van het bruto nationaal product moeten investeren, niet alleen volgend jaar, maar ook in 2010 en 2011. Anders blijft het huidige niveau niet gehandhaafd.

Dus hoe pakken we dit aan? Ik stel het volgende voor: u, de voorzitter van de Commissie, maakt een lijst van prioriteiten op basis van onze slimme strategie voor groene groei en de doelstellingen van Lissabon. De 27 lidstaten geven dan aan of zij het met u en de Raad eens zijn over deze lijst. Vervolgens laat u Duitsland, Frankrijk, Italië – ons allemaal – zien hoeveel toegevoegde waarde we creëren door de zaken samen aan te pakken. Tot slot stelt u een tijdschema op, bijvoorbeeld als volgt: als u voor kerstmis een besluit neemt, ontmoeten we elkaar weer in februari, voor het voorjaar, om de uitwerking te evalueren. In het voorjaar zijn we dan klaar om het tweede maatregelenpakket te maken en in het najaar om het derde pakket te maken als onderdeel van een langetermijnstrategie voor de verwezenlijking van onze doelen.

Ik zeg niet dat het eenvoudig zal zijn. Ik zeg dat ik uw ambitie deel, maar ik zie niet hoe de doelstellingen ook daadwerkelijk, in de praktijk, behaald kunnen worden. Laten we onze krachten bundelen en in actie komen.

Graham Watson, namens de ALDE-Fractie. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, bij onze vorige ontmoeting heb ik de Raad geprezen om zijn uiterst snelle reactie op de financiële crisis, maar deze Europese Raad lijkt niet zo veel belang meer te hechten aan snelheid. Dat zou het wel moeten doen! De uitdagingen waar onze Unie zich voor geplaatst ziet, zijn reëel. De recessie is funest voor het bedrijfsleven en de klimaatsituatie wordt steeds grimmiger.

De Raad en de Commissie mogen de ogen niet sluiten voor wat Martin Luther King 'the fierce urgency of now' noemde. Gisteren wilde het niet tot onze ministers van Financiën doordringen dat het herstelplan een bittere noodzaak is. De impuls die de economie heeft gekregen middels de stimulerende maatregelen is van suiker

in stroop aan het veranderen. Het voorzitterschap zou ons moeten vertellen welke lidstaten tegen het herstelplan gekant waren. We moeten binnen het Stabiliteits- en groeipact blijven, het concurrentieniveau en de regels voor staatssteun handhaven en de uitdaging van de agenda van Lissabon aangaan, maar we moeten snel handelen.

De Raad zal uiteraard zoeken naar een juridisch bindend kader om de CO₂-uitstoot terug te dringen. Er is op dat gebied al vooruitgang geboekt. Uitstootbeperking en emissiehandel in plaats van regulering en belastingen, uitzonderingen voor kleine vervuilers, begrip voor de omstandigheden van individuele lidstaten en een glijdende schaal voor de emissiehandel – het zijn allemaal redelijke initiatieven. Wat niet redelijk zou zijn, is een poging van om het even welke lidstaat om een langetermijnplan af te schieten met het oog op eigen kortetermijnbelangen. Als we nu niets doen aan de klimaatverandering, krijgen we daarvoor straks een torenhoge rekening gepresenteerd. Het akkoord dat vorige week is bereikt over de CO₂-uitstoot van auto's laat zien hoe gemakkelijk het is om de weg van de minste weerstand te kiezen, om gevestigde belangen te verkiezen boven mondiale belangen. Aan een klimaatovereenkomst zijn kosten verbonden, maar ook kansen. Europa kan in de wereld een lichtend voorbeeld zijn op het gebied van milieu-innovatie. De prijzen gaan naar de dapperen en Europa moet dan ook de moed hebben te handelen naar haar overtuigingen.

Verleden week hebben de Ieren een doordacht rapport uitgebracht met mogelijkheden voor het Verdrag van Lissabon. Nu moeten de Taoiseach komen met een concreet plan en een helder tijdschema voor de weg voorwaarts, want de burgers van Europa willen een effectieve Unie. Het zal ons nooit lukken meer vertrouwen in de Unie te kweken als deze niet functioneert, en vorige week hebben we een voorbeeld gezien van het disfunctioneren van de Unie. Leden van dit Parlement die waren ontsnapt aan de aanslagen verleden week in Mumbai werden opgewacht door een EU-consul die hun mededeelde dat hij alleen burgers van zijn eigen land zou helpen. Een schrijnender illustratie van de noodzaak van gecoördineerde consulaire bescherming voor alle EU-burgers is niet denkbaar.

Onze Unie moet al haar burgers beschermen als ze in nood zitten. De voorzitter van de Commissie heeft gezegd dat we "samen moeten zwemmen of verzuipen". Nou, sommigen mogen liever willen watertrappelen, maar Europa heeft dat al eens gedaan en het werkt niet. De Europese Raad moet nu in actie komen.

Rebecca Harms, *namens de Verts/ALE-fractie*. – (DE) Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, één week voordat de delegatie van het Europees Parlement vertrekt naar Poznań, moet worden beoordeeld of hetgeen de Commissie nu steeds zegt, namelijk dat de reactie op de crisis in de echte economie en op de crisis op de financiële markten is verbonden met een ambitieuze strategie voor klimaatbescherming, waar is. Nogmaals wil ik vanaf deze plaats duidelijk maken dat alles wat de Commissie tot op heden heeft gezegd over dit onderwerp, in de huidige onderhandelingen van de dialoog over het klimaatpakket is weerlegd. Het autoakkoord dat aan het begin van de week is gesloten, geeft het volgende signaal af: Europa heeft weliswaar de belofte gedaan te zullen zorgen voor ambitieuze klimaatbescherming en de wereld te zullen redden, maar is bereid alles te veranderen behalve zijn auto's. Naar mijn mening hebben we een zeer zwak signaal afgegeven.

Laten we doorgaan met de emissiehandel. Zoals bekend is emissiehandel het belangrijkste instrument van het Europees beleid voor klimaatbescherming, en is veilen de alfa en omega van het proces. Nu is het zelfs de bedoeling dat een uitzondering wordt bedongen voor de energie-industrie, en dat de energie-intensieve industrie voor bijna het gehele volgende decennium wordt uitgesloten. Dat is, slechts één week voordat we vertrekken naar Poznań, naar mijn mening een zeer zwakke mededeling. Minstens de helft van de ambitieuze pogingen tot reductie van CO₂ zou moeten worden gedaan in ontwikkelingslanden, niet in Europa zelf. Ook in ontwikkelingslanden willen we deze maatregelen echter niet bekostigen.

Mijnheer Barroso, ik verzoek u dringend om eindelijk de nieuwe groene overeenkomst te formuleren, waarover de heer Dimas altijd zo veel spreekt. Ook zou ik u willen zeggen dat het draagvlak voor de Europese Unie onder de burgers naar mijn overtuiging veel groter zou zijn en zou toenemen, als de fouten die zijn gemaakt binnen de oude economische strategieën van de Europese Commissie - fouten die onder meer betrekking hebben op de financiële markten - zouden worden onderzocht en als u uw onjuiste inschattingen van een jaar geleden zou erkennen.

Dan zouden de mensen misschien geloven in het nieuwe begin, en zou het Verdrag van Lissabon ook kunnen rekenen op een bredere steun. Vanaf deze plaats zou ik u, net zoals ik dat twee weken geleden in Straatsburg heb gedaan, werkelijk willen smeken om eerlijk te zijn over deze kwestie. Is er een *new green deal* of wilt u werkelijk de strategieën van het vorige decennium blijven nastreven?

Brian Crowley, *namens de UEN-Fractie*. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik wil de fungerend voorzitter van de Raad, de heer Jouyet, en de voorzitter van de Commissie bedanken voor de verklaringen die ze hier vandaag hebben afgelegd.

Ik wil het kort hebben over het economisch herstelplan, omdat dat in vele opzichten is wat de burgers en de mensen de meeste zorgen baart. Hoe gaan wij namelijk reageren op de ongekende wereldwijde problemen die de afgelopen maanden op ons pad zijn gekomen? Ik ben ingenomen met het herstelplan en het voorstel van de Commissie. Het sluit keurig aan bij de initiatieven die de lidstaten reeds zelf hebben genomen en, voorwaar, ook bij de maatregelen waartoe de lidstaten gezamenlijk hebben besloten in het kader van een gecoördineerd plan onder het Franse voorzitterschap.

Het is uniek, en in zekere zin ook best ironisch, dat een crisis als deze nodig is om de Britse regering zover te krijgen dat zij zich aansluit bij de club om te bekijken hoe we samen een vuist kunnen maken, ondanks de vele jaren waarin zij heeft gepoogd zich afzijdig te houden en haar eigen, individuele koers uit te stippelen.

Als deze kwestie al iets heeft opgeleverd dan is het wel de erkenning dat we weliswaar onafhankelijk zijn en naar eigen inzicht kunnen handelen, maar dat we, als we gezamenlijk in actie komen, als we de handen ineenslaan en de enorme denkkraft, het innovatief vermogen, het talent en de energie van de 27 lidstaten bijeen brengen, we de wereld echt kunnen veranderen met die ene collectieve inspanning. Ik wil Commissievoorzitter Barroso en de voorzitter van de Raad complimenteren met het feit dat zij ons in 2008 in staat hebben gesteld om te rijpen als Europese Unie, om als volwassenen te reageren op ernstige crises en kritische geluiden ten aanzien van het handelend vermogen van Europa.

Dat brengt mij bij het tweede punt dat besproken zal worden in de Raad, namelijk het Verdrag van Lissabon. Het is duidelijk dat veel mensen vrezen dat er geen oplossing komt voor de knelpunten die resteren, doordat het Verdrag niet door elke lidstaat is geratificeerd. Ik heb er alle vertrouwen in dat de Ierse regering met een plan zal komen. In dat plan zal ook van andere lidstaten het een en ander worden gevergd. We mogen niet van de Ieren verwachten dat ze dit probleem alleen oplossen. Alle lidstaten moeten er – wederom samen – aan bijdragen.

Ik wil alle leden aansporen zich eens te verdiepen in het rapport dat de speciale commissie in de *Oireachtas*, het Ierse nationale parlement, heeft gepresenteerd. Het is opvallend dat de enige mensen die bezwaar hebben gemaakt tegen dat rapport dezelfde mensen waren die tegen het Verdrag van Lissabon en elk verdrag daarvoor waren. Dit zijn dezelfde schimmige figuren die zich graag verschuilen en beweren dat er een betere manier is, maar nooit zeggen wat die betere manier dan inhoudt; dezelfde mensen die nooit komen met wat het beste is voor de Ierse en Europese belangen, maar altijd met iets waarmee zij persoonlijk wat politieke winst kunnen behalen. De realiteit is dat we samen meer en betere resultaten kunnen realiseren, maar ook dat hiervoor compromissen, begrip en tolerantie nodig zijn ten aanzien van de verschillende standpunten die voor het voetlicht zullen komen.

VOORZITTER: RODI KRATSA-TSAGAROPOULOU

Ondervoorzitter

Mary Lou McDonald, *namens de GUE/NGL-Fractie*. – (EN) Mevrouw de Voorzitter, volgende week komen de EU-leiders bijeen in Brussel en als Taoiseach Brian Cowan suggereert dat Ierse steun voor het Verdrag van Lissabon kan worden verzekerd door overeenstemming te bereiken over politieke verklaringen of door geruststellende geluiden te laten horen over een aantal onderwerpen, dan is dat erg misleidend. De Taoiseach heeft geprobeerd de aandacht af te leiden van de diepe ontevredenheid die de mensen, niet alleen in Ierland maar veel algemener, voelen over de richting waarin de EU zich beweegt. Opiniepeilingen in Ierland en zelfs het eigen onderzoek van de regering naar de 'nee'-stem hebben uitgewezen dat de mensen zich zorgen maken over werknemersrechten, overheidsdiensten, militarisering en democratie en deze zorgen worden gedeeld door miljoenen werknemers en gezinnen in de hele Unie.

De economische crisis waarmee we te maken hebben, laat zien dat juist nu de overheidsdiensten en de rechten van de werknemers beschermd moeten worden tegen ongebreidelde en ongereguleerde marktwerking. Terwijl de regeringen proberen vat te krijgen op de crisis, wordt het steeds duidelijker dat het Verdrag van Lissabon achterhaald is. De regeringen hebben weer ingezien dat staatsingrijpen nodig is in het belang van de burgers en dat er flexibel en discreet gereageerd moet worden op de behoeften van de mensen. Ze hebben een kostbare les geleerd. Ze hebben geleerd dat de markt niet zalmakend is. De markt kan niet alle oplossingen leveren, maar toch streeft Lissabon naar de almacht van deze mislukte vrijemarktaanpak die zo veel ellende met zich mee heeft gebracht.

We hebben een nieuwe richting nodig en de waarheid is dat het Verdrag van Lissabon die niet levert. De Ierse regering is er niet in geslaagd andere regeringen bij het debat te betrekken. Zij heeft zich niet hard gemaakt voor een betere deal, niet alleen voor Ierland, maar voor de hele Unie. De Ierse regering zou iets moeten leren van haar burgers. Zij zou moeten leren leiding te geven, en zij moet de weg wijzen. Het is echter de verantwoordelijkheid van alle EU-leiders om de zorgen van de burgers daadwerkelijk aan te pakken.

Cynische politieke acties en holle retoriek zorgen niet voor Ierse steun voor Lissabon, doen niets aan de ernstige tekortkomingen van het Verdrag van Lissabon en leveren bovenal niet de nieuwe wegen op die de EU nodig heeft. De leiders hebben een keuze. Ze kunnen leiden vanuit het hart en de geest van hun volk, of ze kunnen besluiten nemen die in het belang zijn van de lobbyisten en bureaucraten. Tegen de EU-leiders zeg ik: maak de juiste keuze; luister naar Ierland en hoor de echo van Frankrijk en Nederland, de roep om hervorming, om vernieuwing, de roep om verandering.

Hanne Dahl, *namens de IND/DEM-Fractie*. – (DA) Mevrouw de Voorzitter, het begint er nu wel erg op te lijken dat er een minderwaardig compromis met Ierland wordt gesloten om de Ieren zover te krijgen dat ze zich aansluiten bij het Verdrag van Lissabon. Ik heb in dit Parlement al van alles meegemaakt, van manipulatie tot nauwelijks verhuilde dreigementen in de trant van “raad eens wie er geen commissaris zal krijgen, wanneer we de bepaling in het Verdrag van Nice moeten uitvoeren die stelt dat er minder commissarissen moeten zijn dan lidstaten”. Ik heb vooraanstaande opinieleiders, waaronder zelfs een krantenredacteur in mijn thuisland, horen zeggen dat Ierland uit de EU moet worden gegooid. Op de Conferentie van voorzitters is besloten om de binnen de Commissie constitutionele zaken uitgewerkte beslissing over Ierland en het Verdrag van Lissabon niet te onderwerpen aan een debat en stemming in de plenaire vergadering. Niettemin concludeerde de Commissie constitutionele zaken tijdens haar vergadering van maandag dat deze beslissing nu juist de basis zal vormen voor het officiële standpunt van de Voorzitter en daarmee ook van het Parlement, maar het Parlement mag geen gezamenlijk standpunt over deze kwesties innemen.

Toen er over de genoemde beslissing werd gestemd, waren er zestien stemmen voor en zes tegen. Dit is, ook al gezien het feit dat er geen debat in het Parlement wordt gehouden, een zeer dunne basis voor het uitdragen van een gezamenlijk standpunt. Het is een schande dat de democratie in het Parlement buitenspel lijkt te worden gezet, terwijl we er hier altijd zo dol op zijn om op moraliserende wijze met de vinger te wijzen naar landen zonder democratie en om voorvechters van de democratie te eren met wat we de Sacharov-prijs durven te noemen. De weg voorwaarts voor een democratisch Europa bestaat niet uit minderwaardige compromissen, beschamende beloften en ongepaste dreigementen. De weg voorwaarts bestaat uit een eerlijk en open debat.

In de weinige landen waar men het heeft aangedurfd naar de bevolking te luisteren, was het antwoord een duidelijke afwijzing van zowel de grondwet als het verdrag. De kiezers in Frankrijk, Nederland en Ierland hebben nee gestemd. Wat moet er gebeuren, voordat het Parlement ontwaakt en ziet dat we de aansluiting met onze kiezers volledig zijn kwijtgeraakt? Waar zijn nu al die hanen die hun borst opzetten en dreigementen uiten richting Ierland en Tsjechië? Durven ze de kiezers soms niet te ontmoeten en hen te laten beslissen over de visie voor Europa?

Jim Allister (NI). – (EN) Mevrouw de Voorzitter, het algehele zwaartepunt van deze top zou moeten liggen bij de economische crisis die ons allen treft, maar helaas wordt er veel tijd besteed aan de vraag hoe we de op democratische wijze tot uiting gebrachte wil van de Ierse kiezers kunnen onderdrukken.

Het gebrek aan respect voor de wettig uitgedrukte mening van een klein land over het Verdrag van Lissabon is duidelijk. Niemand zou het lef hebben om een groot land op zo'n intimiderende, Mugabe-achtige manier te behandelen. Maar de kiezers van de Republiek Ierland, daar mag best mee worden gesold door de Europese elite, voor wie haar geliefde Lissabon-project belangrijker is dan de democratie van een natiestaat. Het is die arrogantie, die neiging tot intimidatie van iedereen die haar plannen in de war stuurt, die ervoor heeft gezorgd dat de EU zo weinig binding heeft met haar burgers. Deze hele kwalijke saga heeft meer weg van de politiek van de pestkop van de klas dan van democratie.

Jean-Pierre Jouyet, *fungerend voorzitter van de Raad*. – (FR) Mevrouw de Voorzitter, mijnheer de voorzitter van de Commissie, fractievoorzitters, geachte leden, ik verwijs om te beginnen naar wat de heer Daul heeft gezegd en net als hij wil ik hulde brengen aan het werk dat de Commissie heeft verricht voor met name het versterken van de financiële architectuur. Er zijn nu in feite vier belangrijke richtlijnen die sinds september in een erg korte tijdsperiode door de Commissie werden ingediend en door de Raad Economische en Financiële Zaken werden vastgesteld.

De heer Daul had volkomen gelijk toen hij dat werk benadrukte en hij had ook gelijk toen hij de noodzaak benadrukte om het vertrouwen te herstellen en met onze houding blijkt te geven van vertrouwen. Dat vertrouwen zal, zoals meerdere leden hebben gezegd, in eenheid en coördinatie gevonden worden.

Ik zou de heer Daul gerust willen stellen. Ik ken hem goed en ik weet dat hij veel dichterbij de waarden van de sociale markteconomie staat en dat hij absoluut geen tomeloos kapitalist is. Ik wil iedereen verzekeren dat zelfs de kortste kennismaking met hem dat zou bevestigen. Daarom wil ik hem in dit opzicht bedanken en zeggen dat we inderdaad de aanzet hebben gegeven tot een institutioneel stappenplan en dat ik de bezorgdheid die hij heeft geuit en de bezorgdheid van zijn fractie op dit gebied heb gezien.

Aan de heer Rasmussen zou ik ook willen zeggen dat het doel met betrekking tot het werkgelegenheidsniveau vanzelfsprekend de kern van de bezorgdheid van het Franse voorzitterschap is. Wij zijn het eens met wat hij heeft gezegd en wat ook door andere leden is benadrukt, namelijk dat we er ons van bewust zijn dat we de toegevoegde waarde die we kunnen bieden met meer coördinatie kunnen verdubbelen of zelfs meer dan verdubbelen. Wij zijn het ook eens wat betreft de methode, met andere woorden met het op gang brengen van specifieke projecten, praktische doelen en voorziene termijnen. Wij zijn het eens met wat de heer Rasmussen daarover heeft gezegd.

Ik wil ook de heer Watson, die uiterst pragmatisch en concreet ingesteld is, geruststellen. De heer Watson heeft terecht benadrukt dat we nog altijd snel moeten handelen. Ik denk niet dat ik dat nogmaals aan de fungerend voorzitter van de Raad moet zeggen, maar ik zal hem vragen nog sneller te handelen. Ik denk niet echt dat hij de noodzaak van dit snelle optreden vergeten is. Ik wil de heer Watson geruststellen dat de urgentie niet is verdwenen, daar zijn we ons ten volle van bewust, evenals van het feit dat, zoals hij ook zei – en wat ik nu zeg is ook gericht aan mevrouw Doyle die hier aanwezig is – we met name wat de strijd tegen klimaatverandering betreft wat op lange termijn vereist is niet mogen opofferen, zoals ook mevrouw Harms benadrukte, ten gunste van kortetermijnbelangen. Wij mogen ook niet toegeven aan het egoïsme van sommigen in plaats van onze solidariteit te tonen, met name ten opzichte van onze vrienden in Midden- en Oost-Europa, met name Polen, de Baltische landen en andere landen. Dit onderwerp zal ook op de Europese Raad van 11 en 12 december worden besproken.

Ik heb mevrouw Harms al gezegd dat we wat die doelstellingen betreft, niet op onze schreden terug mogen keren. Het is geenszins de bedoeling van het voorzitterschap om van die doelstellingen af te stappen. Ik heb gezegd dat het pakket van de Commissie coherent was, dat het meerdere doelen bevatte die ten gepaste tijde, niet door het Franse voorzitterschap, waren vastgelegd en dat die doelstellingen geëerbiedigd zullen moeten worden. In de huidige crisis is dat een morele verplichting; we kunnen geen internationale onderhandelingen starten in de overtuiging dat het de ontwikkelingslanden zijn die de inspanningen moeten leveren. Wij hebben ook op dit gebied de plicht solidair te zijn met de ontwikkelingslanden.

Wat het akkoord betreft dat als onderdeel van de dialoog met het Europees Parlement werd bereikt, en waarvoor ik het Parlement wil bedanken, denk ik ten eerste dat het een evenwichtig akkoord is en een zeer nauwkeurig langetermijndoel voor auto's is vastgelegd. Ten tweede is er een progressief en aanmoedigend boetesysteem, en ten derde hebben we het bevorderen van groene innovaties.

Wat de financiële markten betreft, wil ik mevrouw Harms verwijzen naar wat ik heb gezegd ter ondersteuning van wat de heer Daul net benadrukte. Ik ben ingenomen met de verwijzing van de heer Crowley naar de noodzakelijke coördinatie. Ik heb begrepen wat hij zei in verband met de door de Ierse regering genomen initiatieven. We werken nauw samen en volgen dit op de voet. U mag erop rekenen dat het voorzitterschap blij zal geven van begrip en tolerantie, zoals u zei.

Aan mevrouw McDonald wil ik zeggen dat we de electorale en sociale context in Ierland kennen, dat we Ierland ook kunnen begrijpen en dat hier of in de dialoog die we met de Ierse autoriteiten hebben gevoerd niet cynisch wordt gemanoeuvreerd en dat iedereen constructief probeert te zijn zodat, zoals voorzitter Barroso benadrukte, we op koers kunnen blijven wat, zoals de crisis duidelijk aantoonde, nog altijd een absolute noodzaak is met betrekking tot de institutionele context en het Verdrag van Lissabon.

Aan mevrouw Dahl wil ik zeggen dat we samen met Ierland zullen handelen. Wij moeten ons natuurlijk solidair tonen ten aanzien van Ierland, maar iedereen moet verantwoordelijkheid aan de dag leggen. Ik wil de heer Allister geruststellen dat wij op deze diverse gebieden effectief kunnen handelen.

Tot slot van mijn interventie en in verband met wat de vorige sprekers en voorzitter Barroso hebben gezegd, valt mij, wanneer ik naar deze debatten luister, de dringende noodzaak op om als één blok op te blijven treden en onze solidariteit te tonen, solidariteit en coördinatie op economisch en financieel gebied, solidariteit

bij de aanpak van de klimaatuitdaging, solidariteit met de landen die de grootste problemen ondervinden op het gebied van energiezekerheid, solidariteit ook op andere defensiegerelateerde gebieden, solidariteit met ontwikkelingslanden in het zuiden – de richting van de Unie voor het Middellandse-Zeegebied, solidariteit met Ierland maar ook verantwoordelijkheid om een oplossing te vinden en zo te handelen dat het Verdrag van Lissabon zo snel mogelijk van kracht wordt, solidariteit ook met het oosten en de nabuurlanden in het oosten, dankzij het Oostelijk Partnerschap waartoe de Commissie het initiatief heeft genomen en dat, daar ben ik van overtuigd, tijdens de volgende Europese Raad vast zal worden gesteld. Dat is wat mij belangrijk lijkt in onze reactie op de uitdagingen waar wij momenteel mee worden geconfronteerd.

José Manuel Barroso, *voorzitter van de Commissie*. – (EN) Mevrouw de Voorzitter, terugkomend op het belangrijkste punt van mijn verklaring – het Europees economisch herstelplan – wil ik mijn dank uitspreken voor de zeer brede steun voor het door de Commissie gepresenteerde plan, namelijk voor de verklaringen van de heren Daul, Rasmussen, Watson en Crowley – heel hartelijk bedankt voor uw steun. Ik weet zeker dat we er met de zeer actieve rol van het Franse voorzitterschap – en ik wijs hierbij op de inzet van Jean-Pierre Jouyet – in zullen slagen werkelijk vooruitgang te boeken.

De heer Rasmussen had het over ambitie en sloot af door te zeggen dat u onze ambitie deelt. Ik bedank hem voor zijn opmerkingen. Allereerst ben ik het ermee eens dat werkgelegenheid het belangrijkste punt zou moeten zijn. Dit komt volledig overeen met de doelstellingen van de strategie van Lissabon voor groei en werkgelegenheid. Ik ben het met u eens dat we over enige tijd door de werkgelegenheid te meten zullen kunnen beoordelen hoe effectief onze reactie is geweest. Dit is een kritieke, moeilijke tijd, een grote uitdaging. Wat de coördinatie betreft, kunt u rekenen op de Commissie: we willen zo veel mogelijk coördinatie en we hebben instrumenten om dat te bereiken. Zoals we in onze mededeling hebben gezegd, zullen we vragen om een nieuw convergentieprogramma voor de lidstaten in het kader van het Stabiliteits- en groeipact en we hebben ook geoefend met de Europese strategie, dat wil zeggen de strategie van Lissabon voor groei en werkgelegenheid. Dus met de landspecifieke aanbevelingen van Lissabon – en daar gaan we direct na de Europese Raad van 18 december mee verder – en met de nieuwe stabiliteits- en convergentieprogramma's weten we zeker dat de lidstaten ook hun wijze van tenuitvoerlegging zullen coördineren.

Maar nu ga ik, zoals altijd, heel eerlijk en open tegen u zijn. U zegt dat u het plan steunt. Steunt u ons, de verschillende politieke families en uw eigen politieke familie, dan alstublieft ook als u met sommigen van de ministers van Financiën van onze regeringen praat. Dat is heel belangrijk. Als we willen slagen, is het belangrijk dat we op een land- en partijoverstijgende manier overeenstemming bereiken met onze regeringen.

Daar gaat het om, want zoals we weten, leeft er bij bepaalde lidstaten van oudsher veel weerstand tegen het idee van coördinatie. Toen we na het verslag-Kok de strategie van Lissabon bespraken, verwierpen sommige lidstaten het idee van coördinatie volledig. Enige tijd geleden, toen deze crisis eraan zat te komen, verwierpen enkele zeer belangrijke politici het hele idee van een Europees plan, en coördinatie al helemaal.

Het is niet meer dan eerlijk te zeggen dat er al een consensus bestaat over enige mate van coördinatie voor een herstelplan, maar ik moet er eerlijk bij zeggen dat er nog geen volledige overeenstemming is over bijvoorbeeld de noodzaak om ongebruikt geld van de begroting van de Europese Gemeenschap te mobiliseren. Dat is gisteren besproken in de Raad Economische en Financiële Zaken, maar er is nog geen overeenstemming bereikt. Er is een zeer belangrijke overeenstemming bereikt, maar deze had betrekking op ons voorstel voor een verhoging van het kapitaal van de Europese Investeringsbank. Ook over andere zeer belangrijke punten is overeenstemming bereikt.

Tot slot wil ik zeggen dat wij voorstander zijn van nauwere samenwerking, maar u weet dat er van oudsher enige weerstand is. Mijn politieke punt is het volgende: als we nu, nu we ons gesteld zien voor deze crisis, geen overeenstemming kunnen bereiken over een hogere mate van coördinatie, wanneer dan wel? Daarom zei ik in mijn inleiding dat dit een test is voor Europa. Naast de belangrijke, concrete economische aspecten van de reactie, is het ook een test voor Europa om te zien of Europa deze mate van bezorgdheid werkelijk wil vertalen naar echte coördinatie voor de toekomst. Dit is het standpunt van de Europese Commissie dat ik zal meenemen naar de Europese Raad.

Nog één laatste opmerking met betrekking tot slimme groene groei. Ja, dat hebben we in ons voorstel gezet. Ik dank u voor uw commentaar daarop. We hebben zeer concrete voorstellen gedaan over efficiënt energiegebruik, over de snelle toepassing van groene producten, over de ontwikkeling van schone technologieën voor auto's en voor de bouw, juist omdat we één punt willen onderstrepen: wat wij voorstellen aan de lidstaten is niet geld uitgeven om het uitgeven.

Geld uitgeven om het uitgeven is geen oplossing. Het is belangrijk dat het geld slim wordt uitgegeven: de uitgaven moeten inspelen op de onmiddellijke noodzaak om op de korte termijn de vraag te stimuleren – om redenen die volgens mij geen toelichting meer behoeven – maar ze moeten ook een echte investering vormen voor de toekomst, voor onze groene agenda, voor onze strijd tegen klimaatverandering, voor efficiënter energiegebruik, voor interconnecties, voor innovatie. Dat is wat we voorstellen: uitgaven die op de korte termijn niet in strijd zijn met de middellange en lange termijn. Dat is het voorstel waarvoor we in de Europese Raad goedkeuring zullen proberen te krijgen. Ik ben ervan overtuigd dat we daar nu veel dichterbij zijn en ik hoop dat er tijdens de volgende vergadering van de Europese Raad historische besluiten zullen worden genomen.

Timothy Kirkhope (PPE-DE). - (EN) Mevrouw de Voorzitter, het doet mij veel plezier dit Parlement opnieuw toe te mogen spreken als de onlangs gekozen leider van de Britse conservatieve delegatie. Ik verzeker u dat ik mij in de aanloop naar de Europese verkiezingen sterk zal uitspreken voor het soort Europa dat mijn partij graag zou zien en dat ik mij zeer kritisch zal opstellen ten aanzien van het socialistische Europa dat de heer Rasmussen – die ons zojuist heeft verlaten – en zijn collega's nastreven in hun verkiezingsmanifest dat deze week is gepubliceerd. Het is zeer deprimerende lectuur.

Twee van mijn collega's waren afgelopen week met de handelsdelegatie in Mumbai en verkeerden in groot gevaar. Graag wil ik dat nota genomen wordt van niet alleen onze veroordeling van deze gruweldaden maar ook onze dank aan met name het Franse voorzitterschap voor het snelle optreden en de bescherming die het heeft geboden aan de leden van het Europees Parlement die deel uitmaakten van deze delegatie, onder wie mijn eigen Britse collega's.

De Raad heeft een volle agenda: de economische en financiële crisis, het Verdrag van Lissabon, klimaatverandering en de toekomst van het GLB. Ik zal mij nu beperken tot de economische kwesties. In het Verenigd Koninkrijk heeft de regering de hoogste staatsschuld in onze geschiedenis aangekondigd. Onze minister van Financiën zal de komende vijf jaar de staatsschuld verdubbelen tot 1 biljoen pond. Hij heeft ook lastenverlichting ter waarde van 20 miljard pond aangekondigd, maar neemt 40 miljard pond terug in de vorm van hogere belastingen. Zijn zogenaamde fiscale stimulans zal ervoor zorgen dat onze recessie – zoals de Commissie terecht heeft gezegd – de langste en zwaarste van de hele EU zal zijn. Alleen in landen met gezonde overheidsfinanciën kan een stimulans van het soort dat is aangekondigd soelaas bieden. In het geval van het Verenigd Koninkrijk worden we opgezadeld met een enorme schuld in de nabije toekomst.

Vorige week hebben we de details vernomen van het belangrijke herstelplan van de Commissie, dat naar mijn mening enkele zeer positieve punten bevat, maar ik vrees dat dit initiatief alleen niet voldoende zal zijn om de onmiddellijke problemen op te lossen. Waar we vooral voor moeten zorgen is dat de banken elkaar en bedrijven en gewone mensen geld gaan lenen. Nu de werkloosheid sterk zal stijgen, moeten we vrouwen opbouwen en onze kinderen en kleinkinderen niet opzadelen met schulden en hoge belastingen.

Jo Leinen (PSE). - (DE) Mevrouw de Voorzitter, in tegenstelling tot de heer Kirkhope vind ik dat het verkiezingsmanifest van Madrid een document van hoop is en een teken dat er een uitweg uit de crisis is, een uitweg waar wij ons volledig voor inzetten.

Het Parlement zal het Franse voorzitterschap van de Raad op de top van volgende week helpen volledige duidelijkheid over de ratificatie van het Verdrag van Lissabon te scheppen. We kunnen niet de Europese verkiezingen ingaan met de onzekerheid of dit verdrag er komt of niet. Dat zou gelijk staan aan een uitnodiging aan de tegenstanders van Europa om deze verkiezingen voor een schijngevecht te misbruiken, een strijd voor of tegen een verdrag dat al door 25 lidstaten bekrachtigd is. Daarom heeft Commissie constitutionele zaken een resolutie opgesteld waarin we een oproep doen alles op alles te zetten om de ratificatie misschien toch nog voor de verkiezingen voor elkaar te krijgen. We moeten op de top voor volstrekte duidelijkheid zorgen. Dat mag niet doorgeschoven worden naar volgend jaar.

Mevrouw de vice-voorzitter, er komt een tweede referendum in Ierland. Onze verklaring "Communiceren in partnerschap" is een testcase en zal aantonen of we erin slagen de bevolking te informeren. Dat mogen we niet aan de tegenstanders van Europa overlaten.

Andrew Duff (ALDE). - (EN) Mevrouw de Voorzitter, wat het Verdrag betreft geloof ik dat we eindelijk enige vooruitgang boeken. Het Tsjechische hof en het Ierse parlement hebben de aanval op het Verdrag door de nationalistische en reactionaire machten op totale en beslissende wijze gepareerd. De vooraanstaande vertegenwoordiging van Sinn Féin is natuurlijk vertrokken, maar ik bespreek deze kwestie niet als een lobbyist of bureaucraat, maar als een democraat.

Het is nu aan het Tsjechische parlement en de Ierse regering om de volgende beslissende stappen te nemen. We hebben een duidelijke belofte nodig van de Taoiseach dat hij op een specifiek moment een tweede referendum zal houden en we hebben een professioneler campagneplan nodig. Het Parlement doet een beroep op de grootmoedigheid en scherpe intelligentie van het Ierse volk en vraagt het om de ernst en de gevolgen van een tweede 'nee' in te zien.

Konrad Szymański (UEN). – (PL) Mevrouw de Voorzitter, Polen heeft grote inspanningen geleverd om tot een compromis over het klimaatpakket te komen. Wij hebben voorgesteld om het referentiejaar te wijzigen en om de CO₂ die door bossen wordt geabsorbeerd ook op te nemen in de balans. Vandaag zouden we een systeem willen voorstellen dat gebaseerd is op benchmarking van de beste technologieën en op uitsluiting van het veulingsysteem van een aantal kwetsbare industrieën.

Nu is het voorzitterschap aan zet. Aangezien het ons is gelukt om een oplossing te vinden voor de Duitse automobielindustrie, vraag ik me af waarom het zo moeilijk is om een regeling uit te werken voor de landen in Midden-Europa. Mijn land kan in geen geval akkoord gaan met een schijncompromis waardoor de deelname van Polen aan het veulingsysteem enkel en alleen wordt vertraagd.

Wij kunnen er niet mee akkoord gaan dat dergelijke hypothetische doelstellingen op het gebied van klimaatverandering worden bereikt dankzij hogere energieprijzen of de verplaatsing van de productie van energie, cement, metaal en glas naar landen buiten de Unie. De verwezenlijking van deze doelstellingen mag evenmin tot een tragere economische groei of tot massaontslagen leiden. Een dergelijk scenario is in Polen voor niemand aanvaardbaar, noch voor de regering, noch voor de oppositiepartijen.

Bernard Wojciechowski (IND/DEM). – (EN) Mevrouw de Voorzitter, de moderne wereldeconomie is gebaseerd op een gigantische piramide van schulden: de schulden van staten, banken en ondernemingen. De schulden hangen met elkaar samen. De aan het licht getreden structurele tekortkomingen van het economische stelsel en de verstoorde markteconomie worden in wezen gecombineerd met een kredietstelsel.

Het slechte functioneren van de economie is het gevolg van de koppeling van het systeem van geld verdienen aan krediet. Maurice Allais vergeleek het met een kankergezweel dat gestaag de kapitalistische economie verzwelgt. Dit systeem zorgt ervoor dat er koopkracht wordt gecreëerd zonder een echt equivalent. Daarom zijn ingrijpende hervormingen van het bankstelsel en het financiële stelsel nodig. Het belastingstelsel moet worden hervormd en ook de manier waarop de aandelenbeurs werkt, moet veranderen.

Met betrekking tot het plan om de gaten in het financiële stelsel te dichten door middel van geldinjecties, wat blijkbaar ook in mijn land gebeurt – wel, dat mag wat mij betreft de prullenbak in.

Jana Bobošíková (NI). – (CS) Dames en heren, ik hoop maar dat de regeringsleiders van de Europese lidstaten volgende week de door de Commissie voorgestelde gezamenlijke strijd tegen de economische crisis van de hand wijzen. Het is niet bijster zinnig om voor 27 sterk uiteenlopende economieën centraal 200 miljard uit de zakken van de belastingbetaler getoverde euro's uit te trekken voor groene investeringen en innovatie. Ook zal het niet helpen om belastingen centraal te verhogen of te verlagen, hogere begrotingstekorten te creëren of staatsgaranties af te geven. Natuurlijk moeten de lidstaten samenwerken. De concrete stappen daartoe dienen zij echter zelf te kiezen, op basis van hun concrete situatie en niet onder dwang van een Brussels dictaat.

Dames en heren, de Raad dient zich te weer te stellen tegen de alom aanwezige druk op de lidstaten om de ratificatie van het Verdrag van Lissabon af te ronden. Ook zou de Raad moeten erkennen dat het Verdrag nu na het Ierse 'nee' mordsdood is. Ik wil u waarschuwen dat het Verdrag van Lissabon het huidige Europa kan omtoveren in een plaats van strijd, verraad en gruwelijkheden. Met het Verdrag krijgen de grootmachten namelijk rechtsmiddelen in handen om kleine landen onder de plak te houden. Dat kan alleen maar leiden tot geweld, oorlog en armoede. Het Verdrag van Lissabon brengt het bestaan van de Europese Unie als een project van vrijheid, welvaart en vrede dus regelrecht in gevaar.

Karl von Wogau (PPE-DE). – (DE) Mevrouw de Voorzitter, geachte afgevaardigden, de moeilijkheden bij de evacuatie van Europese burgers uit Bombay hebben aangetoond hoe nodig het is dat er op het gebied van veiligheid en defensie nauwer samengewerkt wordt in de Europese Unie. De samenwerking met de Raad heeft zich de afgelopen maanden zeer ten goede ontwikkeld. De samenwerking met het Franse voorzitterschap en de Raad was zeer vruchtbaar.

De belangrijkste gebeurtenis was zonder twijfel de crisis in Georgië, waarbij het voorzitterschap van de Raad snel heeft gehandeld. Men heeft een wapenstilstand tot stand gebracht en ervoor gezorgd dat waarnemers

op tijd ter plaatse waren in Georgië, en zo stond de Europese Unie in het middelpunt van de gebeurtenissen. Bij diezelfde aangelegenheid zijn echter ook tekortkomingen aan het licht getreden. We hebben gezien hoe dit voorval onze Brusselse instrumenten voor crisismanagement werkelijk tot het uiterste op de proef gesteld heeft. Het is zonneklaar dat we enerzijds de vermogens van de Europese Unie op het gebied van analyse en preventie en anderzijds de instrumenten van ons crisismanagement verder moeten verbeteren.

Zoals u weet werkt de Europese Unie er momenteel aan om voor het einde van het jaar haar veiligheidsstrategie te herzien. Deze veiligheidsstrategie heeft zichzelf bewezen en de grondbeginselen ervan moeten gehandhaafd blijven. Er zijn enkele punten die gewijzigd en aan de nieuwe omstandigheden aangepast moeten worden, maar nog belangrijker dan een aanpassing van de veiligheidsstrategie is de uitvoering van diezelfde strategie. Daarom verlangt het Europees Parlement dat er een Witboek voor veiligheid en defensie opgesteld wordt. Wellicht kan het Franse witboek, dat aan hetzelfde thema gewijd is, daarvoor als voorbeeld dienen. Er is namelijk behoefte aan een zeer brede discussie ter voorbereiding van zo'n witboek; er is behoefte aan een maatschappelijk debat over deze Europese veiligheidskwesties. Immers, Europese veiligheid is geen zaak waar achter gesloten deuren over beslist kan worden. Het is een zaak die alle burgers aangaat.

Proinsias De Rossa (PSE). - (EN) Mevrouw de Voorzitter, in Ierland willen verreweg de meeste mensen tot de kern blijven horen van de Europese aangelegenheden en ervoor zorgen dat Europa effectief en transparant kan handelen in het belang van de lidstaten. Dit geldt in het bijzonder in de huidige financiële en economische crisis en is belangrijker dan ooit.

De Ierse burgers willen echter wel de verzekering dat, wat het Verdrag van Lissabon betreft, de misleidende beweringen van het 'nee'-kamp over de Commissie, over abortus, dienstplicht, militaire neutraliteit, werknemersrechten en overheidsdiensten ongefundeerd zijn.

Om de kans op ratificatie van het Verdrag van Lissabon aanzienlijk te vergroten, moeten de staatshoofden en regeringsleiders besluiten dat het mechanisme van het Verdrag van Lissabon, als dat eenmaal van kracht is geworden, zal worden gebruikt om te garanderen dat alle lidstaten weer het recht krijgen om zonder beperkingen een commissaris voor te dragen. Een eenvoudige verlenging van dat recht van 2014 tot 2019 zal naar mijn mening niet voldoende zijn om ratificatie in Ierland te garanderen.

Daarnaast zou de belofte om een sociale clausule over werknemersrechten toe te voegen aan de Richtlijn betreffende de terbeschikkingstelling van werknemers – een soortgelijke clausule als die is toegevoegd aan de dienstenrichtlijn – veel helpen om de gevaren die voortkomen uit de arresten in de zaken Laval, Viking en Rüffert weg te nemen, die ook een bron van bezorgdheid waren in Ierland. Ik wil de Raad en de Commissie met klem verzoeken deze kwesties tijdens de volgende top met voorrang te behandelen.

Janusz Onyszkiewicz (ALDE). – (PL) Mevrouw de Voorzitter, het door de Commissie en de lidstaten goedgekeurde pakket maatregelen ter bestrijding van de crisis zal het Stabiliteitspact in de vernieling helpen. Ik ben ingenomen met de aankondigde herziening van het pact, maar het is wel van cruciaal belang te garanderen dat het nieuwe pact niet weer binnen afzienbare tijd een fictief bestaan gaat leiden of ons in verlegenheid brengt.

Nu we van plan zijn om het Stabiliteitspact te wijzigen, moeten we misschien ook overwegen om de criteria voor toetreding tot de eurozone te herzien. Sommige landen vestigen hun hoop op een stabiele munt op deze maatregel en vrezen na de recente gebeurtenissen voor nieuwe speculatieve aanvallen op hun munt. Ik zou nog een andere kwestie aan de orde willen stellen. Hoe moeten we de strenge houding van de Europese Unie ten aanzien van het probleem van de Poolse scheepswerven opvatten, nu zij wel akkoord gaat met de steun die in het kader van dit pact aan diverse industrietakken wordt toegekend?

Ten slotte vraag ik me af of het in verband met de CO₂-uitstoot echt onmogelijk zal zijn om een oplossing te vinden die garandeert dat Polen geen goedkope elektriciteit uit Oekraïne en Rusland zal moeten invoeren.

Inese Vaidere (UEN). - (LV) Dames en heren, ten eerste wil ik de Europese Commissie bedanken voor het economisch herstelplan en de hoop uitspreken dat het niet alleen wordt toegepast om falende bankiers, en hun salarissen, te ondersteunen, maar dat er werkelijke steun voor het bedrijfsleven komt. Onze ondernemers werken onder de moeilijkst denkbare omstandigheden, aangezien ze zijn ingekapseld in een enorme hoeveelheid bureaucratie. Net zoals we een "check-up" van het gemeenschappelijk landbouwbeleid aan het uitvoeren zijn, zouden we een check-up van richtlijnen en verordeningen moeten uitvoeren om te zien of er niet te veel bureaucratische obstakels voor onze ondernemingen zijn en of de uitvoering van deze verordeningen en richtlijnen in de lidstaten niet te bureaucratisch is geworden. Alleen onze ondernemers

kunnen ons uit de crisis krijgen. Om deze redenen moet een dergelijke check-up “regel voor regel” worden uitgevoerd.

Wat betreft klimaatverandering ben ik een groot voorstander van het idee van flexibiliteit op het gebied van het emissiebeleid, aangezien bijvoorbeeld mijn land de doelstelling van 20 procent voor het gebruik van hernieuwbare energiebronnen reeds enkele tijd geleden heeft bereikt en overtroffen. Ik zou niet willen dat mijn land, dat economische ontwikkeling hard nodig heeft, met nog meer obstakels wordt geconfronteerd.

Irena Belohorská (NI). - (SK) Ondanks het feit dat de tweede helft van het jaar niet de meest ideale periode is, hebben de Fransen gedurende hun voorzitterschap van de Europese Unie bewezen dat Frankrijk terecht wordt beschouwd als leider en drijvende kracht van de EU. Ik ben nu vier en een half jaar lid van het Europees Parlement en kan zonder twijfel zeggen dat Frankrijk de meest actieve aanpak heeft gehanteerd voor het oplossen van de problemen van alle 27 lidstaten van de Europese Unie.

De historische verandering die teweeg is gebracht door de verkiezing van de charismatische en zeer actieve president Sarkozy is onmiskenbaar positief. Zijn capaciteiten kwamen tevens tot uitdrukking in zijn onmiddellijke reactie op het probleem tussen Rusland en Georgië. In die tijd brak ook de financiële crisis uit, waarop de Fransen prompt reageerden door te verklaren dat er behoefte was aan een systeemoplossing en aan de herziening van de beheers- en financiële mechanismen van de EU, ook vanuit mondiaal oogpunt. Het was tijdens het Franse voorzitterschap dat de EU haar reputatie heeft verdiend van een actieve speler in de wereldpolitiek, toen namelijk de Franse president en de voorzitter van de Commissie, de heer Barroso, het initiatief namen tot het bijeenroepen van de G8-top en de G20-top.

Ik ben van oordeel dat de aanstaande bijeenkomst van de Europese Raad succesvol zal verlopen en dat alle Europese instellingen gezamenlijk verder zullen werken.

Jacek Saryusz-Wolski (PPE-DE). - (EN) Mevrouw de Voorzitter, op verzoek van de Raad en in reactie op de verwachtingen van het Parlement heeft de Commissie een document over het Oostelijk Partnerschap opgesteld, dat vandaag bekend is gemaakt en – zoals de fungerend voorzitter, minister Jouyet, zei – tijdens de top zal worden gepresenteerd.

Ik wil de Commissie feliciteren met en prijzen voor dit document. Het idee van het intensiveren van de betrekkingen met onze oostelijke buurlanden is iets wat het Parlement al geruime tijd onderzoekt en stimuleert. We hebben een sterke EU-aanwezigheid in het oostelijk nabuurschap nodig, in synergie met ons mediterrane nabuurschap. Om stabiliteit voor onze deur te hebben moeten we onze naaste burens tastbare vooruitzichten bieden. Daarom moeten we steun geven aan het plan voor een nauwer partnerschap dat in essentie vijf gebieden omvat: associatieovereenkomsten, een multilateraal raamwerk voor samenwerking, een uitgebreid en diepgaand vrijhandelsgebied, visumliberalisering waardoor visumvrij reizen mogelijk wordt en, last but not least, energiezekerheid.

Ik verwelkom in het bijzonder het voorstel om de financiële hulp van de EU aan de oostelijke dimensie van het ENB te verhogen. Twee jaar geleden kwamen we in het Parlement met het idee om het parlementaire aspect van de oostelijke dimensie van het Europees nabuurschapsbeleid te versterken. Wij hebben voorgesteld een paritaire parlementaire vergadering in het leven te roepen bestaande uit leden van het Europees Parlement en afgevaardigden van de parlementen van de zes landen. Een dergelijk forum zou een uitstekend platform bieden om onze partners nader tot ons te laten komen, maar ook om onze partners nader tot elkaar te laten komen.

Wij, de Unie, moeten vrienden om ons heen hebben, maar die vrienden moeten onderling ook vrienden zijn. Daarom ben ik vooral blij met het plan voor het bijeenroepen van Euronest, een parlementaire vergadering die, indien de Commissie dit plan overneemt, een instrument voor democratische en parlementaire toetsing van oostelijke partnerschapsprojecten zal vormen.

Ik ben van mening dat het oostelijke partnerschapsproject niet alleen een nieuwe, verbeterde opzet vormt, maar ook de Unie zowel intern als extern zal versterken. De uitbreiding en verdieping van de politieke en economische betrekkingen met onze oostelijke buurlanden zal bijdragen aan onze economische dynamiek en onze politieke en internationale invloed.

Jan Andersson (PSE). – (SV) Mevrouw de Voorzitter, in de komende jaren is het beschermen van werkgelegenheid en welvaart de belangrijkste taak van Europese politici. We hebben een aantal goede jaren achter ons, maar nu zien we de werkloosheid snel toenemen. Ik deel het standpunt van de Commissie over de noodzaak gecoördineerde inspanningen te ondernemen en verbintenissen en inspanningen op korte

termijn te koppelen aan verbintenissen op lange termijn. Ik steun ook het voorstel van de heer Rasmussen betreffende duidelijke doelstellingen voor het behoud van de werkgelegenheid.

Wat de inspanningen op korte termijn betreft, is het belangrijk dat de consumenten vertrouwen hebben in de economie. Wij moeten met name degenen die het het moeilijkst hebben en hun consumptie beschermen.

Wat de oplossingen op langere termijn betreft, is het belangrijk niet alleen de investeringen te vervroegen die sowieso in milieuvriendelijkere infrastructuur en milieuvriendelijk bouwen zouden worden gedaan, maar ook de investeringen in de ontwikkeling van de vaardigheden van loontrekkers, zodat we in de toekomst sterk staan. We moeten onze instrumenten op Europees niveau combineren met gecoördineerde inspanningen in de lidstaten. We mogen niet doen wat sommigen zeggen – namelijk te weinig doen – omdat we dan het risico lopen zowel hogere begrotingstekorten als hogere werkloosheid en minder welvaart te krijgen. We moeten snel en voldoende krachtig handelen!

Miroslaw Mariusz Piotrowski (UEN). – (PL) Mevrouw de Voorzitter, het klimaatpakket is een van de thema's die tijdens de komende bijeenkomst van de Europese Raad zullen worden besproken.

Het probleem van de CO₂-uitstoot en alle kwesties in verband met de zogenaamde opwarming van de aarde zijn in toenemende mate ideologisch getint. Ieder van ons vindt schone lucht en het milieu belangrijk. Uit wetenschappelijk onderzoek is evenwel gebleken dat de invloed van de mens op de klimaatverandering verwaarloosbaar is.

Als het waar is dat slechts 4 procent van de wereldwijde CO₂-uitstoot wordt veroorzaakt door menselijke activiteiten en dat de Europese Unie verantwoordelijk is voor 15 procent van deze hoeveelheid, betekent dit dat we van plan zijn om honderden miljarden euro uit te geven om de wereldwijde CO₂-uitstoot met minder dan 0,5 procent te verminderen, terwijl deze uitstoot door toedoen van landen als India en China steeds verder toeneemt.

Het valt moeilijk te geloven dat de beleidsmakers van de Europese Unie niet in staat zijn om de gevolgen van deze beslissing in te schatten. Het is waarschijnlijk geen toeval dat bepaalde landen, waaronder Frankrijk, hun CO₂-emissierechten aan andere landen zullen verkopen. Het resultaat van deze actie is voorspelbaar: in de praktijk zullen de Poolse elektriciteitscentrales binnen afzienbare tijd door de verkopers worden overgenomen.

In dit verband moeten we de betekenis van solidariteit in Europa opnieuw definiëren.

Avril Doyle (PPE-DE). – (EN) Mevrouw de Voorzitter, de komende top zal zich moeten bezighouden met veel ernstige kwesties, waaronder niet in de laatste plaats een gecoördineerde EU-brede reactie op de wereldwijde uitdaging van de ernstige economische neergang. Deze volgt op een grote vertrouwenscrisis met betrekking tot onze bankstelsels, als gevolg van het feit dat deze er niet in zijn geslaagd het aanvaardbare liquiditeitsniveau te handhaven dat nodig is als basis voor de dagelijkse commerciële en industriële bedrijfsactiviteiten in al onze lidstaten. Op dit moment dreigen hierdoor miljoenen levensvatbare banen en duizenden solide bedrijven te verdwijnen. Ja, we moeten alle Europese instellingen mobiliseren om te reageren op de crisis en – zoals in het herstelplan van de Commissie staat – deze crisis doet zich voor aan de vooravond van een belangrijke structurele verschuiving in de richting van een koolstofarme economie, met belangrijke nieuwe economische kansen en zeker ook serieuze voordelen voor wie er het eerst bij is.

Dit brengt mij bij de bespreking van het pakket maatregelen inzake klimaatverandering en energie tijdens de top. We zullen daarover morgen een lange discussie hebben, dus ik zal me nu beperken tot één punt. Ik wil namelijk onderstrepen hoe belangrijk het is dat de medebeslissingsprocedure tussen Raad en Parlement volledig wordt geëerbiedigd. Ook wil ik benadrukken dat elke politieke overeenkomst over nog hangende zaken – zaken tussen vierkante haken – die tijdens de top zullen worden besproken en waarover besluiten zullen worden genomen door de staatshoofden en regeringsleiders, door het altijd hard werkende Franse voorzitterschap moet worden gepresenteerd als een compromisamendement voor daaropvolgende trialogen, opdat het Parlement daar al dan niet mee kan instemmen. Wij zullen dit uiteindelijk goedkeuren, en hoewel ik het streven naar een akkoord in eerste lezing volledig onderschrijf, wil ik u wel waarschuwen dat dit niet tegen elke prijs zal gebeuren.

Dan nu over het Verdrag van Lissabon. Ja, we hebben de tijd gehad om de stemming van 12 juni te verwerken en te analyseren, maar nee, minister Jouyet, we zullen niet – en moeten dat niet eens proberen – opnieuw ratificeren aan het begin van het volgende jaar, want dan zouden we een nieuwe mislukking riskeren met onze zeer impopulaire regering. Rekent u er maar niet op dat het stappenplan van onze Taoiseach – als u

dat tenminste krijgt – een datum voor een referendum zal bevatten. Ik heb hier vandaag zitten luisteren naar cynische toespraken van Sinn Féin over het risico van militarisering dat in de kleine lettertjes van het Verdrag van Lissabon schuilt en naar de misplaatste zorgen van de heer Allister over het Ierse electoraat – meer voorbeelden van de mate van intellectuele oneerlijkheid waaraan het Ierse electoraat wordt blootgesteld. Toch is er een kiesgroep die ons echt zorgen baart. Ik bedank het Franse voorzitterschap voor het aanbieden van alle hulp met rechtswaarborgen en eventuele noodzakelijke verzekeringen. Ik bedank alle leden en u, mevrouw de Voorzitter, voor uw begrip nu wij uw geduld op de proef blijven stellen.

Jan Tadeusz Masiel (UEN). – (PL) Mevrouw de Voorzitter, commissaris, ik zou het Franse voorzitterschap van harte willen bedanken voor zijn geslaagde optreden en veel succes willen wensen tijdens de komende top. Frankrijk wist bij aanvang van zijn voorzitterschap niet dat er een wereldwijde financiële crisis op til was en dat dit probleem de belangrijkste uitdaging van zijn voorzitterschap zou worden. Ik heb waardering voor de wijze waarop zowel Frankrijk als de Europese Unie op deze crisis heeft gereageerd.

Wat de klimaatverandering betreft, het andere thema dat tijdens de top zal worden besproken, ben ik verheugd dat het Franse voorzitterschap begrijpt dat het voor bepaalde landen uiterst moeilijk zal zijn om op korte termijn een einde te maken aan het gebruik van steenkool voor de opwekking van energie. Ik hoop dat Frankrijk deze problemen in overweging zal nemen. Het feit dat de wereldklimaatconferentie in Poznań plaatsvindt, toont aan dat Polen bereid is om een bijdrage te leveren aan het proces om de CO₂-uitstoot te beperken. We hebben echter voldoende tijd nodig om onze energiebeheerssystemen aan te passen en rekenen daarvoor op de solidariteit van de hele Europese Unie.

Othmar Karas (PPE-DE). – (DE) Mevrouw de Voorzitter, geachte afgevaardigden, ik zou een andere insteek willen kiezen. De top vindt plaats in een fase van groeiend vertrouwen van de burgers in de Europese Unie. Meer dan tweederde van de Oostenrijkse bevolking – maar niet van die alleen – is van mening dat we de crisis alleen met hulp van de Europese Unie dat wil zeggen: gezamenlijk – kunnen overwinnen.

Van het belang van de gemeenschappelijke munteenheid, de euro, wordt men zich niet alleen in de eurozone meer bewust, maar ook daarbuiten. De mensen merken dat we samen als werelddeel Europa een rol op het wereldtoneel spelen en een kans maken. Het terugdringen van de afhankelijkheid in onze energiehuishouding, de strijd tegen klimaatverandering, het overwinnen van de financiële crisis, het formuleren van een geloofwaardig defensie-, veiligheids- en buitenlands beleid vragen om meer Europese gemeenschappelijkheid, vastberadenheid en doortastendheid.

Laten we deze kans aangrijpen en uit verantwoordelijkheidsgevoel aan de verwachtingen van de burger voldoen. Laten we zoeken naar een gemeenschappelijk tijdsplan voor ratificatie van het hervormingsverdrag. Laten we zorgen voor een samenhangende, doeltreffende en gedegen wetgeving als antwoord op de financiële crisis. Laten we zoeken naar een vorm van Europees toezicht, naar het model van een Europese centrale bank. Laten we aan de hand van het voorbeeld van de klimaatbeschermingswetgeving tonen hoe een sociale markteconomie als Europees organisatiemodel op verantwoorde wijze haar taak vervult.

We zitten niet alleen met een crisis en tal van bouwputten – we hebben ook een kans. Laten we die benutten en leren van de fouten uit het verleden. Veel dingen wisten we wel, maar toch hebben we te laat of te laf gehandeld. De tijd is gekomen om samen met de burgers een nieuw begin te durven maken.

Umberto Pirilli (UEN). – (IT) Mevrouw de Voorzitter, geachte collega's, de crisis waar het hier over gaat heeft het karakter van een tsunami: ernstig en overweldigend. Daardoor zijn de financiële markten ingestort en de fundamenteën van de reële economie ondermijnd. De terbeschikkingstelling van in totaal 200 miljard euro, waartoe besloten is op de EU-toppen, is naar mijn mening absoluut onvoldoende. 200 miljard euro is minder dan het verlies dat werd genoteerd tijdens één van die vele recente dagen waarop de Europese beurzen scherpe dalingen vertoonden. Wat nodig is, is meer moed, meer durf, meer Europa.

Met instemming van mijn fractie bepleit ik – en voorzitter Barroso is daarmee rechtstreeks belast – dat de lidstaten hun reserves aanspreken en hiervoor in ruil een Europese, handelbare obligatie ontvangen. Het hierbij vrijkomende bedrag zou verplicht geïnvesteerd moeten worden in infrastructuur en beleid ter ondersteuning van het productiesysteem en van hen die sociaal het hardst getroffen zijn. Deze obligaties, waarvan de waarde is gekoppeld aan de reserves van de respectieve lidstaten, zouden moeten bijdragen aan een versterking van het vertrouwen en zouden moeten voorzien in de liquiditeit – van 2 tot 5 procentpunten van het bbp – die nodig is voor de ontwikkeling van een beleid waarvan wij de noodzaak allen onderkennen. Deze maatregel zou buiten de bepalingen van het verdrag van Maastricht vallen en moet gepaard gaan met een gepast programma voor terugkeer binnen de verdragsbepalingen van Maastricht.

VOORZITTER: MARIO MAURO*Ondervoorzitter*

Vito Bonsignore (PPE-DE). - (IT) Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, deze financiële crisis kent duidelijk geen weerga. Ik ben echter van mening dat zij was te voorzien en te vermijden. Eerder heeft de voorzitter van de Commissie, de heer Barroso, de crisis omschreven als 'plotseling en onverwacht'. Staat u mij toe, voorzitter Barroso, het hier niet mee eens te zijn. De crisis mag dan plotseling zijn uitgebroken, maar alle kenmerkende indicatoren waren al een tijd aanwezig, om te beginnen de signalen van het Internationaal Monetair Fonds. In de uitspraken van de fungerend voorzitter van de Raad en van voorzitter Barroso met betrekking tot de crisis klinkt, zo lijkt mij, momenteel een duidelijk besef door van de ernst van de situatie.

Ik ben het eens met collega Karas die heeft gesteld dat de Europese burger verwacht dat wij actie ondernemen. Het Europese plan dat u, commissaris, hebt opgesteld en dat voorziet in een injectie van 200 miljard euro, is, zo moet ik zeggen, onvoldoende. Laat ons duidelijk zijn: het gaat hier wellicht om het uiterste dat u als commissaris kon doen maar het blijft onvoldoende. Ik denk dat u zich onder deze buitengewone omstandigheden de vraag moet stellen of het mogelijk is om aanvullende, afzonderlijke bronnen aan te spreken door direct te lenen op de financiële markt.

Laat ons de gebruikelijke huiver in het ter sprake brengen van de Europese Centrale Bank hier een kort moment terzijde schuiven. Ik ben van mening dat de Europese Centrale Bank morgen de rente moet verlagen met een procentpunt. Als de rente verlaagd wordt met een half procentpunt, zullen de markten opnieuw teleurgesteld reageren. Prijsstabiliteit, zo hebben de Europese Commissie en vele anderen bij meerdere gelegenheden verklaard, is dé taak van de Europese Centrale Bank. Ik ben echter van mening dat prijsstabiliteit ook kan worden bereikt zonder de ingreep in de rente afhankelijk te maken van de inflatie-index. Soms is voor een rente-ingreep meer flexibiliteit en een meer vooruitziende blik noodzakelijk.

Ik ben het eens met het standpunt van voorzitter Barroso over de beperking van uitgaven. Dit standpunt moeten wij in het oog houden, zowel in de lidstaten afzonderlijk als binnen de instellingen van de Europese Unie waaronder ons eigen Europees Parlement, zodat we optimaal zijn toegerust om de moed die de Europese Commissie op dit moment aan de dag legt, nog krachtiger te ondersteunen.

Elmar Brok (PPE-DE). - (DE) Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de commissaris, geachte afgevaardigden, ik dank het Frans voorzitterschap van de Raad voor de vele problemen die het de laatste, zware maanden aangekaart en opgelost heeft. We weten echter dat slagvaardigheid ook sterk van het Verdrag van Lissabon afhankelijk is. We hebben een verslag van beide kamers van de Ierse volksvertegenwoordiging voor ons liggen. U, mijnheer de fungerend voorzitter, hebt al aangegeven dat dit een zeer serieus, vooruitziend en verstandig verslag is, dat begrip toont voor de zorgen maar ook aangeeft hoe wij Europeanen gezamenlijk dit probleem op kunnen lossen.

Ik zou het Frans voorzitterschap van de Raad uit willen nodigen om hierop in te gaan en een tijdsplan op te stellen waarmee de Ierse positie recht kan worden gedaan en serieus rekening kan worden gehouden met de zorgen die niets met het Verdrag te maken hebben, zoals de kwestie van de commissarissen maar ook de suggesties van de auteurs van het verslag voor het opheffen van het democratisch tekort, iets wat zij in eigen land hopen te doen door de betrekkingen tussen parlement en regering te verbeteren. Op die basis hebben we een kans dit verdrag te ratificeren. Wij moeten de weg volgen die het Ierse parlement duidelijk aangegeven heeft. Ik denk dat we deze weg in moeten slaan, om de positie van onze Ierse vrienden te versterken. Ik denk dat we daarbij ook een tijdsplan voor ogen moeten hebben, zodat we door eventuele vervroegde verkiezingen in Groot-Brittannië geen vertraging oplopen. De financiële crisis laat duidelijk zien dat steeds meer burgers inzien dat het niet gaat zonder Europa, zoals ook het Franse voorzitterschap van de Raad in Georgië en in de financiële crisis bewezen heeft.

Neena Gill (PSE). - (EN) Mijnheer de Voorzitter, minister Jouyet verwees eerder vandaag naar de terroristische aanslag in Mumbai en toonde zich solidair met India. Ik verwelkom dit zeer. Warme woorden moeten echter wel worden ondersteund met daden. Gezien de enorme stijging van het aantal dodelijke slachtoffers van terroristische aanslagen in de wereld, waarbij steeds vaker onschuldige mensen uit het oosten, westen, noorden en zuiden het doelwit vormen, ben ik van mening dat het nalatig is van de Raad dat deze kwestie niet op de agenda van de vergadering van de Raad van volgende week is gezet. Deze kwestie is niet minder belangrijk dan alle andere kwesties die we bespreken. De VS handelt, maar Europa niet.

Op dit moment is Condoleezza Rice daar, maar waar is Javier Solana? De spanningen tussen twee kernmogendheden lopen op. Europa moet en kan meer doen, vooral door te kijken naar overeenkomsten,

zoals zijn strategische partnerschap met India, en door de hier geuite idealen van voldoende middelen te voorzien, zodat ze kunnen worden bereikt en gerealiseerd.

Anneli Jäätteenmäki (ALDE). - (FI) Mijnheer de Voorzitter, tijdens de top wordt bepaald hoe het Verdrag van Lissabon ten uitvoer moet worden gelegd. We zouden een stap dichterbij de oplossing zijn als we elke lidstaat zijn eigen commissaris zouden geven. Ik hoop dat dit serieus wordt overwogen en ook bewaarheid wordt. Frankrijk kan tijdens het Franse voorzitterschap daar moeilijk tegen inbrengen dat de Commissie te groot zou worden, als we bedenken dat de huidige Franse regering 37 ministers heeft. Het argument dat de Commissie te groot wordt als elke lidstaat zijn eigen commissaris heeft, is altijd onhoudbaar geweest. Naar mijn mening zou het de lidstaten nader tot elkaar brengen en de legitimiteit vergroten, en ik hoop dat de mensen er het nut van inzien en eerdere besluiten terugdraaien, vooral omdat ze niet volledig rationeel waren.

Ewa Tomaszewska (UEN). - (PL) Mijnheer de Voorzitter, Polen heeft zijn CO₂-uitstoot met 33 procent verminderd sinds de ondertekening van het Protocol van Kyoto. In andere landen van de Europese Unie is het emissieniveau in diezelfde periode gestegen, ondanks het feit dat de energieproductie in deze lidstaten niet hoofdzakelijk gebaseerd is op steenkool. Daarom is iedere poging om de datum met ingang waarvan de emissieniveaus zouden worden gemeten, vast te stellen op een later tijdstip dan de datum van ondertekening van het Protocol van Kyoto een duidelijk bewijs van de onrechtvaardige manier waarop dit probleem wordt aangepakt.

Tegelijkertijd is het wel een bijzonder origineel idee om de gevolgen van de financiële crisis te verzachten door 80 000 Poolse werfarbeiders zonder pardon op straat te zetten. Ik hoop nog steeds dat de Europese Commissie zal terugkomen op dit besluit, dat in het licht van de huidige omstandigheden zo onredelijk is.

Mairead McGuinness (PPE-DE). - (EN) Mijnheer de Voorzitter, mijn excuses voor het feit dat ik niet zo goed bij stem ben, hoewel dat misschien maar beter is, want anders was ik misschien boos geworden over sommige opmerkingen van mijn collega van Sinn Féin met betrekking tot het Verdrag van Lissabon.

Ik wil alleen zeggen dat we in Ierland het paard achter de wagen spannen. We hebben in feite sinds de stemming een heel goed debat over het Verdrag van Lissabon. Was dat maar andersom geweest! Er worden eindelijk logische en zinnige dingen gezegd in Ierland.

Ik kan ook de doorgewinterde bureaucraten en lobbyisten mededelen dat ik heb besloten dat u een van de beste dingen bent die wij hebben. U zou echt van zich af moeten bijten, want het is pure ironie dat Sinn Féin het heeft over overheidsdiensten, die worden geleid door bureaucraten, maar toch juist de bureaucraten van deze instellingen veroordeelt.

We wachten af wat de Ierse regering volgende week zegt. Zij heeft op dit moment weinig vertrouwen van de bevolking, dus dit is misschien niet het beste moment om te praten over een nieuwe stemming, als dat is wat er moet gebeuren. Maar ik ben van mening dat gezond verstand overheerst in Ierland en dat de mensen nu nadenken over de situatie waarin we ons bevinden en weten dat we in het hart van Europa thuishoren, gezien de crisis waarin we verkeren.

Richard Corbett (PSE). - (EN) Mijnheer de Voorzitter, in een situatie waarin 25 of 26 landen 'ja' hebben gezegd tegen het Verdrag van Lissabon en slechts één land 'nee', is het niet onredelijk, en ook niet ondemocratisch, om te vragen of dit ene land misschien zijn mening wil bijstellen, op voorwaarde dat de rest van ons tegemoet wil komen aan de zorgen die werden geuit bij de 'nee'-stem. Dat betekent niet dat de uitslag van het Ierse referendum wordt genegeerd; het betekent dat op de uitslag van het Ierse referendum wordt gereageerd, dat er wordt gekeken naar de bezorgdheden die zijn geuit om te proberen deze op te lossen.

Maar daarvoor is het natuurlijk wel nodig dat Ierland ons, de andere landen, precies vertelt welke bezorgdheden er zijn geuit en een lijst opstelt van eisen, waarop wij vervolgens kunnen reageren, of waar we op zijn minst over kunnen onderhandelen. De oplossing moet natuurlijk aanvaardbaar zijn voor alle 27 landen. Dat betekent bij voorkeur dat niet over het hele verdrag opnieuw wordt onderhandeld, maar dat het wordt uitgelegd en verduidelijkt en dat de manier van tenuitvoerlegging wordt aangepast om aan de zorgen tegemoet te komen. Ik heb er in elk geval vertrouwen in dat dat kan, maar dan moet Ierland de eerste stap zetten. Ik ben blij dat het Ierse parlement hiertoe het initiatief heeft genomen en de zaak niet overlaat aan de regering.

Theodor Dumitru Stolojan (PPE-DE) - (RO) Mijnheer de Voorzitter, in Roemenië zijn parlementsverkiezingen gehouden en ik verzeker u dat het te vormen kabinet een gezond economisch beleid zal voeren.

Ik wil graag het Frans voorzitterschap en de Europese Commissie bedanken voor de snelle en competente wijze waarop zij gehandeld hebben en met een antwoord zijn gekomen voor de problemen die worden veroorzaakt door de internationale economische en financiële crisis.

Ik had graag gezien dat in het pakket maatregelen meer werd gezegd over de lidstaten die geen deel uitmaken van de eurozone en over de toegang tot liquiditeit in noodsituaties.

Silvia-Adriana Țicău (PSE). - (RO) Het opheffen van de beperkingen op het vrije verkeer van werknemers is een garantie voor fatsoenlijke en correcte werk- en levensomstandigheden voor alle Europese werknemers en vormt een effectief instrument in de strijd tegen sociale dumping en belastingontduiking.

Ik wil vragen om een speciaal punt op te nemen op de agenda van de Europese Raad, namelijk het opheffen van de beperkingen op het vrije verkeer van Roemeense en Bulgaarse werknemers. Ik vind dat twee jaar na de toetreding van deze twee landen een dergelijke maatregel noodzakelijk wordt, vooral tegen de achtergrond van de economische en financiële crisis.

Voorts moeten energiezekerheid en het energie- en klimaatpakket op de agenda van de Europese Raad staan. Europa moet niet minder, maar simpelweg milieuvriendelijker en efficiënter produceren. Daarom moeten de lidstaten worden aangemoedigd tot belangrijke investeringen om de installaties in de energie-intensieve industrie te moderniseren, de productiviteit te vergroten en de vervoersinfrastructuur te ontwikkelen.

Jean-Pierre Jouyet, *fungerend voorzitter van de Raad.* – (FR) Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de vice-voorzitter, commissaris, geachte leden, in het debat zijn drie essentiële punten aan bod gekomen waar ik op terug zal komen, maar ik wil eerst de heer von Wogau en de heer Kirkhope bedanken die het Franse voorzitterschap hebben bedankt voor wat werd gedaan voor de Europese burgers die in de tragedie van Bombai verwikkeld waren.

We hebben samen met het secretariaat-generaal van het Europees Parlement hard gewerkt in verband met uw vertegenwoordigers en de overheidsambtenaren die ginder waren, maar ik moet zeggen dat – zoals meermaals is benadrukt – we moeten blijven werken aan betere coördinatie tussen consulaten en lokale diplomatieke diensten in dit soort crises en in wat trouwens momenteel ook in Thailand gebeurt. We waren succesvol en moeten dat blijven. Ik was op de luchthaven van Roissy toen het vliegtuig uit Bombay landde en kon vaststellen dat er toch elf Europese nationaliteiten op het gecharterde vliegtuig vertegenwoordigd waren.

Ik zou ook willen herhalen wat mevrouw Gill en de heer von Wogau hebben gezegd: Europa moet wel degelijk aanwezig zijn en in die regio en in andere regio's van de wereld meer doen met betrekking tot deze terroristische risico's. Daarmee wordt een probleem ter sprake gebracht dat tijdens het debat niet aan bod is gekomen maar dat op de Europese Raad zal worden besproken, namelijk het probleem van de Europese veiligheidsstrategie. We moeten die strategie aanpassen en actualiseren om te kunnen reageren op de terroristische dreiging, op computercriminaliteit en op nieuwe gevaren. We moeten op Europees niveau ook – en ik ben blij dat mevrouw Gill de vraag heeft gesteld – onze systemen verbeteren wat betreft de planning en de uitvoering van civiele en militaire missies. Die aspecten van het Europees veiligheids- en defensiebeleid zijn, zoals u weet, belangrijk, en het Franse voorzitterschap wil verzekeren dat we op dit gebied vooruitgang kunnen boeken en voor het einde van het jaar op dit vlak een duidelijke richting kunnen kiezen.

Ik kom nu terug op wat is gezegd over de institutionele problemen en het Verdrag. Ik heb geluisterd naar de interventies van mevrouw Doyle en mevrouw McGuinness en ik bedank hen daarvoor. Hun interventies waren erg duidelijk en doordrongen van verantwoordelijkheidszin. Ik heb ook de heren Brok, Corbett, von Wogau, Duff en Leinen over dit onderwerp beluisterd.

Ten eerste denk ik dat we vooruitgang boeken. We boeken vooruitgang door het Ierse verzoek ernstig te nemen, waarbij ik me tot mevrouw Doyle en mevrouw McGuinness richt. We begrijpen hen en we begrijpen ook de Ierse politieke situatie die in het Iers parlement is ontstaan, en welke offers op deze moeilijke weg worden gebracht. Dat zien we duidelijk. Iedereen moet echter blijk geven van verantwoordelijkheidszin. Wij zullen daar blijk van geven, wij zullen een evenwichtige oplossing voorstellen die ons in staat zal stellen om vorderingen te maken en samen vooruitgang te boeken, ik herhaal: samen, op weg naar de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon, als de tijd rijp is, maar ik begrijp de beperkingen van het tijdschema voor onze Ierse vrienden volkomen. Die beperkingen moeten gerespecteerd worden – er zijn ook politieke deadlines – en er moet rekening mee worden gehouden.

Jo Leinen heeft het benadrukt: er is meer communicatie nodig, we moeten dicht bij de basis staan, wat we met mevrouw Wallström doen, die op dit gebied veel competentier is en grote inspanningen heeft geleverd. We hebben met dit Parlement een akkoord bereikt, een akkoord tussen de Raad en de Commissie over de communicatiebeleidstrategie, en mevrouw Wallström heeft ook een strategie ontwikkeld die, zoals ik in Ierland heb vastgesteld, door iedereen warm onthaald werd. Het klopt dat we op dit gebied blij moeten geven van meer inspanningen, ook wat de communicatie betreft.

Met betrekking tot alles wat, met name door onze Poolse vrienden, is gezegd in verband met het klimaat- en energiepakket, moeten we, om de doelen te bereiken, onmiskenbaar rekening houden met de specifieke situatie, zoals ik heb gezegd, van de landen met meer problematische energiestructuren. We moeten aan die doelen vasthouden. Ik denk dat middelen voorhanden zijn om de nodige flexibiliteit te betrachten en rekening te kunnen houden met de specifieke situaties en verzoeken van onze Poolse vrienden. Het Franse voorzitterschap doet alles wat in zijn macht ligt om de nodige compromissen te bereiken zonder de doelen te laten varen, maar u mag er zeker van zijn dat we rekening houden met de specifieke kenmerken van Polen en andere landen in Midden- en Oost-Europa en van de Baltische landen, alsmede met hun verzoeken op het gebied van energiezekerheid.

Mevrouw Doyle, die in haar interventie ook op dit feit wees, wil ik zeggen dat, zoals ze weet, medebeslissing feitelijk een van de belangrijkste punten van zorg van het Franse voorzitterschap is. De Raad en het Europees Parlement hebben een onderhandelingsprocedure, een dialoog, in werking gezet die de voorbije maand is ontwikkeld als gevolg van een grootschalige investering, en de resultaten van deze dialoog vertegenwoordigen, zoals mevrouw Doyle weet, nagenoeg negentig procent van het pakket. Er rest ons alleen nog de laatste rechte lijn, de laatste tien procent van de problemen waar meerdere leden tijdens het debat naar hebben verwezen.

In verband met de economische en financiële crisis lijkt me wat is gezegd belangrijk, en zoals reeds vermeld, delen de Raad en de Commissie het gevoel van urgentie. Ik zou de heer Pirilli willen bedanken voor zijn originele ideeën over het gebruik van reserves en aan de heer Bonsignore zou ik willen zeggen dat het plan ook afhankelijk is van wat er op het niveau van de communautaire instrumenten beschikbaar is. Er kan geen plan worden opgesteld zonder rekening te houden met de bevoegdheden op communautair niveau, de bestaande instrumenten en het beschikbare budget. Verder dan dat kunnen we niet gaan.

Anderzijds denk ik dat de Europese Centrale Bank snel heeft gereageerd en goed heeft gehandeld. Er wordt momenteel inderdaad een signaal in verband met rentevoeten verwacht. We zullen zien wat de beslissing van de Europese Centrale Bank is. Dit is allemaal welkom en ik zal er verder geen commentaar op leveren.

De heer Karas had volkomen gelijk toen hij benadrukte – en Oostenrijk is er een perfect voorbeeld van – dat we ook de kansen die gepaard gaan met de crisis moeten kunnen grijpen, dat de euro – en dat is bevestigd, en commissaris Almunia weet dat beter dan ik – dat het gevoel tot de Europese Unie te behoren – met name in een land zoals het uwe, zo viel mij op – een transformatie heeft ondergaan en veranderd is ten gevolge van deze economische en financiële crisis en het feit dat de euro, voor landen binnen en buiten de eurozone, een benchmark en een symbool is geworden, wat erg bemoedigend is.

Mevrouw Belohorská zou ik willen zeggen dat alles wat zij heeft gezegd, zal worden doorgegeven aan president Sarkozy. Ik wil haar bedanken voor wat ze heeft gezegd over het Frans voorzitterschap en zijn daden, en de heer Wolski wil ik tot slot zeggen dat alles wat met onze burens verband houdt, belangrijk is. We zullen het voorstel inzake het Oostelijk Partnerschap, dat een uitstekend voorstel van de Europese Commissie is, maandag bespreken op de Raad van ministers van Buitenlandse Zaken, de Raad “buitenlandse betrekkingen” en, natuurlijk, de Europese Raad.

Margot Wallström, *vice-voorzitter van de Commissie*. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, allereerst wil ik alle sprekers bedanken voor hun zeer constructieve, relevante en interessante opmerkingen. Er zijn ook twee specifieke vragen gesteld die ik eerst wil beantwoorden en daarna kan ik mij misschien richten op het Verdrag van Lissabon.

De heer Jouyet noemde al het feit – in een reactie op de heer Von Wogau – dat de Raad het verslag over vijf jaar Europese veiligheidsstrategie zal aannemen. Ik wil het volgende toevoegen aan wat de heer Jouyet zei: natuurlijk zou het Verdrag van Lissabon ook helpen, door de institutionele structuur op dit gebied aanzienlijk te versterken en vereenvoudigen. Dit is een kans voor de Raad om te bekijken hoe wij de samenhang tussen al onze instrumenten en het evenwicht tussen harde en zachte veiligheid kunnen waarborgen. Dat als reactie op de heer Von Wogau.

De heer Wojciechowski stelde een vraag over het Oostelijk Partnerschap. We kunnen naar aanleiding van de vergadering van de Commissie van vandaag melden dat we een voorstel inzake het Oostelijk Partnerschap zullen aannemen, inclusief een versterkte financiering van de activiteiten, dat zich richt op economische integratie, mobiliteitskwesties, sociaal en economisch ontwikkelingsbeleid, samenwerkingsplatforms, vrije handel en mobiliteit van studenten – allemaal elementen die deel uitmaken van het Oostelijk Partnerschap. Ik ben blij dat we een dergelijk plan nu hebben besproken en aangenomen.

Dit debat heeft laten zien dat dit een belangrijk moment is voor de Europese Unie. Het heeft het hele concept van duurzaamheid geïllustreerd. Duurzame ontwikkeling betekent dat we onszelf niet in de schulden mogen steken om vervolgens van de toekomstige generaties te verwachten dat ze een oplossing bedenken. We kunnen de problemen met betrekking tot vervuiling, afval en milieu- en klimaatverandering niet doorschuiven naar de generatie na ons. We mogen geen maatschappelijke problemen creëren die de volgende generatie voor ons moet oplossen. Het principe van duurzame ontwikkeling is dat we moeten zoeken naar manieren om in onze behoeften te voorzien zonder dat dit van invloed is op de toekomstige generaties en hun wens om in hun behoeften te voorzien.

Er zijn drie centrale en onderling verband houdende kwesties naar voren gekomen die we de komende maand moeten oplossen: het economisch herstelplan in het kader waarvan beslissend optreden van de EU werkelijk effect kan hebben op het sociale en economische welzijn van Europa in het komende jaar, het pakket maatregelen inzake klimaatverandering en energie, dat Europa op weg zal helpen om de wereld te leiden bij het bepalen van een geloofwaardige, haalbare weg naar een koolstofarme toekomst, en het Verdrag van Lissabon, waarbij we ervoor moeten zorgen dat er een verdrag komt, zodat de Europeanen kunnen profiteren van een meer democratische en efficiënte Europese Unie.

Ik heb er alle vertrouwen in dat mijn collega's, commissaris Almunia en commissaris Dimas, het herstelplan – waarover zo velen van u hebben gesproken – en het pakket maatregelen inzake klimaatverandering en energie in meer detail zullen bespreken. Ik heb begrepen dat dat later vandaag en morgenochtend zal gebeuren, dus ik wil nu nog een paar dingen zeggen over het Verdrag van Lissabon.

Ik denk dat deze twee kwesties perfect illustreren waarom we het Verdrag van Lissabon nodig hebben. De klimaatverandering en de economische crisis vereisen een Europese Unie die snel, efficiënt en democratisch de juiste beslissingen kan nemen. Als Europa de zware klus van een dergelijke fundamentele verandering moet klaren, heeft het daar de juiste hulpmiddelen voor nodig.

De betrokkenheid van dit Parlement en de Commissie bij het Verdrag van Lissabon is altijd duidelijk geweest. Wij wilden een echte stap vooruit voor Europa, meer bevoegdheden voor dit rechtstreeks gekozen Parlement. Voor de nationale parlementen wilden we meer zeggenschap voor de burgers, gestroomlijnde instellingen en meer duidelijkheid over wie wat doet in Europa. Dat dit allemaal vertraging oploopt is natuurlijk teleurstellend, maar het mag ons niet afleiden van de centrale doelstelling, namelijk zorgen dat het Verdrag van Lissabon van kracht wordt. Dat betekent dat we hopen de doelstelling van volledige ratificatie te bereiken en dat houdt in dat we Ierland moeten overtuigen.

Ik was afgelopen maand in Ierland en ik heb daar geprobeerd uit te leggen waarom ik denk dat we het verdrag nodig hebben. Ik wilde ook begrijpen waarom de Ierse kiezers hun bedenkingen hadden. Wat ik heb gehoord, kwam sterk overeen met de verkiezingsgegevens die we hebben gezien. Over sommige onderwerpen – bijvoorbeeld met betrekking tot belasting en defensie – hadden de kiezers zorgen die niet echt voortkwamen uit het verdrag. In andere gevallen, zoals de kwestie van de Ierse commissaris, gingen ze uit van het worst-case-scenario dat zich zou kunnen voordoen na de tenuitvoerlegging van het verdrag. Velen waren van mening dat de informatie onvoldoende of onduidelijk was en dat 'nee' stemmen de veiligste optie was.

Het uitstekende verslag dat we nu hebben ontvangen van de speciale subcommissie van het Ierse parlement levert een zeer belangrijke bijdrage aan de verduidelijking van deze bezorgdheden en draagt bovendien mogelijke oplossingen aan. Toen mijn mening werd gevraagd, heb ik gezegd dat ik de indruk had dat er een heleboel goodwill was in Europa om te helpen de zorgen van de Ieren weg te nemen. De Commissie wil alles doen wat zij kan om samen met het Parlement en de Ierse autoriteiten de communicatie over Europa in Ierland te verbeteren. We werken aan een memorandum van overeenstemming om ervoor te zorgen dat we hier onmiddellijk mee kunnen beginnen, samen met de regering en de burgers van Ierland.

Ik heb echter ook duidelijk gemaakt dat ik op basis van gesprekken met verschillende lidstaten de indruk heb dat er geen behoefte is aan het heropenen van een institutionele regeling die na zeven jaar van lange en moeizame onderhandelingen tot stand is gekomen en dat de 25 lidstaten die het verdrag nu hebben geratificeerd, van wie er veel ook al de grondwet hadden geratificeerd – en twee daarvan, vergeet dat niet,

door middel van referenda – niet helemaal opnieuw willen beginnen met dat proces. Met de verkiezingen voor het Europees Parlement voor de deur, is het tijd dat we ophouden met praten over instellingen en het gaan hebben over het beleid van de EU dat van belang is voor de burgers en over hoe we deze grote uitdagingen en problemen gaan oplossen.

De Europese Raad van volgende week moet ons een duidelijk stappenplan geven om dit proces snel vooruit te helpen. Ik vertrouw erop dat dit de collectieve stimulans zal leveren die nodig is om volledige ratificatie van het verdrag te bewerkstelligen. Wij zullen als Commissie ons best doen om hier zo goed mogelijk bij te helpen.

De Voorzitter. – Het debat is gesloten.

Schriftelijke verklaringen (artikel 142)

Ilda Figueiredo (GUE/NGL), schriftelijk. – (PT) De leiders van de Europese Unie accepteren de stem van het volk niet bij het enige referendum dat gehouden kon worden – omdat dit moest uit hoofde van de eigen grondwet – over het ontwerp-Verdrag van Lissabon. Het volk herhaalde het NEE dat Frankrijk en Nederland al eerder hadden uitgesproken over de Europese grondwet. Wederom, op antidemocratische wijze en zonder enig respect te tonen voor de stem van het volk, wordt druk en chantage uitgeoefend in een poging Ierland te verplichten een nieuw referendum te organiseren of – erger nog – zijn eigen nationale grondwet te wijzigen om zo de referenda en de stem van het volk uit de weg te gaan. Wij willen nogmaals krachtig protesteren tegen deze situatie.

We moeten dringend een einde maken aan dit beleid. We willen een nieuwe weg inslaan voor Portugal en Europa, waarbij de prioriteit komt te liggen op de mensen, op het verbeteren van het collectieve welzijn met eerbiediging van de waardigheid van degenen die de rijkdom produceren. We moeten datgene wat president Sarkozy het “nieuwe kapitalisme” noemt, verwerpen en we moeten nee zeggen tegen het beleid van de Economische en Monetaire Unie en het daaraan gerelateerde Stabiliteitspact, en tegen de schijnbare autonomie van de Europese Centrale Bank (ECB). Dit zal niet gebeuren met het zogenaamde “Europees economisch herstelplan”.

Pedro Guerreiro (GUE/NGL), schriftelijk. – (PT) De volgende Europese Raad zal een nieuwe fase markeren in het onacceptabele proces waarmee een ontwerpverdrag wordt opgelegd dat al drie maal is verworpen door de volkeren van Europa.

Het feit dat men niet bereid is om de stem van Frankrijk, Nederland en Ierland te respecteren, weerspiegelt het ware antidemocratische karakter van de Europese Unie en haar instellingen (het Europees Parlement, de Raad en de Europese Commissie). Zij blijven vasthouden aan (parlementaire) ratificatie van het ontwerpverdrag (die tot op heden alleen nog niet is voltooid door Duitsland, Polen en Tsjechië), terwijl ze referenda “als de pest” blijven mijden (zoals recentelijk is gebeurd in Zweden).

De grote bedrijven in Europa en degenen die hun politiek uitvoeren – rechts en de sociaaldemocraten – negeren de onafhankelijke en langs democratische weg tot uitdrukking gebrachte wil van het Ierse volk, terwijl ze erop uit zijn “hen te isoleren” om zo beter druk en chantage uit te kunnen oefenen en hen te dwingen een nieuw referendum te houden, zoals ook gedaan werd bij het Verdrag van Nice.

Het is al voldoende te kijken naar de onacceptabele ontwerpresolutie van 17 november 2008 van de Commissie (voor zogenaamde) constitutionele zaken van het Europees Parlement, dat “herhaalt en bevestigt dat het het Verdrag (...) onderschrijft” (alsof het daartoe bevoegd is...) en van mening is dat “de lidstaten (...) het zo spoedig mogelijk moeten ratificeren”.

Het ware gezicht van de EU!

Tunne Kelam (PPE-DE), schriftelijk. – (EN) Ik wil de Raad en de Commissie eraan herinneren dat de EU is gebaseerd op fundamentele waarden, zoals democratie, rechtsstaat en respect voor de mensenrechten.

Daarom veroordeel ik ten eerste de geest waarin de recente top EU-Rusland in Nice heeft plaatsgevonden. Het is niet acceptabel dat de gewone gang van zaken weer wordt hervat met het argument dat er geen alternatief is.

Integratie van mensenrechten in het buitenlands beleid en respect voor de rechtsstaat zijn de hoekstenen van alle betrekkingen met derde landen.

Rusland mag daarop geen uitzondering zijn, vooral niet gezien het feit dat het niet heeft voldaan aan alle in de overeenkomst vastgelegde voorwaarden na de agressie tegen Georgië.

Ik ben bang dat de EU haar respect als een serieuze en onafhankelijke speler in de internationale betrekkingen zal verliezen. Bovendien zal de terughoudendheid van de EU om duidelijke grenzen te stellen met betrekking tot dergelijke geplande schendingen van de internationale gedragsnormen zulke agressie door Rusland in de toekomst waarschijnlijk aanmoedigen.

Ik verzoek de Commissie en de Raad daarom met klem hun besluit om de gewone gang van zaken te hervatten ernstig te heroverwegen.

Rareș-Lucian Niculescu (PPE-DE), schriftelijk. – (RO) Ik wil graag refereren aan de recente mededeling van de Commissie over het Europese economische herstelplan.

Ik wil het belang onderstrepen van enkele bepalingen in dit plan en vooral de bepalingen die betrekking hebben op het nemen van maatregelen ter verbetering van de energie-efficiëntie van bestaande woningen en openbare gebouwen.

De Commissie heeft aangekondigd dat zij, om de mogelijkheden op dit gebied uit te breiden, een amendement zal voorstellen op de verordeningen betreffende de structuurfondsen om deze maatregelen te steunen.

Ik vind het van het grootste belang dat dit amendement betrekking heeft op het gebruik van de bedragen afkomstig uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling voor woningverbetering en verhoging van het momenteel geldende percentage van 2 procent.

13. Toekomstige mondiale architectuur van de financiële markten en economisch herstelplan van de Europese Unie (debat)

De Voorzitter. – Wij heten de studenten van de Europese Universiteit van Rome welkom, die op de officiële tribune hebben plaatsgenomen.

Aan de orde is de mondelinge vraag aan de Raad en de Commissie over de toekomstige mondiale architectuur van de financiële markten en het economische herstelplan van de Europese Unie (O-0124/2008 – B6-0487/2008) en (O-0125/2008 – B6-0488/2008).

Pervenche Berès, auteur. – (FR) Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de commissaris, mijnheer de fungerend voorzitter van de Raad, de heer Barroso heeft ons niet zo lang geleden verteld dat de tijd rijp was voor de Commissie om de lidstaten aan te porren. Als dat de strategie van de Commissie is, bent u welkom hier in het Parlement en krijgt u onze volledige steun voor de uitvoering van zo een strategie.

Voor ons schuilt het huidige probleem in de mate van samenwerking tussen de lidstaten. Wat we te vaak zien is een besef van de urgentie van de situatie en een aaneenrijging van nationale oplossingen die vervolgens als Europese oplossingen worden opgedikt. Wij denken dat we anders te werk moeten gaan als we onze middelen beter willen gebruiken.

Wat de internationale financiële architectuur betreft, heeft de G20 vergaderd en toekomstige deadlines gedefinieerd. Wanneer ik naar de conclusies van de Ecofin-Raad kijk zoals die gisteren zijn aangenomen, valt één ding me op: ik zie in die conclusies geen enkel mandaat voor de Commissie. Daarom zou ik graag van de Raad horen hoe hij van plan is zijn voorstellen uit te voeren, met name in verband met het bestrijden van de niet-coöperatieve aard van bepaalde jurisdicties en het definiëren van de rol van het IMF ten opzichte van andere financiële instellingen.

Ik zou ook willen dat de Raad en de Commissie ons vertellen wat de volgende fasen zijn in het licht van het vastgestelde tijdplan en onder welke voorwaarden het Parlement in die debatten betrokken zou kunnen worden, omdat ik denk dat we zo te werk moeten gaan als we een Europese dynamiek willen.

In verband met het herstelplan werd het cijfer van 1,5 procent aangekondigd. In vergelijking met de cijfers die eerder de ronde deden, moet dit als een stap in de goede richting worden beschouwd. Zal het volstaan, is het echt 1,5 procent of gaat het om al geplande uitgaven die een andere naam krijgen? Dat zullen we in detail moeten bekijken.

Maar in verband met het plan zelf zou ik drie opmerkingen willen maken. Ten eerste: als er geen echte coördinatie is, in de zin van het Verdrag, in de zin van artikel 99, waarin de lidstaten wordt gevraagd hun

economisch beleid als een aangelegenheid van gemeenschappelijk belang te beschouwen, zullen wij falen. Het verbaast me vast te stellen dat, zelfs als ik naar de conclusies van de Ecofin-Raad van gisteren kijk, deze methode nog steeds niet wordt gebruikt. De coördinatie van economisch beleid in deze cruciale fase mag er niet enkel uit bestaan dat de lidstaten herstelplannen indienen die eerst door hun regering zijn besproken en vervolgens door de Commissie worden geëvalueerd. Dat is niet genoeg.

Ten tweede verbaast het me vast te stellen dat in dit document niet wordt verwezen naar een terugstootvoorzicht, waarvan ik weet dat het niet verenigbaar is met het Verdrag in zijn huidige vorm, maar er wordt evenmin nog langer verwezen naar het idee dat, volgens mij terecht, hier en daar de ronde doet om de leningen van de lidstaten in de eurozone samen te voegen.

Als de Commissie dapper wil zijn is nu het ogenblik gekomen om een aanzet te geven tot een debat langs die lijnen. Misschien zal de Raad zo'n voorstel niet onmiddellijk steunen, maar, gezien uw staat van dienst in deze plenaire vergadering, ben ik er bijna zeker van dat u hier in het Parlement steun zult kunnen krijgen, wat het de moeite waard maakt om langs deze lijnen verder te werken.

De derde kwestie is die van banen en lonen. U hebt net verwezen naar het belang van het doel op het stuk van banen. Vergeet niet dat het kwalitatieve banen moeten zijn, want anders halen wij de in onze strategie van Lissabon vastgelegde doelen niet.

Staat u mij tot slot toe een laatste opmerking te maken over de Europese Investeringsbank. Zij is momenteel belast met vele taken, maar wij moeten waken over de manier waarop de banken zelf de faciliteiten en instrumenten toepassen die nu nogmaals worden voorgesteld, omdat kmo's verplicht zijn het bancaire systeem te gebruiken om er toegang toe te krijgen. Welnu, we weten hoe fragiel het bancaire systeem is en daarom zou ik u willen vragen om dit van nabij te bekijken en nodig ik ons allemaal samen uit om lessen te trekken uit het verleden, met andere woorden de overheidsuitgaven op een gecoördineerde manier te definiëren die nuttig zijn voor onze langetermijndoelstellingen, want anders zullen die overheidsuitgaven zinloos zijn.

De Voorzitter. – Wij willen de fungerend voorzitter van de Raad, de heer Novelli, opnieuw welkom heten die, als ik mij niet vergis, tussen 1999 en 2002 lid van dit Parlement was.

Hervé Novelli, fungerend voorzitter van de Raad. – (FR) Mijnheer de Voorzitter, commissaris, geachte leden, ik wil graag eerst mevrouw Berès antwoorden en daarbij een kort overzicht geven van wat er in het voorbije jaar of zo is gebeurd.

De crisis die in de Verenigde Staten begon, blijft, zoals u allemaal weet, gevolgen hebben. Terwijl de situatie in de financiële sector gestabiliseerd lijkt te zijn en tekenen van verbetering vertoont, hoewel nog niet alles achter de rug is, is de uitdaging vanaf nu de effecten van deze financiële crisis op de reële economie en de ondernemingen in de mate van het mogelijke te beperken.

Uit de prognoses die de Commissie begin november publiceerde, blijkt een aanzienlijke afname van de economische groei in de Europese Unie, die in 2008 naar verwachting 1,4 procent bedraagt, terwijl hij in 2007, slechts een jaar eerder, 2,9 procent bedroeg.

In 2009 zal de economische activiteit volgens de Commissie naar verwachting stagneren, met een gemiddeld groeicijfer van 0,2 procent van het bbp op jaarbasis. De groei zal zich in de loop van het jaar naar verwachting erg traag herstellen om in 2010 uit te komen op een gemiddelde van 1,1 procent op jaarbasis. Zo zal de situatie er in de komende weken en maanden uit zien, voor zover ze kan worden voorspeld.

Wat betreft de financiële situatie, als deze een betere richting uit lijkt te gaan dan een paar maanden geleden, is dat hoofdzakelijk het resultaat van het vastberaden optreden van de lidstaten en centrale banken, met inbegrip van de Europese Centrale Bank, en, omdat mijn collega en vriend, de heer Jouyet, hier uitvoerig over heeft gesproken, kom ik niet op dit onderwerp terug.

De staatshoofden van de landen van de eurozone hebben op 12 oktober vergaderd en zijn het voor het eerst eens geworden over een gezamenlijk actieplan waarvan de beginselen op 15 en 16 oktober door de Europese Raad vastgesteld werden.

Alle lidstaten hebben nu nationale maatregelen goedgekeurd in overeenstemming met de beginselen van dat plan, bijvoorbeeld, zoals u al weet, via waarborgmechanismen voor de financiering van banken en systemen om hun herkapitalisatie mogelijk te maken.

Bovendien heeft de ECB aanzienlijke inspanningen geleverd om de markt liquiditeit te geven, door haar aanbestedingen te diversifiëren en de reikwijdte van haar onderpanden uit te breiden.

Ik geloof dat we solidariteit hebben getoond door de lidstaten te helpen die door financiële moeilijkheden zijn getroffen. Begin november hebben we één lidstaat, Hongarije, geholpen. Dat moesten we doen. We zijn het nu ook eens geworden over de noodzaak om de limiet voor leningen die de Unie volgens deze regeling aan mag gaan, van 12 miljard euro te verhogen naar 25 miljard euro.

Zoals u, mevrouw Berès, al hebt gezegd, geloof ik dat de tijd nu rijp is om onze economie opnieuw vlot te trekken. De lidstaten en de Unie moeten in onderlinge samenwerking handelen en bijdragen tot een ruimere reactie op mondiaal niveau.

In verband met het herstel van de Europese economie heeft de Commissie het initiatief genomen om op 26 november een Europees economisch herstelplan voor groei en werkgelegenheid te publiceren. De Raad is erg ingenomen met deze mededeling en het doet mij plezier dat u, mevrouw Berès, dit als een stap in de goede richting beschouwt.

Om de crisis volledig op te lossen en met name om er lering uit te trekken, moeten we analyseren wat er is gebeurd. De oorspronkelijke financiële turbulentie ontstond, zoals u weet, op de subprime-markt in de VS. De turbulentie greep geleidelijk om zich heen, wat ernstige tekortkomingen in onze financiële systemen aan het licht bracht.

Vanuit macro-economisch perspectief weerspiegelt deze crisis ook de gevolgen van interne onevenwichtigheden in termen van schuldenlast van gezinnen, en van externe onevenwichtigheden, met name het huidige tekort in de VS. Maar, dat wil ik benadrukken, het is vooral een crisis in de regulering van de financiële markten, waaruit de slechte werking van bepaalde aspecten van onze kaders voor regulering en toezicht blijkt.

Een groot aantal van deze aspecten is al besproken als onderdeel van de stappenplannen en het werk dat onder Frans voorzitterschap door de Ecofin-Raad werd verricht. Naast de urgente maatregelen die op communautair niveau zijn genomen om het vertrouwen in de financiële markten te herstellen en de deposito's van de spaarders te beschermen, om financiële instellingen te steunen en om lidstaten in moeilijkheden hulp te bieden, zijn de fundamentele hervormingen waar u, mevrouw Berès om vroeg, volgens mij echter al aan de gang.

Wat dat onderwerp betreft wil ik zeggen dat ik blij ben met het akkoord dat in de Raad is bereikt over vier ontwerprichtlijnen, die een doorslaggevend effect zullen hebben op het verbeteren van de stabiliteit van de financiële sector, het beschermen van natuurlijke personen en het verder versterken van de interne markt. Het gaat om de richtlijn betreffende kapitaalvereisten voor banken, de richtlijn betreffende depositogaranties, Solvabiliteit II, en de richtlijn betreffende instellingen voor collectieve belegging in effecten (icbe's).

Bovendien wordt momenteel gewerkt aan het toezicht op financiële instellingen die tot dusver niet onder toezicht stonden. Het werk aan Europese verordeningen inzake ratingbureaus is van start gegaan en zal naar verwachting in het voorjaar van 2009 voltooid zijn.

Ik twijfel er niet aan dat het Parlement onze vastberadenheid deelt om ervoor te zorgen dat deze teksten zo snel mogelijk worden aangenomen. Bovendien heeft het Franse voorzitterschap van de Raad zich ertoe verbonden de aanzet te geven tot werk op langere termijn met betrekking tot de procycliciteit van het financiële regelgevingskader, teneinde het toezichts- en accountingskader te herzien, en met betrekking tot de in de financiële sector geboden stimulansen door de erg belangrijke kwestie van de vergoeding van managers en handelaars aan te pakken. In verband met het toezicht in Europa is in de voorbije paar maanden al concrete vooruitgang geboekt. Zo zijn de systemen voor toezicht op grensoverschrijdende groepen versterkt door de oprichting van raden van toezicht en is de werking van Europese comités van toezicht efficiënter geworden doordat in hun vergaderingen stemming bij gekwalificeerde meerderheid is ingevoerd ter verbetering van de besluitvormingsprocedures.

Ik geloof echter dat op dit vlak radicalere veranderingen nodig zijn, en wij kijken erg uit naar het werk van de groep op hoog niveau onder voorzitterschap van de heer de Larosière, die eveneens het toezicht zal bekijken en dan met name de kwestie van het toezicht op investeringsfondsen.

In elk geval geven al deze verrichtingen en al dit werk aan dat de Europese Unie de drijvende kracht blijft achter het werk dat internationaal als reactie op de financiële crisis wordt verricht. De Unie is ontegenzeggelijk de drijvende kracht geweest achter de internationale activiteiten die gericht waren op de grondige hervorming

van de mondiale financiële architectuur, met name de uitbreiding van de capaciteit van internationale financiële instellingen om te voorkomen dat crisisfactoren opnieuw de kop opsteken.

De crisis heeft zeer duidelijk aangetoond dat deze problemen, die van mondiale omvang zijn, op mondiaal niveau moeten worden opgelost. Het Franse voorzitterschap heeft daarom het initiatief genomen om de Verenigde Staten voor te stellen een internationale top te houden met deelneming van de belangrijkste opkomende landen, waar de beginselen en eerste maatregelen moeten worden vastgelegd die nodig zijn om de internationale financiële architectuur te hervormen.

Met dat doel in het achterhoofd heeft het voorzitterschap voorstellen gedaan aan de lidstaten. Die voorstellen werden besproken op de Ecofin-Raad en vervolgens door de staatshoofden en regeringsleiders aangenomen. Op die manier was Europa in staat – en ik denk dat dit heel belangrijk is – om met één stem te spreken tijdens de vergadering van 15 november in Washington.

Vóór de vergadering van de G20 speelde de Ecofin-Raad zijn rol door de gemeenschappelijke boodschap van de Unie te definiëren op het vlak van de internationale financiële architectuur. Op zijn vergadering van 4 november onderzocht hij alle relevante vraagstukken met het oog op een beslissing over de Europese reactie op de crisis, en zijn voorstel werd vervolgens op 7 november door de staatshoofden en regeringsleiders tijdens hun informele vergadering goedgekeurd.

Ik geloof dat dankzij die Europese eenheid het mogelijk was zeer aanzienlijke stappen vooruit te verkrijgen van de kant van met name onze partners in de VS en in opkomende landen, zowel bij de ondersteuning van de mondiale groei als bij de regulering van en het toezicht op de mondiale financiële markten, waarvan het beginsel is uitgebreid tot alle belanghebbenden, markten en jurisdicties.

Ik ben ervan overtuigd dat die top het vertrekpunt is van een herziening van de instrumenten en middelen van de internationale financiële instellingen. Het IMF moet een uitgebreide reeks instrumenten ter beschikking krijgen, zodat het in staat is snel en flexibel steun te verlenen aan de lidstaten. De Wereldbank moet gemobiliseerd worden om de nodige financiering te verstrekken aan opkomende en arme landen, zodat zij schaarste en prijsstijgingen van marktmiddelen het hoofd kunnen bieden.

Bovendien moeten de internationale financiële instellingen niet alleen over de middelen beschikken om crises het hoofd te bieden, maar moeten zij ook een sleutelrol spelen in het voorkomen ervan. Met name het IMF moet, in samenwerking met het Forum voor financiële stabiliteit, opeenhoping van risico's en zeepbellen in het financiële systeem kunnen identificeren en de overeenkomstige economische beleidslijnen kunnen aanbevelen.

Daarom steunt de Raad onvoorwaardelijk de verklaring van de staatshoofden en regeringsleiders van de landen van de G20, die op 15 november openbaar werd gemaakt. Nu hebben wij alles om gemeenschappelijke Europese standpunten te ontwikkelen en aldus de verklaring van Washington uit te voeren binnen het tijdsplan dat voor de volgende internationale deadlines is vastgelegd.

In feite geloof ik tot slot, mijnheer de Voorzitter, dat, naast de vooruitgang die bij de basiskwesties is geboekt, twee belangrijke boodschappen uit deze situatie kunnen worden onthouden.

Na een erg snelle voorbereiding heeft Europa op de top in Washington met één stem gesproken. Europa moet daarom de drijvende kracht in het huidige debat over de hervorming van de internationale financiële architectuur blijven.

Onze interne besprekingen en de hervormingen die wij goed zullen blijven keuren, moeten verder worden gezet om dat proces, dat nog in zijn kinderschoenen staat, te voeden.

Joaquín Almunia, lid van de Commissie. – (ES) Mijnheer de Voorzitter, mijnheer Novelli, mijnheer Jouyet, mevrouw Berès, dames en heren, nog geen maand geleden hebben wij in Straatsburg gesproken over de resultaten en de conclusies van de vergadering van Washington.

Vandaag vraagt mevrouw Berès zowel de Raad als de Commissie welke stappen moeten worden genomen om de conclusies in praktijk te brengen, wie die stappen moeten nemen en wat de verschillende Europese instellingen gaan doen opdat die stappen worden gezet.

Ik moet u zeggen dat ik het er helemaal mee eens ben dat deze besluiten, net als de besluiten die sinds september 2007 in de Ecofin-Raad en de Europese Raad zijn genomen, snel moeten worden genomen, rekening houdend met de verschillende rollen van de communautaire instellingen. Alle communautaire instellingen moeten samen een consensus bereiken, zodat Europa één standpunt kan innemen over alles

wat nodig is om het financiële stelsel beter te reguleren en de problemen die ermee gepaard gaan op te lossen. Op deze manier kan de Europese Unie op wereldwijd niveau voorop blijven lopen bij het bieden van oplossingen op de vergaderingen die volgen op de bijeenkomst van Washington.

De Commissie is hier natuurlijk hard mee aan het werk. Enerzijds nemen wij deel aan de groep van de la Rosière en anderzijds ontwikkelen wij ook onze eigen initiatieven. Gisteren heeft de Commissie deze aankondigingen nog kunnen actualiseren in de Ecofin-Raad. Voorts zal de Commissie zeker haar eigen bevoegdheden aanwenden om in samenwerking met de Raad en het Parlement zo snel mogelijk de benodigde overeenkomsten te sluiten.

Het is zeer belangrijk het optreden van de Europese Unie te coördineren, evenals de standpunten van de Europese Unie op financieel gebied, omdat we richting een wereldwijde coördinatie gaan en wij Europeanen niet aan een wereldwijd coördinatieproces kunnen deelnemen met verschillende standpunten. Wij moeten één gezamenlijk standpunt innemen, waarover binnen de Europese Unie formele overeenstemming is bereikt.

Met betrekking tot het gisteren door de Ecofin-Raad besproken en goedgekeurde economische herstel- en stimuleringsplan, waren de ministers het gisteren eens met het standpunt van de Commissie dat een fiscale stimulans essentieel is, gezien de economische situatie en de recessie waarin de Verenigde Staten, Japan, de eurozone en enkele belangrijke Europese economieën buiten de eurozone zich bevinden. Het monetaire beleid moet bestaan uit het behoud van de vraag, maar dat alleen is niet voldoende, met name gezien de situatie van de financiële en de kredietmarkten.

Het fiscale en begrotingsbeleid dient een stimulerende rol te vervullen. De Commissie heeft aangegeven dat zij dit noodzakelijk en haalbaar acht in een situatie als de huidige. Wij hebben aangegeven met welke Europese middelen en instrumenten wij zullen bijdragen, zowel via de Europese begroting als door maatregelen van de Europese Investeringsbank en de EBWO. Helaas reageerden gisteren niet van alle leden van de Ecofin-Raad positief op ons voorstel aan zowel de Raad als het Parlement voor een flexibeler gebruik van niet-uitgegeven gelden, zonder het algemene plafond van de Europese begroting te wijzigen. Met een flexibeler gebruik zou dat geld, 5 miljard euro, op Europees niveau gebruikt kunnen worden voor investeringen in de infrastructuur en voor de strijd tegen klimaatverandering.

Helaas kreeg het voorstel onvoldoende steun. Toch hopen wij dat het doorgaat. Naast de Europese inspanningen (via de Europese begroting en de Investeringsbank, waar de ministers wel een akkoord hebben bereikt over verhoging van het kapitaal vóór eind 2009, zoals de Commissie had voorgesteld) vragen wij de lidstaten een bijdrage te leveren van 170 miljard euro in 2009, via de voor hun specifieke situatie meest passende maatregelen om de vraag te stimuleren.

Dat voorstel houdt rekening met de eigen verantwoordelijkheid van de lidstaten, aangezien zij over de middelen beschikken om fiscale stimuleringsbeleidsmaatregelen te financieren, en houdt tevens rekening met het feit dat niet alle lidstaten evenveel bewegingsruimte hebben: we kunnen op dit moment niet verlangen dat Hongarije en Letland evenveel bijdragen als Duitsland of Nederland. Uiteraard is dat ook niet wat de Commissie voorstelt. Alle lidstaten moeten profiteren van de stimuleringsmaatregelen en het herstel, maar niet elk land kan evenveel bijdragen, omdat de uitgangspunten verschillen. Daarom is coördinatie absoluut noodzakelijk.

Door de maatregelen te coördineren kan één plus één drie worden. Zonder coördinatie kan één plus één een negatief resultaat opleveren. Dit is een duidelijk voorbeeld van de dringende noodzaak van coördinatie. Sommigen hebben geen bewegingsruimte, andere landen moeten besluiten of ze de beschikbare bewegingsruimte gebruiken. Als we geen optimaal gebruik maken van de energie en de mogelijkheden van alle partijen, verliezen we allemaal. Dat is de boodschap die de Commissie gisteren aan de ministers van de Ecofin-Raad heeft gegeven.

Ik wil graag drie concrete punten aan de orde stellen:

In de eerste plaats heeft een lid van dit Parlement in het vorige debat gezegd dat het Stabiliteitspact niet meer geldig is. Zoals ik al zo vaak heb gedaan in dit Parlement, wil ik benadrukken dat het Stabiliteitspact absoluut geldig is, zeker omdat wij het in 2005 hebben herzien en de nodige flexibiliteit hebben ingevoerd om ervoor te zorgen dat het Stabiliteitspact in situaties als deze nuttig is. Het pact is geldig omdat wij het in 2005 hebben herzien en het hoeft niet te worden veranderd, noch te worden vernieuwd. Wat we moeten doen is het pact toepassen en naleven, maar we moeten het naleven binnen de beperkingen en met de flexibiliteit die het begrotingsbeleid vereist op momenten als deze.

In de tweede plaats verwees mevrouw Berès naar Europese staatsobligaties. Er zijn enkele belangrijke landen die deze mogelijkheid duidelijk afwijzen en zelfs weigeren in overweging te nemen. Moet er een gemeenschappelijke uitgifte van nationale staatsobligaties zijn? Enkele belangrijke landen van de eurozone zijn tegen deze mogelijkheid. We hebben echter een derde mogelijkheid, die unanieme steun heeft gekregen en die we gaan gebruiken: de Europese Investeringsbank zal extra en specifiekere financiële middelen beschikbaar stellen voor die investeringen en maatregelen die essentieel zijn voor de instandhouding van de vraag en voor een zo groot mogelijke impact van deze maatregelen op Europese schaal in tijden als deze.

Tenslotte ben ik het volledig eens met uw roep om kwaliteitsbanen. De Commissie heeft in haar herstelplan niet alleen fiscale maatregelen, maar ook tien prioriteiten voor 'slimme investeringen' opgenomen. Wat wij daarmee willen bereiken is meer groei, meer duurzaamheid en betere banen dan met sommige maatregelen voor de korte termijn kan worden gerealiseerd. Die maatregelen zijn weliswaar tijdelijk (een van de vereisten van de stimulering), maar ontberen de andere twee eigenschappen die nodig zijn om deze fiscale maatregelen van voldoende kwaliteit te laten zijn. Zij moeten namelijk ook een flinke impuls kunnen geven aan de vraag op de korte termijn en de mogelijkheden van onze economieën tijdens het economisch herstel, dat zeker zal komen, kunnen vergroten.

Jean-Paul Gauzès, *namens de PPE-DE-Fractie*. – (FR) Mijnheer de Voorzitter, heren ministers, mijnheer de commissaris, ten eerste wil ik, met betrekking tot de vragen, zeggen dat deze duidelijk aantonen dat het Parlement op de hoogte gehouden wil worden en meer betrokken wil zijn bij het proces voor de hervorming van de architectuur van de financiële markten. Het Parlement hecht er ook aan dat Europa met één stem spreekt, zoals al eerder is gezegd.

Voor het herstel van de Europese economie is gezamenlijk en gecoördineerd optreden uiteraard van essentieel belang, zoals reeds is benadrukt. Wij steunen het voorstel van de Commissie om alle beschikbare Europese en nationale beleidshefbomen te combineren voor het bestrijden van deze crisis. In feite gaat het erom het vertrouwen van de burgers, en dus de consumenten, terug te winnen.

We moeten ook een goede balans zien te vinden tussen de lange termijn en de korte termijn. De maatregelen die met name zijn genomen met betrekking tot de banksector zijn goed om deze financiële crisis het hoofd te bieden: verhoging van het kapitaal, garantie voor interbancaire leningen, dekking van deposito's. Wij moeten er echter op toezien dat het doel van deze maatregelen ook daadwerkelijk wordt behaald, en dat is ervoor zorgen dat banken weer hun belangrijkste rol innemen als verstrekker van liquiditeit en kredieten. Kortom, het gaat om het financieren van de reële economie.

De rol van de EIB en de EBWO moet versterkt worden. De reserves van de EIB moeten gebruikt worden voor het verstevigen van haar eigen kapitaal. De structurering van de begroting is ook een stap in de goede richting. Wat echter telt zijn niet de woorden maar de tenuitvoerlegging van de geplande maatregelen. Wij moeten voorkomen dat wij in de ene hand water in de andere hand vuur dragen. Ik noem de overheidssteun voor de programma's ten behoeve van de banken. Ik noem ook, en u heeft er zojuist over gesproken, het Stabiliteits- en groeipact. Wij moeten ons ervan bewust zijn dat onze burgers, die in deze tijden van crisis verwachten dat Europa oplossingen aandraagt, niet het gevoel moeten krijgen dat Europa de ene dag het ene zegt en de volgende dag het andere doet.

Tot slot, minister, wil ik over de verordening inzake ratingbureaus, waarvoor ik rapporteur in dit Parlement ben, zeggen dat wij alles in het werk zullen stellen om ervoor te zorgen dat er een doeltreffend en pragmatische systeem wordt ingevoerd, dat niet alleen reageert op de situatie van dat moment, maar dat leidt tot een duurzaam functioneren van deze bureaus.

Poul Nyrup Rasmussen, *namens de PSE-Fractie*. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, om te beginnen wil ik aan het adres van commissaris Almunia bevestigen dat één plus één niet twee, maar drie is als we samenwerken. Ik zal dit aan mijn kleinzootje proberen uit te leggen en hij zal het begrijpen, want hij is een goede Europeaan aan het worden.

Ik zal niet ingaan op de coördinatie, want dat heeft mijn collega mevrouw Berès al gedaan, net als uzelf. Ik wil hierover slechts één ding zeggen – en dit is ook gericht aan het adres van het voorzitterschap van de Europese Unie en de Raad – en dat is dat er een groot gevaar bestaat dat onze lidstaten nog niet goed hebben begrepen hoe nodig financiële investeringen op dit moment zijn. Ik zal een voorbeeld geven: als het ons doel is om het huidige werkgelegenheidsniveau in de Europese Unie te handhaven, moeten we extra investeringen plegen ter waarde van 1 procent van het bbp. Niet alleen in 2009, maar ook in 2010 en in 2011 zal er een extra percentage moeten worden geïnvesteerd. Dit wordt gestaafd door onze macro-economische berekeningen voor de hele Europese Unie.

Ik hoop dat wat vóór Kerstmis wordt gedaan slechts een begin zal zijn – en ik weet dat het Franse voorzitterschap deze ambitie deelt. Maak daarom alstublieft een tijdschema waarin u zegt: we gaan de effecten nog voor het voorjaar van 2009 en nog voor de Voorjaarsraad evalueren. Nog voor de Voorjaarsraad moeten er nieuwe financiële stimuleringsmaatregelen in de steigers zijn gezet. Ik ben namelijk bang dat deze prognose van de Commissie – en de Commissie heeft gedaan wat ze kon – zal worden aangevuld met een nieuwe prognose, waaruit zal blijken dat er nog veel meer moet worden gedaan.

Tot slot wil ik het over regulering hebben. Ik wil het voorzitterschap zeer bedanken voor de opmerking dat dit een regelgevingscrisis is. Daar ben ik het mee eens. Daarom ben ik zo teleurgesteld over de informatie die ik gisteren in de Commissie economische en monetaire zaken onder leiding van mevrouw Berès heb ontvangen. We hebben hier in het Parlement unaniem gestemd over een verslag waarin staat dat we vanwege deze regelgevingscrisis nieuwe regels nodig hebben voor alle spelers in de financiële markten, zonder uitzondering, en dat geldt dus ook voor hedgefondsen en private equity.

Gisteren kreeg ik een bericht van commissaris McCreevy dat luidde: “Hierbij nodig ik alle spelers uit voor een nieuwe raadpleging over hedgefondsen”. Twee jaar geleden hebben we de vorige raadpleging over hedgefondsen gehad, die alleen over die jongens in de City van Londen ging. Twee jaar later krijgen we weer een raadpleging. We hebben niet nog meer raadplegingen nodig. We hebben regelgeving nodig. We weten precies waar de schoen wringt. En dan zegt de heer McCreevy gisteren: “Ik ben overigens niet van plan om iets aan private equity te gaan doen”. Hij vraagt de organisaties die voor de private equity lobbyen echter wel of ze zo vriendelijk zouden willen zijn om de partijen die niet onder de gedragscode vallen te vragen of ze onder die gedragscode willen vallen.

(Interruptie van een ander lid)

(FR) Waarde vrienden, nu ben ik aan het woord!

Wat ik probeer te zeggen is dit: ik heb uw hulp nodig – en dat zeg ik tegen u, commissaris Almunia. Ik wil dat u begrijpt dat de mensen het gewoonweg niet zullen begrijpen als wij, de Europese Unie, niet in staat zijn onze taak te vervullen en de financiële markt in zijn geheel te reguleren, zodat we zeker weten dat dit niet nog een keer gaat gebeuren en dat we deze expansie precies op de door commissaris Almunia beschreven wijze kunnen financieren.

Ik wil u echt vragen om voor Kerstmis met een antwoord te komen, zodat ik tegen mijn kleinzoon kan zeggen: “We gaan ervoor!”.

Daniel Dăianu, namens de ALDE-Fractie. – *(EN)* Als we er in de EU niet in slagen om een echt gemeenschappelijk standpunt ten gunste van een echte hervorming te formuleren, wordt het veel moeilijker om adequate wereldwijde regels voor de financiële markten vast te stellen. Verstandige mensen zouden zeggen dat het enorme falen van zowel de regelgeving als het toezicht, samen met de aan het licht gekomen zwakheden van een al te simplistisch economisch paradigma, ondubbelzinnig naar het juiste antwoord wijzen. Maar er zijn nog steeds mensen die stellen dat in het nieuwe systeem zachte regels de norm moeten worden. In mijn visie hebben ze het bij het verkeerde eind, of ze het nu werkelijk menen of gewoon door kleingeestige belangen worden gedreven.

Een van de elementen van de intellectuele nalatenschap van Keynes, namelijk dat zeer volatiele kapitaalmarkten schadelijk zijn voor de handel en de welvaart, is in de enorme puinhoop waarin we ons nu bevinden en ook in andere crises, onder meer in de opkomende landen, weer eens relevant gebleken. Al tientallen jaren horen we overal ter wereld het mantra dat nationaal beleid niet veel kan uitrichten omdat de mondiale markten een regering zouden afstraffen. Maar komt de inrichting van de mondiale financiële markten van God? Zijn mondiale markten, behalve dat ze door de technologische ontwikkelingen worden aangedreven, niet ook het product van besluiten van mensen om financiële markten, handel en investeringen aan regels te binden? De bewering dat er niets kan worden gedaan om de financiële markten aan banden te leggen, als die voor ellende zorgen, is niet overtuigend. Er kan heel veel worden gedaan op het gebied van regulering van alle financiële entiteiten (inclusief hedgefondsen en private-equityfondsen), bij het beperken van de verhouding tussen vreemd en eigen vermogen, het tegengaan van procyclisch handelen, de boekhoudkundige regels, het beter coördineren van beleid en het toezicht op de ratingbureaus.

Bij de poging om een nieuw internationaal financieel systeem te ontwikkelen moet de neergang van een paradigma waarin markteconomie gelijk wordt gesteld aan geen regels worden bekeken in samenhang met de multipolaire economische wereld die aan het ontstaan is. Van die laatste ontwikkeling hangt het lot van een open mondiaal economisch systeem af. Als we niet de juiste dingen doen, lopen we het risico dat we

onze liberale democratieën verzwakken. Ik hoop dat de nieuwe Amerikaanse regering in dit opzicht zal willen meewerken. Wij in Europa moeten echter laten zien dat we zijn opgewassen tegen de ernst van deze situatie.

Rebecca Harms, namens de Verts/ALE-Fractie. – (DE) Mijnheer de Voorzitter, om te beginnen wil ik mij volledig achter de heer Rasmussen scharen, waar hij van oordeel is dat we het hier over een volstrekt nieuwe verhouding tussen overheid en markt hebben, die de gehele financiële wereld betreft. Ik denk dat we het daarover eens zijn. Ook wat de rol van de heer McCreevy aangaat, zou ik zeggen dat hij zich wel iets bescheidener mag opstellen dan tot nu toe en nu in geen geval vertraging mag veroorzaken.

Wat we van de ineenstorting van de financiële markten kunnen leren, is waar het op uitloopt als de overheid zich te zeer terugtrekt en het niet aandurft om de regels waarvan zij de noodzaak heeft ingezien ook op te leggen.

Ik zou nogmaals een verband willen leggen tussen het huidige debat over een *new green deal* en het Europese *recovery plan*. Volgens mij zijn er nog steeds teveel twijfelaars in de Europese Raad en de Europese Commissie; er zijn er die vrezen dat zaken als duurzaamheidsstrategieën of een offensieve benadering van klimaatbescherming ten koste zouden gaan van arbeidsplaatsen. En dezelfde krachten die daar op de rem trappen, vertragen volgens ons - ook wij Groenen denken na over arbeidsplaatsen - de ontwikkeling van nieuwe, toekomstgerichte productiemethoden, economische mechanismen en producten. Daarmee hinderen ze ons vanuit Europa door te stoten naar de wereldmarkt van de toekomst.

Dat lijkt mij hoogst gevaarlijk en ik vind dat de slappe autorichtlijn die nu in de maak is een veeg teken voor onze eigen bangigheid is. Het herstelplan dat er ligt, heeft een toefje Keynes, een toefje eco, maar daaronder zit nog steeds dezelfde oude koek.

Het is niet voldoende als Europa maar een beetje verandert. Misschien is er meer steun voor een centrale aanpak te winnen als men de strategieën consequenter formuleert. De herbeoordeling van de gehele EU-begroting, begin volgend jaar, biedt de Commissie gelegenheid voor een systematische, coherente aanpak van de verschillende diepe crises die we moeten zien te overwinnen.

Sergej Kozlík (NI). – (SK) Mijnheer de Voorzitter, geachte leden van het Parlement en gasten, ik juich het initiatief van de instellingen van de Europese Unie toe, dat een impuls heeft gegeven aan de bestrijding van de financiële crisis op mondiaal niveau. Echter, de economische reactie op de consequenties van de financiële crisis op basis van een plan voor het herstel van de groei en werkgelegenheid in de Europese Unie komt op mij meer over als een haastig geïmproviseerde maatregel.

Het plan idealiseert de situatie en vergeet dat de Europese Unie een groep van nationale staten is, die ieder met verschillende omstandigheden te maken hebben en verschillende prioriteiten hebben, alsmede verschillende oplossingen voor economische problemen en economische ontwikkeling. Het plan onderschat het belang van een gecoördineerde ontwikkeling van de energie-infrastructuur in haar totaliteit, en niet alleen groene energie, en van een gecoördineerde ontwikkeling van weg- en spoorinfrastructuur, als een noodzakelijke voorwaarde voor de effectieve distributie van investeringen, evenals de noodzaak om de financiering van de landbouwsector onder de loep te nemen. Aan dit alles is behoefte, aangezien de wereld naast de financiële crisis ook nog wordt geconfronteerd met de dreiging van een energie- en voedselcrisis.

José Manuel García-Margallo y Marfil (PPE-DE). – (ES) Mijnheer de Voorzitter, ik zal niet te veel uitwijden over het uitzonderlijke en historische karkater van de huidige crisis; dat hebben al mijn collega's al gedaan. Ook de heer Rasmussen heeft het heel duidelijk gezegd en ik wil slechts drie dingen toevoegen: het is de grootste liquiditeitscrisis die ik ook heb meegemaakt, en ik ben niet bepaald de jongste, er zijn geen route- of wegenkaarten voor deze crisis en in de derde plaats weten we dat de financiële crisis nog steeds niet voorbij is en de markten zijn opgedroogd.

Het eerste dat we daarom moeten doen is de financiële markten normaliseren, en hiervoor wil ik graag verwijzen naar de Centrale Bank.

In dit Parlement heeft men een soort eervol respect voor de Europese Centrale Bank. Ik ben leek op veel gebieden en ook op dit gebied, maar ik wil toch zeggen dat de Europese Centrale Bank de rentetarieven nu heel snel moet verlagen. De transfermechanismen werken niet goed, zoals we in oktober hebben kunnen zien, toen de verlaging van de officiële rentes onvoldoende doorwerkte in de werkelijke rentes.

In de tweede plaats dient de Bank voor liquiditeit te zorgen op langere termijn dan nu het geval is. Ik weet dat daarvoor het garantiekader moet worden gewijzigd, maar het moet gebeuren. Financiële instellingen

lenen geld uit voor de lange termijn en hebben daarvoor ook op de lange termijn betrouwbare financiering nodig.

De nationale banken steunen het beleid van de Europese Centrale Bank om voor liquiditeit te zorgen en dit zou kunnen leiden tot nationale steun die de concurrentie verstoort. Dit moeten we goed in de gaten houden.

In de derde plaats is duidelijk geworden dat het begrotingsbeleid op dit moment de centrale, leidende rol speelt, veel meer dan het monetaire beleid. Het begrotingsbeleid heeft externe gevolgen en dat vereist nauwe coördinatie. Ik ben het hartgrondig eens met wat de commissaris heeft gezegd.

Voorts ben ik het er ook mee eens dat het belangrijk is te blijven uitgeven, maar het is vooral belangrijk het geld op de juiste wijze uit te geven, aan duidelijke doelstellingen die het concurrentievermogen van de Europese economie versterken. Want alleen op die manier kunnen we op middellange termijn het begrotingsevenwicht herstellen.

Ik ben het er mee eens dat het Stabiliteitspact nog steeds van kracht is. Het eerste dat de commissaris moet doen is ons uitleggen wat hij bedoelt met "ons losmaken van de referentiewaarden". Gaat het om honderden, tienden of hele punten? Geloof u me, commissaris, ik zal uw werk om ervoor te zorgen dat het Stabiliteitspact van kracht blijft, nauwlettend in de gaten houden. Indien u dat bereikt, dan moge God u prijzen, maar zo niet, laat Hem u dan ook verantwoordelijkheid nemen.

Elisa Ferreira (PSE). – (PT) We hebben vandaag meerdere malen horen zeggen dat een crisis normaal gesproken mogelijkheden biedt, en dat is ook zo, en als we van de mogelijkheden die tot onze beschikking staan gebruik willen maken, dan is de agenda gemakkelijk te bepalen.

In de eerste plaats weten we, op het niveau van de Europese Unie, dat het noodzakelijk is maatregelen te introduceren voor meer transparantie, regulering en controle op de financiële markten. Het is niet nodig dat commissaris McCreevy meer raadplegingen vraagt, noch is het nodig dat het voorzitterschap meer onderzoeken en voorstellen analyseert en bestudeert. Het volstaat te kijken naar de voorstellen die tijdig gedaan zijn door de socialisten en waarvan er veel zijn overgenomen door dit Parlement.

Op de tweede plaats mag, internationaal gezien, Europa geen passieve deelnemer zijn op het internationale toneel. Het moet een actieve rol spelen bij de opbouw van de nieuwe internationale orde. Het moet achter de nieuwe architectuur staan die de hiaten in het systeem, zoals momenteel de belastingparadijzen, zal dichten.

Op de derde plaats hebben we vandaag gehoord van de voorzitter van de Commissie dat verschillende lidstaten terughoudend zijn over het afstemmen van strategieën. Als we al die tijd niet gehoord zouden hebben van veel leden van de Commissie dat de markten zichzelf reguleren, dat de overheid zich er niet mee moet bemoeien, en dat de financiële markten geen invloed hebben op groei en werkgelegenheid, dan zou er misschien een grotere en actievere eensgezindheid zijn tussen de landen.

Maar het voorstel dat hier vandaag voorligt, behelst enkel het eerste gedeelte van een lang proces, vergeleken met de programma's van China of de Verenigde Staten. In het voorstel staat ook onvoldoende duidelijk vermeld wat het doel is, en het doel dient werkgelegenheid te zijn, en als laatste kan een Europees programma niet enkel een samensmelting zijn van nationale agenda's.

Het is hoog tijd dat we de burgers van Europa laten zien dat Europa een netwerk van rechten is, ook economische rechten, die ons beschermen in tijden van crisis, en dat het werkt aan solidariteit met en ontwikkelings- en hulpprogramma's voor het midden- en kleinbedrijf, dat op dit moment niet profiteert van interventies die wel ten behoeve van de banksector zijn gedaan. Dat is precies waar de reële economie op neerkomt, en we zijn hier, als Europeanen, om aan de burgers van Europa te laten zien dat Europa ook hier is en er vooral voor hen is.

Sophia in 't Veld (ALDE). - Voorzitter, ik vind het een beetje cynisch dat er in de afgelopen jaren nooit genoeg geld was voor onderwijs, zorg, innovatie en milieu, maar dat het nu ineens miljarden regent. Het beste reddingsplan voor de toekomst is een sterke Europese markt en gezonde overheidsfinanciën, want we mogen de erfenis van toekomstige generaties niet verbrassen.

De particuliere schulden crisis mag niet simpelweg worden ingewisseld voor publieke schulden. De Commissie moet pal staan voor een strikte naleving van het Stabiliteitspact en de staatssteunregels, en ik verwelkom dan ook de uitspraken van de heer Almunia en mevrouw Kroes. Want niet alleen bankiers, collega's, maar

ook politici moeten zorgvuldig omgaan met het geld van de burgers. Niet de geldpersen, maar de Lissabon-strategie moet in de hoogste versnelling, want daar valt nog veel winst te behalen.

Bijvoorbeeld: een vrije markt voor diensten kan honderdduizenden nieuwe banen scheppen. Gratis en voor niks. Ik vind het dan ook raar dat de lidstaten weinig haast maken met de invoering van de dienstenrichtlijn. Een reddingsplan voor het groeiend aantal schoolverlaters zonder diploma is minstens net zo hard nodig als voor gedupeerde spaarders. Want zonder diploma hebben deze jongeren geen enkel krediet in het leven.

Een andere oplossing: er moet eindelijk eens worden geïnvesteerd in het halen van de 3%-doelstelling voor onderzoek en ontwikkeling die al in 2000 is gezet. Want het bedrijfsleven heeft nooit zijn beloofde aandeel van 2% geleverd, maar krijgt nu wel miljardensteun.

Tenslotte, collega's, in de vrije markt gaan er wel eens dingen goed fout. Regels en de marktmeester zijn dan ook nodig. Maar het staat in geen verhouding tot de economische en maatschappelijke ruïnes die zijn achtergelaten in diverse experimenten met nationalisme en socialistische staatseconomie

Hans-Peter Martin (NI). - (DE) Mijnheer de Voorzitter, niet alleen mij valt het zwaar om mee te doen aan de zelfverheerlijking die nu onder Europese beleidsmakers de kop op steekt, als het om de aanpak van de financiële crisis gaat, want als Europa, als de EU een functionerende democratie was, zou toch eerst de vraag naar de verantwoordelijkheid gesteld moeten worden en hoe dit alles zo ver heeft kunnen komen.

Het is eenvoudigweg niet waar dat het bij alle problemen waar we nu mee geconfronteerd worden om een vloedgolf zou gaan, om een of ander natuurverschijnsel, want ze zijn door mensenhand veroorzaakt. Bij alle regelzucht waardoor deze EU zich onderscheidt, blijf je zitten met de vraag waarom er niet opgetreden werd toen steeds meer banken nationale grenzen gingen overschrijden. Waarom heeft men ondanks alle waarschuwingen niet ingegrepen toen de handel met derivaten om zich heen greep? Ik herinner mij nog goed hoe Nobelprijswinnaar Joseph Stiglitz al deze punten aanstipte. Er heerste zwijgen, er rustte een taboe op het onderwerp. Dat zou onze insteek moeten zijn, omdat in het erkennen van de eigen fouten de sleutel ligt voor een toekomstige oplossing.

Margaritis Schinas (PPE-DE). - (EL) Het Europees Parlement moet vandaag over beide aspecten van deze discussie een duidelijke boodschap afgeven: over de gedachtegang achter het financiële stelsel dat we voor de toekomst moeten opbouwen en over onze eerste reactie op het herstelplan dat op 26 november door de Commissie werd gepresenteerd. Met betrekking tot het eerstgenoemde aspect, is er geen twijfel over mogelijk dat de Commissie heel goed heeft begrepen dat het tijdperk van zelfregulering en niet-regulering tot het verleden behoort. Als er mensen zijn binnen de Commissie of zelfs binnen dit Parlement die de indruk hadden dat de reële economie niet op regels gebaseerd hoeft te zijn, dan zijn ze ingehaald door de actuele ontwikkelingen. Het heeft even geduurd, maar nu begrijpen we het. Ik denk niet dat commissaris Almunia hier schuld aan heeft. Wellicht hebben anderen de Commissie tot deze aanpak aangezet, maar nu is het te laat. Nu moet de nieuwe economische orde bestaan uit regels, regels en nog eens regels.

Het tweede deel van het herstelplan, dat de Commissie vorige week heeft gepresenteerd, bevat veel positieve punten en we moeten toegeven dat het de Commissie is gelukt (en ik weet hoe moeilijk dat is) om een groot aantal sterk uiteenlopende punten met elkaar te verzoenen en de regeringen een kader aan te bieden met onderling verbonden en gelijkgerichte maatregelen. Nu hoor ik van links en rechts mensen dingen zeggen als "we hadden het graag anders gezien", "het is misschien te duur" of "dit is niets voor ons". Dit zijn dezelfde soort mensen die wanneer de Commissie niets had gedaan, hadden geroepen "de Commissie doet niets", "we wachten op de Commissie om ons een blauwdruk te geven". Daarom denk ik dat de tweede boodschap die we aan de commissaris geven, moet zijn dat de opzet van dit pakket goed is. Het zal de regeringen helpen en misschien een reddingsboei vormen voor de echte economie om de eerste dagen van de crisis te overleven. Dank u wel.

Donata Gottardi (PSE). - (IT) Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de commissaris, geachte collega's, met de voorbereiding van een reddings- en herstelplan voor de Europese economie geeft de Europese Unie een eerste boodschap aan niet alleen de markten maar ook de burgers. De verwachtingen zijn hoog gespannen en we moeten aan deze verwachtingen tegemoet komen. De financiële consolidering en het niveau van de staatsschuld dreigen negatief te worden beïnvloed door overheidsingrijpen om grote industrieën en financiële instellingen te redden. Dit ingrijpen in de vorm van toegezegde of reeds uitbetaalde steun hebben duidelijke consequenties voor de overheidsfinanciën en het inkomen van de mensen. Een op Europees niveau gecoördineerde benadering is noodzakelijk, onder meer ook om gewapend te zijn tegen belastingvlucht en belastingparadijzen. Het is belangrijk dat alle beschikbaar gestelde bedragen en nationale reddingsplannen effectief en strak gecoördineerd worden.

Ik ben blij met het voornemen om voor helderheid te zorgen wat de flexibele toepassing van het Stabiliteits- en groeipact betreft. Dit pact moet doelgericht, tijdelijk en adequaat zijn en mechanismen bevatten voor structurele veranderingen, een efficiënte toewijzing van overheidsmiddelen, een herdefiniëring van overheidsuitgaven en investering in groei, overeenkomstig de met de strategie van Lissabon vastgestelde doelen, waarbij speciale aandacht dient te worden besteed aan de rol van kleine en middelgrote ondernemingen. Deze gezamenlijke aanpak moet ook betrekking hebben op het macro-economisch begrotingsbeleid, evenals op het loonbeleid en zorgen voor een geleidelijke, sterke verlaging van de belastingdruk op de factor arbeid en pensioenen. Dit zal moeten gebeuren met belastingaftrek, herziening van de belastingtarieven en compensatie voor koopkracht-drainerende effecten. Daarmee moet uiteindelijk de armoede worden bestreden, en niet alleen de extreme armoede, de consumptie worden bevorderd en de groei van de economie worden gestimuleerd. Aldus wordt een anticyclisch antwoord gegeven op de huidige economische crisis en de recessie die zij veroorzaakt. Maar opgepast: inkomensondersteuning en stimulering van de vraag moeten werkelijk gericht zijn op maatschappelijke en ecologische duurzaamheid en klakkeloze reproductie van de modellen en systemen die zo kwetsbaar zijn gebleken helpen vermijden.

Margarita Starkevičiūtė (ALDE). - (EN) Mijnheer de Voorzitter, wat ik mis in het herstelplan is een verwijzing naar de financiële markten. Aan het begin van dit jaar, toen er werd gediscussieerd over de globale richtsnoeren voor het economisch beleid, kwam het Parlement met een voorstel om de financiële markten in de richtsnoeren op te nemen.

Jammer genoeg was de Commissie toen tegen dat voorstel. De latere gebeurtenissen hebben laten zien dat we gelijk hadden, en ik dring er bij u op aan deze fout niet nog een keer te maken en het economische herstelplan te koppelen aan het herzien Actieplan financiële diensten. Wanneer we voor deze strategie kiezen, zal het op de lange termijn mogelijk worden om met de behoeften van de reële economie rekening te houden bij de continue modernisering van de financiële structuur in de EU.

(LT) Ik zou er tevens bij u op aan willen dringen uw voorstellen ook nog eens terdege vanuit het perspectief van de deelnemers aan de financiële markt te bestuderen. De Commissie komt nu met zoveel nieuwe voorstellen dat zelfs wij, leden van het Parlement, het niet goed meer aankunnen. De voorstellen zijn niet al te best op elkaar afgestemd. Denkt u zich dan eens in hoe de hoofden van de diverse instanties van de financiële markt en investeerders, die toch al moeite hebben besluiten te nemen, zich moeten voelen. Die krijgen allerm minst de indruk dat onze markt stabiel is. Daarom lijkt mij een betere coördinatie noodzakelijk.

John Purvis (PPE-DE). - (EN) Mijnheer de Voorzitter, we hebben heel veel over coördinatie gehoord, maar ik begin me af te vragen of coördinatie alleen nog wel volstaat, en of we het niet meer in solidariteit moeten zoeken in plaats van alleen in coördinatie. De crisis was immers eerst een bancaire crisis, wat op zichzelf al erg genoeg is, en is toen uitgroeid tot een crisis op landsniveau. Net zoals de coördinatie terecht is verschoven van nationaal naar Europees en naar mondiaal niveau, moeten we ons nu de vraag stellen of er niet meer solidariteit nodig is. Ik wil de Commissie en de Raad vragen of ze inderdaad hun stem laten horen als het gaat om de heroriëntatie van de internationale financiële instellingen, zoals in de mondelinge vraag specifiek wordt gevraagd met betrekking tot het Internationaal Monetair Fonds of andere instellingen die op wereldwijde schaal vorm kunnen geven aan solidariteit.

Mijn tweede vraag heeft betrekking op het soort fiscale stimulansen dat we moeten ontwikkelen, als dat inderdaad de gewenste weg is. Is de btw de juiste weg, en moeten de hogere btw-tarieven dan op bepaalde gebieden worden verlaagd tot het laagste tarief – en wat doen we daaraan? En is het niet veel beter om die btw-verlaging op bepaalde gebieden te concentreren in plaats van in te zetten op een algemene, maar beperkte btw-verlaging?

Regulering: we horen vaak, vooral van onze naar links neigende vrienden, dat we meer en meer regulering nodig hebben, dat we de hedgefondsen, de private-equityfondsen en de ratingbureaus moeten vernietigen, enzovoort. Mag ik de Commissie en de Raad echter dringend verzoeken het volgende in overweging te nemen? We moeten wachten, we moeten goed en zorgvuldig nadenken en we moeten tegen elke prijs voorkomen dat er onbedoelde gevolgen optreden. Als er nieuwe regels moeten komen – en dat is mogelijk – moeten het goede regels zijn, die het herstel niet in de weg staan, belemmeren of vertragen. Op een bepaalde manier wil ik de heer McCreevy echt steunen in zijn afgewogen reactie op de problemen en hem niet veroordelen, zoals zo veel van onze collega's lijken te willen doen.

Tot slot de overheidsfinanciën. Het Stabiliteits- en groeipact gaat zowel de euro- als de niet-eurolanden aan. Als er tijdelijk buitensporige begrotingstekorten moeten worden toegestaan – en ik zeg met nadruk “als” – moeten die ook echt tijdelijk zijn en moet er een realistisch tijdschema zijn voor het weer in het gareel krijgen

van die tekorten. En als sommige landen zich die schulden kunnen veroorloven en andere niet, moet de vraag naar die onderlinge solidariteit weer worden gesteld. Ik wil de Commissie en de Raad vragen me te vertellen wat zij in dit opzicht als realistische tijdschema's beschouwen.

Paul Rübzig (PPE-DE). - (DE) Mijnheer de Voorzitter, geachte afgevaardigden, mijn vraag aan u, mijnheer de commissaris, is wat u ervan zou vinden als IJsland en Hongarije de euro tot tweede munteenheid zouden maken. Geloof u dat daarmee het probleem van deze twee landen op te lossen is?

Mijn tweede vraag is, of u het mogelijk acht een risicopremie voor derivaten in te voeren, die vervolgens gebruikt wordt voor het aanvullen van het eigen kapitaal van de banken.

Ten derde: denkt u niet dat een btw-verlaging de importen uit China en India navenant zouden bevorderen? Zou het niet verstandiger zijn om na te denken over belastingverlaging voor onze bedrijven en werknemers, om investeringspremies te betalen, zich te concentreren op de progressieve afschrijving en vooral de voorwerpen van geringe waarde met een factor tien te verhogen, zodat er geen schijnwinsten belast worden, maar het geld in de ondernemingen blijft, waardoor ook de lonen makkelijker betaald kunnen worden?

Silvia-Adriana Țicău (PSE). - (RO) Het Europese economische herstelplan voorziet in gezonde investeringen en daardoor steunt het de toename van de begrotingstoewijzingen met bijna 200 miljard euro voor de komende periode in het kader van het Stabiliteits- en groeipact.

Ik waardeer in het bijzonder de bereidheid van de Europese Centrale Bank om de rente te verlagen en aldus te zorgen voor de liquiditeit die het bankstelsel nodig heeft om in de reële economie te kunnen investeren.

Ik waardeer ook in het bijzonder het voorstel om het financiële kader te wijzigen, zodat in de komende twee jaar 5 miljard euro geïnvesteerd kan worden in de ontwikkeling van breedbandinfrastructuur en de interconnectie van de Europese energie-infrastructuur.

Ik verwelkom het initiatief van de Europese Investeringsbank en van een aantal nationale banken om een 2020 fonds te creëren voor energie- en klimaatveranderingerelateerde activiteiten en voor de ontwikkeling van de vervoersinfrastructuur.

Het zal mogelijk worden staatssteun te gebruiken voor onderzoek en ontwikkeling, innovatie, communicatie en informatietechnologie, vervoer en energie-efficiëntie.

Ján Hudacký (PPE-DE). - (SK) Ik ben van mening dat het tweejarige economische herstelplan kan uitgroeien tot een verstandige, gecoördineerde respons van de Europese Unie op de economische crisis, mits het op een redelijke manier wordt uitgevoerd en geïmplementeerd. De voorgestelde omvang van de financiering ter ondersteuning van de economie van de EU zou moeten leiden tot een financieel kader dat toereikend is om de economieën van de lidstaten zodanig te stimuleren dat er weer nieuwe ontwikkelingsinitiatieven worden genomen. De 30 miljard euro, die in gelijke delen beschikbaar moet worden gesteld uit de begroting van de Europese Unie en door de Europese Investeringsbank, moet doelgericht worden ingezet voor de ontwikkeling van de kenniseconomie en de koolstofarme economie, alsmede voor energie-efficiëntieprogramma's op de middellange en lange termijn.

Wat betreft fiscale stimuleringsmaatregelen ben ik van mening dat dergelijke maatregelen tot de bevoegdheid van de lidstaten moeten blijven behoren. Ik ben een voorstander van het idee om de btw-tarieven te verlagen voor bepaalde producten die nauw verbonden zijn met energie-efficiëntie die omvangrijke energiebesparingen kan stimuleren.

Tot slot moet ik toegeven dat ik bepaalde bedenkingen heb bij het plan om maximale flexibiliteit toe te passen, wat mogelijk wordt gemaakt door het herziene Stabiliteits- en groeipact. Bepaalde regeringen hebben de neiging om dergelijke maatregelen te misbruiken voor hun populistische, zuiver politieke doelstellingen, zonder dat ze een duidelijk ontwikkelingsconcept hebben.

Charles Tannock (PPE-DE). - (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik wil speciale eer bewijzen aan de Duitse kanselier, Angela Merkel, die de nieuwe Margaret Thatcher van Europa is geworden. Net als de IJzeren Dame gelooft zij in sluitende begrotingen, en ze gelooft er niet in dat we ons een weg uit de kredietcrisis en de economische crisis moeten banen door op een ongefundeerde manier zo veel mogelijk geld uit te geven. De Britse premier Gordon Brown heeft echter, in sterk contrast hiermee, een grootschalig "reflatoir" crisispakket van leningen en uitgaven in elkaar getimmerd, zonder enig uitzicht op een sluitende begroting.

Ik accepteer dat het in de eerste plaats onze Britse banken zijn geweest die ons met hun roekeloze kredietbeleid in de problemen hebben gebracht, met slechte regelgeving en slecht toezicht van de regering, maar ik ben van mening dat fiscaal beleid – dat hoogst onverantwoordelijk is – gepaard moet gaan met bezuinigen op de overheidsuitgaven en weloverwogen plannen om dat beleid op de lange termijn te financieren. Anders sturen we, na een periode van economische krimp, aan op een periode van torenhoge inflatie, die al onze spaargelden zal doen wegsmelten en de Europese economieën zal ondermijnen.

Colm Burke (PPE-DE). - (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik verwelkom het werk van de lidstaten, de Raad en de Commissie om oplossingen te vinden voor deze moeilijke kwesties. Veel van mijn collega's hebben al tot in detail gesproken over de maatregelen die nu moeten worden genomen. Maar de lidstaten mogen nu niet de ontwikkelingslanden laten vallen. De lidstaten van de EU moeten de overzeese ontwikkelingshulp in stand houden. De financiële crisis zal naar verwachting ernstige gevolgen hebben voor de humanitaire hulp. Sommige analisten voorspellen dat de ontwikkelingshulp wel met een derde of nog meer zal worden gekort.

De lidstaten van de EU moeten het verwezenlijken van de millenniumontwikkelingsdoelstellingen niet op een lager pitje gaan zetten, nu de verleiding bestaat om de uitgaven terug te dringen. De wereldwijde financiële ineenstorting heeft duidelijk gemaakt dat we in onze geglobaliseerde wereld allemaal van elkaar afhankelijk zijn. Hoewel veel van de onmiddellijke effecten van de financiële crisis de ontwikkelingslanden niet hebben geraakt, vanwege hun beperkte blootstelling aan de mondiale markten, waarschuwen economen voor een domino-effect, in de zin dat de ontwikkelingslanden minder hulp zullen ontvangen, geëmigreerde werknemers minder geld naar hun vaderland zullen sturen en de buitenlandse directe investeringen en de economische groei zullen afnemen.

Het is goed mogelijk dat de ontwikkelingslanden zwaar te lijden zullen krijgen van een financiële crisis waar ze zelf niet verantwoordelijk voor zijn. Daarom moeten de lidstaten de status quo handhaven.

De Voorzitter. – Ik verontschuldig mij bij de heren Gollnisch en Sikierski, die ook om het woord hadden gevraagd, maar het is al erg laat en daarom stoppen we na vijf sprekers.

Hervé Novelli, fungerend voorzitter van de Raad. – (FR) Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de commissaris, geachte afgevaardigden, om te beginnen wil ik graag tegen de heer Almunia zeggen dat hij terecht drie zeer belangrijke aspecten heeft benadrukt die een effectief herstel mogelijk maken.

Ten eerste een voldoende krachtig optreden. Vanuit dat standpunt gezien, is anderhalve procent van het bbp naar mijn idee een belangrijke doelstelling voor herstel, gezien de bedragen die er mee gemoeid zijn.

Ten tweede, dient rekening gehouden te worden met de verschillende situaties waarin de lidstaten zich bevinden. Hij benadrukte daarnet terecht dat niet alle landen, als ik het zo mag zeggen, in dezelfde situatie verkeren als het gaat om de economische en begrotingsrealiteit, maar dat stelt hen niet vrij van een daadwerkelijk gecoördineerde inspanning. Het voorzitterschap wil hier voor de volgende Europese Raad aan werken. Ik ben ervan overtuigd dat wij op die manier op termijn, al weet ik nog niet op welke termijn, weer kunnen aanhaken bij groei en werkgelegenheid.

Mijnheer Gauzès, ik wil u zeggen dat u er terecht op heeft gewezen dat al onze inspanningen gericht zijn op de financiering van de reële economie. Wanneer wij de banken helpen, is dat omdat zij in deze economie kunnen investeren, en het enige doel – en dat benadrukt u terecht – is de financiering van het midden- en kleinbedrijf. Ik geloof dat de Raad gisteren een boodschap aan de Commissie heeft doorgegeven over de steun aan banken, en het spreekt voor zich dat wij een flexibele en snelle besluitvorming willen over de steun die in de huidige omstandigheden aan banken en financiële instellingen kan worden gegeven. Ik denk dat er naar de Raad is geluisterd en wil de heer Gauzès laten weten hoezeer de Raad zijn bezorgdheid deelt ten aanzien van een effectieve regelgeving voor ratingbureaus op Europees niveau, en ik zou daaraan willen toevoegen, op mondiaal niveau, zoals vele collega's en parlementsleden reeds hebben gezegd,

Mijnheer Rasmussen, ik wil u zeggen, dat ook al waren uw opmerkingen met name aan de Commissie gericht, ik het met u eens was toen u benadrukte dat geen enkele marktsector aan regelgeving of toezicht mag ontkomen. Als er inderdaad een les moet worden getrokken, dan is het dat er een gebrek aan regelgeving is binnen bepaalde marktsectoren. Deze regelgeving dient dan ook verbeterd te worden en daar waar nodig gecreëerd te worden. Dat was een belangrijke boodschap van de top van Washington van 15 november, en Europa moet hier uiteraard aan werken, ook op het gebied van de hedgefondsen.

Mijnheer Dăianu, u heeft gelijk wanneer u zeg dat de regulering van de financiële markten op internationaal niveau moet worden gecoördineerd. Dat is de reden waarom, op initiatief van de Europese Unie, de top van

Washington bijeen is gekomen. Ik denk dat deze stem van Europa, van een verenigd Europa, een doorslaggevend factor is geweest voor deze vergadering, waardoor die vergadering een soort routekaart heeft kunnen uitstippelen voor een echte regulering van het mondiale financiële stelsel, en dat doordat Europa in staat is geweest op effectieve wijze aan haar eigen plan te werken.

Mevrouw Harms, het herstelplan stelt wel langetermijninvesteringen voor, misschien niet voldoende naar uw smaak, maar het wordt in ieder geval voorgesteld.

Mijnheer Kozlík, ik wil u zeggen dat wij het landbouwbeleid inderdaad moeten steunen, evenals de andere grote Europese beleidslijnen. U noemde het energiebeleid en ik denk dat u dat terecht doet. Het zijn prioriteiten en dat moeten ze blijven, ook in deze moeilijke periode.

Mijnheer García-Margallo, het optreden van de Europese Centrale Bank is, denk ik, doorslaggevend geweest bij het overwinnen van de problemen waar wij recentelijk voor gesteld stonden. Haar voorzitter heeft ook duidelijk aangegeven dat de inflatie in Europa afneemt en dat hij daarom – zoals een aantal parlementsleden heeft opgemerkt – een nieuwe speelruimte voor het monetair beleid voorziet.

Ik vind dat mevrouw Ferreira nogal hard was in haar reactie over het optreden van de Europese Unie. Ik ben daarentegen van mening dat de Europese Unie snel op de crisis heeft gereageerd door in een korte tijd krachtige besluiten te nemen, dankzij een goede samenwerking tussen onze instellingen – de Commissie, de Raad en het Europees Parlement – waarvoor ik u wil bedanken.

Wat de steun aan het MKB betreft, straks hebben wij nog een debat over de beslissingen die de Raad concurrentievermogen heeft genomen over de aanneming van de *Small Business Act* voor Europa. Ik ben van mening, dat ook in die kwestie Europa zich heeft laten zien met betrekking tot de financiering van het MKB en de centrale plaats die het moet innemen, ook in periodes van economische teruggang.

Mevrouw in 't Veld, u heeft gelijk wanneer u zegt dat voor een herstel op korte termijn structurele hervormingen op de lange termijn nodig zijn, binnen het kader van de strategie van Lissabon. Deze strategie is nog nooit zo onmisbaar gebleken als in deze periode van economische neergang, en de structurele hervormingen dienen ook in deze periode doorgang te vinden.

Mijnheer Martin, ik uw oproep gehoord om gemeenschappelijk op te treden en echte prioriteiten vast te stellen.

Mijnheer Schinas, wij hadden regels, maar die regels hebben niet gewerkt; dat is de realiteit. En dus zijn er nieuwe regels nodig, maar wel regels die doeltreffend zijn; natuurlijk, geen overregulering, maar een echt kader dat is aangepast aan het Europese concurrentievermogen.

Mevrouw Gottardi, ik wil u zeggen dat ik uw bezorgdheid volledig deel als het gaat om de bestrijding van belastingfraude. Het Franse voorzitterschap heeft daar overigens een prioriteit op Europees en internationaal niveau van gemaakt. Verder wil ik u zeggen dat ik ook instem met de zeer relevante opmerkingen die u heeft gemaakt over de noodzaak van een doeltreffend economisch herstel.

Mevrouw Starkevičiūtė, ik ben het ermee eens dat de normale neergang van de financiële sector een integraal onderdeel uitmaakt van het herstel van de Europese economie, en dat dit binnen een gecoördineerd kader moet plaatsvinden.

Mijnheer Purvis, ik ben het met u eens: wij moeten voortaan meer solidariteit betrachten. Dat is belangrijk. Dat stellen wij overigens ook voor met onze steun aan de hervorming van het mondiale financiële stelsel via de instellingen van Bretton Woods, met name het Internationaal Monetair Fonds, een universele en in politiek opzicht legitieme instelling die, daar ben ik van overtuigd, haar rol in de komende jaren versterkt zal zien worden. U heeft het probleem met betrekking tot de btw aangekaart. Het voorzitterschap is inderdaad voorstander van een gerichte btw-verlaging voor met name arbeidsintensieve en niet-delokaliseerbare sectoren.

Mijnheer Rübig, hetzelfde onderwerp. De btw is een instrument dat, zeker wanneer deze wordt verlaagd, de activiteit, en met name de werkgelegenheid, kan ondersteunen. Maar dat geldt slechts voor gerichte btw-verlagingen, die dan ook volledig gepast moeten blijken te zijn. Maar, zoals u weet, is er nog een debat gaande over dit onderwerp waarin nog geen beslissing is genomen.

Mevrouw Ticiu, ik geloof dat een van de verworvenheden van de voorstellen van de Commissie voor economisch herstel een concrete, gerichte maar ook duurzame en structurele investering is. Ik ben het, wat dit onderwerp betreft, volledig met u eens.

Mijnheer Hudacký, inderdaad, de Europese investeringsbank is een zeer belangrijk instrument ter ondersteuning van het economisch herstel, evenals de verschillende soorten investeringen dat zijn. Ik geloof dat dit een fundamenteel punt is. Wij krijgen tijdens de debatten in de Raad van volgende week de gelegenheid dit in de notulen vast te laten leggen.

Mijnheer Tannock, toch geloof ik, net als de hele Raad, dat er nu een gecoördineerde aanpak nodig is, die, uiteraard, teruggedraaid kan worden wanneer er weer sprake is van groei.

Tot slot wil ik u, mijnheer de Voorzitter, mijnheer de commissaris, geachte parlementsleden, zeggen dat dit debat en al uw vragen zeer belangrijk en interessant voor de Raad zijn geweest. Het laat zien dat er een brede consensus bestaat tussen ons over het feit dat het noodzakelijk is dat Europa in internationale organisaties met één krachtige en coherente stem spreekt. De steun van het Europees Parlement is essentieel. Hiervoor wil ik u dan ook bedanken.

Wij moeten, daar ben ik van overtuigd, de manier waarop wij naar het financiële stelsel en de bijbehorende regelgeving kijken, volledig herzien. Dat moet op Europees niveau gebeuren, maar wel rekening houdend met de oplossingen die op mondiaal niveau worden gevonden. Als wij inderdaad een les uit deze crisis moeten trekken, dan is het dat het financiële stelsel vandaag de dag een mondiale dimensie heeft. Er moeten dan ook op mondiaal niveau oplossingen worden gevonden, met een Europese impuls.

Joaquín Almunia, lid van de Commissie. – (ES) Mijnheer de Voorzitter, minister Novelli, dames en heren, in de eerste plaats wil ik u hartelijk dank voor uw commentaar, uw opmerkingen en de aandacht die u heeft gegeven aan de initiatieven van de Commissie, in het bijzonder aan het herstelplan dat we hier vanmiddag hebben besproken. Ik ga niet alle antwoorden herhalen die de heer Novelli zojuist heeft gegeven. Ik ben het in feite eens met al zijn opmerkingen over de interventies van de afgevaardigden die het woord hebben genomen.

Toch heb ik zes punten waar ik even kort even op in wil gaan. In de eerste plaats ben ik het eens met degenen, te beginnen met de heer Gauzès, die hebben gezegd dat de kredietcrisis buitengewoon ernstig is en tevens de bron is van alle ernstige problemen waar onze reële economie nu door wordt getroffen. Gisteren hebben wij in de Ecofin-Raad nog gesproken over de manier waarop wij de garantie- en financieringsprogramma's die door de verschillende lidstaten zijn en worden aangenomen efficiënter kunnen maken. Er staat veel belastinggeld op het spel. Grote hoeveelheden geld zijn naar banken en financiële instellingen gegaan om ervoor te zorgen dat zij kunnen blijven opereren of om ze van kapitaal te voorzien. Het gaat er nu om het krediet weer naar de economie te laten vloeien, aangezien een economie zonder krediet niet goed kan functioneren.

Aangezien dit nog niet goed werkt, zijn de economische vooruitzichten die ik een maand geleden presenteerde, waarnaar de heer Rasmussen verwees, helaas niet dezelfde als die welke ik vandaag zou presenteren. Daarom heb ik gisteren ook tegen de ministers gezegd dat ik op 19 januari nieuwe economische vooruitzichten zal presenteren.

Ondertussen hebben het Internationaal Monetair Fonds, de OESO, morgen de Europese Centrale Bank en andere instellingen vooruitzichten voor 2009 gepubliceerd die nog zorgwekkender zijn dan de vooruitzichten van de Commissie van 3 november.

Mijn tweede opmerking is dat er ongetwijfeld meer regulering komt, of al is, voor financiële diensten. Gisteren heeft de Raad, zoals de heer Jouyet eerder al aangaf, op initiatief van de Commissie zijn politieke goedkeuring gegeven aan, als ik me niet vergis, tenminste vier initiatieven van de Commissie op het gebied van de regulering van verschillende aspecten van financiële markten en diensten. De huidige regelgeving moet worden aangepast, terreinen waarvoor nog geen regelgeving bestond moeten gereguleerd worden, de kwaliteit van de regelgeving moet worden verbeterd, evenals de manier waarop toezicht wordt uitgeoefend op de toepassing van de regels op Europees en mondiaal niveau. Over al deze zaken hebben wij gesproken.

Aangezien het Parlement op het punt staat een besluit te nemen over de ontwerprichtlijn 'Solvabiliteit II', wil ik u zeggen dat de reactie van de Raad niet altijd overeenstemt met zijn eigen verklaringen over wat er moet worden gedaan op het gebied van financiële regelgeving en toezicht. Het Parlement weet dit, omdat het overleg heeft gevoerd met de Raad over deze richtlijn. Er is geen overeenstemming over hoe het toezicht in de verzekeringssector beter gecoördineerd kan worden. Er moet dringend op Europees niveau overeenstemming worden bereikt over dergelijk toezicht. We hebben het al over een college van toezichthouders voor instellingen die wereldwijd opereren.

Wat hedgefondsen betreft gaan wij uit van het principe dat hun activiteiten gereguleerd moeten worden. Dat hebben wij gezegd in de Commissie, dat heeft de Raad gezegd en dat heeft tevens de Washington-vergadering gezegd.

De groep op hoog niveau onder voorzitterschap van Jacques de la Rosière is dit, naast andere zaken, aan het onderzoeken. Gisteren is commissaris McCreevy in de de Commissie economische en monetaire zaken geweest.

Ik heb de voorzitter van de Commissie tijdens zijn recente bezoeken herhaaldelijk tegen u horen zeggen dat de Commissie de hedgefondsen gaat reguleren, en dat doen we ook. Het debat draait nu om de vraag welke onderdelen van de activiteiten van hedgefondsen, in welke mate en op welke gebieden, moeten worden onderworpen aan regelgeving. Deze regelgeving zal immers niet alleen gevolgen hebben voor de hedgefondsen. Belangrijke bijdragen aan dit debat komen uit de werkgelegenheidssector en het initiatiefverslag van dit Parlement met als rapporteur de heer Rasmussen.

Ik ben het volledig eens met degenen die hebben gesproken over investeringen en de noodzaak de benodigde investeringen op de middellange en lange termijn te koppelen aan het klimaatverandering- en energiepakket. Ik ben het eens met degenen die stellen dat het monetaire beleid een bepaalde speelruimte biedt, zonder dat daarbij uiteraard de onafhankelijkheid van de Europese Centrale bank of van andere centrale banken op het spel moet worden gezet. Volgens Eurostat bedroeg de inflatie in de eurozone eind november 2,1 procent. Nog maar enkele maanden geleden hadden we het over het dubbele hiervan. Die marge wordt nu gebruikt. De Europese Centrale Bank vergadert morgen hier in Brussel. Ik weet niet wat de president van de ECB, de heer Trichet, gaat doen, maar ik heb zijn verklaringen gehoord en die zijn hier vrij duidelijk over.

Dan nog een opmerking over het Stabiliteits- en groeiact. Het pact is duidelijk. Het zegt dat een begrotingstekort van meer dan 3 procent een procedure inzake buitensporige tekorten tot gevolg heeft. Hier is slechts één uitzondering op, namelijk dat de economische situatie zich in een uitzonderlijke situatie bevindt, en dat is nu het geval. De tweede voorwaarde, die samen met de eerste geldt, is dat het hogere begrotingstekort tijdelijk moet zijn. Tijdelijk betekent niet enkele jaren, maar één jaar. De derde voorwaarde, die samenvalt met de eerste twee, is dat het hogere begrotingstekort niet veel hoger dan de referentiewaarde mag liggen. Zonder in te gaan op technische details die te ver zouden gaan voor de leden van dit Parlement, die grotendeels leken zijn op dit gebied, kan ik u zeggen, mijnheer García-Margallo, dat wij het hier hebben over niet meer dan enkele tienden procentpunten.

Ten slotte nog iets met betrekking tot de opmerkingen van de heer Parish en nog iemand anders over de belasting op de toegevoegde waarde. Het document of plan van de Commissie bevat een scala aan mogelijkheden om een fiscale stimulans te bieden. Een daarvan is uiteraard de verlaging van het tarief van een belangrijke belasting als de btw. Het is echter ook een feit dat de Commissie niemand verplicht dit te doen. Ik raad u aan het plan te lezen, dan zult u zien dat het geen enkele verplichting hiertoe bevat en dat dit ook helemaal niet kan. In de derde plaats, en dat is informatie afkomstig van de discussie die gisteren in de Ecofin-Raad heeft plaatsgevonden, was er gisteren slechts één van de 27 lidstaten vóór het gebruik van dit instrument, en dat was de lidstaat die het al heeft gebruikt.

De Voorzitter. – Hartelijk dank, mijnheer de commissaris, voor uw verklaring over een dermate uiteenlopende reeks onderwerpen, variërend van wiskunde tot theologie.

Het debat is gesloten.

Schriftelijke verklaringen (artikel 142)

Louis Grech (PSE), schriftelijk. – (EN) De financiële crisis heeft de EU en de wereldeconomie voor grote uitdagingen gesteld. Dankzij gecoördineerde inspanningen van de lidstaten kon het banksysteem van de EU worden gestabiliseerd, maar er moet nog veel worden gedaan om het overslaan van de crisis naar de economie in het algemeen te beperken en huishoudens, bedrijven en banen te beschermen. In een wereld waarin landen sterk van elkaar afhankelijk zijn, bieden deze uitdagingen de EU een kans om de leiding te nemen door te zorgen voor duidelijkheid, sociale verantwoordelijkheid en voorspelbaarheid in de mondiale financiële architectuur.

Mitigerende maatregelen moeten op tijd worden genomen, alomvattend zijn en gepaard gaan met passende regelgeving waarmee de crisis bij de wortel wordt aangepakt. Bijzondere aandacht moet worden gegeven aan de regulering van nieuwe financiële producten, zoals 'subprime'-hypotheeken en hun derivaten, evenals

aan de entiteiten die deze producten op de markt brengen, zoals banken, hedgefondsen en private equity. Het bedrijfsmodel van de ratingbureaus en de juridische status van hun ratings moeten worden herzien.

In het herstelproces moeten we prioriteit geven aan oplossingen die banen, groei en de meest kwetsbare groepen beschermen en die bevorderlijk zijn voor een zuinig energieverbruik en stabiliteit, waarbij we ervoor moeten zorgen dat partijen die belang hebben bij het in stand houden van de status quo op afstand worden gehouden.

Gábor Harangozó (PSE), schriftelijk. – (HU) Ik juich de pan-Europese inspanningen om de crisis aan te pakken toe, alsmede de voorstellen met betrekking tot het behoud van bestaande en het creëren van nieuwe Europese banen.

Tegelijkertijd wil ik er echter op wijzen dat landen die zich in een moeilijke fiscale situatie bevinden, zoals Hongarije, niet de beschikking hebben over monetaire of beduidende fiscale belastingverlagende instrumenten ter verlichting van de crisis. Zodoende is de stimulering van de economie in deze landen in de eerste plaats voor te stellen door middel van de herverdeling en effectieve besteding van Europese gelden, alsmede de matiging van loonkosten, effectievere regelgeving op het gebied van mededinging en de verlaging van administratiekosten.

Ik ben bijzonder verheugd dat onze gebundelde inspanningen in deze richting ook worden gesteund door commissaris Joaquín Almunia. Daarom vind ik de initiatieven met betrekking tot de structuurfondsen van primair belang, en ik sta er volledig achter dat deze zo snel mogelijk worden aangenomen. De versnelling van het aannemen van grote projecten en de steun voor leningen aan KMO's kan bijdragen aan de stimulering van de vraag.

Tegelijkertijd vind ik de stappen die we hebben genomen voor degenen die daaraan het meest behoefte hebben nog altijd niet bevredigend en daarom stel ik voor dat bij de veranderingen op het gebied van subsidies voor huisvesting tevens de mogelijkheid van sloop of nieuwbouw wordt opgenomen. In de achterstandsregio's en -gemeenten zijn wijken en gebieden te vinden die ongeschikt zijn voor renovatie. In plaats daarvan moet de bouw van moderne, energiebesparende woningen worden bevorderd. Hiermee kunnen we bijdragen aan de doelstellingen van de Europese Unie op het gebied van energiebesparing en werkgelegenheid en daarnaast kunnen we wezenlijke hulp bieden aan degenen die daar het meest behoefte aan hebben.

Janusz Lewandowski (PPE-DE), schriftelijk. – (PL) Door de bekendmaking van haar plan voor de bestrijding van de crisis heeft de Europese Commissie een antwoord geboden op de reële behoefte aan communautaire actie om de economie te stabiliseren en nieuw leven in te blazen. De bekendmaking van dit plan volgde echter een paar dagen na het zogenaamde begrotingsoverleg waarbij de krachtlijnen van de EU-begroting voor 2009 werden vastgelegd. In deze begroting worden geen extra middelen uitgetrokken voor maatregelen om deze crisis te boven te komen, en ik kan me moeilijk voorstellen dat een plan van 200 miljard euro volledig begrotingsneutraal zou zijn.

De aanhoudende onenigheid over het beschikbaar stellen van de 1 miljard euro aan steun voor landen die door hongersnood worden bedreigd, toont aan dat het allesbehalve gemakkelijk zal zijn om met zevenentwintig landen tot overeenstemming te komen over deze extra middelen. Ik doel in dit verband op de meer dan 116 miljard euro aan betalingen voor 2009 waarover het Europees Parlement en de Raad op 21 november een akkoord hebben bereikt. Alleen daarom al is het plan-Barroso niet meer dan de som van een aantal nationale inspanningen, aangevuld met beloften voor meer flexibiliteit ten aanzien van begrotingstekorten en overheidssteun.

Ik hoop echter dat een eventuele versoepeling van het Stabiliteits- en groeipact niet het enige resultaat zal zijn van het plan van de Europese Commissie. Dit zal het geval zijn als we onze belofte nakomen om de vooruitbetalingen te verhogen en werk te maken van een efficiënter gebruik van de structuurfondsen die in de periode 2009-2010 dienst moeten doen als lokale en sectorgebonden crisisbestrijdingspakketten. Zo zouden we de negatieve tendens kunnen keren van de steeds toenemende kloof tussen de verplichtingen die we zijn aangegaan en de fondsen voor regionaal beleid die daadwerkelijk worden benut.

14. Europese strategie ten aanzien van de Roma (debat)

De Voorzitter. – Aan de orde zijn de verklaringen van de Raad en de Commissie: Europese strategie ten aanzien van de Roma.

Jean-Pierre Jouyet, *fungerend voorzitter van de Raad*. – (FR) Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de commissaris, geachte afgevaardigden, de Raad erkent volledig dat het van essentieel belang is passende maatregelen te nemen om de situatie van de Roma te verbeteren en hun fundamentele rechten te bevorderen, zoals uw Parlement heeft verzocht in de resolutie van 31 januari jongstleden.

Zoals u weet, is onder Franse voorzitterschap concrete vooruitgang geboekt op het gebied van non-discriminatie en insluiting, en in dat kader is het mogelijk geweest rekening te houden met de situatie van de Roma, vooral in het pakket met betrekking tot de Sociale Agenda, zoals die op 2 juli jongstleden door commissaris Špidla is gepresenteerd.

Het door de Commissie gepresenteerde pakket heeft als doel nieuw elan te geven aan het beleid ter bestrijding van armoede, uitsluiting en discriminatie van de meest kwetsbare groepen, en vanuit dat oogpunt zijn de voorstellen van de Commissie, waarin een inventaris wordt opgemaakt van de bestaande instrumenten die bijdragen aan een betere insluiting van de Roma, werkelijk een uitstekende bijdrage.

De Raad van zijn kant betreurt dat de lidstaten het op financieel vlak niet eens zijn geworden over een pakket met betrekking tot de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting. Ik wilde dat ook tijdens dit debat zeggen.

De eerste Europese top over de Roma is op 16 september jongstleden gehouden. Deze top werd gesteund door de voorzitter van de Commissie en door het Franse voorzitterschap van de Europese Unie. De aangenomen verklaring onderstreept de verantwoordelijkheden van de lidstaten ten aanzien van een echte insluiting van de Roma door het accent te leggen op de versterking van de individuele rechten van personen en op het belang van deelname door Roma-organisaties.

Op 29 en 30 september 2008 is een tweede top gehouden over gelijke kansen, waar wij de nadruk hebben gelegd op de problemen waar de Roma maar al te vaak mee worden geconfronteerd, of het nu gaat om toegang tot onderwijs, werk en beroepsopleiding of om toegang tot andere goederen en diensten. Deze heeft ons de mogelijkheid gegeven om te bekijken hoe het best kan worden opgetreden tegen de discriminatie waar deze bevolkingsgroep het slachtoffer van is.

Wij zijn ook verheugd over het feit dat de situatie van de Roma in de Europese Unie een van de prioriteiten is van het Bureau voor de grondrechten van de Europese Unie.

Het Franse voorzitterschap heeft onlangs ontwerpconclusies opgesteld die betrekking hebben op de specifieke situatie van de Roma. Deze zullen worden voorgelegd aan de ministers van buitenlandse zaken tijdens de Raad Algemene Zaken en Externe Betrekkingen van aanstaande maandag en dinsdag. Ik zal dinsdag verslag uitbrengen aan uw Commissie buitenlandse zaken.

In deze ontwerpconclusies worden de Commissie en de lidstaten verzocht rekening te houden met de situatie van de Roma bij het uitstippelen en uitvoeren van het beleid inzake verdediging van de grondrechten, armoede- en discriminatiebestrijding, gelijkheid van vrouwen en mannen, alsmede toegang tot onderwijs, huisvesting, gezondheidszorg, werk, justitie en cultuur. Wij roepen de Commissie en de lidstaten in deze ontwerpconclusies op om voor 2009 en 2010 concrete maatregelen daartoe te bepalen.

In het licht hiervan wordt tevens verzocht beter gebruik te maken van de structuurfondsen. Om die reden vraagt de Raad de Commissie om in 2010 een voortgangsverslag voor te leggen, de besprekingen voort te zetten en de noodzakelijke gedachtewisselingen met de Roma-organisaties te organiseren.

Dat is mijnheer de Voorzitter, geachte afgevaardigden, wat ik het Parlement wilde zeggen.

Vladimír Špidla, *lid van de Commissie*. – (CS) Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, de eerste Europese top over de Roma, die op 16 september jongstleden plaatsvond in Brussel, was van buitengewoon belang voor het partnerschap tussen alle belangrijke spelers op dit vlak. Er namen meer dan 500 hooggeplaatste vertegenwoordigers van de Europese instanties, de lidstaten en niet-gouvernementele organisaties aan deel en het was een duidelijk teken van ons hernieuwde elan in de strijd tegen de sociale uitsluiting van de Roma.

De top liet duidelijk zien dat er over de hele linie gestreefd dient te worden naar een volwaardige deelname van de Roma aan het economische, sociale en culturele leven in Europa. Ook dient te worden gestreefd naar gelijke kansen voor iedereen in de EU, dus met inbegrip van de Roma. Het maatschappelijk middenveld dient nauw bij dit partnerschap betrokken te worden. Dat betekent dat de Roma betrokken dienen te worden bij de opstelling, de tenuitvoerlegging en de monitoring van beleid over en voor hen. De Commissie is dan ook ingenomen met de bijdrage van de niet-gouvernementele organisaties aan de top over de Roma, onder meer in de vorm van een verklaring van de *EU Roma Policy Coalition*. Dit jaar is er dankzij eendrachtig optreden

van de EU en de lidstaten, alsook dankzij wederzijds vertrouwen en goede wil, enorme vooruitgang geboekt bij de sociale inclusie van de Roma.

Voor de Commissie zijn de belangrijkste resultaten van de top als volgt: de toezegging om zich in te zetten voor de individuele rechten van Roma-mannen, -vrouwen en -kinderen; de erkenning van het feit dat de ondersteuning van de maatschappelijke inclusie van de Roma een gezamenlijke verantwoordelijkheid is van de EU en de lidstaten, elk in hun eigen competentieveld; de erkenning van de rol van de EU in de ondersteuning van de lidstaten bij de tenuitvoerlegging van hun beleid, en wel middels coördinatie en financiële ondersteuning uit de structuurfondsen; de consensus dat cultuurgerelateerde, op de Roma gerichte methodes ondersteund dienen te worden, zonder daarbij overigens andere maatschappelijk achtergestelde personen uit te sluiten, en waarbij zal worden gestreefd naar opname van de Roma in de *mainstream* wat betreft onderwijs, arbeid en de samenleving als geheel.

De Commissie heeft tijdens de top duidelijk te kennen gegeven dat zij binnen het kader van haar bevoegdheden al het nodige in het werk stelt om de positie van de Roma te verbeteren en hen in het genot te doen komen van hun volledige, middels het Handvest gewaarborgde rechten. Ingeval van schending van het communautaire recht, dus ook van de grondrechten, zal de Commissie niet nalaten om onmiddellijk in te grijpen.

Naar aanleiding van de conclusies van de top hebben Commissievoorzitter Barroso en ik voorgesteld een platform in te richten voor de inclusie van de Roma. Het platform zou een kader kunnen bieden voor bijvoorbeeld bilaterale ontmoetingen op hoog niveau om te bespreken hoe de financiële instrumenten ter ondersteuning van het cohesiebeleid en de plattelandsontwikkeling beter afgestemd kunnen worden op de inclusie van de Roma. Bovendien zou dit platform een concrete invulling kunnen zijn van de beloften van de Commissie om de communautaire instrumenten en het communautaire beleid doeltreffender te maken, alsook om verantwoording te kunnen afleggen over de geboekte resultaten.

De lidstaten zouden nu, aansluitend op de conclusies van de Europese Raad in juni, hun licht moeten laten schijnen over de resultaten tot nog toe en hun inspanningen moeten vergroten om te komen tot een volledige inclusie van de Roma. Uiteraard kunnen de lidstaten daarbij rekenen op de steun van de Commissie. Verder verheugt de Commissie zich nog op de komende Raad Algemene Zaken van 8 december aanstaande, waar de ontwerpconclusies inzake de inclusie van de Roma behandeld zullen worden.

VOORZITTER: MAREK SIWIEC

Ondervoorzitter

Livia Járóka, namens de PPE-DE-Fractie. – (HU) Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de commissaris, mijnheer de minister, geachte collega's, het afgelopen jaar is er aanzienlijke vooruitgang geboekt in de erkenning op Europees niveau van het feit dat de integratie van de tien miljoen Roma die in diepe armoede leven in de lidstaten, alsmede de handhaving van hun rechten als onderdanen van de Europese Unie, in het belang is van alle Europese samenlevingen.

Toch heb ik het gevoel dat dit proces nu tot stilstand is gekomen. Volgens het Europees Parlement en niet-gouvernementele organisaties is er professioneel Europees toezicht en communautaire controle nodig. De lidstaten hebben weliswaar hun intentie om de in hun land levende Roma te integreren kenbaar gemaakt door middel van de plannen die ze aan de Europese Unie hebben gepresenteerd, maar deze intentieverklaringen worden niet ondersteund door de goedgekeurde begrotingen van de lidstaten en de tot nog toe bereikte resultaten.

De sporadische projecten die met EU-gelden zijn gefinancierd, hebben niet tot een doorbraak geleid. De uitsluiting van de Europese Roma op het gebied van economie en huisvesting, het feit dat ze verstoken blijven van kwaliteitsonderwijs en hun verontrustende gezondheidsindicatoren zijn niet verbeterd maar eerder verslechterd, en verzwakken de Europese sociale cohesie verder.

Vergeleken bij de projectmatige aanpak die we tot nu toe hebben gekend, zijn er veel uitgebreidere professionele inspanningen nodig waarmee zowel Roma- als niet-Roma-gemeenschappen samen worden aangesproken en waarmee de genoemde gebieden worden ontwikkeld, op een manier die partijen en regeringsperiodes overstijgt. De randvoorwaarde hiervoor is dat ook volgende voorzitterschappen de noodzaak van gezamenlijk Europees optreden, zoals voorbereid door het Franse voorzitterschap, inzien en zich hiervoor inzetten.

Het is cruciaal dat er acuut maatregelen worden genomen die gericht zijn op de acceptatie van de Roma en de benutting van hun economische capaciteit voor de ontwikkeling van Europa. Sinds het begin van het

cohesiebeleid tot aan de uitbreiding van 2004 hebben we successen gezien, maar nog drie decennia wachten is veel te lang. Wat we hier nu nodig hebben, is crisismanagement. De getto's waar duizenden Roma wonen, kunnen alleen worden opgeheven via de re-integratie van de bewoners op de arbeidsmarkt, de optimale benutting van nieuwe en onontgonnen terreinen in de economie – zoals hernieuwbare en alternatieve energie of milieubescherming – en de totstandbrenging van geïntegreerd kwaliteitsonderwijs.

De eigen identiteit van de Roma, hun nationale identiteit die is verbonden met hun moederland en hun sociaal-economische identiteit moeten tegelijkertijd worden versterkt. Het proefproject van 5 miljoen euro dat in de begroting voor 2009 is opgenomen, biedt een mogelijkheid om over dit onderwerp te praten, maar hier mag het proces niet stagneren. In plaats van bilaterale ontmoetingen moet er een Europese strategie komen waarmee nieuwe elementen, rechtsgrondslagen, mogelijke sancties en financiële mechanismen in het leven worden geroepen.

Jan Marinus Wiersma, *namens de PSE-Fractie*. – Voorzitter, het Europees Parlement heeft zich in de achterliggende periode in een aantal resoluties krachtig uitgesproken voor het ontwikkelen van een langetermijnstrategie voor de integratie van de Roma in Europa. Het afgelopen jaar is duidelijk geworden dat op dit vlak meer gedaan moet worden, in de eerste plaats door de lidstaten, maar ook door de Europese Unie. Binnenkort zal ook de Raad zich weer buigen over dit onderwerp. Dat alleen al is een signaal dat onze regeringsleiders terecht groot politiek belang hechten aan effectief beleid om discriminatie van de Roma en hun sociale en economische uitsluiting tegen te gaan.

Ook bij de Commissie staat het onderwerp hoog op de agenda. In september organiseerde zij de eerste zogenaamde Roma-top, waarin vertegenwoordigers van de lidstaten, de Commissie zelf, maar ook vooral vertegenwoordigers van de *Roma civil society* aanbevelingen konden doen voor een Europees Roma-beleid.

Als onderdeel van de Europese Roma-strategie zou een politieke bijeenkomst op hoog niveau een jaarlijks terugkerend evenement moeten worden. Om de voortgang van het beleid te checken, om positieve ervaringen uit te wisselen, maar ook - als dat nodig is - om kritische noten te kraken. Ik hoop dat de commissaris vandaag die toezegging kan doen.

Maar er moet méér gebeuren. De Europese Raad moet daarom een heldere en concrete opdracht toekennen aan de Commissie om een breed strategisch en langetermijnbeleidskader te ontwikkelen om de vicieuze cirkel van uitsluiting waarin generaties Europese Roma gevangen zitten, te doorbreken.

Er is ook geen reden nog langer te wachten met beleidsvoorstellen. Wat moet gebeuren, is duidelijk. Talloze studies en beleidsaanbevelingen hebben in kaart gebracht waar de knelpunten liggen. De resoluties van het Europees Parlement geven een helder en concreet overzicht van de mogelijke beleidsinitiatieven.

Viktória Mohácsi, *namens de ALDE-Fractie*. – (HU) Mijnheer de Voorzitter, op 31 januari hebben we in deze zaal met grote meerderheid de parlementaire resolutie aangenomen waarin we de Europese Commissie eenduidig om een EU-strategie ten aanzien van de Roma hebben verzocht. Onderwijs, huisvesting, werkgelegenheid en gezondheidszorg werden aangegeven als de vier aandachtsgebieden waaraan middelen en personeel moesten worden toegewezen.

De niet al te overtuigende verklaring die we zojuist van de Commissie hebben kunnen horen, deed me eerlijk gezegd op griezige wijze denken aan de propaganda-uitingen van de Oost-Europese socialistische dictaturen. Net zoals toen wordt er slechts melding gemaakt van succes, ontwikkeling en andere positieve berichten, terwijl de Roma in werkelijkheid nog altijd in kampen en getto's leven en dagelijks worden geconfronteerd met vernedering, discriminatie en in het ergste geval openlijke racistische aanvallen, als gevolg waarvan alleen al uit Italië bijna 30 000 Roma op het grondgebied van de Europese Unie rondzwerven in de hoop eindelijk een thuisbasis te vinden in een van de lidstaten.

Mijnheer de commissaris, in mijn hand houd ik de brief van vice-voorzitter Barrot van 6 november, waarin hij mij en vier van mijn collega's verzekert dat – ik citeer – „we er in verband met de EU-strategie ten aanzien van de Roma zeker van kunnen zijn dat hij nauw zal samenwerken met commissaris Špidla om ervoor te zorgen dat de strategie tegemoet komt aan de verwachtingen van de niet-gouvernementele organisaties van de Roma.” Hier wordt helemaal niet gerept over een strategie, alleen maar over een integratieplatform voor de Roma. Hoe valt dit uit te leggen?

Naar aanleiding van de Europese Roma-top heb ik van de niet-gouvernementele organisaties vrijwel uitsluitend kritiek gehoord. Zij zeiden dat zij veel meer hadden verwacht van deze historische top en dat zij niet bij de voorbereidingen waren betrokken. Ik ga zelfs nog een stapje verder: het is nog altijd niet duidelijk wat de

regering van de heer Berlusconi aan de Europese Commissie heeft gerapporteerd over de resultaten van de vingerafdrukken.

Daniel Cohn-Bendit, *namens de Verts/ALE-Fractie.* – (DE) Mijnheer de Voorzitter, Commissie, Raad, deze discussie is een beetje schijnheilig. We moeten toch man en paard noemen. We hebben bij de Roma een probleem en wel dat ze in de meeste samenlevingen op afwijzing stuiten, al kan de mate waarin dat gebeurt verschillen. Italië werd al genoemd, van Tsjechië en Roemenië zijn voorbeelden bekend waarbij het tot regelrechte pogroms, racistische geweldpleging is gekomen.

In deze situatie zou de Europese Unie één ding moeten doen, namelijk de Roma de status van een Europese minderheid geven. Dit omdat officiële erkenning de eerste stap tegen uitsluiting is. Vervolgens dienen we dan samen met de Roma een strategie te ontwikkelen, die op twee punten aanzet: een strategie voor de Roma met een vaste verblijfplaats en een voor de Roma die een rondtrekkend leven leiden. Je kunt immers niet de rondtrekkenden dwingen zich ergens te vestigen en evenmin hen met vaste verblijfplaats dwingen te gaan trekken. Dat is een ingewikkeld probleem. In Frankfurt had ik zes jaar de Roma-aangelegenheden in mijn portefeuille en ik weet hoe weerbarstig de dagelijkse praktijk kan zijn.

Maar het fundamentele probleem is - en daarom is het ook juist wat er eerder over organisatie gezegd is - dit: als we met Roma-vertegenwoordigers geen structuren weten op te bouwen, zullen we falen, omdat we dan altijd paternalistisch over hun problemen praten en niet proberen samen met hen de problemen – ook onderlinge meningsverschillen – die ze hebben op te lossen. We hebben het bijvoorbeeld over scholen. Er zijn echter Roma-families die hun kinderen niet naar school willen sturen en andere die daar wel toe bereid zijn. Met die verschillen moet rekening gehouden worden. Daarom ben ik het er ook mee eens om te stoppen met het doorgeven van zulke blijmoedige waterberichten als “we doen ons best” en “er zijn programma’s gemaakt”, terwijl we weten dat het niet werkt.

Om kort te gaan: eerst de ernst van het probleem maar eens beter onder ogen zien en dan de Roma-organisaties radicaler in de beleidsplanning integreren!

Roberta Angelilli, *namens de UEN-Fractie.* – (IT) Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, de aanpak waarvoor de Commissie heeft gekozen bij de benadering van de Roma heeft mijn volledige steun. Het is een pragmatische benadering waarin ik mij vinden kan. Deze is vrij van politieke en ideologische invloeden en wil – om de woorden van Commissievoorzitter Barroso aan te halen, die hij uitsprak op de top in Brussel van 16 september – “zonder uitzondering alle verantwoordelijken betrekken bij een dialoog, zowel de vertegenwoordigers van de Roma-bevolking als de overheid, om te beginnen de Europese Commissie”.

Het beleid met betrekking tot de Roma is natuurlijk een zaak van de lidstaten zelf, maar het is goed dat nu eindelijk een poging gedaan wordt om dit beleid op communautair niveau te coördineren. Goede praktijken moeten worden gecoördineerd en het gebruik van de financiële middelen moet scherp worden gecontroleerd. Hoeveel geld is er de laatste jaren verspild en hoeveel mogelijkheden zijn onbenut gelaten? Als wij naar de realiteit kijken stellen wij vast dat, enkele uitzonderingen daargelaten, de balans helaas naar een mislukking overhelt. Teveel financiële middelen werden niet gebruikt, teveel financiële middelen werden verspild met maatregelen en projecten die geen enkel resultaat hebben opgeleverd. Als we dit probleem op een serieuze manier willen aanpakken, moeten we de fouten uit het verleden onderkennen. Hier geldt eens te meer het motto ‘wie zonder zonde is, werpe de eerste steen’. De Commissie is gekomen met een verslag dat nuttig is voor alle lidstaten. Elke lidstaat moet nu zijn bijdrage leveren, om te beginnen door op onverbiddelijke wijze de strijd aan te binden tegen elke vorm van racisme en discriminatie en een serieus integratiebeleid te stimuleren dat in elk geval uitgaat van de volgende drie prioriteiten: schoolbezoek, vaccinatie en gezondheidszorg, beroepsopleiding en integratie op de arbeidsmarkt door onder meer ook gebruik te maken van microkredieten.

Hiernaast moet wij echter ook de Roma vragen hun verantwoordelijkheid te nemen. We kunnen bijvoorbeeld niet meer accepteren dat Roma-ouders hun kinderen niet naar school laten gaan om ze te dwingen te gaan bedelen. Geen enkele vorm van uitbuiting of illegaliteit is aanvaardbaar. Alleen met een combinatie van solidariteit, integratie en respect voor de regels komen we tot de juiste strategie voor een oplossing van de problemen.

Giusto Catania, *namens de GUE/NGL-Fractie.* – (IT) Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, nadat de resolutie door dit Parlement was aangenomen, hebben wij verschillende Roma-kampen bezocht in Rome. Hier hebben we de opvangfaciliteiten gezien en kunnen vaststellen onder welke deze mensen leven. Deze ervaring heeft ons geleerd dat de Roma werkelijk speciale bescherming nodig hebben, niet in de laatste plaats omdat de Roma-gemeenschap na de uitbreiding van de EU een van de grootste minderheidsgroeperingen

binnen de Unie is geworden. Het is onze plicht er voor te zorgen dat deze minderheid wordt erkend als een volwaardige Europese minderheid.

De inspanningen die zijn geleverd in de afgelopen jaren waren onsamenhangend en zijn niet gecoördineerd door de Europese Unie. Grote hoeveelheden geld zijn vergeefs uitgegeven en hebben niet geleid tot structurele en duurzame verbetering van de situatie waarin de Roma verkeren, in het bijzonder op het gebied van onderwijs, huisvesting en werk. Dagelijks zijn we getuige van rassendiscriminatie, zowel op lokaal niveau als bij de programma's, die niet zijn afgestemd op integratie. Wij zijn ook voortdurend getuige van discriminatie door de politie of van racistische karakterisering door de regeringen, die menen de Roma-gemeenschap te moeten registreren door middel van vingerafdrukken of met vergelijkbare methoden. Er is in Europa sprake van een waarachtige criminalisering van de Roma-gemeenschap. Dagelijks horen wij verklaringen in die richting van politici zowel ter rechter- als ter linkerzijde.

Ik hoop dat mevrouw Angelilli de leider van haar partij, die tevens voorzitter is van het Italiaanse parlement, ervan kan overtuigen dat, in tegenstelling tot wat hij in het openbaar heeft verklaard, de Roma-gemeenschap wel degelijk in staat is te integreren in de samenleving.

Frank Vanhecke (NI). - Voorzitter, het spijt mij voor de voorgaande spreker, maar de stelling dat de zeer grote samenlevingsproblemen met de Roma zo maar terug te brengen zijn tot discriminatie of tot vooroordelen, mag dan wel politiek correct zijn, in de realiteit klopt die stelling helemaal niet.

Roma-mensen houden zelf vast aan een aantal levensgewoonten die nauwelijks of zelfs niet verzoenbaar zijn met de basisnormen die in de meeste Europese landen gelden. De grote werkloosheid onder de volwassenen en het schrikbarende schoolverzuim van de Roma-kinderen zijn niet in de eerste plaats het gevolg van welke discriminatie dan ook.

Het Italiaanse Hof van Cassatie besliste vorige week dat bedelen door zigeuners integraal deel uitmaakt van de Roma-cultuur en dus niet verboden mag worden. Waar gaan we naar toe, vraag ik mij af. Wat mij betreft, ik pleit voor een zeer respectvolle en menselijke, maar ook duidelijke aanpak.

Wie in onze maatschappij wil verblijven, respecteert de wetten en de normen van onze maatschappij. Bedelarij, weghouden van kinderen van basisgezondheidszorg, of slechter nog, systematisch weghouden van kinderen van school, zijn uit den boze in onze maatschappij.

Magda Kósáné Kovács (PSE). – (HU) Mijnheer de Voorzitter, het debat van vandaag maakt deel uit van een proces waarvan de belangrijke beslissingen nog voor ons liggen en daarom benadruk ik nu dat de levenssituatie van de grootste minderheid in Europa gerust kan worden vergeleken met de omstandigheden in een derdewereldland. Natuurlijk kunnen ze nog verder naar beneden worden gehaald in deze toestand door te zeggen dat het hun eigen schuld is, terwijl juist hun situatie op het gebied van onderwijs, huisvesting, gezondheidszorg en werkgelegenheid doet denken aan een derdewereldland. Deze 10 à 12 miljoen mensen hebben zonder directe, geconcentreerde en gerichte hulp van buitenaf geen schijn van kans om de armoede en uitsluiting te doorbreken. Deze mate van maatschappelijke achterstand belemmert de fundamentele verwezenlijking van de menselijke waardigheid en gelijke kansen van de Roma.

Europa heeft het moment al decennia geleden achter zich gelaten dat er van een afstand kon worden toegekeken hoe er op zijn grondgebied zulke grote massa's mensen konden wonen die ondanks hun enorme economische potentieel generatie na generatie in een positie van algehele maatschappelijke achterstand verkeerden. De economische ontwikkeling op zich heeft nooit een fase gekend waarin de werkelijke mobiliteit van de mensen onderaan de maatschappelijke ladder kon worden opengebroken.

Dit is een gedeelde verantwoordelijkheid, in de eerste plaats omdat de situatie van de Roma in de nieuwe lidstaten na toetreding of in de kandidaat-lidstaten die op toetreding wachten, niet wezenlijk is veranderd. Tegelijkertijd wordt zigeunerhaat steeds openlijker ingezet als credo van extremistische denkbeelden in Europa en dat moeten we een halt toeroepen. Het feit dat dit onderwerp op de agenda is gezet, toont aan dat er werk aan de winkel is: commissaris Špidla heeft veel van die taken opgesomd en werd daarbij aangevuld door mijn collega's. Laten we al onze taken combineren; het onderwerp komt namelijk in februari opnieuw ter sprake in het Parlement.

Jiří Maštálka (GUE/NGL). - (CS) Geachte collega's, dames en heren, ik zou graag als schaduwrapporteur namens de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken mijn grote waardering willen uitspreken voor de werkzaamheden van zowel de Commissie als de rapporteur. Zij hebben gepoogd een sterke, positieve bijdrage te leveren aan de oplossing van de problematiek met betrekking tot een van de minderheden in de Europese

Unie. Ik vrees uit het debat te moeten concluderen dat de woorden van commissaris Špidla ofwel incorrect vertaald zijn ofwel fout begrepen door bijvoorbeeld mevrouw Mohácsi of de heer Cohn-Bendit. De Tsjechische Republiek, het land waar ik vandaan kom en dat wat dit onderwerp betreft geheel en al onterecht regelmatig kritiek te verduren kreeg, heeft uitgebreide ervaring met deze problematiek. Ik zou in vier punten willen reageren. Ik ben het eens met de Commissie als deze zegt dat deze problematiek alleen kan worden opgelost met de volledige betrokkenheid van zowel de regionale, nationale als Europese structuren, en dat in de breedste zin van het woord. Ten tweede ben ik het ermee eens dat we momenteel over voldoende instrumenten beschikken voor de tenuitvoerlegging van het integratiebeleid. Ten derde wil ik mij van harte aansluiten bij de Commissie en een aantal collega's die zeiden dat de sleutel tot een succesvolle uitkomst eveneens afhankelijk is van de eigen inzet van de vertegenwoordigers van de Romaminderheden.

Adrian Severin (PSE). - (EN) Mijnheer de Voorzitter, de Roma zijn een pan-Europese, etnoculturele gemeenschap met dramatische sociale en economische problemen. Deze problemen moeten in de eerste plaats door de Europese Unie worden aangepakt, door middel van een adequaat gemeenschappelijk beleid met duidelijke rechtsgrondslagen.

We kunnen het idee van nationaal burgerschap van de Roma niet realiseren wanneer de Roma de nationaliteit van een bepaalde staat niet willen aannemen. De Roma zijn Europese burgers zonder nationaal project. Daarom werken de modellen die normaal gesproken op het niveau van de natiestaat op nationale minderheden worden toegepast, in dit geval niet. De sociale en culturele integratie van de Roma is een transnationale aangelegenheid en daarom op de allereerste plaats een verantwoordelijkheid van de Europese Unie.

Natuurlijk hebben ook de lidstaten een verantwoordelijkheid jegens de Roma, waar het zaken als non-discriminatie, sociale integratie en positieve lokale maatregelen betreft. Deze verantwoordelijkheid moet echter worden gezien als subsidiair. Wanneer de Commissie benadrukt dat de hoofdverantwoordelijkheid bij de lidstaten ligt, weigert ze in feite haar natuurlijke verantwoordelijkheid te nemen en grijpt ze terug op een model waarvan is gebleken dat het niet werkt.

We moeten een Europese publieke ruimte creëren voor de Roma, een mechanisme waarmee de Roma daadwerkelijk aan de beleidsvorming en beleidsuitvoering kunnen deelnemen. Anders kunnen het probleem niet oplossen en kunnen we geen echte strategie volgen.

Katalin Lévai (PSE). - (HU) Ondanks het feit dat de Europese instellingen hebben laten zien dat zij gehecht zijn aan de eerbiediging van de Europese waarden en grondrechten en het bestrijden van discriminatie, laat de Europese integratie van de Roma in de praktijk een somber beeld zien. De meerderheid van de Roma in Europa leeft in erbarmelijke sociale omstandigheden en kampt met dezelfde problemen als jaren geleden, in de eerste plaats met sociale uitsluiting, gebrek aan werkgelegenheid, segregatie in het onderwijs en een achterstandspositie van Roma-vrouwen op allerlei vlakken.

In een tijd van economische crisis in Europa is het gemakkelijk een zondebok te zoeken onder de vertegenwoordigers van de meest kwetsbare maatschappelijke groeperingen. Gewelddadige acties tegen de Roma nemen hand over hand toe waarbij onschuldige mensen het doelwit van de aanvallen zijn, soms zelfs met de dood als gevolg.

In dergelijke situaties is de oplossing niet het verzamelen van vingerafdrukken, op vanuit etnisch oogpunt discriminerende wijze, of de oprichting van gewelddadige organisaties of bendes die met hun afschrikwekkende optreden fatsoenlijke mensen angst inboezemen. Het werkelijke antwoord is een EU-strategie voor de Roma, die zich concentreert op vijf terreinen: onderwijs, werkgelegenheid, huisvesting, gezondheidszorg en actieve deelname in de samenleving door de Roma. Zonder een Europees beleid voor de Roma bestaat er ook geen nationaal beleid voor de Roma.

Zita Pleštinšá (PPE-DE). - (SK) De Europese Unie heeft de plicht om een strategie voor de Roma aan te nemen, hoewel de lidstaten ook actiever zouden moeten zijn op dit gebied. Ik woon zelf in een regio in Slowakije waar Roma ongeveer 10 procent van de bevolking uitmaken. Daardoor ben ik goed op de hoogte van hun achtergestelde positie, in het bijzonder op sociaal gebied. De hoofdverantwoordelijkheid berust bij vertegenwoordigers van het lokale zelfbestuur, die er vaak alleen voor staan en te maken hebben met zeer complexe problemen, hoofdzakelijk werkgelegenheidsproblemen ten gevolge van het lage opleidingsniveau van de Roma-bevolking.

Om evenwichtige oplossingen te vinden moeten we eerst en vooral vertegenwoordigers van de Roma-minderheid in de dialoog betrekken, aangezien zij zeer goed bekend zijn met de problemen van deze gemeenschap. Alleen zo kunnen onze oplossingen effectief zijn. Het Europees Sociaal Fonds is het belangrijkste

instrument voor de integratie van mensen op de arbeidsmarkt. Ik roep de lidstaten op om ervoor te zorgen dat ngo's en lokale zelfbesturen er niet door een overmaat aan administratieve obstakels van weerhouden worden om bij het Europees Sociaal Fonds subsidie aan te vragen voor projecten die bijdragen aan effectieve oplossingen voor de problemen van de Roma.

Marusya Ivanova Lyubcheva (PSE). – (BG) In beginsel ondersteun ik het standpunt van de Commissie. Ondanks dat er veel gediscussieerd is over het probleem van de Roma-gemeenschap, hebben we nog steeds niet de meest geschikte oplossingen gevonden, oplossingen die zouden kunnen leiden tot hun blijvende integratie in de samenleving. Naar mijn mening geldt dit voor alle lidstaten. De primaire oorzaak daarvan blijft het etnocentrische karakter van het probleem. Het is alsof we de sociale problemen van de Roma een etnisch stempel hebben gegeven en ze hebben behandeld als problemen die alleen behoren tot een afzonderlijke etnische groep. We moeten een andere houding aannemen. Het is waar dat een overweldigend deel van de Roma arm is en geen toegang heeft tot een onderkomen en passend onderwijs, maar deze problemen zijn niet op hen alleen van toepassing. De samenvoeging van deze sociale problemen tot één op zichzelf staand, etnisch probleem leidt tot openlijke discriminatie. Hierdoor is hun integratie ingewikkelder en intensiever geworden, en het oplossen van hun problemen moeilijker. Daarom is het belangrijk dat we een beleid ter bescherming van de individuele rechten invoeren en dat we beschikken over een basaal instrument: subsidiëring.

In Bulgarije hebben we een groot aantal problemen die we in verband brengen met de Roma, en dit heeft er bij ons toe geleid dat we maatregelen hebben ingevoerd ter voorbereiding van een kaderprogramma dat gericht is op het verbeteren van de sociale voorwaarden die de oorzaak zijn van hun etnische discriminatie. Wij bieden andere lidstaten waarvoor dit een aanzienlijk probleem vormt, de mogelijkheid om standpunten uit te wisselen over de belangrijkste onderdelen van het kaderprogramma.

Elly de Groen-Kouwenhoven (Verts/ALE). – Ik denk dat de problematiek van de Roma te vergelijken is met de problematiek tussen de blanken en de zwarten in de Verenigde Staten. Zij hebben het opgelost - gedeeltelijk althans - en met de overwinning van Obama hebben ze een grote stap gezet. In Europa heerst de schande nog steeds. Ik heb er geen ander woord voor.

Waarom hebben wij in januari hier met z'n allen in de plenaire die resolutie aangenomen. Daar was een aanleiding voor. In de resolutie stond o.a. dat we pleitten voor een Roma-unit binnen de Commissie, voor een *European Roma strategy*, een algemene aanpak met een samenwerking tussen de lidstaten en de Commissie, voor een *Roma to Roma approach*, zoals de OVSE die kent. Daar is niets van terechtgekomen, behalve dan een top waarbij nog meer gepraat werd zonder medewerking van en samenwerking met de Roma.

Ik kan u vertellen dat de Roma-gemeenschap, met wie ik al tien jaar intensief samenwerk, uitermate ontevreden was over het resultaat. Het spijt me commissaris Špidla dat ik niet blij kan zijn met uw platform, dat ik zie als een zoveelste plaats waar gesproken gaat worden, weliswaar op hoog niveau, in het kader van bilaterale vergaderingen. We hebben genoeg gepraat. Als we ergens behoefte aan hebben, dan zijn dat daden.

Ik heb onlangs een artikel gelezen dat begon met: we zullen een bloedbad gaan hebben. Er zijn in verschillende Europese staten geüniformeerde burgerwachten die de Roma-bevolking provoceren. Moeten we wachten tot we situaties krijgen zoals in Italië, waar hele kampen in vlammen opgaan?

Hannes Swoboda (PSE). – (DE) Mijnheer de Voorzitter, ik wil het Parlement en de Voorzitter mijn excuses aanbieden omdat ik te laat ben. Ik ben immers degene die er vooral bij eigen collega's keer op keer op aandringt dat ze op tijd komen. Ik schaam me daarom des te meer.

Ik wil slechts één opmerking maken. Ik heb beide sprekers gehoord: mijnheer Jouyet en de commissaris. We zijn het volledig eens over de doelstellingen. Alleen oefent de Europese Unie niet genoeg druk uit op de lidstaten – of op de kandidaat-lidstaten en potentiële kandidaten.

Zojuist werd al gewezen op de situaties die zich in het recente verleden in Belgrado en in andere landen, maar ook in de Europese Unie hebben voorgedaan. Het is schandalig dat we het vandaag de dag nog over Roma-kampen hebben. Daarom verzoek ik de vertegenwoordigers van de Raad en de Commissie met klem om de lidstaten sterker aan te moedigen en aan te sporen om eindelijk hun verantwoordelijkheid te nemen. Het is allemaal niet zo rooskleurig als het hier wordt gesuggereerd.

Ik dank mijnheer Cohn-Bendit voor het feit dat hij zo grootmoedig was om me hier aan het woord te laten.

De Voorzitter. – Ik ben de voorzitter van deze vergadering, niet de heer Cohn-Bendit. We waren net overgegaan tot de ‘catch-the-eye’-procedure. Daarom hebt u het woord kunnen voeren; er is dus absoluut geen sprake van privileges.

Jean-Pierre Jouyet, fungerend voorzitter van de Raad. – (FR) Mijnheer de Voorzitter, ik wil zeggen dat dit debat uitermate belangrijk is geweest voor de Raad. Wat ik vasthoud, en meerdere van u hebben dit benadrukt, is dat wij met de Roma te maken hebben, met een kansarme groep die bijzonder kwetsbaar is voor armoede, discriminatie en racistische aanvallen. Dat is gezegd en helaas is het waar, zoals velen van u hebben benadrukt.

Zoals de heer Severin, de heer Cohn-Bendit en mevrouw Mohácsi terecht hebben gezegd, is het duidelijk dat wij de zaken niet mooier voor moeten stellen dan ze zijn, en dat het uitermate moeilijk zal zijn om de strategie in te voeren. Zoals u reeds heeft benadrukt, moeten wij in de dagelijkse praktijk een onderscheid maken tussen degenen met een vaste verblijfplaats en degenen die rondtrekken. Dat is niet hetzelfde: hun gewoonten en levensomstandigheden zijn niet hetzelfde. Ook al willen wij echt helpen, in de dagelijkse praktijk is het in werkelijkheid uiterst moeilijk realiseerbaar. Wij moeten niet buiten de werkelijkheid gaan staan; er is sterk, duurzaam optreden nodig, en het feit – ik zeg het tegen de heer Severin – dat het werk van de Raad in gang is gezet door Roemenië, is eveneens een goed teken. En ook dat de Raad zich, onder aansporing van uw landgenoten, over dit onderwerp heeft gebogen, is buitengewoon belangrijk.

Ik denk dat wij ons ervan bewust moeten zijn dat wij nog een lange weg te gaan hebben. Daar moeten wij, net als u, duidelijk over zijn. Ik denk dat het enige mogelijk antwoord, zoals reeds is gezegd, het opzetten van structuren is, samen met de organisaties. Dat proberen wij te doen, maar het blijft inderdaad zeer moeilijk.

Ten tweede is, zoals u heeft benadrukt, een Europese benadering onontbeerlijk, al was het slechts omdat er wel degelijk grensoverschrijdende problemen spelen; het zijn niet alleen nationale problemen. Maar wij moeten ook goed in de gaten houden – ik zeg dit ten overstaan van de Commissie en met betrekking tot hetgeen is gezegd – dat wij ook duidelijk moeten zijn tegen elkaar; de lidstaten hebben een specifieke verantwoordelijkheid in deze kwestie. Wij kunnen alleen wetgevingsinitiatieven op Europees niveau nemen op basis van de bevoegdheden die de Unie nu heeft in het kader van de Verdragen. En wij moeten – en dat zeg ik tegen mevrouw Angelilli en tegen mevrouw Járóka – veel op nationaal niveau optreden.

Samenvattend, denk ik dat wij dit jaar bijgedragen hebben aan de erkenning van het verschijnsel, ook al bent u van mening dat het te lang heeft geduurd. Ik weet niet of wij moeten meegaan in hetgeen is gezegd en op welke basis wij dat kunnen doen, met betrekking tot het probleem van minderheden. Overigens moet de Raad hiermee verder gaan en, vooral de actie van de lidstaten en de effectieve maatregelen die op nationaal en plaatselijk niveau zijn genomen, moeten versterkt worden, omdat er sprake is van onmenselijke en onacceptabele situaties. Wij moeten erkennen dat het probleem in de dagelijkse praktijk zeer complex is. Hartelijk dank voor uw opmerkingen.

Vladimír Špidla, lid van de Commissie. – (CS) Dames en heren, de positie van de Roma is in de ogen van de Commissie zowel ethisch als politiek urgent. De Commissie zal dan ook al het mogelijke doen om haar steentje bij te dragen aan een op cohesie gerichte benadering van deze problematiek en om te zorgen voor versterking van de synergie van het beleid op zowel Europees als nationaal niveau, zodat de lidstaten meer aandacht besteden aan de ontwikkeling van beleid ter bevordering van de inclusie van de Roma en juist niet van beleid dat veelal juist tot hun uitsluiting leidt. De Commissie wil ervoor zorgen dat de lidstaten dit op een cultureel fijngevoelige manier doen en daarbij oog hebben voor de specifieke behoeften van de Roma. Tegelijkertijd is het de Commissie er om te doen de Roma toegang te geven tot de *mainstream*, tot onderwijs, werk en huisvesting. De Commissie wil echter daarbij niet de indruk wekken dat zij wat dit betreft de plaats zou kunnen en willen innemen van de lidstaten. Integendeel, dat zou niet alleen ondoeltreffend zijn, maar ook gewoon niet kloppen.

Dames en heren, het is duidelijk dat we ons grotere inspanningen dienen te getroosten. Ons doel is dus nog lang niet bereikt, maar toch is het nu wel duidelijk dat de zaken in beweging beginnen te komen, alleen al gezien de oprichting van het eerste Europese forum voor de Roma. Ook het feit dat de Europese Unie zich op zeer hoog en zelfs het allerhoogste niveau buigen zal over het Roma-vraagstuk en er zich nu eigenlijk al voortdurend mee bezighoudt, is eveneens een grote verandering. Indien we erin slagen het Roma-platform doeltreffend op gang te brengen, dan leggen we daarmee een systematisch fundament voor het verder opvolgen van de ontwikkelingen, voor verdere impulsen en voor een veel betere coördinatie van het huidige beleid. Dames en heren, ik zou graag terug willen keren naar het begin van mijn toespraak. De Commissie beschouwt de positie van de Roma zowel ethisch als politiek urgent en zal alles doen wat in haar vermogen en bevoegdheden ligt om hier verandering in te brengen.

De Voorzitter. – Het debat is gesloten.

Schriftelijke verklaringen (Artikel 142)

Marian-Jean Marinescu (PPE-DE), schriftelijk. – (RO) We moeten erkennen dat er niet voldoende vooruitgang is geboekt bij de integratie van de Roma, nadat de Commissie hiertoe in 2005 een eerste oproep had gedaan.

De eerste stap in deze richting zou de ontwikkeling zijn van een beleid dat is gericht op het bevorderen van onderwijs voor de Roma. Dit beleid is niet alleen een taak voor de overheid maar ook voor de niet-gouvernementele organisaties, die zich niet meer in de eerste plaats moeten richten op het vaststellen van gevallen van discriminatie, maar op het onderwijs aan etnische groepen. De oplossing is niet alleen gelegen in het wijzen op de verantwoordelijkheden van de overheidsinstellingen, maar ook op die van de Roma-gemeenschappen.

Een aantal van de werkloosheidsorzaken waarmee de Roma te kampen hebben is te wijten aan analfabetisme, een gebrek aan onderwijs en opleiding, evenals aan een gebrek aan toegang tot informatie.

De onderwijshervorming van deze bevolkingsgroep kan op drie manieren geschieden: het verminderen van het analfabetisme, ervoor zorgen dat onderwijs wordt afgesloten en beroepsspecialisering of omscholing. Deze hervorming dient de eigen cultuur en de traditie van de Roma te eerbiedigen, maar tevens het onderwijssysteem te koppelen aan de waarden van de Europese cultuur en beschaving.

Ik verzoek de Commissie om een eenduidig plan op te stellen voor de integratie van de Roma op Europees niveau. Dat plan moet gebaseerd zijn op samenwerking tussen bestaande intergouvernementele projecten en projecten van ngo's, met inbegrip van projecten waaraan vertegenwoordigers van de onderwijsinstellingen deelnemen, zodat de toegang tot kwaliteitsonderwijs wordt uitgeroepen tot een fundamentele doelstelling van het gemeenschapsbeleid.

15. Deelname van de staat Israël aan communautaire programma's - Deelname van de staat Israël aan communautaire programma's (debat)

De Voorzitter. – Aan de orde is de gecombineerde behandeling van:

- het verslag (A6-0436/2008) van mevrouw De Keyser, namens de Commissie buitenlandse zaken, over het voorstel voor een besluit van de Raad inzake de sluiting van een protocol bij de Euro-mediterrane overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de staat Israël, anderzijds, inzake een kaderovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de staat Israël over de algemene beginselen van de deelname van de staat Israël aan communautaire programma's (05471/2008 – C6-0180/2008 – 2007/0241(AVC)) en

- verklaringen van de Raad en de Commissie: Deelname van de staat Israël aan communautaire programma's.

Véronique De Keyser, rapporteur. – (FR) Mijnheer de Voorzitter, in de plenaire vergadering hebben we verzocht om uitstel van de stemming en dat verheugt mij zeer, maar als rapporteur voel ik mij geroepen om tekst en uitleg te geven.

Zoals de heer Salafranca eerder heeft aangegeven is het inderdaad zo dat de Commissie buitenlandse zaken van dit Parlement op 6 november jongstleden twee voorstellen heeft goedgekeurd inzake de deelname van Israël aan communautaire programma's: het ene betrof een instemming en het andere een resolutie. Beide voorstellen werden met een ruime meerderheid van stemmen goedgekeurd – de stemming over de resolutie was zelfs unaniem.

Wat was de inhoud van deze teksten, en welke boodschap wilde de Commissie buitenlandse zaken overbrengen aan Israël? De instemming was positief: er wordt goedkeuring verleend aan de deelname van Israël aan het communautaire programma, gegeven het feit dat het land al deelneemt aan het zevende kaderprogramma voor onderzoek, dat de aanvraag uitsluitend het 'innovatie- and technologie'-programma betreft, dat alle ENB-partnerlanden een verzoek tot deelname mogen indienen, en dat de deelname van Israël noch een gunst aan Israël, noch een herziening van zijn politieke status inhoudt.

De associatieovereenkomsten zijn gebaseerd op de eerbiediging van de mensenrechten. Met het oog hierop wilden afgevaardigden voor voornoemde instemming een politiek kader scheppen, in de vorm van een zeer besliste resolutie waarin wordt verzocht om erkenning van de Euro-mediterrane

Interim-assocatieovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Palestijnse Bevrijdingsorganisatie (PLO), een strengere controle op Israëlische producten die tegen een preferentieel tarief worden ingevoerd en de instelling van sancties als er producten uit de bezette Palestijnse gebieden komen, en om het gebruik van de resultaten van de wetenschappelijke samenwerking tussen Israël en de EU voor doeleinden van civiele aard. Kortom, de resolutie was positief maar streng van toon en was het resultaat van een lang onderhandelingstraject met de verschillende partijen, die zich op voorbeeldige wijze achter het bereikte compromis hebben geschaard, waarvoor ik hen wil bedanken.

Dus waarom dan nu deze twijfels en deze vrees, en uiteindelijk zelfs een uitstel van de stemming? In hoofdzaak, mijnheer de Voorzitter, omdat de humanitaire situatie in de Gazastrook niet langer acceptabel is. Toen de delegatie van het Europees Parlement, waarvan ik deel uitmaakte, aan het begin van de zomer de Gazastrook bezocht, waren de leefomstandigheden van de mensen in het gebied reeds alarmerend te noemen; een andere delegatie bezocht de bezette gebieden in november en keerde terug met exact dezelfde boodschap. Er verandert niets, de situatie is catastrofaal en de blokkade heeft Hamas niet zwakker gemaakt maar juist gezorgd voor een radicalisering.

Drie dagen geleden wees Louis Michel, onze eigen commissaris, erop dat de voortdurende sluiting van de grensovergangen van Gaza een soort collectieve straf is voor Palestijnse burgers, wat in strijd is met de internationale humanitaire wetgeving. De Organisatie van de Verenigde Naties voor hulpverlening aan Palestijnse vluchtelingen (UNRWA), de organisatie die met vluchtelingen in Gaza werkt, heeft verschillende malen om hulp verzocht, evenals Oxfam, Amnesty International, Artsen zonder Grenzen en een aantal andere niet-gouvernementele organisaties die momenteel niet eens gebruik kunnen maken van de grensovergang Erez.

Vandaag is mij ter ore gekomen dat ons financiële mechanisme Pegase in Gaza helemaal tot stilstand is gekomen, dat het de energiebevoorrading niet langer kan waarborgen, dat de salarissen en pensioenen van functionarissen binnen de Palestijnse Autoriteit niet meer worden betaald en dat de uitkeringen aan de armste mensen ook zijn opgeschort. De UNRWA heeft ook haar hulpprogramma voor de armste mensen in de Gazastrook moeten stopzetten. Dit, mijnheer de Voorzitter, is onacceptabel, het is niet te tolereren en dat is waarom ik, tegen mijn wil, mijn steun heb verleend aan het uitstellen van deze stemming.

Op dit moment wordt de politieke 'opwaardering' van Israël besproken op Raadsniveau. Deze discussie vindt plaats in grote haast en wordt volledig aan het publieke oog onttrokken; en dat terwijl het juist deze mogelijke opwaardering is die vandaag, precies op dit moment, het meest in het oog springt tegen de politieke achtergrond van de regio en waarover wij vele honderden e-mails ontvangen van burgers. Derhalve moet de Raad de transparantie ten aanzien van de lopende debatten verbeteren en verantwoording afleggen aan de burgers van Europa.

Het Parlement weet vandaag precies wat het wil: menswaardige leefomstandigheden voor Palestijnen en de opheffing van de blokkade van de Gazastrook. Deze blokkade draagt niets bij aan de verzwakking van Hamas, maar veroorzaakt wel het ondraaglijk lijden van onschuldige mensen, van wie de helft overigens op Fatah heeft gestemd in de verkiezingen van 2006. Die stemming geldt feitelijk nog steeds. Wij reiken Israël de hand, maar houden wel vast aan de kernwaarden die ten grondslag liggen aan de Europese Unie. Israël is nu aan zet.

Ik wil van deze gelegenheid gebruik maken om – mijn excuses, mijnheer de Voorzitter, u kunt deze tijd later aftrekken van mijn twee minuten – om mijn afkeuring uit te spreken over de politieke druk, lastercampagnes en beschuldigingen van antisemitisme aan het adres van Parlementsleden die enkel opkomen voor de vrede en gerechtigheid. Daarnaast wil ik mijn respect betonen aan al onze Joodse vrienden, in Israël en elders in de wereld, die, in extreem moeilijke omstandigheden, ook naar vrede verlangen en oproepen tot naleving van de internationale wetgeving. Laten we de handen ineenslaan om dit te realiseren. We moeten een einde maken aan het beleg van Gaza, maar militair ingrijpen, wat ik sommigen heb horen adviseren, zou totale waanzin zijn.

Jean-Pierre Jouyet, *fungerend voorzitter van de Raad*. – (FR) Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de vice-voorzitter van de Commissie, mevrouw de rapporteur, dames en heren, om te beginnen zou ik mevrouw De Keyser willen bedanken voor dit uitstekende verslag. Net als zij heb ik eerder vandaag gezien hoe een meerderheid van dit Parlement stemde voor uitstel van stemming om de door haar genoemde redenen.

De Raad is van mening dat de deelname van Israël aan het communautaire programma moet worden gezien in het licht van de opwaardering van de bilaterale betrekkingen tussen de Unie en Israël, ten aanzien waarvan

de Raad op 16 juni, op de achtste Associatieraad EU-Israël, een signaal heeft afgegeven. Deze opwaardering past in de context van de versterking van het Europese nabuurschapsbeleid.

De Raad is ervan overtuigd dat deze opwaardering goed is voor beide partijen en niet alleen in het belang is van het land dat wij dichterbij de Europese familie brengen. Ook Europa heeft baat bij de opwaardering, omdat deze ons in staat stelt hechtere banden te smeden met en een groter vertrouwen te kweken onder nieuwe delen van de Israëlische bevolking, of het nu gaat om studenten, onderzoekers, bedrijven of technici.

Europa komt zo in een positie om concrete bewijzen te leveren van de voordelen van multilaterale samenwerking, namelijk vrede en voorspoed. Tegen mevrouw De Keyser zou ik willen zeggen dat voor zulke lessen in een regio als het Midden-Oosten een prijs moet worden betaald. Europa kan de waarheid zo krachtiger en op geloofwaardiger wijze naar voren brengen, wat meer vertrouwen schept.

In dit kader heb ik aandachtig geluisterd naar de verwachtingen die volgens mevrouw De Keyser binnen de Commissie buitenlandse zaken tot uiting zijn gebracht. Ik doel hier uiteraard op de door haar aangehaalde boodschap betreffende de volledige en onmiddellijke stopzetting van de bouw van nederzettingen, betreffende de noodzaak om voortgang te realiseren in de vredesonderhandelingen met de Palestijnse Autoriteit, betreffende de opschorting van de beperkingen die gelden voor mensen in Gaza en op de Westelijke Jordaanoever, en betreffende de acute noodzaak om de situatie te verbeteren waar mensen in Gaza door de blokkade in verkeren, zoals de delegatie van het Europees Parlement recentelijk met eigen ogen heeft gezien.

Dames en heren, u kunt erop vertrouwen dat de Raad, en zeer zeker ook de Commissie, deze verwachtingen delen. De verklaring van 16 juni 2008 omvat enkele zeer heldere uiteenzettingen, niet alleen over het politieke kader voor de opwaardering, maar ook over de boodschappen die Europa Israël bij deze gelegenheid wil overbrengen.

Het klopt dat Israël zich al jaren bewust is van deze boodschappen, zoals u weet. Ik schaar mij achter degenen die het betreuren dat er niet goed naar deze boodschappen is geluisterd, maar de Raad heeft in juni een gok gewaagd door de opwaardering van de bilaterale betrekkingen te gebruiken om de boodschappen meer kracht bij te zetten en op een hoger niveau aan, een groter aantal verschillende contactpersonen over te brengen. Daar houdt de Raad zich nu mee bezig.

U bracht ook te berde dat niet alleen Israël is uitgenodigd om deel te nemen aan bepaalde communautaire programma's, maar alle ENB-partnerlanden, waaronder de landen in die regio.

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de vice-voorzitter van de Commissie, dames en heren, het Europees Parlement heeft vandaag de kans om een bijdrage te leveren aan het regionale samenwerkingsproces dat Europa heeft geïnitieerd in een regio die cruciaal is voor haar eigen veiligheid en voorspoed.

Ik hoop dat u, te zijner tijd, gezien de stemming van zoëven, de aanbeveling zult volgen die uw rapporteur doet, en dat u met de resolutie die u in ditzelfde verband wilt aannemen over de standpunten die inzake dit onderwerp zijn uiteengezet in de marge van de Associatieraad, steun zult geven aan die standpunten, die naar de overtuiging van het voorzitterschap een verstandig evenwicht weerspiegelen waar de regeringen van de lidstaten lang aan hebben gewerkt en dat zal bijdragen aan vrede en stabiliteit in de regio.

Günter Verheugen, *vice-voorzitter van de Commissie*. – (DE) Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de voorzitter van de Raad, dames en heren, de Commissie heeft in december 2006 voorgesteld om de partners van het Europees nabuurschapsbeleid volledig te betrekken bij de tenuitvoerlegging van bepaalde beleidsmaatregelen en bij een aantal communautaire programma's. Onze aandacht ging daarbij in de eerste plaats uit naar gebieden als onderzoek en ontwikkeling, innovatie, concurrentievermogen, consumentenbescherming en de informatiemaatschappij, om er slechts enkele te noemen.

De Raad is bij verschillende gelegenheden op dit voorstel teruggekomen. In maart 2007 steunde hij het voorstel van de Commissie om de partnerlanden principieel de mogelijkheid te geven om aan bepaalde communautaire programma's deel te nemen.

Israël is het eerste land in het kader van het nabuurschapsbeleid dat dit jaar formeel een protocol bij een kaderovereenkomst met de Europese Gemeenschap over de algemene beginselen van zijn deelname aan Gemeenschapsprogramma's heeft gesloten.

De Commissie is verheugd over dit resultaat, dat de langdurige nauwe samenwerking met onze partner Israël onderstreept. Israël is reeds sinds 1995 volledig betrokken bij het kaderprogramma voor onderzoek en ontwikkeling. De nauwe samenwerking heeft in de loop der jaren tot tal van gemeenschappelijke projecten

geleid, die overigens ook substantiële resultaten hebben opgeleverd. Ik heb me hier vorig jaar persoonlijk van kunnen overtuigen in Israël.

Door de hoge kwaliteit van de Israëlische onderzoekers en de Israëlische universiteiten is het land een zeer interessante en gewaardeerde partner. Ook op het gebied van innovatie kan Israël een belangrijke bijdrage leveren, die voor beide partijen voordelen biedt, want op middellange termijn bestaat het vooruitzicht van een veel nauwere industriële samenwerking. De destijds door minister-president Olmert en mij geïnitieerde dialoog tussen ondernemingen uit de EU en Israël is intussen goed op gang gekomen en werpt reeds eerste vruchten af.

Bovendien neemt Israël reeds deel aan een programma inzake innovatie en ondernemerschap, een van de drie pijlers van ons programma ter bevordering van concurrentievermogen en integratie. Het gaat om een programma dat vooral interessant is voor kleine en middelgrote ondernemingen. Beide partijen verwachten veel van deze versterkte samenwerking. Daarom heeft de Associatieraad EU-Israël tijdens zijn laatste bijeenkomst in juni onderstreept dat hij de betrekkingen met Israël op basis van een gemeenschappelijk actieplan wil intensiveren.

Ongetwijfeld kunnen onze betrekkingen nog meer worden versterkt. Alles wat ertoe bijdraagt ontmoetingen tussen mensen te vergemakkelijken, journalisten, kunstenaars, onderzoekers en ondernemers bijeen te brengen, alles wat bevorderlijk is voor dialoog en wederzijds begrip, verdient onze volledige steun. Dit zal een positief effect hebben voor onze bestaande dialoog op het gebied van de mensenrechten.

Het verder aanhalen van de betrekkingen met Israël, een land van centrale betekenis in het Europees nabuurschapsbeleid, is in het strategisch belang van de Europese Unie. In dit licht moet het onderhavige besluit van de Raad worden gezien, dat een belangrijke bijdrage levert aan de versterking van onze samenwerking met Israël. Derhalve verzoek ik u, geachte Parlementsleden, deze ontwerpresolutie te steunen en zodoende in te stemmen met het voorstel van de Commissie.

Jana Hybášková, *namens de PPE-DE-Fractie*. – (CS) Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de commissaris, mijnheer de fungerend voorzitter van de Raad, dat wat er vandaag voorgevallen is, beschouw ik als een nog nooit eerder vertoond gebruik van de parlementaire procedures. Onze fractie, de Fractie van de Europese Volkspartij (Christen-democraten) en Europese Democraten, was ten volste bereid haar steun te geven aan het socialistische verslag, met inbegrip van de socialistische amendementen. Het waren de socialisten zelf die weigerden hun eigen verslag in stemming te brengen. Desondanks kwam het verslag door de Commissie buitenlandse zaken, ligt het nu ter tafel en is het essentieel dat het Parlement het nog tijdens dit mandaat in stemming brengt. Onze fractie zet daar volledig op in, dus op behandeling van en stemming over dit verslag.

Wat hier vandaag gebeurd is, schaadt Europa. Europa wilde toegevoegde waarde creëren met zijn donaties, wat vastere voet aan de grond krijgen in het Nabije Oosten, ruimte scheppen voor een eigen bijdrage aan het vredesproces. Vandaag hebben we onszelf dit instrument uit handen geslagen. Ons geld zal ons niet langer een dergelijke positie kunnen verschaffen. Bovendien verliest Europa omvangrijke steun op het gebied van ontwikkeling en onderzoek, steun voor de ontwikkeling van wetenschap, onderzoek en technologie, steun voor de strijd tegen terrorisme en voor verbetering van de mensenrechten in het Middellandse-Zeegebied. Ik verwacht dat de door de Commissie en de Raad voorgestelde besprekingen over het actieplan voort zullen gaan. Tevens verwacht ik dat nog tijdens het voorzitterschap van mijn eigen land de betrekkingen tussen Europa en Israël op een hoger plan zullen worden gebracht. Alleen heeft ons Parlement zich nu van alle invloed ontdaan, omdat het vandaag een plek is geworden waar duistere on-Europese krachten die gekant zijn tegen verbetering van de situatie in het Nabije Oosten, overwonnen hebben. Ik acht het volledig onzinnig om het Europees Parlement diametraal te laten afwijken van de eigen lidstaten en de eigen bedoelingen. Daarom zijn wij van plan verder te gaan.

Hannes Swoboda, *namens de PSE-Fractie*. – (DE) Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de fungerend voorzitter van de Raad, mijnheer de vice-voorzitter van de Commissie, beste mevrouw Hybášková, laten we met beide benen op de grond blijven staan! Laten we wel wezen, het was mede ook uw besluit om vandaag niet te stemmen. De Sociaal-democratische Fractie staat volledig achter de rapporteur en heeft ook in de commissie voor gestemd, omdat we van deze zaak overtuigd zijn. U en de vice-voorzitter van de Commissie hebben dat ook allebei gezegd.

We bevinden ons hier toch ook niet in een vacuüm; we bevinden ons in een politieke situatie. Kunt u zich voorstellen dat we vandaag zomaar deze catastrofale, mensonterende situatie in Gaza goedkeuren en zo doen alsof er niets aan de hand is? Dat is toch niet realistisch. Mijnheer de voorzitter van de Raad, u heeft gezegd dat dit een bijdrage tot vrede is. Geloof u echt dat dit onder de huidige omstandigheden een bijdrage

tot vrede is? Het zou wel eens kunnen dat er helaas niets aan de situatie verandert. We zullen op een gegeven moment stemmen, wanneer de situatie minder ernstig is. Maar tenminste moeten we een signaal doen uitgaan.

Mijnheer de voorzitter van de Raad, de vraag is nog steeds niet beantwoord: hoe zou zo'n besluit in de regio overkomen? Hoe zou het in Palestina en in andere landen overkomen als we juist op dit moment met Israël als eerste land een overeenkomst sloten, terwijl aan de andere kant de mensenrechten met voeten worden getreden, niet alleen door Israël. Het is overduidelijk – en onze fractie heeft daar steeds op gehamerd – dat elke vorm van terrorisme, of het nu raketten zijn of andere aanslagen, absoluut moet worden veroordeeld.

Onze fractie heeft met dit verzoek van de Fractie De Groenen/Vrije Europese Alliantie en de Confederale Fractie Europees Unitair Links/Noords Groen Links ingestemd omdat we op dit moment ten minste het signaal willen geven dat we deze situatie in het Midden-Oosten gewoonweg niet kunnen billijken. Ja, deze samenwerking gaat in ieder geval door! Maakt u zich maar geen zorgen, u weet heel goed dat deze samenwerking doorgang zal vinden, en dat dit niet het eindpunt van een proces is, maar een duidelijk signaal. Ja, we zijn voor deze samenwerking met Israël, maar we willen ook eindelijk vrede in deze regio, en geen onderdrukking!

Annemie Neyts-Uyttebroeck, *namens de ALDE-Fractie*. – Commissaris, vertegenwoordiger van het voorzitterschap, meneer Jouyet, zoals het een verantwoordelijke fractie betaamt, hebben wij heel lang gediscussieerd over de vraag of we al dan niet zouden stemmen voor het uitstel van de stemming over zowel de ontwerpresolutie als de instemming met het protocol; de standpunten in onze fractie waren verdeeld. Ongeveer *fifty-fifty* met een klein overwicht om toch te stemmen. Dus mijn fractie heeft vandaag verdeeld gestemd over deze aangelegenheid.

Die verdeeldheid is voor een deel terug te brengen tot onze grote bekommernis over de situatie in het Midden-Oosten en onze grote bekommernis over het conflict tussen Israël en Palestina. Ik ken niemand, mezelf inclusief, ik ken geen enkel persoon die de bezette gebieden heeft bezocht en die niet is teruggekomen vervuld van grote ongerustheid, grote deernis en woede over de situatie die aldaar bestaat.

Het meest onthutsende en verontrustende is dat het Israëlische beleid in de bezette gebieden sedert de Akkoorden van Annapolis alleen maar erger, strenger en harder is geworden. Je moet niet van kwade wil zijn om je af te vragen of Israël of sommige krachten in Israël, gesteund door het Israëlische leger, niet bezig zijn binnen de bezette gebieden zodanige onomkeerbare situaties te creëren dat een oplossing gebaseerd op twee staten onverwezenlijkbaar wordt.

Ik kan dus zeer goed begrijpen dat men een signaal heeft willen geven aan Israël door de stemming uit te stellen, omdat men niet de indruk wil wekken dat in een periode waarin meer bepaald ten aanzien van meer dan een miljoen Palestijnen die in Gaza leven, de dingen van dag tot dag erger worden, wij het land zouden belonen. Voorzitter, ik hoop dan ook dat er zich in de komende weken en maanden zodanige wijzigingen zullen voordoen dat wij met een geruster hart beide teksten zullen kunnen goedkeuren.

David Hammerstein, *namens de Verts/ALE-Fractie*. – (ES) Mijnheer de Voorzitter, het zijn de feiten die tellen, niet wat er gezegd wordt. De feiten zijn duizend keer meer waard dan woorden. We hebben in dit Parlement vele resoluties aangenomen. Ja, er was sprake van kritiek en van goede intenties in vele van de resoluties die we hebben aangenomen, maar de feiten zijn veel belangrijker.

Het is een feit dat een jaar van onderhandelingen in het Annapolis-proces op niets is uitgelopen. Het is een feit dat de bouw van nederzettingen gewoon doorgaat. Het is een feit dat de situatie in Gaza erger is dan ooit. Het is ook een feit dat er nu, terwijl wij hier vergaderen, confrontaties zijn tussen kolonisten en het Israëlische leger zelf.

Ik wil over een paar maanden over deze resolutie kunnen stemmen. Ik wil dat we de betrekkingen met de staat Israël uitdiepen. Als echte vrienden van Israël, die echt van dat land houden, durven wij namelijk de waarheid te zeggen. De waarheid is dat de bezetting, zoals die nu is, niet langer mag doorgaan. Ze mag werkelijk niet langer doorgaan. We moeten een boodschap sturen en duidelijk maken dat het optreden van de Europese Unie afhankelijk is van het vredesproces, van een minimum aan respect voor de mensenrechten. Op die manier zullen we verder kunnen komen. Wij willen beslist intensievere en betere betrekkingen met Israël en met de Palestijnen, en dat moeten we laten zien door middel van duidelijke voorwaarden en duidelijke feiten, niet met woorden alleen.

Luisa Morgantini, *namens de GUE/NGL-Fractie*. – (IT) Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, het verzoek om uitstel van stemming is ons niet gemakkelijk gevallen, maar ik denk dat het een noodzakelijke stap was die het Europees Parlement tot eer strekt.

Israël mag zich niet voortdurend onttrekken aan de naleving van het internationale recht. Ik zou tot collega Hybášková willen zeggen dat hiermee de lopende projecten en de samenwerking met Israël niet zijn stopgezet. Er is eenvoudig eens stokje gestoken voor de *upgrading* van deze samenwerking. Deze is opgeschort, en niet de samenwerking zelf. De samenwerking zelf gaat gewoon door en ik hoop dat ze door kan blijven gaan want ook ik erken de waarde ervan. Ik herhaal echter dat Israël moet begrijpen dat het zich moet voegen naar het internationale recht. Ook onze eer en onze waardigheid zijn hier in het geding.

Ik hoop daarom dat de Raad luistert naar het Europees Parlement en voor één keer coherent is en Israël zegt dat het met concrete signalen duidelijk moet maken dat het vrede wil, dat het de nederzettingen op de West Bank zal opheffen en de levensomstandigheden van de bevolking in Gaza zal verbeteren.

De projecten van de Europese Unie zijn geblokkeerd. Het Pegase-mechanisme in Gaza functioneert niet meer; het zit vast door de blokkades, waardoor ook geen goederen kunnen binnenkomen. Morgen is er geen geld meer voor salarissen en de UNWRA is gedwongen de hulp aan de meest arme families stop te zetten. Het is een schande dat dit gebeurt. Ik heb dus niets tegen Israël, absoluut niets! Maar vrienden zijn van Israël betekent ook dat men Israël wijst op zijn verantwoordelijkheden en dat wij wijzen op onze eigen verantwoordelijkheden. Ik hoop daarom dat alles hervat zal worden, maar de boodschap die wij vandaag afgeven is belangrijk. Het is een boodschap aan de Palestijnen en aan alle Israëliërs die rotsvast geloven in vrede, maar dan wel in een vrede van rechtvaardigheid binnen een rechtsstaat.

Bastiaan Belder, *namens de IND/DEM-Fractie*. – Voorzitter, van harte schaar ik mij achter alle inspanningen van Raad en Commissie om de betrekkingen met de joodse staat Israël in wederzijds belang te intensiveren; uitstel van de stemming acht ikzelf een volkomen verkeerd signaal.

Desalniettemin sta ik, mijnheer de voorzitter van de Raad, met zeer gemengde gevoelens tegenover u. De reden is het uitlekken van een Raadsdocument naar de Israëlische pers, naar het dagblad Ha'aretz (zie de editie van afgelopen maandag). Op grond van het uitgelekte document heb ik een drietal vragen aan u.

Klopt het dat de titel van genoemd document "Een actiestrategie voor vrede in het Midden-Oosten, de weg voorwaarts" is? Zo ja, wilt u Israël dwingen om Palestijnse instellingen zoals *Orient House* in Jeruzalem te heropenen? Tenslotte de vraag van als die strategie zo is, hoe wilt u dat combineren met de verbetering van de relatie met welke nieuwgekozen Israëlische regering dan ook? Graag zie ik uw antwoord tegemoet.

Luca Romagnoli (NI). – (IT) Mijnheer de Voorzitter, ondervoorzitter Morgantini, dames en heren, ik ben het er dit keer niet mee eens, want ik vind dat het Parlement vandaag een slecht figuur heeft geslagen door het verslag van mevrouw De Keyser terug te verwijzen naar de commissie, waarbij – en wat dat betreft zult u het allen met mij eens – met ongelofelijk haast een vergadering werd belegd om te stemmen. Ik denk dat dit een voorwendsel was en het eigenlijk de bedoeling was van links om de deelname van Israël aan het partnerschapsprogramma voor innovatie en ontwikkeling te blokkeren. Ik zou graag willen benadrukken dat we het hier hebben over een van de weinige staten, zo niet de enige staat, waarvoor geldt dat het verlenen van steun niet alleen een teken van solidariteit is, maar ook groei en ontwikkeling van bedrijven in Europa zelf met zich meebrengt.

Tot nu toe heeft niemand nog aan de Palestijnse Autoriteit kunnen vragen hoeveel steun zij ontvangt van de Arabische Liga, hoe zij die steun aanwendt en welk gedeelte ervan bijdraagt aan dialoog, wederzijds begrip en culturele en wetenschappelijke ontwikkeling. Ik moet zeggen dat, omdat er slechts zo weinigen van het buitensporig grote aantal centrumrechtse afgevaardigden zijn op komen dagen, het voor links een koud kunstje was om, onder het mom van de bescherming van de mensenrechten, een succes binnen te halen bij de stemming. Ik heb echter de indruk dat dit alles de regionale ontwikkeling en misschien zelfs het vredesproces in de weg zal staan, ook omdat het recht van een staat op veiligheid ter discussie wordt gesteld, een recht dat wij zouden moeten beschermen.

VOORZITTER: EDWARD McMILLAN-SCOTT

Ondervoorzitter

Pasqualina Napoletano (PSE). – (IT) Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, de afgevaardigden die voor mij aan het woord waren, hebben duidelijk uitgelegd wat het doel is van het pakket waarvan we vanmorgen

de stemming willen uitstellen. Maar ik wil u eraan herinneren dat er meer aspecten kleven aan deze betrekkingen, in het bijzonder politieke aspecten, die door de Raad worden bestudeerd bij deze ontwikkeling in de betrekkingen tussen de Europese Unie en Israël.

Daarnaast zijn er aspecten met betrekking tot de interne markt. Daarom denk ik dat we allemaal in principe voorstander zijn van de ontwikkeling van de betrekkingen tussen Israël en de Europese Unie, net zoals we voorstander zijn van de ontwikkeling van de betrekkingen met de Palestijnse Autoriteit. Maar dit verslag moet helderheid en toezeggingen van beide partijen bevatten. Zoals de zaken er nu voorstaan, kunnen we niet zeggen dat aan deze criteria is voldaan. Ik wil u niet alleen herinneren aan de tragische situatie in Gaza, maar ook aan de voortgezette bouw van illegale nederzettingen in de bezette gebieden, evenals aan de kwestie van de afzet van producten uit de bezette gebieden en aan andere zaken die we maar al te goed kennen.

Naar mijn mening moet de Raad ons duidelijk maken wat inhoudelijk zijn standpunt is, al is het alleen maar omdat het Franse voorzitterschap volgens mij heeft toegezegd om tijdens de volgende bijeenkomst van de Raad een document te presenteren over de vooruitzichten op vrede in het Midden-Oosten. Dit kan voor ons van groot belang zijn, ook als mogelijkheid om constructieve betrekkingen te ontwikkelen. Daarom denk ik dat dit verzoek om uitstel een wijze beslissing was, mits we er allemaal in slagen deze extra tijd te besteden om het lijden van de Palestijnse bevolking, in het bijzonder in Gaza te verlichten. Ik wil daaraan toevoegen dat we deze tijd ook zouden moeten gebruiken om de betrekkingen tussen Europa en de Verenigde Staten te herstellen, met het oog op een gezamenlijk initiatief voor een oplossing van de situatie in het Midden-Oosten.

Vergeet niet dat 2008 is uitgeroepen tot het jaar van de oprichting van de Palestijnse Staat, die in dat jaar had moeten plaatsvinden. Maar 2008 ligt achter ons en de situatie is nog steeds verschrikkelijk.

Ioannis Kasoulides (PPE-DE). - (EN) Mijnheer de Voorzitter, als het debat van vandaag als onderwerp de situatie in de Gazastrook had gehad, zou ik me wellicht hebben aangesloten bij de standpunten van mevrouw De Keyser en alle andere collega's. Maar ik ben bang dat deze koppeling van de opwaardering van de deelname van een ENB-land, en in het bijzonder de landen in het Middellandse Zeegebied, aan politieke criteria een precedent heeft geschapen, en ik weet niet waar dat toe zal leiden. In het Europees nabuurschapsbeleid hebben we politieke voorwaarden nooit op de lijst van bilaterale kwesties gezet. In het geval van Marokko bijvoorbeeld hebben we de westelijke Sahara of de mensenrechten nooit genoemd. Hetzelfde geldt voor Egypte of enig ander land in het Middellandse Zeegebied. Ik kan niet begrijpen waarom we deze keer wel voor die koppeling aan politieke kwesties hebben gekozen.

In de tweede plaats ben ik van mening dat hoe meer je investeert in dialoog, samenwerking en vertrouwen – zoals de heer Jouyet heeft gezegd – in of met een partnerland, hoe meer invloed je op dat land hebt. Vandaag hebben we een deur dichtgegooid en ik weet niet hoe we die weer open gaan krijgen.

In de derde plaats weet ik zeker dat we vandaag een voorwaarde hebben gesteld. We hebben gezegd dat het slechts uitstel is en dat we hierop terug zullen komen. Hoe gaan we dat doen? Wanneer zal de situatie in de Gazastrook zo bevredigend zijn dat we besluiten om hierop terug te komen? Zoals mevrouw Napolitano heeft gezegd over de kwestie van de nederzettingen, zoals bij zo veel andere kwesties waarbij we politieke invloed op Israël willen uitoefenen: wanneer zullen we in politiek opzicht tevreden genoeg zijn om deze prima resolutie, die in de Commissie buitenlandse zaken is voorbereid, weer van stal te halen?

Proinsias De Rossa (PSE). - (EN) Mijnheer de Voorzitter, Europa kan zijn betrekkingen met Israël niet opwaarderen totdat de Israëlische regering een overtuigende koerswijziging laat zien. Israël moet een eind maken aan het collectief straffen van de Palestijnse bevolking door de blokkade van de Gazastrook op te heffen en laten zien dat er serieus wordt samengewerkt met het Palestijnse leiderschap om een werkbare en houdbare tweestatenoplossing te vinden.

We willen allemaal normale betrekkingen met Israël, maar dat is in de huidige omstandigheden onmogelijk. Ik steun zonder enig voorbehoud het recht van Israël om zichzelf te verdedigen, maar die verdediging moet wel plaatsvinden op basis van het algemeen geaccepteerd internationaal recht en de verantwoordelijkheden die een bezettende macht op zich neemt wanneer die een ander land binnenvalt.

De staat Israël, die zichzelf op de borst klopt vanwege zijn democratische systeem, heeft met de manier waarop hij de Palestijnen behandelt, zo vaak inbreuk gemaakt op het internationaal recht dat het geduld van de meeste mensen nu wel bijna op is. Tijdens een recent bezoek aan de Gazastrook, Jeruzalem en de westelijke Jordanoever heb ik met eigen ogen kunnen zien hoezeer de omstandigheden van het dagelijks leven voor de gewone Palestijnen zijn verslechterd.

Hun economie is vernietigd. Er zijn 210 illegale nederzettingen. Voortdurend wordt er land en worden er huizen van Palestijnen afgenomen. Er zijn 11 000 Palestijnse gevangenen en er worden 40 gekozen leden van de Palestijnse Wetgevende Raad vastgehouden. Meer dan 300 jongeren van onder de achttien, waarvan een aantal pas twaalf jaar is, zitten vast. De Gazastrook wordt belegerd en er bestaat voortdurend de dreiging van een militaire inval. De helft van de bevolking is al afhankelijk van voedselhulp. En zo kan ik nog wel even doorgaan. Deze wrede collectieve afstraffing en landbezetting door Israël vormen een grove schending van het internationaal recht en verpulveren de kans op vrede.

Als gevolg daarvan is het nu geen goed moment voor dit Parlement om in te stemmen met een opwaardering van de betrekkingen. Ik ben zelfs van mening dat dit moet worden uitgesteld tot na de verkiezingen in Israël en Palestina, die in de eerste helft van 2009 zullen worden gehouden. Ondertussen moet de internationale gemeenschap er alles aan doen om de situatie te de-escaleren en de voorwaarden te scheppen voor een vreedzaam samenleven van Palestijnen en Israëliërs.

Elmar Brok (PPE-DE). - (DE) Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de fungerend voorzitter van de Raad, mijnheer de vice-voorzitter van de Commissie, overeenkomsten zoals deze upgradering van de overeenkomst met Israël zijn ook bedoeld om de conflictpartijen ervan te verzekeren dat ze deel uitmaken van een rationeel proces, waaraan ze interne stabiliteit en de waarborging van toekomstige samenwerking en het toekomstige bestaan kunnen ontleen. Deze kans om de conflictpartijen een dergelijke toezegging te doen, hebben we vandaag gemist. Daardoor hebben we volgens mij olie op het vuur gegooit.

Op veel punten sta ik ook kritisch tegenover Israël, bijvoorbeeld op het punt van het nederzettingenbeleid, maar als hier wordt gezegd dat de belangrijkste reden de situatie in de Gazastrook is, ben ik toch zeer verbaasd, temeer omdat we altijd maar de helft of een kwart van de argumenten te horen krijgen. We moeten immers beseffen dat, als deze argumenten worden gebruikt, over een paar maanden weer een voorwendsel wordt gevonden, en later weer een, om dit besluit niet tot stand te laten komen. Als ik me echter goed herinner, heeft Israël zich toch uit Gaza teruggetrokken; als ik me goed herinner, heeft Hamas met een bloedige staatsgreep en onder schending van alle rechten de gekozen autoriteiten van president Abbas uitgeschakeld en de regering opgeheven: als ik me goed herinner, is het toch juist deze toestand, waarvoor Hamas verantwoordelijk is, die bepalend is voor de situatie in Gaza; als ik me goed herinner, worden Israëlische steden dagelijks vanuit Gaza beschoten. En als dit in het debat geen rol speelt en de schuld eenzijdig in de schoenen van Israël wordt geschoven, lijkt me dat niet de juiste weg om ervoor te zorgen dat men in Jeruzalem vertrouwen krijgt in de Europese politiek.

Daarom ben ik van mening dat we vandaag een grote fout hebben gemaakt. We kunnen alleen dan een vredestichtende rol in de regio spelen wanneer we de waarheid voor ogen houden, en niet alleen politiek bedrijven. Ik ben ervan overtuigd dat president Abbas door deze politiek ook niet wordt geholpen, maar dat dit alleen de radicalisering, die in Gaza al zoveel succes heeft, stimuleert. Daarom beschouw ik het besluit van vandaag als een misstap.

Zbigniew Zaleski (PPE-DE). - (PL) Mijnheer de Voorzitter, een langdurig conflict biedt ons niet alleen de mogelijkheid om stil te staan bij de oorzaken en bij het agressieve gedrag, maar ook om de kwestie te analyseren en naar oplossingen te zoeken. Ik begrijp de wanhopige raketaanvallen van de Palestijnen die als ratten in het nauw worden gedreven, maar ik kan ook begrip opbrengen voor de Israëli's die voortdurend in angst leven dat hun kinderen na school niet meer naar huis zullen terugkeren, omdat ze ervan uitgaan dat nagenoeg elke Palestijn een terrorist is. De situatie is echter lang niet zo zwart-wit.

Er zijn aan Palestijnse zijde voorstanders van een compromis en eigenzinnige extremisten, net als er bij de Israëli's duiven en haviken zijn, zoals Tzipi Livni het onlangs verwoordde. Deze interne verdeeldheid speelt een niet onbelangrijke rol in het conflict en hoe groter deze interne tegenstellingen, des te machtiger een van de conflictpartijen wordt. Naar mijn mening hebben de Israëli's de meeste macht aangezien zij een eigen staat hebben, hetgeen uiteraard hun volste recht is. Daar ben ik het volledig mee eens. Daarom beschikken zij ook over alle attributen van een staat.

Dit leidt eveneens tot meer verantwoordelijkheid en tot de plicht om maatregelen te nemen die mogelijk risico's inhouden, maar ook hoop geven op een vreedzame toekomst. Met het oog hierop is de Israëlische eis dat de raketaanvallen van de Palestijnen volledig moeten stoppen alvorens het tweestatenproject van start kan gaan, vergelijkbaar met de uitspraak dat we alleen kinderen willen op voorwaarde dat ze allemaal intelligent zullen zijn en later zullen promoveren of een winstgevende zaak zullen hebben.

In onconventionele situaties is er moed nodig om onconventionele beslissingen te nemen. Dat is precies wat ik van Israël verwacht. De Europese Unie zou Israël moeten bijstaan bij het nemen van deze besluiten. Concreet betekent dit dat we werk moeten maken van een stappenplan voor een tweestatenoplossing.

Wat het versterken van de betrekkingen tussen de Europese Unie en Israël betreft, lijkt dit mij een goede strategie, aangezien dit niet alleen onze invloed zou vergroten, maar ons op langere termijn ook in staat zou stellen om een constructieve rol te spelen bij het verzachten van dit tragische conflict. Ik ben er voorstander van om onze banden met Israël aan te halen.

Charles Tannock (PPE-DE). - (EN) Mijnheer de Voorzitter, als rapporteur van verslagen over het Europees nabuurschapsbeleid steun ik de toenemende deelname van Israël aan EU-programma's en -agentschappen al sinds lang, gezien de positie van Israël als geavanceerd land op het gebied van wetenschappelijk onderzoek en met name op het gebied van het milieuonderzoek. De afgelopen weken heb ik veel e-mails ontvangen waarin mij werd gevraagd om tegen deze versterkte samenwerkingsovereenkomst tussen de EU en Israël te stemmen. Ik ben echter van mening dat de EU en Israël natuurlijke partners zijn, omdat ze dezelfde waarden delen: democratie, rechtsstaat en individuele vrijheid, en in het bijzonder een vrije pers en onafhankelijke rechtspraak.

Niet alle strategische partners van de EU kunnen hetzelfde zeggen. China bijvoorbeeld – dat de Voorzitter naar mij bekend is na aan het hart ligt – verwerpt die waarden, maar vreemd genoeg ontvang ik maar weinig pleidooien om de betrekkingen van de EU met Peking naar beneden bij te stellen. Dat komt verdrietig genoeg omdat het anti-Israëlsentiment onder het publiek en in dit Parlement nog steeds sterk is. Wanneer dat sentiment is gebaseerd op redelijke argumenten kan ik dat respecteren, ook al ben ik het er niet mee eens, maar vaak is het gebaseerd op antisemitisme en anti-Amerikanisme, omdat de Verenigde Staten de grootste bondgenoot van Israël zijn.

Vorige week in Mumbai, in India, waren joden een speciaal doelwit van de jihad-terroristen. Dat laat zien dat het Westen schouder aan schouder moet staan, in solidariteit, met de joodse staat, omdat Israël aan de frontlinie ligt van een existentialistische strijd tegen islamitische terroristische organisaties als Hamas, Hezbollah en de Islamitische Jihad, die hebben bewezen vastbesloten te zijn om Israël en onze manier van leven te vernietigen.

Het Europees Parlement heeft er vandaag helaas met een klein verschil voor gestemd om geen advies over de overeenkomst uit te brengen – een overeenkomst die na aan het hart ligt van het komende Tsjechische voorzitterschap –, wat in mijn visie desastreus is, in een cruciale periode van verkiezingen een totaal verkeerd signaal afgeeft aan het Israëlische publiek en de haviken in Israël ongetwijfeld in de kaart speelt.

De Voorzitter. – Het is niet China dat mij na aan het hart ligt. Het zijn de democratie en de mensenrechten in China die mij, net zoals in Israël en Palestina, dierbaar zijn.

Jim Allister (NI). - (EN) Mijnheer de Voorzitter, sommige leden willen ons doen geloven dat dit Parlement vandaag heeft gehandeld uit gewetensnood. Ik moet zeggen dat ik dat vreemd vind als ik zie hoe vaak dit Parlement zonder met de ogen te knippen instemt met overeenkomsten met landen die op het gebied van de mensenrechten werkelijk een afschuwelijke staat van dienst hebben en die – ja, die wel – regeringsstructuren hebben die verre van democratisch zijn.

Ik heb het idee dat dit Parlement zich vandaag heeft laten wegblazen door een georkestreerde campagne, van buiten uit en van binnen uit, met een forse dosis gif tegen de staat Israël, en dat we ons daar te veel door hebben laten beïnvloeden. De blinde onverdraagzaamheid jegens Israël waarvan enkele afgevaardigden blijf hebben gegeven, is onthutsend. Israël is een democratie in een regio waar democratieën dun zijn gezaaid en ver van elkaar vandaan liggen. Israël aanvaardt een tweestatenoplossing. Het land is het doelwit geweest van het meest verschrikkelijke externe en interne terrorisme en heeft daarom zonder meer het recht om zich te verdedigen.

Sommigen hier lijken zo in beslag genomen door hun angst voor en haat jegens Israël dat ze maar al te bereid zijn om terroristische aanvallen en de excessen van Hamas goed te praten, waarbij ze de fout alleen zoeken bij de staat die wordt aangevallen. Ik denk dat dat verkeerd is.

Proinsias De Rossa (PSE). - (EN) Mijnheer de Voorzitter, degenen van ons die zich hebben uitgesproken voor uitstel van een besluit over deze zaak zijn in dit debat een aantal keren voor antisemieten uitgemaakt.

Dat is volstrekt ongepast. Niemand aan deze kant van het debat heeft iemand aan de andere kant van het debat beschuldigd van kwade trouw of van het hebben van andere motieven dan bezorgdheid over de toekomst van de bevolking van Israël en de Palestijnen.

Het zou goed zijn als we allemaal erkennen dat we ons zorgen maken over de mensen en dat we daarom het standpunt innemen dat we innemen. Dat is niet gebaseerd op welke vorm van antisemitische ideologie dan ook.

De Voorzitter. – Mijnheer De Rossa, de Voorzitter onderkent uw standpunt volledig en staat hier ook achter.

Hannes Swoboda (PSE). – (DE) Mijnheer de Voorzitter, inderdaad zijn er e-mails verstuurd, maar er werd ook gelobbyd door de Israëlische ambassade. Hierdoor hebben we ons echter niet laten leiden bij onze beslissing. De reden voor ons besluit was de overtuiging dat deze instemming momenteel niet opportuun zou zijn geweest.

Tal van argumenten die door collega's te berde zijn gebracht – door de heer Kasoulides, de heer Brok, de heer Zaleski en anderen – zijn zeker serieus te nemen. Na dit meningsverschil wordt het mijns inziens tijd om weer een gemeenschappelijk standpunt in te nemen, een standpunt waarmee steun wordt betuigd aan Israël maar ook aan het vredesproces en het bestaansrecht van de Palestijnen. Dit is waar het ons om gaat, niets meer, niets minder.

Jean-Pierre Jouyet, *fungerend voorzitter van de Raad.* – (FR) Mijnheer Verheugen, dames en heren, het is niet aan de Raad om commentaar te leveren op procedurele kwesties of op de besluiten die op dit gebied door dit Parlement worden genomen.

Tegen de heer Swoboda zou ik willen zeggen dat het duidelijk is dat de Raad deze doelstellingen deelt en onderschrijft wat u in uw laatste toespraak hebt gezegd, in het bijzonder uw opmerkingen over stabilisering. De EU en de Raad veroordelen alle vormen van geweld, inzonderheid het afvuren van raketten op de burgerbevolking, waar een einde aan moet komen. De strijd tegen het terrorisme moet onverminderd worden voortgezet en de EU en, als ik dat mag zeggen, vooral het Franse voorzitterschap is met name bezorgd over het lot van korporaal Shalit.

Hier staat tegenover dat de Europese Unie zich nog steeds ernstig zorgen maakt over de recentelijk versnelde uitbreiding van de nederzettingen, die zij afkeurt. De voortschrijdende uitbreiding van nederzettingen, met inbegrip van natuurlijke groei, moet zo snel mogelijk een halt toe worden geroepen – ook in Oost-Jeruzalem. De uitbreiding vormt een inbreuk op het internationaal recht en brengt de stichting van een levensvatbare Palestijnse staat in gevaar. De barrières die zijn opgeworpen om de toegankelijkheid van en de bewegingsvrijheid binnen de Palestijnse gebieden te beperken, moeten worden opgeheven om de economische ontwikkeling te stimuleren. De humanitaire situatie in Gaza moet zo snel mogelijk worden verbeterd door een staakt-het-vuren na te streven, de grensovergangen open te stellen en te zorgen voor goederen en diensten om de bevolking bij te staan en de hulporganisaties, in het bijzonder de Organisatie van de Verenigde Naties voor hulpverlening aan Palestijnse vluchtelingen in het Nabije Oosten (UNRWA), te helpen om hun werk te doen. Verder is het belangrijk dat er meer Palestijnse gevangenen in vrijheid worden gesteld, waarbij voorrang moet worden verleend aan minderjarigen.

Ik kan in dit Parlement dus niet genoeg benadrukken dat wij dezelfde doelen nastreven. De vraag is evenwel hoe we het beste druk kunnen uitoefenen om het door u gewenste resultaat te bereiken: de oprichting van twee staten die in veiligheid naast elkaar bestaan tegen de achtergrond van een stabiel vredesproces – een achtergrond waarin de EU een belangrijke plaats inneemt. We moeten uit zien te vinden of we middels dialoog en vertrouwen streng kunnen zijn ten aanzien van de principes die ik net heb geschetst en die Israël dient te respecteren, of dat wij middels dialoog in staat zullen zijn om een verstandig evenwicht te handhaven. Dat is waar de Raad in gelooft en gezien dit debat ook in blijft geloven.

Tot slot zou ik u eraan willen herinneren dat de opwaardering van de betrekkingen met Israël moet worden gezien in de bredere context van de oprichting van de Unie voor het Middellandse Zeegebied en de ontwikkeling van het Europees nabuurschapsbeleid. Vergeet niet dat de voorgestelde opwaardering is voorafgegaan door een versterking van ons partnerschap met Marokko, waarmee wij een krachtig politiek signaal hebben afgegeven aan onze Arabische burens aan de zuidelijke kusten van het Middellandse Zeegebied. Daarnaast zou ik u erop willen wijzen dat onze onderhandelingen met Israël niet hebben geleid tot een verwaarlozing van de Palestijnse Autoriteit, en dat de Europese Unie en de Palestijnse Autoriteit in de zomer van 2008 hebben overlegd over de vorming van nieuwe werkgroepen om de tenuitvoerlegging van het

actieplan waarover in 2005 overeenstemming is bereikt te versnellen. Ik zou ook willen benadrukken dat het voorzitterschap vastbesloten is vooruitgang te boeken op alle gebieden, met inbegrip van de politiek, die een onmisbaar onderdeel blijft van onze betrekkingen met de staat Israël.

Het is deze algehele benadering die betekenis geeft aan de opwaardering van de betrekkingen van de EU met Israël, en het is deze politieke dialoog die het ons inziens mogelijk zal maken om zeker te stellen dat de principes die meerderen onder u aan de orde hebben gesteld, beter worden gerespecteerd en beschermd, en dat de EU een rol kan spelen bij het vinden van een oplossing voor het Israëlisch-Palestijnse conflict.

Günter Verheugen, *vice-voorzitter van de Commissie*. – (DE) Tot slot van dit debat wil ik u drie punten in overweging geven.

Punt één: in een debat over onze samenwerking met Israël, waarin terecht over de mensenrechten en de humanitaire problemen van de Palestijnen wordt gesproken, dienen wij ook erop te wijzen dat we een bijzondere verantwoordelijkheid jegens Israël hebben. Ons beleid ten aanzien van Israël wordt namelijk niet alleen door belangen ingegeven, maar stoelt op het feit dat het pure bestaan van de staat Israël met de Europese geschiedenis te maken heeft en dat daaruit een bijzondere verantwoordelijkheid voortvloeit.

Daaruit volgt punt twee, namelijk dat het partnerschap dat we met Israël willen opbouwen, of dat we misschien al hebben bereikt, betrouwbaar moet zijn. Wij moeten van onze Israëlische partners op aan kunnen, Israël moet ook van ons op aan kunnen. We hebben Israël aangeboden om aan deze projecten en beleidsmaatregelen deel te nemen. Misschien interesseert het u dat er goede redenen waren om Israël als eerste land – als allereerste land – aan te bieden om te participeren in een actieplan in het kader van het Europees nabuurschapsbeleid. Dat gebeurde in 2003. Ik heb dat aanbod destijds zelf gedaan.

Dan nog mijn laatste punt: deze programma's en beleidsmaatregelen waar we het hier over hebben, vormen geen doel op zichzelf. Ze hebben een achterliggende politieke motivatie. In de eerste plaats gaat het erom Israël te laten zien dat er een langetermijnperspectief van samenwerking met Europa is, een perspectief dat Israël nodig heeft voor de tijd na het conflict. Ten tweede zijn deze initiatieven weliswaar kleinschalig, maar er kleven ook aspecten aan die het mogelijk maken om bilaterale en trilaterale projecten te bevorderen. Ik ben kort geleden zelf in Jordanië, Israël en Palestina geweest, om over een initiatief te spreken dat ons in de gelegenheid zou stellen beleid voor kleine en middelgrote ondernemingen in een trilateraal kader te ontwikkelen. We hebben ook een aantal onderzoeksprojecten van bilaterale aard. Dat wil zeggen dat we hiermee over een kaderinstrument beschikken dat ons in staat stelt over de grenzen heen te bereiken wat we beogen: samenwerking en normaliteit in deze crisisregio.

Ik trek hier geen conclusie uit hetgeen ik heb gezegd. Ik verzoek u alleen deze punten bij toekomstige besluiten in overweging te nemen.

Véronique De Keyser, *rapporteur*. – (FR) Mijnheer de Voorzitter, ik zou eerst mijnheer Verheugen willen antwoorden. U hebt volkomen terecht gezegd dat wij een bijzondere verantwoordelijkheid ten opzichte van Israël hebben.

Wij hebben die grote verantwoordelijkheid gezamenlijk op ons genomen, en juist omdat wij die tegenover Israël hebben, hebben we op zijn minst een even grote verantwoordelijkheid ten aanzien van de huidige situatie van de Palestijnen; dat zult u met me eens zijn.

Mijnheer Jouyet, wij hebben dezelfde doelstellingen en u hebt terecht een groot aantal belangrijke punten genoemd die op korte, middellange en lange termijn om een oplossing vragen. U hebt een heel belangrijke term gebruikt toen u zei 'het is uiterst urgent dat de situatie in Gaza...'. U hebt het woord "urgent" gebezigd. Wij hebben om een verslag gevraagd. Wij nemen de tijd om te zien of er echt iets gedaan wordt met die urgentie. U gelooft – en dat is uw goed recht – dat er met een verhoogde status voor Israël beter onderhandeld kan worden met het land. Ik zou niets liever doen dan dat geloven, maar ik zie niets gebeuren en er wordt in ieder geval al een jaar onderhandeld, sinds Annapolis. U weet dat de middelen van het Parlement uiterst beperkt zijn.

Wij gebruiken de middelen die we hebben om een vriendelijk signaal af te geven aan Israël terwijl we zeggen: Maak alstublieft een gebaar! Gisteren heb ik mevrouw Tzipi Livni helaas niets horen zeggen dat ook maar enigszins in deze richting gaat. Ik blijf wachten en hopen.

Ik wil mevrouw Hybášková bedanken, die er niet was tijdens mijn toespraak, en tegen haar zeggen: u bent een voorbeeldig partner geweest, u hebt zich loyaal aan uw beloften gehouden, wij zullen die van ons nakomen, en ik laat het niet gebeuren dat de collega's die vandaag de toepasselijkheid van de mensenrechten

als grond voor het besluit in twijfel hebben getrokken, ons doen geloven dat zij het bij het rechte eind hebben. Dat is onacceptabel! Wat de verwijten van antisemitisme en andere verwijten betreft die nu al te beluisteren zijn en die we nog vaker zullen horen, daar kunt u van op aan; nogmaals, dit is het Europees Parlement onwaardig!

Waarom krijgen we in dit Europees Parlement de verdenking op ons geladen dat we alleen maar tactisch bezig zijn als we het over mensenrechten hebben? En als het inderdaad zo is dat die in dit geval geschonden worden, dan is er sprake van urgentie.

Ik houd me aan de afspraken die we over buitenlandse aangelegenheden met onze politieke partners hebben gemaakt. Voor mij staan die nog steeds, maar als je realistisch bent moet je vaststellen dat het nu niet het juiste moment is. We hebben onze hand naar Israël uitgestoken en dat zullen we uiteraard blijven doen. Dit doet echter niets af aan onze zeer ernstige bezorgdheid over het lot van de Palestijnen.

(Applaus)

De Voorzitter. – Het debat is gesloten.

Tot besluit van het debat is een ontwerpresolutie ingediend⁽¹⁾, overeenkomstig artikel 103, lid 2 van het Reglement.

De stemming over het verslag-De Keyser en de stemming over de ontwerpresolutie vindt tijdens een volgende vergaderperiode plaats.

Schriftelijke verklaringen (artikel 142)

Bairbre de Brún (GUE/NGL), schriftelijk. – (EN) We zouden een negatief signaal uitzenden als de EU op dit moment de betrekkingen met Israël zou verbeteren. Het zou de indruk wekken dat de EU bereid is om ernstige, continue en voortdurende schendingen van de mensenrechten en het internationale recht te accepteren.

Het zou bijna zijn alsof de EU Israël daarmee de vrijheid geeft om door te gaan met de repressieve en illegale activiteiten, met gedwongen verhuizingen van de bevolking, met buitengerechtelijke executies, met de bezetting van Palestina en met een illegale muur en nederzettingen.

We moeten Israël zo veel mogelijk onder druk zetten, zodat het land zijn beloften krachtens het internationaal recht en de resoluties van de Verenigde Naties wel moet nakomen. Vandaag moeten wij, die als leden van het Europees Parlement heel Europa vertegenwoordigen, een sterk signaal uitzenden om de Israëli's te laten weten dat we er genoeg van hebben.

In 2002 stemde het Europees Parlement voor opschorting van de associatieovereenkomst tussen de EU en Israël vanwege de ernstige schendingen van de mensenrechten door Israël. Desondanks is er nu sprake van dat Israël deelneemt aan een programma met betrekking tot concurrentievermogen en economische innovatie, ook al is Israël bezig opzettelijk de economie en infrastructuur van Gaza te vernietigen.

Ik verwelkom het besluit om de stemming over de verbetering van de betrekkingen tussen de EU en Israël te annuleren.

Athanasios Pafilis (GUE/NGL), schriftelijk. – (EL) Het voorstel van de Raad met betrekking tot de preferentiële opwaardering van de reeds hechte samenwerking tussen de EU en Israël – ongeacht het feit dat de stemming van het Europees Parlement is uitgesteld – is, hoe je het ook bekijkt, een provocatie aan het adres van de Europeanen en van alle volkeren in de wereld; het is een belediging voor de duizenden slachtoffers van het beestachtig gedrag van Israël.

Dit voorstel doet in feite recht aan de Israëlische apartheid en beloont de talloze schendingen door Israël van het internationaal recht en de mensenrechten van de Palestijnen; het doet recht aan de bezetting van de Gazastrook, de Westelijke Jordaanoever en Oost-Jeruzalem, alsook aan de voortgezette bouw van de Muur van de Schande en de vele nederzettingen. Daarnaast negeert het de VN-resoluties die Israël veroordelen en de in 2002 door het Europees Parlement aangenomen resolutie over de samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en Israël.

---

(1) Zie notulen.

Hoewel Israël nu al zestig jaar lang hetzelfde beleid voert jegens de Palestijnen en alle landen en de VN dit beleid hebben veroordeeld, wordt hier op provocerende wijze voorgesteld om de grove schendingen van de mensenrechten door de Israëlische bezettingstroepen door de vingers te zien.

Dit bewijst eens te meer dat de EU, met haar hypocrisie als het op mensenrechten aankomt, in haar politiek met twee maten blijft meten, afhankelijk van waar telkens haar belangen liggen.

Marian Zlotea (PPE-DE), schriftelijk. – (EN) Goedkeuring van de voorgestelde nabuurschapsovereenkomst met de staat Israël zal ertoe leiden dat Israël gaat deelnemen aan bepaalde communautaire programma's in het kader van het Europees nabuurschapsbeleid, een beleid dat is bedoeld om hervormingen en stabiliteit in de buurlanden van de Europese Unie te bevorderen. In het kader van deze overeenkomst, die per direct van kracht zou moeten worden, zou Israël financiële bijdragen aan de begroting van de Europese Unie moeten maken in ruil voor deelname aan bepaalde communautaire programma's. Deze overeenkomst zal na goedkeuring door beide partijen elke drie jaar worden herzien. Steun voor deze nabuurschapsovereenkomst zou voortbouwen op de bestaande associatieovereenkomst en betekent een stap in de richting van versterkte samenwerking op het gebied van handel en vooruitgang bij het tot een goed einde brengen van het vredesproces tussen Israël en de Palestijnen.

Gezien het recente bezoek van de Israëlische minister van Buitenlandse Zaken aan het Europees Parlement, waar ze pleitte voor het politiek versterken van de relatie EU-Israël, en het huidige, onlangs door de Hoge Vertegenwoordiger voltooide mkb-actieplan, zou instemming met het sluiten van deze nabuurschapsovereenkomst goed zijn voor beide partijen, omdat hierdoor het wederzijds begrip zal toenemen en vrede en stabiliteit in het Midden-Oosten en het Middellandse Zeegebied dichterbij zullen komen.

16. Maatregelen ter verbetering van het klimaat voor het mkb in de Europese wet voor kleine ondernemingen (debat)

De Voorzitter. – Aan de orde is de mondelinge vraag aan de Raad: Maatregelen ter verbetering van het klimaat voor het mkb in de Europese wet voor kleine ondernemingen, van Nicole Fontaine en Giles Chichester, namens de PPE-DE-Fractie, en Edit Herczog, namens de PSE-Fractie (O-0113/2008 – B6-0485/2008).

Edit Herczog, auteur. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, wij in het Parlement verwelkomen allemaal wat er in de afgelopen vijf jaar is bereikt door de Commissie, en met name door de heer Verheugen, in samenwerking met het Europees Parlement en de Europese bedrijven: het feit dat het ons gelukt is om onze benadering van Europese ondernemingen te veranderen, een prestatie die nu een naam heeft, het "Denk eerst klein"-beginsel, dat is neergelegd in de *small business act*: de Europese wet voor kleine ondernemingen. We moeten op deze wet voortbouwen.

De huidige economische crisis onderstreept de noodzaak om de *small business act* zo snel mogelijk aan te nemen. De 23 miljoen Europese ondernemingen en twee derde van de Europese werknemers die in die ondernemingen werken, moeten de ondubbelzinnige boodschap krijgen dat de verschuiving van onze wetgevende aanpak naar 'Denk eerst klein' echt de basis zal zijn voor ons toekomstige werk en ons toekomstige handelen.

Het allereerste teken dat we dat ook doen, is de 'kleinebedrijventest'. Juist vanwege de noodzaak om een ondubbelzinnig signaal af te geven spijt het ons zeer dat de Raad geen bindend karakter heeft gegeven aan de bepalingen van de *small business act*.

We hopen echt dat u tijdens de Europese Raad van volgende week zult terugkomen op deze kwestie en dat de eerste ministers van de lidstaten deze *small business act* op enigerlei wijze bindend zullen maken. We verwelkomen echter het besluit van de Raad over prioritaire acties. We vinden het heel belangrijk om eerst klein te denken en de toegang tot financiering te verbeteren. We vinden het heel belangrijk om eerst klein te denken en de regelgeving te vereenvoudigen. En we vinden het heel belangrijk om eerst klein te denken en de toegang tot markten te verbeteren.

We vragen de Commissie en de Raad om samen te werken. We hebben een antwoord nodig dat meer Europees is. Het geven van allemaal verschillende antwoorden door de lidstaten kan heel effectief zijn, maar resulteert veeleer in divergentie dan in cohesie, wat toch het doel van de Europese idee is. Daarom is het van essentieel belang dat de Commissie de procedures voor de jaarlijkse verslaglegging door de lidstaten met behulp van het Lissabon-scorebord verbetert, en ik vraag de Raad of hij daartoe bereid is.

De Europese burgers, ondernemers en werknemers hebben behoefte aan ideeën, maar niet alleen aan ideeën: ze hebben behoefte aan innovatie van onze procedures. Maar ook dat is niet genoeg: ze hebben behoefte aan actie. Maar zelfs dat zal niet genoeg zijn. Wat we nodig hebben zijn resultaten, resultaten op basis van onze ideeën, onze innovatie en onze actie. Maak daar alstublieft werk van. Het Parlement zal u daarin steunen.

Nicole Fontaine, auteur. – (FR) Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, mijnheer de commissaris, beste collega's, onze fractie is enthousiast over het ontwerp van de *small business act*, de Wet voor kleine ondernemingen, dat de Commissie ons in juni van dit jaar heeft voorgelegd.

Er worden al sinds het begin van dit decennium initiatieven voor KMO's ontplooid, waarbij ik met name denk aan het uitstekende werk van collega Dominique Vlasto over het handvest voor KMO's. Hoewel deze initiatieven positief werden onthaald, werden ze toch ontoereikend geacht omdat ze maar al te vaak bleven hangen in het stadium van vrome wensen.

Nu moeten we verder gaan. De ernstige economische crisis die in onze landen woedt, met haar uiterst zorgwekkende consequenties voor de KMO's, nodigt ons daartoe uit, voor zover dat nog nodig was. In dit opzicht past de *small business act* binnen de nieuwe, resolute aanpak, die gekenmerkt wordt door een proactieve opstelling.

Binnen enkele weken zullen wij ons buigen over het verslag van mevrouw Herczog over de mededeling van de Commissie, maar vandaag wilden we via deze mondelinge vraag de Raad even aan de tand voelen.

Mijnheer de minister, wij hebben met belangstelling kennisgenomen van de gisteren door de Raad Concurrentievermogen aangenomen conclusies en willen weten of de Europese Raad van 11 en 12 december aanstaande deze conclusies zal overnemen en een krachtige impuls zal geven. Die impuls moet ertoe leiden dat het grote leidende beginsel "Denk eerst klein" snel wordt opgenomen in de wetgeving van de lidstaten.

Wij willen dat de Raad het principe van het als bijlage opgenomen actieplan onderschrijft en dit vergezeld laat gaan van concrete maatregelen. In het korte tijdsbestek dat mij gegund is, wil ik in dit verband nader ingaan op drie richtingen waar een krachtige impuls nodig is.

De effectbeoordelingen die stelselmatig moeten plaatsvinden, en de regelmatige follow-up, met controle door het Europees Parlement, van de stand van zaken rond de *small business act* in de lidstaten. De toegang tot overheidsopdrachten. De gedragscode is volkomen vrijblijvend, we moeten samen wat meer verbeeldingskracht tonen en inventiever zijn, we moeten concrete, aangepaste maatregelen voorstellen die deze markten voor overheidsopdrachten daadwerkelijk toegankelijker maken voor KMO's. Tot slot gaat het om toegang tot financiering, onmisbaarder dan ooit in de huidige situatie.

Uw voorstellen zijn goed, mijnheer de minister, maar zij moeten ook steun aan de aanbodzijde omvatten. Het is de hoogste tijd. Gelieve ons te overtuigen van de intenties van de Raad.

Jean-Pierre Jouyet, fungerend voorzitter van de Raad. – (FR) Mijnheer de Voorzitter, mijnheer McMillan, mijnheer de vice-voorzitter van de Commissie, geachte afgevaardigden, zoals u hebt aangegeven, geachte dames, heeft de Raad afgelopen maandag de door de Commissie voorgestelde conclusies over de '*small business act*' voor Europa goedgekeurd. Deze *small business act* zorgt voor een sterke politieke betrokkenheid bij de 23 miljoen kleine en middelgrote ondernemingen (KMO's). Zoals mevrouw Fontaine onderstreepte, is deze wet tevens een belangrijke reactie op de huidige economische crisis. Daarom kan ik mevrouw Fontaine en mevrouw Herczog geruststellen en zeggen dat ik - evenals Hervé Novelli, die betreurt dat hij vandaag niet aanwezig kan zijn - ervan overtuigd ben dat de Europese Raad zijn krachtige politieke steun zal uitspreken voor de doelstellingen van deze *small business act*.

Zoals u heeft benadrukt, biedt de *small business act* geen oplossing voor alle economische problemen van dit moment, maar hij zou ervoor moeten zorgen dat essentiële stappen worden genomen om de financiële crisis en de daarmee samenhangende economische malaise te lijf te gaan. Daarom hebben wij maandag ook een actieplan goedgekeurd, waarin de lidstaten zich ertoe verbinden deze dringende maatregelen ten uitvoer te leggen. Deze wet is veelbetekenend en het Franse voorzitterschap is bijzonder verheugd over dit zeer zinvolle plan. Mevrouw Fontaine heeft een goed overzicht gegeven van de krachtige aanbevelingen die het bevat.

Allereerst moeten we kijken naar het probleem van de financiering van KMO's. Vanuit die optiek moeten we de inspanningen van de Europese Investeringsbank prijzen, die tussen 2008 en 2011 30 miljard euro in de sector zal injecteren. Daarnaast moeten we er ook voor zorgen dat de richtlijn inzake betalingsachterstanden wordt herzien, om de kasstroomproblemen van bedrijven te verlichten. De *small business act* en het actieplan hebben tot doel ervoor te zorgen dat KMO's binnen 30 dagen worden betaald. Ik weet niet of we dit doel

zullen halen, maar ik ben ervan overtuigd dat dit de richting is die we op moeten. Door betalingsachterstanden te beperken, verminderen de kasstroomproblemen van KMO's, en dat is belangrijk in een tijd waarin één op de vier solvabiliteitszaken in Europa wordt veroorzaakt door extreme vertragingen in betalingen.

Een andere belangrijke factor is het stimuleren van de risicokapitaalmarkt, aangezien deze markt, zoals u weet, in Europa te zeer wordt beperkt, in vergelijking met de Verenigde Staten. Wij hebben plannen om een Europees mechanisme voor risicokapitaal in te stellen en risicokapitaalfondsen tussen lidstaten onderling te erkennen.

Een andere prioriteit, zoals u heeft aangegeven, dames en heren, is vereenvoudiging. KMO's lijden nog meer dan grote ondernemingen onder bureaucratie en de verschillende administratieve taken die zij moeten uitvoeren. Daarom moeten we het beginsel "denk eerst klein" toepassen, dat tot doel heeft bij alle wetgeving van de Unie rekening te houden met de belangen van KMO's.

We hopen ook een KMO-test op te zetten. Verder kan ik u verzekeren dat voor elke communautaire tekst die gevolgen heeft voor KMO's een effectbeoordeling zal worden uitgevoerd en dat die openbaar zal worden gemaakt. Het zou goed zijn als de lidstaten hetzelfde deden. Bovendien willen we voorkomen dat KMO's meerdere keren om dezelfde informatie worden gevraagd. Met andere woorden, we zullen proberen alles in één keer te doen.

Wat financiering en vereenvoudiging betreft zijn er meer belangrijke maatregelen. KMO's moeten ten volle kunnen profiteren van de interne markt, met name van de mogelijkheid om te exporteren. Daarom zal de goedkeuring van het statuut van de Europese vennootschap KMO's de mogelijkheid bieden meer van deze markt te profiteren, omdat ze dochterondernemingen kunnen oprichten in de verschillende Europese markten.

In antwoord op de vragen die zijn gesteld en in het licht van het verzoek van de Raad Concurrentievermogen aan de Europese Raad, hebben de Raad, op het hoogste niveau, en de Commissie zich ertoe verbonden dit plan nauw in de gaten te houden, met name in het kader van de nationale hervormingsprogramma's die met het Lissabon-proces gepaard gaan.

Wij zijn werkelijk zeer verheugd over de impuls die het actieplan van afgelopen maandag aan dit werk heeft gegeven. De Raad is daadwerkelijk van mening dat KMO-beleid een van de belangrijkste gebieden is van onze gemeenschappelijke strijd tegen de economische crisis en voor een spoedig herstel van de economie van de Europese Unie.

Günter Verheugen, *vice-voorzitter van de Commissie*. – (DE) Mijnheer de Voorzitter, geachte dames en heren, aan het begin van de crisis – de crisis begint namelijk nog meer net – wordt het vraagstuk van de toekomst van onze kleine en middelgrote ondernemingen des te belangrijker. We moeten namelijk goed beseffen dat kleine en middelgrote ondernemingen sterker door de crisis worden getroffen dan grote, en wel omdat de kleinere bedrijven eenvoudigweg niet de nodige kapitaalbasis hebben om een lang aanhoudende probleempriode te kunnen doorstaan.

Het is dus dringend nodig dat in het belang van de kleine en middelgrote ondernemingen een sterk signaal wordt gegeven. Daarom ben ik Jean-Pierre Jouyet en het Franse voorzitterschap zeer dankbaar voor de enorme ondersteuning die zij aan de totstandkoming van de *small business act* hebben verleend, en ik spreek mijn dank uit aan mevrouw Herczog en mevrouw Fontaine voor het initiatief tot dit debat hier van vandaag.

Dit is namelijk belangrijk, omdat we met spanning uitkijken naar de Europese Raad die volgende week wordt gehouden. De ogen van de burgers van Europa zullen de komende week zijn gericht op de staatshoofden en regeringsleiders, van wie ze een antwoord verwachten, een antwoord op de vraag: hoe kunnen we de crisis doorstaan? Hoe kunnen we onze welvaart behouden? Hoe kunnen we onze arbeidsplaatsen redden? Hoe kunnen we onze veiligheid handhaven? Ook zullen 23 miljoen kleine en middelgrote ondernemingen in Europa de ogen op Brussel richten en naar het antwoord van de staatshoofden en regeringsleiders uitzien. Daarom ben ik zo blij dat Jean-Pierre Jouyet zojuist heeft gezegd dat de Raad voor een sterke en duidelijke ondersteuning zal zorgen. En wij zijn het er allebei ongetwijfeld over eens dat we van dit onderwerp meer dan alleen een bijzin in de conclusies zullen terugvinden.

Ook met de beleidsreactie is nog maar net een begin gemaakt. Het Europees Parlement komt in dit verband een heel belangrijke rol toe. Want ook hier geldt: geen woorden, maar daden. En de daden spelen voor kleine en middelgrote ondernemingen in de eerste plaats op nationaal niveau, op regionaal niveau en zelfs op lokaal niveau. We moeten ervoor zorgen dat de beginselen die we in Europees verband vaststellen, in de lidstaten en in al onze regio's praktisch worden ingevuld.

De kleine en middelgrote ondernemingen zijn geen uitvreeters, die nu de hand op houden. Ze vormen het hart van onze Europese economie. Alleen als we nu de nodige randvoorwaarden scheppen, kunnen ze hun taak binnen de Europese economie vervullen.

Giles Chichester, *namens de PPE-DE-Fractie*. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, gezien het belang dat kleine ondernemingen in de economie toekomt voor werkgelegenheid en het scheppen van nieuwe banen, voor ondernemerschap en het creëren van welvaart en voor innovatie en de ontwikkeling van nieuwe producten en diensten, is dit een uitstekende gelegenheid om ze in deze moeilijke tijden te helpen. Er bestaat op EU-niveau de neiging om enthousiast uit te weiden over het potentieel en de prestaties van het MKB. En het is ook nogal moeilijk om daar negatief over te zijn. De insteek van deze vraag en deze ontwerpresolutie is echter dat we het niet bij retoriek alleen moeten laten, maar dat we concrete maatregelen moeten nemen.

Een van de prioriteiten die werden vastgesteld betreft het verbeteren van de toegang tot financiering voor het MKB. Dit wordt al jaren geroepen, want dit probleem bestaat al heel lang, maar nu met deze financiële crisis, waarin alle bedrijven moeilijker aan krediet komen, moet dat voor het MKB, dat aan het eind van de voedselketen staat als het om orders en betalingen gaat, ongetwijfeld nog moeilijker zijn. Daarom steun ik de oproep om meer financiering en kredieten beschikbaar te stellen van harte. De vraag is of de banken zich daar iets aan gelegen zullen laten liggen.

Op basis van mijn eigen ervaring met het werken in en daarna leiden van een kleine onderneming kan ik zeggen dat het heel moeilijk is om manieren te vinden om alle kleine en middelgrote ondernemingen te helpen en te ondersteunen, omdat ze zo veel van elkaar verschillen. Mijn opvatting is dat toegang tot informatie de beste manier is om ze te helpen, en naar mijn mening heeft internet in dit opzicht geweldige veranderingen teweeggebracht sinds de tijd dat ik voor een kleine onderneming werkte.

Afgezien daarvan is het beste wat we kunnen doen die ondernemingen met rust laten en ze hun werk laten doen. Ik erken echter dat het niet mogelijk is om geen regelgeving te hebben, en daarom steun ik de prioriteit van betere regelgeving, niet in de laatste plaats omdat dat iets is wat wetgevers en regeringen kunnen doen. Ik steun de roep om actie aan het adres van zowel de Commissie als de lidstaten.

Neena Gill, *namens de PSE-Fractie*. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, kleine ondernemingen zijn in mijn regio van fundamenteel belang. De bedrijven in het westelijke gedeelte van Midden-Engeland zullen het 'Denk eerst klein'-beginsel verwelkomen. Door de huidige economische crisis hebben veel kleine ondernemingen echter met grote problemen te kampen. Zoals we al gehoord hebben, hebben ze problemen met de cash flow, met onbetaalde schulden en met de toegang tot kredieten. Uit de laatste insolventiescijfers blijkt dat er in de afgelopen drie maanden vijfhonderd bedrijven failliet zijn gegaan in mijn regio. Daarom verwelkom ik de financiering door de Europese Investeringsbank.

Ik vind echter dat de voorstellen zoals ze nu op tafel liggen niet ver genoeg gaan wat het bindende karakter ervan betreft, want dat zou het MKB echt kunnen helpen. Dus mijn vraag aan de Raad is: hoe gaat u dit volgende week aanpakken? Ik heb gehoord wat de Raad Concurrentievermogen heeft gezegd, maar waar het hier om gaat is dat als de voorstellen geen bindend karakter hebben, ze kleine ondernemingen op dit moment niet zo heel veel zullen helpen; kleine ondernemingen zullen hiermee geen toegang tot markten of tot financiering krijgen.

Volgens mij heb ik jarenlang horen zeggen dat het heel belangrijk is dat de Raad duidelijk maakt dat hij de administratieve lasten wil terugdringen. Kleine ondernemingen hebben te maken met hoge kosten. Waar grote bedrijven één euro uitgeven voor een werknemer, geven kleine ondernemingen tot wel tien euro uit voor die werknemer.

Tot slot wil ik nog één ding zeggen. Hoewel het zeer belangrijk is om de financiële crisis te bestrijden, moet er nu onmiddellijk iets voor het MKB worden gedaan, omdat die de echte economie zijn.

Šarūnas Birutis, *namens de ALDE-Fractie*. – (LT) Kleine en middelgrote ondernemingen zijn het DNA van onze economie en moeten gesteund worden. Ook moeten het concurrentievermogen en de werkgelegenheidsniveaus in Europa worden verbeterd. De *small business act* is een initiatief dat op dit moment de steun nodig heeft van alle politieke partijen. Dit is een belangrijke bijdrage aan Europese kleine en middelgrote ondernemingen, gezien de huidige financiële en economische crisis.

Deze ontwerpresolutie geeft de zorgen van het Europees Parlement weer en legt uit wat de plichten van de Raad zijn.

We moeten streven naar een effectieve invoering van de *small business act* in alle lidstaten. Dit vereist opname van de *small business act* in de nationale actieplannen en juridische documenten en de invoering van een monitoringsysteem voor dit document in de lidstaten.

We moeten aanvullende maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat de *small business act* niet wordt getroffen door hetzelfde trieste lot als het Europese handvest voor kleine en middelgrote ondernemingen. We moeten begrijpen dat begeleidende beleidsdocumenten vaak onder op de stapel belanden bij de bureaucraten van de afzonderlijke lidstaten en dat het beoogde doel uiteindelijk niet wordt bereikt.

Dit doel bestaat onder andere uit fiscale heffingskortingen en stimuleringsmaatregelen voor startende ondernemingen, microkredieten, kredietgaranties, risicokapitaal, beschikbaarstelling van vrije informatie en begeleiding, voortdurende verbetering van het imago en het gezag van de ondernemer, enzovoort.

Het doel rechtvaardigt de middelen, maar om het doel te bereiken zijn inspanningen en moed nodig. Ik ben ervan overtuigd dat de invoering in heel de Gemeenschap van de *small business act* economisch en sociaal verval in Europa zal helpen te voorkomen en de consequenties van de financiële crisis zal verlichten.

Corien Wortmann-Kool (PPE-DE). - Allereerst zou ik hulde willen betuigen aan het Franse voorzitterschap voor de haast die wordt gemaakt om goede conclusies te trekken uit deze *small business act*, zodat ook echt aan het werk gegaan kan worden. Wij hebben daar als Parlement ook meteen op ingespeeld door onze procedure aan te passen. Want in deze tijd van economische crisis moeten we echt alle zeilen bijzetten voor het mkb in Europa. Juist daarvoor is de *small business act* zo belangrijk.

Voorzitter, we moeten het potentieel aan ondernemers veel beter gaan benutten in Europa. Ik wil hier vandaag vooral aandacht vragen voor het vrouwelijk ondernemerschap. Want het is een merkwaardige paradox. Vrouwen doen het veel beter. Vrouwelijke ondernemers gaan veel minder vaak failliet, zo blijkt uit de cijfers.

Toch is het nog steeds veel lastiger voor vrouwelijke ondernemers om toegang te krijgen tot kredieten en om een onderneming te starten. Dat moet gemakkelijker worden. Dat is hard nodig. Dat betekent dat vrouwelijke ondernemers meer toegang moeten krijgen tot financiering en tot bestaande fondsen.

Ook microkredieten zijn een heel belangrijk hulpmiddel om de economische status en de zelfstandigheid van vrouwen te verbeteren. Ook voor vrouwen uit minderheidsgroepen. Dat is in deze tijden van economische crisis, nu de banken minder makkelijk krediet verlenen, veel lastiger geworden en ook daarom is het belangrijk om de garantiestellingen van de Europese Investeringsbank, juist voor deze microkredieten en voor vrouwelijke ondernemers beschikbaar te hebben.

Voorzitter, het is belangrijk dat vrouwen een eigen kleine onderneming kunnen starten, zodat zij werk en gezin goed kunnen combineren. Ook dat is voor de EVP-Fractie heel belangrijk. Het is een goede zaak dat in de conclusies van de Raad al specifiek aandacht wordt besteed aan het vrouwelijk ondernemerschap. Ga zo door, zou ik zeggen.

Silvia-Adriana Țicău (PSE). - (RO) We zien met belangstelling uit naar de aanneming van de Europese wet voor kleine ondernemingen. Met het Europese economisch herstelplan worden nieuwe bronnen aangeboden voor de financiering van het midden- en kleinbedrijf.

De vermindering van de administratieve last, de financiering van beroepsopleiding en de oprichting van het Europees Globaliseringsfonds vormen maatregelen die aan de bescherming van de werkgelegenheid bijdragen en het ondernemerschap bevorderen. De Europese Investeringsbank zal 30 miljard euro ter beschikking stellen voor de financiering van de door het MKB aangevraagde leningen. Ik acht dit bedrag echter ontoereikend.

Ik vind dat in deze tijd van crisis de volgende urgente maatregelen moeten worden genomen: de procedures inzake staatssteun moeten worden vereenvoudigd, de oprichtingduur van een bedrijf moet worden verkort tot drie dagen en de betalingstermijn voor door het MKB aan overheidsinstanties geleverde diensten moet beperkt worden tot hooguit 30 dagen.

Ik verwelkom het voorstel van de Commissie om het gebruik van elektronische facturen te bevorderen, een investering die geraamd wordt op 18 miljard euro. Voorts dient gezorgd te worden voor de ontwikkeling van concurrentiepolen die gebaseerd zijn op ondernemingen die investeren in onderzoek en ontwikkeling van nieuwe technologieën.

Dominique Vlasto (PPE-DE). – (FR) Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, mijnheer de commissaris, wij weten allemaal dat kleine en middelgrote ondernemingen de ruggengraat vormen van de Europese Unie, omdat zij meer dan 70 procent van de Europese werknemers in dienst hebben en 99 procent van de Europese ondernemingen vertegenwoordigen.

Zoals we al hebben gehoord, zijn deze miljoenen KMO's nu bezorgd over en worden ze bedreigd door de financiële crisis, aangezien deze een gat slaat in het bestedingsvermogen en het vertrouwen van de consumenten en daarmee gevolgen heeft voor de orderportefeuilles. De kasstroom van KMO's loopt gevaar en daarom moeten wij hun activiteiten steunen, door ervoor te zorgen dat banken daadwerkelijk toegang bieden tot de benodigde financiering, zodat KMO's niet failliet gaan.

Dit is de essentie van de conclusie van de Raad Concurrentievermogen van 1 december, waarnaar de minister zojuist verwees, en van het door de Europese ministers van Financiën goedgekeurde herstelplan. Het is van essentieel belang dat van de behoeftes van KMO's een permanente politieke prioriteit voor de Unie wordt gemaakt. Ik ben dan ook verheugd over het actieplan ter ondersteuning van de *small business act* voor Europa. Daaruit blijkt dat men echt van plan is het leidende beginsel 'Denk eerst klein' uit te voeren en prioriteit te geven aan kleine ondernemingen, met name Europese KMO's.

Dat neemt echter niet weg dat – zoals de commissaris aangaf en waar wij het allemaal mee eens zijn – dat de Raad moet samenwerken met de andere Europese instellingen, zodat dit beginsel ook daadwerkelijk in de praktijk kan worden gebracht. We moeten de daad bij het woord voegen en dit beginsel opnemen in alle beleidsmaatregelen en in alle Europese programma's.

We kunnen echter zeggen dat dit actieplan een goede reactie is op het urgente karakter van de situatie. Mijnheer de minister, ik wil graag van deze gelegenheid gebruik maken om het Franse voorzitterschap te bedanken voor zijn proactieve opstelling, waardoor plannen snel in daden konden worden omgezet.

VOORZITTER: MIGUEL ANGEL MARTÍNEZ MARTÍNEZ

Ondervoorzitter

Juan Fraile Cantón (PSE). – (ES) Mijnheer de Voorzitter, ik heb het woord gevraagd om de Commissie geluk te wensen met dit initiatief, dat een belangrijke stap is om de bureaucratie en andere belemmeringen te beperken waarmee het Europese midden- en kleinbedrijf dagelijks geconfronteerd wordt.

In het plan wordt de rol onderstreept die het midden- en kleinbedrijf speelt in de Europese economie. Zoals hier al gezegd is, mogen wij niet vergeten dat zo'n 23 miljoen kleine en middelgrote bedrijven op het grondgebied van de Unie actief zijn, dat zij 70 procent van de werkgelegenheid creëren en alle sectoren van bedrijvigheid omvatten.

Het actieprogramma ter vermindering van de administratieve lasten stelt zich ten doel die lasten tot het jaar 2012 met 25 procent terug te dringen. Feit is immers dat de vigerende wetgeving administratieve lasten met zich meebrengt die in het jaar 2006 al werden geschat op 3,5 procent van het Europese bruto binnenlands product. Dit ambitieuze doel maakt deel uit van een breder ondernemingsbeleid dat beoogt de toegang van ons midden- en kleinbedrijf tot andere markten te vergemakkelijken, het groeipotentieel te verbeteren, en de ondernemingsgeest te bevorderen.

Het is een goede beslissing om het midden- en kleinbedrijf te helpen zijn activiteiten tot over onze grenzen uit te breiden. Een gemeenschappelijke procedure voor het oprichten van bedrijven in de Europese Unie zal het voor bedrijven makkelijker maken om dochterondernemingen te openen in andere landen van de Unie, en het zal hun de kans geven de mogelijkheden van de interne markt optimaal te benutten.

Ten slotte wil ik nog zeggen dat het voornaamste probleem van ons midden- en kleinbedrijf op het ogenblik de financiering is, en daarom verwelkomen wij het voorstel van de Europese Investeringsbank om de ondersteunende instrumenten voor het midden- en kleinbedrijf te diversifiëren, het gebruik ervan te vereenvoudigen en het toepassingsgebied ervan uit te breiden.

Jacques Toubon (PPE-DE). – (FR) Mijnheer de minister, op het moment dat Nicole Fontaine haar vraag stelde, gaf de Raad al antwoord. Dat is zeldzaam genoeg om even op te merken.

Sterker nog, 48 uur geleden heeft de Raad Concurrentievermogen het in juli door de Commissie naar voren gebrachte plan bestudeerd en goedgekeurd, terwijl ons Parlement het nog steeds in overweging heeft. Dat is een onbetwistbaar succes voor de Raad onder het Franse voorzitterschap en ik wil u daarvoor bedanken,

mijnheer de minister, en u prijzen voor het goede werk dat u en uw collega's, met name de heer Novelli, hebben geleverd.

Het succes van de Raad is met name opmerkelijk omdat het plan van de Commissie inhield dat u een actieplan moest toevoegen, op basis van de beginselen van het plan van de Commissie, en doelen moest stellen voor de komende 3, 5 en 10 jaar.

Ik begrijp dat wij, praktisch gezien, nu bij elk stukje wetgeving en bij elke maatregel rekening moeten houden met kleine en middelgrote ondernemingen. We zullen dit doen met de Europese besloten vennootschap, met de richtlijn inzake betalingsachterstanden, en naar ik hoop met btw-verlagingsen, enzovoort.

Afsluitend wil ik echter zeggen dat KMO's vooral geen benadeelde groep mogen worden, dat wil zeggen dat de KMO-regelingen die wij introduceren niet zo specifiek moeten worden dat ze geen verbetering maar een handicap vormen. Ik ben het eens met wat mevrouw Vlasto zojuist heeft gezegd. Het is duidelijk dat wij in de huidige situatie, waarin deze bedrijven financiering nodig hebben en het zo lastig is deze te krijgen, geen maatregelen mogen nemen namens de KMO's, zoals vrijstellingen van accountinggaranties, omdat die hun kredieten beperken, waardoor ze over onvoldoende middelen beschikken om te opereren.

Daarom zijn kleine en middelgrote ondernemingen geen subondernemingen. Het zijn ondernemingen als iedere ander, en zij zijn van essentieel belang voor de Europese economie.

Pierre Pribetich (PSE). – (FR) Voorzitter, de *small business act* heeft als voornaamste doel de belangrijke rol van kleine en middelgrote ondernemingen te erkennen en deze ondernemingen alle steun te bieden bij de problemen die hen kunnen belemmeren in hun groei.

Zoals u weet spelen kleine ondernemingen een cruciale rol op het Europese economische toneel. Deze steunpilaar van het ondernemerschap in Europa, die van onschatbare waarde is, wordt bekrachtigd door het door de Commissie ingevoerde beginsel 'denk eerst klein'

Wie kan hier nu tegen zijn? Wat betekent het? Dit ambitieuze plan heeft gevolgen voor 99 procent van alle bedrijven. De twee belangrijkste zaken in elk bedrijf staan niet op de balans: de reputatie van het bedrijf en het personeel.

Waarom heb ik ervoor gekozen Henry Ford te citeren? Om ervoor te zorgen dat de werknemers, nu we het leven voor KMO's makkelijker gaan maken, het hart van ondernemingen blijven vormen. De *small business act* moet ook een gelegenheid zijn om in de manier waarop deze bedrijven worden beheerd meer ruimte te bieden aan de werknemer. De *small business act* zou een frisse wind moeten zijn binnen deze bedrijven, die zorgt voor meer erkenning van de aspiraties van werknemers. We mogen met betrekking tot de arbeidswetgeving in geen geval toestaan dat er een afgeslankte versie van de *small business act* komt.

Zita Plešinská (PPE-DE). – (SK) In tijden van financiële crisis zijn krachtige woorden niet voldoende, maar moeten deze worden opgevolgd door concrete daden. In deze kritieke tijden moeten we ervoor zorgen dat kleine en middelgrote ondernemingen toegang hebben tot financiële middelen, zodat ze hun innovatieve activiteiten kunnen uitvoeren, zich in technologisch opzicht kunnen onderscheiden en daardoor hun concurrentievermogen kunnen verbeteren.

In dit verband is het noodzakelijk om het microkredietprogramma en het waarborgfonds voor risicokapitaal te versterken, en om de voorwaarden te creëren voor investeringen in de technische infrastructuur voor aan kleine en middelgrote ondernemingen gerelateerd onderzoek, ontwikkeling en innovatie. Om deze reden verwelkom ik het pakket van 30 miljard euro aan leningen voor kleine en middelgrote ondernemingen, waartoe de Ecofin-Raad heeft besloten.

Ik ben op het moment een verslag aan het voorbereiden over de regelgeving inzake het op de markt brengen van bouwproducten. Ik werk daarbij nauw samen met kleine en middelgrote ondernemingen en denk dat ik in staat zal zijn om een zeer positief wetgevingspakket voor kleine en middelgrote ondernemingen voor te bereiden.

Ewa Tomaszewska (UEN). – (PL) Kleine en middelgrote ondernemingen moeten zich net als alle andere bedrijven aan de wet houden, ondanks het feit dat ze algemeen genomen niet in staat zijn om een juridische adviseur of hoogopgeleide financiële deskundigen aan te werven. Tegelijkertijd worden de meeste nieuwe banen net door deze kleine en middelgrote bedrijven gecreëerd. Daarom is het van cruciaal belang dat wij deze sector steunen, niet alleen door het vereenvoudigen van de regelgeving die op het midden- en kleinbedrijf van toepassing is, maar ook door middel van opleidingen en andere maatregelen. Met het oog op de financiële

crisis is het bijzonder belangrijk dat aan deze bedrijven gemakkelijker kredieten worden verstrekt. Het Solidariteitsfonds zou misschien dienst kunnen doen als garantie voor dergelijke kredieten. Ik steun de goedkeuring van de Europese wet voor kleine ondernemingen en zou eveneens het Franse voorzitterschap van harte willen feliciteren.

Ilda Figueiredo (GUE/NGL). – (PT) Mijnheer de Voorzitter, de urgente steun aan micro-, kleine en middelgrote bedrijven vereist een wezenlijke wijziging in het beleid dat de laatste tijd is toegepast om een gunstig klimaat te scheppen, vooral door het verbeteren van de koopkracht van de bevolking en in het bijzonder de lonen van werknemers.

Maar het is niet voldoende om maatregelen aan te kondigen en kredietlijnen te openen. Het is noodzakelijk dat deze steun ook echt de micro-, kleine en middelgrote bedrijven bereikt en niet wordt verzwoegen door de bureaucratie. We mogen niet enkel een aantal middelgrote bedrijven steunen en de micro- en kleine bedrijven vergeten. Zij vervullen juist een belangrijke rol in de economie en voor de werkgelegenheid van werknemers, wier rechten ook gegarandeerd moeten worden tijdens het gehele proces.

Jim Allister (NI). – (EN) Mijnheer de Voorzitter, in de titel van deze vraag wordt gesproken over het verbeteren van het klimaat voor het MKB. Mag ik de suggestie doen dat als de EU echt wil helpen, in plaats van alleen met maar voorspelbare praatjes te komen, er iets is dat zoden aan de dijk zet en dat onmiddellijk kan worden gedaan? Waarom roepen we geen 'vakantie van de regels' uit voor het MKB zolang de huidige mondiale crisis duurt? Het naleven van laag op laag aan EU-regels vraagt zo veel van het MKB en is zo belastend en duur voor het MKB dat het de output en de welvaart van de EU aantast. De kosten zijn ondraaglijk. Het gaat om miljarden per jaar. In één klap, met een 'vakantie van de regels', kunnen we ervoor zorgen dat bedrijven miljarden per jaar besparen en kunnen groeien.

Paul Rübigen (PPE-DE). – (DE) Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de commissaris, geachte dames en heren, ik heb een vraag aan commissaris Verheugen. Is de Commissie bereid om een rechtsgrondslag te scheppen voor een begrotingslijn in de begroting 2009 of 2010? De tweede vraag luidt: is het mogelijk om actieplannen, die gezien de crisis inmiddels steeds waarschijnlijker worden, ook vanwege de behoefte aan steun voor kleine en middelgrote ondernemingen te bespoedigen, omdat het belang van de *small business act* juist nu, als gevolg van de financiële crisis, nog groter is? Kunt u zich voorstellen om op dit gebied een spoedprogramma in het leven te roepen?

Jean-Pierre Jouyet, fungerend voorzitter van de Raad. – (FR) Voorzitter, ik wil graag mijn dank uitspreken aan de verschillende sprekers die tijdens dit debat enerzijds hun steun hebben uitgesproken voor de *small business act* en anderzijds hebben aangedrongen op strikt en verplicht toezicht. Ik wil ook graag degenen die hebben gezegd dat de financiële steun duidelijk gericht moet zijn op kleine en middelgrote ondernemingen geruststellen: de steun van de Europese Investeringsbank zal inderdaad worden geoormerkt.

U kunt er zeker van zijn dat, wat de Europese Raad betreft, de ministers deze boodschap over zullen brengen aan de staatshoofden en regeringsleiders en dat wij, als voorzitterschap, zullen pleiten voor een zo streng mogelijke toepassing. We zullen ons uiterste best doen om ervoor te zorgen dat de *small business act* en het bijbehorende actieplan zo duidelijk mogelijke politieke steun krijgen op het hoogste niveau. Zoals de heer Toubon heeft gezegd, moeten we ervoor zorgen dat de specifieke maatregelen en vereenvoudigingsmethoden niet leiden tot zwakkere garanties voor kleine en middelgrote ondernemingen. Ik vind dit heel belangrijk.

Tenslotte een knik voor mevrouw Wortmann: tegen haar wil ik graag zeggen dat ik me bijzonder bewust ben van het feit dat wij vrouwelijk ondernemerschap moeten steunen. Ik word daar elke avond, behalve vanavond dan, aan herinnerd omdat mijn vrouw ook een kleine onderneming runt. Ik ben me er zeer bewust van en u kunt erop rekenen dat het fungerend voorzitterschap en ik ervoor zullen zorgen dat uw woorden worden omgezet in daden, uiteraard zonder dat er sprake is van enige belangenverstrengeling; dat zeg ik tegen u allen.

Ik wil de heer Verheugen en iedereen bij de Commissie hartelijk danken voor al hun werk. Wij hebben tijdens dit voorzitterschap goed samengewerkt en ons ingezet voor kleine en middelgrote ondernemingen. Tevens wil ik u bedanken voor uw deelname aan dit debat en mevrouw Fontaine voor de kwestie die zij aan de orde heeft gesteld. Tenslotte wil ik nogmaals zeggen dat het Europees Parlement een cruciale rol speelt bij dit proces en de follow-up ervan.

Günter Verheugen, vice-voorzitter van de Commissie. – (DE) Mijnheer de Voorzitter, geachte dames en heren, ik dank u voor de brede overeenstemming die u in dit debat aan de dag heeft gelegd, niet alleen met betrekking

tot de doelstellingen van ons beleid ten behoeve van kleine en middelgrote ondernemingen, maar ook wat betreft de stappen die we moeten ondernemen om die doelstellingen te verwezenlijken.

Ik wil kort op de gestelde vragen antwoorden. Mijnheer Chichester, de positieve reactie van de Europese Investeringsbank is er al. Er was voorzien in een kredietvolume van 15 miljard euro tot 2011, en nu is het 30 miljard euro geworden, dus is de verdubbeling al een feit. Bovendien staan er in de Europese Unie ook nog andere financieringsinstrumenten ter beschikking van het MKB, met name in het kader van de structuurfondsen. Ik wil er daarnaast op wijzen dat alle grote Europese projecten zo zijn opgezet dat zij in de eerste plaats toegankelijk zijn voor kleine en middelgrote ondernemingen.

Wat betreft de vraag over het terugdringen van kosten kan ik u met genoeg meedelen dat het programma ter vermindering van administratieve kosten voor Europese ondernemingen op schema ligt. De volgende grote stap in het kader van dit programma is een voorstel tot invoering van e-facturering, zoals dat hier is bepleit. Deze maatregel zou inderdaad jaarlijks tot een besparing van 18 miljard euro leiden voor de kleine en middelgrote ondernemingen.

Ook met betrekking tot de richtlijn inzake betalingsachterstand, de *late payment directive*, zijn de werkzaamheden ver gevorderd. Dit Parlement zal het desbetreffende voorstel nog kunnen behandelen.

Nu de laatste vraag van mijnheer Rübig: welke uitvoerende macht zou het aanbod van het Parlement om geld te geven afslaan? Ik vrees echter dat u ons helemaal geen geld wilt geven, maar een begrotingslijn waar een nul in staat. Als u een begrotingslijn met veel extra geld kunt aanbieden, dan graag, maar dat zie ik er nog niet van komen.

Daarom meen ik dat het momenteel toch verstandiger is om de bestaande programma's en projecten dusdanig te optimaliseren dat zij bijdragen tot de financiering van de *small business act*. Dat geldt met name voor het programma voor concurrentievermogen en innovatie, dat ik onder mijn beheer heb, maar het geldt eveneens voor de grote structuurfondsen, ook voor het programma voor plattelandsontwikkeling en zelfs voor het kaderprogramma voor onderzoek. In al deze gevallen zie ik goede mogelijkheden om deze programma's op een zinvolle manier te gebruiken om kleine en middelgrote ondernemingen in de Europese Unie te steunen.

De Voorzitter. – Tot besluit van het debat is een ontwerpresolutie ingediend⁽²⁾ overeenkomstig artikel 108, lid 5 van het Reglement.

Het debat is gesloten.

De stemming vindt op donderdag 4 december om 12.00 uur plaats.

Schriftelijke verklaringen (artikel 142)

Adam Bielan (UEN), schriftelijk. – (PL) Het verbeteren van de situatie van het midden- en kleinbedrijf in Europa en het ondersteunen van de Europese wet voor kleine ondernemingen zijn van fundamenteel belang met het oog op de ontwikkeling van het ondernemerschap en van de gehele economie van de Europese Unie. Dit is met name het geval omdat deze kleine en middelgrote ondernemingen meer dan de helft van de burgers van de Europese Unie in dienst hebben en 99 procent van alle bedrijven in de Unie vertegenwoordigen. Helaas maak ik me echter grote zorgen over de uitvoering van de Europese wet voor kleine ondernemingen.

In Polen werden bijvoorbeeld ambitieuze plannen aangekondigd om de administratieve lasten te verminderen, om bepalingen te vereenvoudigen en overbodige wetgeving te schrappen. In werkelijkheid is er bij de overheidsdiensten echter niets veranderd. Ondernemers hebben nog steeds te maken met onbekwame ambtenaren en onnodige procedures. Daarenboven blijven ze het slachtoffer van overtollige bureaucratie die de activiteiten van ondernemers aanzienlijk beperkt.

Tot op heden zijn er nog altijd geen portaalsites in het leven geroepen voor overheidsdiensten. Deze internetpagina's hebben tot doel de registratie van bedrijven, het indienen van belasting- en douaneaangiften en het raadplegen van statistische gegevens te vergemakkelijken. Al deze activiteiten zouden langs elektronische weg kunnen gebeuren. Indien we onze procedures niet doeltreffender maken en de overheidsdiensten niet hervormen, zullen we er nooit in slagen de verbintenissen uit de Europese wet voor kleine ondernemingen na te komen. In dat geval zal eveneens blijken dat we niet in staat zijn om het midden- en kleinbedrijf op passende wijze te ondersteunen.

⁽²⁾ Zie notulen.

Lidia Joanna Geringer de Oedenberg (PSE), schriftelijk. – (PL) Kleine en middelgrote ondernemingen zijn niet alleen van wezenlijk belang voor de Europese economie, maar ook voor de werkgelegenheid en het concurrentievermogen van de Unie. Daarenboven draagt het midden- en kleinbedrijf, dat goed is voor meer dan 100 miljoen banen, bij tot economische groei. Tot slot zijn deze ondernemingen de belangrijkste bron van regionale ontwikkeling en innovatie en bevorderen ze de gelijkheid tussen mannen en vrouwen.

Toch vertoont het midden- en kleinbedrijf in de Unie nog altijd een lagere productiviteit en een tragere groei dan in de Verenigde Staten. Indien een bedrijf blijft bestaan, is in de Verenigde Staten het personeelsbestand na zeven jaar gemiddeld met 60 procent gestegen, terwijl dat in Europa met niet meer dan 10 à 20 procent is.

Met de Europese wet voor kleine ondernemingen, die in juni van dit jaar door de Europese Commissie is voorgesteld, wordt voor het eerst een compleet beleidskader voor het midden- en kleinbedrijf gecreëerd dat niet alleen tot doel heeft kleine en middelgrote ondernemingen gelijke voorwaarden te garanderen, maar ook het wettelijke en administratieve klimaat voor deze bedrijven in de Europese Unie te verbeteren.

In dit verband rijst de volgende dringende vraag: is de Raad van plan de Europese wet voor kleine ondernemingen officieel te steunen en zullen de lidstaten zich ertoe verbinden om deze wet ten uitvoer te leggen?

Het is van cruciaal belang dat spoedig duidelijk wordt welke stappen de Raad in het licht van de huidige financiële crisis wil nemen om voor het midden- en kleinbedrijf duurzame toegang tot kredieten te waarborgen.

Richard Seeber (PPE-DE), schriftelijk. – (DE) De meer dan 23 miljoen kleine en middelgrote ondernemingen worden terecht de economische ruggengraat van de Europese Unie genoemd. Ondanks zijn centrale rol kan het MKB de voordelen van de interne markt nog niet volledig benutten en wordt het vooral met bureaucratische hindernissen geconfronteerd. De *small business act* is een belangrijke stap om het concurrentievermogen van het MKB te vergroten en het de kans te geven zijn potentieel te ontplooiën. Hierbij is het niet alleen van cruciaal belang dat het beginsel van “betere wetgeving” succesvol in de praktijk wordt gebracht, maar moet ook in het MKB meer bewustzijn voor de kansen van de Europese integratie worden gekweekt. Het uitwisselingsprogramma voor ondernemers is in dit verband een goede stap.

Van bijzonder groot belang voor de bevordering van het MKB zijn de financiële maatregelen in het kader van de *small business act*. In het licht van de moeilijke conjunctuur is het absoluut noodzakelijk dat de kleine en middelgrote ondernemingen hun werknemers houden. Vereenvoudigingen op het gebied van aanbestedingen en de bestrijding van betalingsachterstanden en versoepelingen met betrekking tot het aantrekken van kapitaal en het starten van nieuwe bedrijven zijn in dit verband doeltreffende instrumenten. De *small business act* zorgt al met al voor een duurzame ondersteuning van de bestaande Europese ondernemingsstructuur en versterkt het concurrentievermogen van het MKB op de internationale markten.

17. Wapenexport (gedragscode) (debat)

De Voorzitter. – Aan de orde is de verklaring van de Raad: Wapenexport (gedragscode).

Jean-Pierre Jouyet, fungerend voorzitter van de Raad. – (FR) Voorzitter, zoals u heeft gezegd is het nogal laat en ik wil de leden daarvoor mijn excuses aanbieden.

Ik zal dit debat inleiden, maar helaas heb ik andere verplichtingen waar ik, gezien de onverwachte uitloop van dit debat, niet meer onderuit kan. Ik zal het secretariaat-generaal van de Raad verzoeken mijn plaats in te nemen tijdens het debat en het voorzitterschap uiteraard te voorzien van een uitgebreid verslag van de conclusies.

Dames en heren, ik wil graag uw aandacht vestigen op het feit dat de omzetting van de gedragscode in een gemeenschappelijk standpunt een belangrijke doelstelling is voor het Franse voorzitterschap en dat het van belang is het verantwoordelijke optreden van de lidstaten met betrekking tot wapenexporten een rechtsgrondslag te geven en het aantal overeenkomsten tussen de landen te vergroten.

Uw resolutie van 13 maart toont aan dat u ons standpunt over deze kwestie deelt. In de afgelopen weken is het overleg hervat. We doen ons uiterste best om voor het eind van het Franse voorzitterschap vooruitgang te boeken in deze kwestie. De vaststelling van een gemeenschappelijk standpunt zal bijdragen aan de tenuitvoerlegging van een verantwoordelijk beleid dat met name tot doel heeft te voorkomen dat dergelijke

exporten worden gebruikt voor interne repressie of internationale agressie en om te voorkomen dat ze bijdragen aan regionale instabiliteit.

Wij zijn ervan overtuigd dat het binnen het kader van de Verenigde Naties genomen initiatief van de Unie tot de opstelling van een verdrag inzake wapenhandel geloofwaardiger wordt zodra ons eigen systeem voor het toezicht op wapenoverdracht juridisch bindend wordt. Wij steunen het standpunt van dit Parlement dat de gedragscode zo spoedig mogelijk moet worden omgezet in een wettelijk bindend instrument.

Wij steunen ook uw standpunt over de behoefte aan efficiënt toezicht op de tussenhandel in wapens. De lidstaten zijn overeengekomen dat de verbintenissen met betrekking tot de uitwisseling van informatie, die zijn vervat in het standpunt van de Raad van 2003, ten uitvoer moeten worden gelegd door middel van het mechanisme dat in het kader van de gedragscode is opgezet.

Hoewel sommige lidstaten de benodigde wetgeving voor de omzetting van deze verbintenissen in hun nationale recht nog niet hebben goedgekeurd, kan ik u verzekeren dat alle lidstaten regelgeving hebben op dit gebied. Deze regelgeving dient nu te worden geactualiseerd, zodat zij volledig in lijn is met het gemeenschappelijk standpunt van de Raad.

Door gemeenschappelijke normen aan te nemen inzake het toezicht op export in de vorm van een gemeenschappelijk standpunt kunnen de lidstaten tevens hun eigen toezicht op de tussenhandel in wapens versterken. De illegale overbrenging van wapens is een ander probleem waar wij mee geconfronteerd worden en de EU-strategie inzake handvuurwapens en lichte wapens geeft duidelijk de noodzaak aan om de illegale stroom van wapens te stoppen of te belemmeren. Deze strategie werd versterkt in Wenen op 6 december 2007 tijdens de bijeenkomst van de 40 staten die betrokken zijn bij de regeling van Wassenaar inzake uitvoercontroles voor conventionele wapens en goederen en technologieën voor tweërlei gebruik.

Het voorzitterschap steunt het idee om te onderzoeken of deze goede praktijken ook kunnen worden toegepast op de destabiliserende overbrenging van handvuurwapens en lichte wapens, in het bijzonder over zee. Ondanks de vertraging in de goedkeuring van een gemeenschappelijk standpunt wil ik benadrukken dat de gedragscode een bijzonder effectief instrument is en een aanzienlijke bijdrage heeft geleverd aan de harmonisatie van de verschillende nationale beleidsmaatregelen van de lidstaten voor de controle op de wapenuitvoer. Daarom wil ik er graag op wijzen dat de harmonisatie wordt vergemakkelijkt door de Gebruikersgids, die richtsnoeren biedt voor de verantwoordelijke ambtenaren op dit gebied. Deze gids wordt regelmatig geactualiseerd en levert daarom een geweldige, praktische bijdrage aan de inspanningen om de nationale beleidsmaatregelen op dit gebied te harmoniseren.

Ten slotte wil ik nog even zeggen dat wij gezamenlijk werken aan een verantwoordelijke benadering van de wapenexport. Ik wil het Europees Parlement bedanken voor zijn hulp hierbij.

Het kan rekenen op de inzet en betrokkenheid van zowel de Raad als het voorzitterschap.

Stefano Zappalà, namens de PPE-DE-Fractie. – (IT) Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de fungerend voorzitter van de Raad, dames en heren, door de terroristische gebeurtenissen sinds 2001 – waarvan de meest recente de afgelopen dagen in India plaatsvonden – en door de verschillende conflicten in veel delen van de wereld is wapenhandel helaas een bijzonder belangrijk onderwerp geworden voor het heden en de toekomst in ruime zin. Veel te vaak worden grootse bedoelingen die tot uitdrukking worden gebracht in beginselverklaringen vervolgens niet omgezet in concrete actie. Het is voor iedereen duidelijk dat dit een delicaat onderwerp is, waarbij belangrijke industriële en commerciële processen betrokken zijn. Het is daarom begrijpelijk dat het voor alle landen, maar in het bijzonder voor de lidstaten, moeilijk is om een stelsel voor controle en regelgeving te ratificeren. De opeenvolgende gebeurtenissen en het besef dat er zowel intern als extern illegale wapenhandel plaatsvindt, zorgen er echter voor dat juridisch effectieve regels op dit gebied de hoogste prioriteit hebben. Als de gedragscode snel wordt geratificeerd, zal ook de in voorbereiding zijnde richtlijn inzake de overdracht van defensiegerelateerde producten binnen de Gemeenschap daadwerkelijk betekenis krijgen.

Ik vind het jammer dat de fungerend voorzitter van de Raad is vertrokken, maar uitgaande van wat hij heeft gezegd, lijkt alles in orde en ik zal daarom enkele andere punten die ik had voorbereid achterwege laten. Toch heb ik eigenlijk niet het idee dat alles helemaal in orde is. Daarom denk ik dat de toezeggingen die de minister hier vanavond heeft gedaan, net als zo vele andere toezeggingen die door zo vele anderen onder andere omstandigheden zijn gedaan, moeten worden omgezet – aangezien we het eind van het Franse Voorzitterschap naderen – in een verstrekkende stimulans, eventueel zelfs de volgende week, zodat de gedragscode in elk geval door alle lidstaten kan worden geratificeerd. Het zou niet gek zijn als Frankrijk zelf

dat deed, en dit niet alleen in het Parlement zou verklaren, zonder vervolgens te zorgen voor concrete resultaten.

De Voorzitter. – Mijnheer Zappalá, de heer Jouyet moest echt weg. Ik bied u namens hem mijn verontschuldiging aan, want hij moest een trein halen. Dit debat is enigszins uitgelopen en daarom kon hier niet langer aanwezig zijn. We weten allemaal hoe consciëntieus de heer Jouyet zich dit half jaar lang van zijn taak gekwetend heeft, maar het probleem is dat deze vergadering is uitgelopen. U kunt er zeker van zijn dat de hier aanwezige ambtenaren van de Raad alle opmerkingen van u en uw collega's zullen overbrengen aan het voorzitterschap.

Ana Maria Gomes, namens de PSE-Fractie. – (PT) Mijnheer de Voorzitter, de resolutie waarover wij vandaag debatteren, laat zien dat er consensus bestaat binnen dit Parlement over wat het wapenexportbeleid van de lidstaten van de Europese Unie zou moeten zijn. De zes grootste politieke fracties staan samen achter het concept van één enkele lijst met juridisch bindende criteria voor de Europese wapenexport: de acht criteria van de gedragscode.

Wij zijn het er allemaal over eens om een beroep te doen op het Franse voorzitterschap teneinde de impasse te doorbreken die al drie jaar bestaat en die ook alleen Frankrijk kan doorbreken. Wij hebben de heer Jouyet horen zeggen dat sinds kort Frankrijk ook vóór een juridisch bindende gedragscode is. Wij hebben gisteren in de Commissie buitenlandse zaken van de Franse minister van Defensie gehoord dat een recent voorstel van zijn land om de gedragscode de status van gemeenschappelijk standpunt te bezorgen was afgewezen vanwege het gebrek aan consensus in de Raad. Wat de minister niet heeft gezegd was dat het Franse voorstel gekoppeld was aan het opheffen van het wapenembargo op China, en het was juist dit gegeven waardoor verschillende lidstaten het Franse voorstel hebben verworpen. Als deze strategie wordt bevestigd, zal zij een smet werpen op de veiligheids- en defensieagenda van het Franse voorzitterschap, dat zich overigens onderscheidt door Europegezinde ambitie en dynamiek.

In het licht van de groeiende Europese integratie op het gebied van buitenlands beleid, is het steeds minder gerechtvaardigd om een beleid van “ieder voor zich” te hanteren op het gebied van wapenexport. Het is waar dat de gedragscode al in veel hoofdsteden serieus genomen wordt, maar we moeten een halt toeroepen aan situaties waarin de Europese landen die zich bij hun export systematisch laten leiden door criteria als mensenrechten, duurzame ontwikkeling en regionale stabiliteit, in een nadelige positie worden gemanoeuvreed ten opzichte van hun partners die dezelfde criteria slechts selectief toepassen.

Europese voorzitterschappen gaan voorbij, maar de noodzaak voor Europa om zich te blijven wapenen met algemene criteria voor wapenexport blijft, zoals ook de consensus in dit Parlement ten gunste van een gemeenschappelijk standpunt blijft.

Renate Weber, namens de ALDE-Fractie. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, dit jaar vieren we de tiende verjaardag van de gedragscode voor wapenexport van de EU, maar hoewel de aanneming van de code destijds een succes was, moeten we nu zeggen dat we ons gefrustreerd en bitter voelen, omdat het niet is gelukt er een juridisch bindend instrument van te maken.

Het is drie jaar geleden dat de werkgroep Wapens van de Raad technische overeenstemming bereikte over een gemeenschappelijk standpunt. Hoeveel jaar heeft de Raad nog nodig om dat standpunt goed te keuren? Hoe kunnen we als Europese Unie onze geloofwaardigheid behouden als we ons tegen illegale wapenhandel uitspreken maar ons eigen huis niet eens op orde kunnen krijgen?

Als we willen voorkomen dat er binnen de Gemeenschap op een eenvoudige manier wapens kunnen worden overdragen, wat makelaars in de verleiding kan brengen om te gaan zoeken naar de zwakste schakel in Europa, hebben we een gedragscode nodig die juridisch bindend is. Als we het over wapenexport hebben, moeten we ook denken aan de mensenlevens in onstabiele landen die op het spel staan. We kunnen er gemakkelijk van worden beschuldigd dat we in plaats van vrede te brengen, plaatselijke conflicten in kwetsbare delen van de wereld aanwakkeren.

Ik verwelkom de verklaring van de minister van Defensie van Frankrijk dat Frankrijk zijn bezwaren tegen het gemeenschappelijk standpunt heeft laten varen. Zal het Franse voorzitterschap de lidstaten die zich nog steeds verzetten kunnen overtuigen? Ik kan daar alleen maar op hopen, en mijn wens is dat Frankrijk de goedkeuring van het gemeenschappelijk standpunt in de komende twee weken tot weer een nieuw hoogtepunt van zijn voorzitterschap zal weten te maken.

Raül Romeva i Rueda, *namens de Verts/ALE-Fractie*. – (ES) Mijnheer de Voorzitter, eigenlijk ben ik boos, want ik had graag een enthousiast betoog gehouden en het Franse voorzitterschap gelukgewenst met iets waarvan we al negen voorzitterschappen lang horen dat het nodig is, namelijk het innemen van een gemeenschappelijk standpunt inzake wapenexport. Al negen voorzitterschappen lang horen we dat aan, want al sinds het Nederlandse voorzitterschap in 2004 is ons beloofd dat dit er zou komen.

We weten dat het werk vanuit technisch oogpunt in de COARM (gedragscode inzake wapenexport) voltooid is. Wat ik hier vandaag had willen horen, is dat de zaak in kannen en kruiken is en de ministers eindelijk hebben besloten die tekst te ondertekenen.

Ik betreur het dan ook te vernemen dat we nog niet zover zijn, en ik betreur het nog meer te moeten vaststellen dat de aanleiding daarvan is dat dit besluit gekoppeld wordt aan een ander, zorgwekkend besluit: de opheffing van het wapenembargo op China. Zoals wij al zo vaak gezegd hebben, staan deze twee kwesties los van elkaar, ze hebben niets met elkaar te maken, en als we de ene kwestie afhankelijk maken van de andere bewijzen we naar mijn idee een slechte dienst aan het onderhavige onderwerp: vrede en controle op wapenexport.

Tobias Pflüger, *namens de GUE/NGL-Fractie*. – (DE) Mijnheer de Voorzitter, wapens zijn bedoeld om te doden. De uitvoer van wapens, die hier aan de orde is, is erop gericht anderen – tegenstanders – met die wapens te doden. Dat wordt in dit debat meestal verzweigd.

Sinds tien jaar wordt erover gediscussieerd of deze gedragscode juridisch bindend is. Ik had, net als een aantal collega's, gehoopt dat vandaag eindelijk het signaal zou komen: 'ja, het is zover'. Klaarblijkelijk is het nog steeds niet zover! Ik heb inmiddels vernomen dat in de richtlijn betreffende de vereenvoudiging van de voorwaarden voor de overdracht van defensiegerelateerde producten binnen de Gemeenschap blijkbaar een opt-out is opgenomen. Kennelijk wil men een bindende regeling met mazen. Dat is onaanvaardbaar! Ook producten voor tweërlei gebruik moeten onder de regeling vallen.

Ik wil het nog eens benadrukken: het gaat erom dat de Europese Unie wapens levert – de Europese Unie is intussen de grootste wapenexporteur ter wereld – en als deze wapens worden geleverd, worden ze op een gegeven moment ook gebruikt, en als ze worden gebruikt, plengt men krokodillentranen. Er moet eindelijk een bindende gedragscode komen! Ik hoop dat dit nog voor het einde van het Franse voorzitterschap mogelijk zal blijken.

Justas Vincas Paleckis (PSE). – (LT) Tien jaar geleden nam de Europese Unie een gedragscode inzake wapenexport aan. Helaas wordt deze code niet uitgevoerd. De Raad, die over deze kwestie achter gesloten deuren vergadert, slaagt er niet in om een gezamenlijk standpunt in te nemen. Het zou van groot belang zijn om te weten welke landen dit blokkeren, terwijl ze het zich veroorloven om enorme winsten te maken ten koste van het verdriet en de tranen van mensen.

In maart heeft het Europees Parlement een resolutie over deze kwestie aangenomen. Echter, op dit zelfde moment komen wapens die in EU-landen zijn geproduceerd via een groeiend illegaal circuit terecht in conflictzones en in de handen van criminelen. Paradoxaal genoeg gaan die wapens ook naar landen die enorm veel ontwikkelingssteun ontvangen van de EU.

De landen die het voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie bekleden, Frankrijk en wellicht ook de Tsjechische Republiek om het af te ronden, moeten al het mogelijke doen om de gedragscode betreffende de wapenuitvoer goed te keuren, zodat de onverantwoorde overdracht van in de EU geproduceerde wapens aan criminelen wordt voorkomen. Als dit mislukt, moeten de partijen die het blokkeren bekend worden gemaakt.

Jan Cremers (PSE). - Voorzitter, collega's, bij het tienjarig bestaan van de EU-gedragscode voor wapenexporten moesten we helaas constateren dat er geen vooruitgang was geboekt bij het omzetten van deze vrijwillige code in een juridisch bindend instrument. Het Europees Parlement pleit al jaren voor omzetting van deze gedragscode in voor de lidstaten bindende wetgeving, rekening houdend met de toenemende internationalisering van de wapenindustrie.

Op dit moment behandelt het Europees Parlement een voorstel voor een richtlijn met als doel het creëren van een interne markt voor defensieproducten. In de behandeling van dit onderwerp pleit de PSE-Fractie voor meer transparantie en voor effectieve sancties bij niet-naleving van de verplichtingen. Onze fractie heeft daarbij andermaal een relatie gelegd met de gedragscode, maar door het ontbrekende wettelijke kader kunnen we momenteel niet meer dan een beroep op de lidstaten doen om in geest van de gedragscode te handelen.

Er moeten strengere regels komen voor de export van componenten voor wapens, doorlevering van producten via *joint ventures* en de wederuitvoer van Europese militaire goederen naar derde landen. Vorig jaar alleen al hebben westerse landen voor een geschatte 42 miljard dollar aan wapens aan ontwikkelingslanden verkocht; de helft daarvan komt van Europese bodem. Dit moet anders. De Europese Unie moet juist op dit terrein een voorbeeldfunctie vervullen.

Ioan Mircea Paşcu (PSE). - (EN) Mijnheer de Voorzitter, de tiende verjaardag van de aanneming van de gedragscode is zowel een gelegenheid voor een viering als een motivatie om door te gaan met de pogingen om er een bindend instrument van te maken. Het feit dat de code na tien jaar nog steeds vrijwillig is, geeft echter aan met welk web van economische, handels- en politieke belangen we te maken hebben. Daarom is het niet genoeg dat de morele superioriteit bij ons ligt als we om het verplicht stellen van de code vragen. We moeten een grondige, professionele analyse van dit geheel van belangen maken om te bepalen hoe we wapenproducenten, wapenexporteurs en politici op andere gedachten kunnen brengen. Alleen een beroep doen op moreel besef, hoe luidruchtig ook, zal – zoals ik al heb gezegd – niet volstaan.

De Voorzitter. - Tot besluit van het debat zijn vier ontwerpresoluties⁽³⁾ ingediend overeenkomstig artikel 103, lid 2 van het Reglement.

Het debat is gesloten.

De stemming vindt op donderdag 4 december om 12.00 uur plaats.

18. Spreektijd van één minuut over kwesties van politiek belang

De Voorzitter. – Aan de orde zijn de opmerkingen van één minuut over kwesties van politiek belang.

Ik ga streng optreden en sprekers precies na één minuut onderbreken. Er staan 31 afgevaardigden op de lijst, hoewel velen, of ten minste enkele van hen niet aanwezig zijn. We werken niet volgens de 'catch-the-eye'-procedure, maar aan de hand van een lijst met afgevaardigden die om één minuut spreektijd hebben gevraagd.

Dragoş Florin David (PPE-DE). - (RO) In de maand november heeft de Europese Commissie het verslag 2008 over de Republiek Macedonië gepresenteerd. Dit verslag onderstreept de in het afgelopen jaar geboekte vooruitgang, maar noemt geen vaste datum voor opening van de toetredingsonderhandelingen.

Ik ben van mening dat de vooruitgang die is geboekt op economisch vlak, op het gebied van bestuurlijke vernieuwing en hervorming van justitie, maar ook de huidige context in de Westelijke Balkan de Republiek Macedonië het recht geven te hopen dat er een datum voor opening van de toetredingsonderhandelingen wordt vastgesteld in 2009. Hierbij moeten het parlement en de regering van de Republiek Macedonië sterker en verantwoordelijker optreden bij het scheppen van een democratisch klimaat om transparante en democratische voorwaarden te waarborgen voor de lokale en presidentsverkiezingen die zullen plaatsvinden in maart 2009.

Tevens roep ik de Europese Commissie op om rekening te houden met de vooruitgang die de Republiek Macedonië heeft geboekt in de afgelopen jaren, evenals met de verantwoordelijkheden die het parlement en de regering van de Republiek Macedonië op zich hebben genomen. Zij zou ook een actieplan moeten opstellen voor een versoepeling van het visumbeleid voor de inwoners van de Republiek Macedonië...

(Spreker wordt door de Voorzitter onderbroken)

Marusya Ivanova Lyubcheva (PSE). – (BG) Ik wil graag de aandacht vestigen op de sancties die het directoraat-generaal Uitbreiding heeft opgelegd aan Bulgarije met de intrekking van de accreditatie van twee agentschappen die in aanmerking kwamen voor steun uit de pretoetredingsfondsen van de EU. De inspanningen van de Bulgaarse regering moeten worden gezien als een onvoorwaardelijke aanvaarding van de door de EU gestelde voorwaarden. Het hoge niveau van de synchronisatie van de wetgeving, de wijzigingen in de wetgeving inzake openbare aanbestedingen, het strafwetboek, de nieuwe wet inzake belangenverstrengeling, de personeelswijzigingen en de inzet van alle nationale middelen voor de verbetering van het beheer van en toezicht op EU-fondsen vormen een bewijs dat de regering zich daadwerkelijk hieraan heeft gecommitteerd. De intrekking van de accreditatie kan nauwelijks worden beschouwd als de beste

⁽³⁾ Zie notulen.

maatregel die is toegepast, en kan zelfs worden opgevat als een waarschuwing met het oog op de volgende uitbreiding van de EU. De verplichting om te voldoen aan de EU-voorwaarden moet gepaard gaan met gelijke behandeling van alle landen en met samenwerking bij het oplossen van problemen. De Bulgaarse regering voert een streng beleid in de strijd tegen ...

(Spreekster wordt door de Voorzitter onderbroken)

Marco Cappato (ALDE). – (IT) Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, de autoriteiten van de Tibetaanse regering in ballingschap hebben het memorandum, het document en de voorstellen voor een echte autonomie van Tibet, die zij hadden voorgelegd aan de Chinese autoriteiten tijdens de onderhandelingen, bekend gemaakt. Dit is het bewijs – voor zover dat nog nodig was – van het feit dat de Chinese autoriteiten hebben gelogen en blijven liegen als ze volhouden dat het werkelijke doel van de Dalai Lama en de Tibetaanse autoriteiten het bereiken van onafhankelijkheid is. Morgen zal de Dalai Lama hier te gast zijn en het Parlement toespreken. Vijfendertig collega's zullen om middernacht, en dat is al snel, beginnen aan een vierentwintig uur durende hongerstaking, waarbij ze zullen vasten als steunbetuiging aan de Dalai Lama. Zijne Heiligheid heeft ons vandaag laten weten dat hij zelf ook zal deelnemen aan deze vasten. Ik denk dat dit op dit moment de meest concrete manier is waarop het voorzitterschap van het Europees Parlement steun en uitvoering...

(Spreeker wordt door de Voorzitter onderbroken)

Ewa Tomaszewska (UEN). – (PL) Mijnheer de Voorzitter, het Europees Parlement houdt zich niet aan het non-discriminatiebeginsel. De regels inzake meertaligheid worden in dit Parlement evenmin in acht genomen. Tijdens commissie- en delegatievergaderingen hebben zich meerdere gevallen van discriminatie op grond van taal voorgedaan. Uiterst verontrustend is de onaangekondigde beperkte toegang tot vertolking tijdens hoorzittingen of stemmingen bij het bespreken van mondelinge amendementen. Zolang niet in het Reglement wordt opgenomen dat vergaderingen pas van start mogen gaan als aan alle behoeften inzake vertolking is voldaan, zullen dergelijke incidenten zich blijven voordoen.

Daarenboven verstrekken de financiële diensten hun informatie niet in de talen van de Parlementsleden aan wie de informatie is gericht. De financiële gevolgen van de hieruit voortvloeiende misverstanden zijn voor rekening van de Parlementsleden. Er is tevens sprake van doelbewuste taaldiscriminatie in de context van EuroNews. Met het oog hierop zou ik willen voorstellen dat EuroNews in de toekomst enkel nog wordt gefinancierd met bijdragen van de landen in de talen waarvan programma's worden uitgezonden (...)

(Spreekster wordt door de Voorzitter onderbroken)

Pedro Guerreiro (GUE/NGL). – (PT) Mijnheer de Voorzitter, ik zou graag deze mogelijkheid willen aangrijpen om mijn ongenoegen te uiten en op te roepen tot ondersteuning van de productie en werkgelegenheid en de rechten van werknemers in de textiel- en kledingsector.

Mijn ongenoegen betreft het groeiend aantal bedrijven dat sluit of de productie delokaliseert, met als gevolg een toenemende werkloosheid en verhoogde uitbuiting van de werknemers, hetgeen de liberalisering van deze belangrijke sector kenmerkt.

Ik roep het Europese Parlement op om een spoeddebat te houden over de situatie binnen de textiel- en kledingsector in de verschillende lidstaten. Dit debat moet vooral gaan over het aflopen op 31 december 2008 van het gemeenschappelijk toezichtstelsel van de Europese Unie en China, en daarin moet tevens de opvolging van de aanbevelingen die het Parlement ongeveer een jaar geleden heeft aangenomen, geëvalueerd worden.

Urszula Krupa (IND/DEM). – (PL) Mijnheer de Voorzitter, ik zou het Europees Parlement willen oproepen om steun te verlenen aan het initiatief van Poolse patriottische groeperingen om 25 mei – de dag waarop ritmeester Pilecki is terechtgesteld – uit te roepen tot Europese dag van de helden in de strijd tegen totalitaire regimes.

Volgens de Britse professor en historicus Michael Foot was ritmeester Pilecki een van de zes dapperste leden van de verzetsbeweging tijdens de Tweede Wereldoorlog. Witold Pilecki, een officier van het Poolse leger die tijdens de Duitse bezetting van Polen aan de septembercampagne had deelgenomen, organiseerde een opstand in Auschwitz nadat hij zich vrijwillig gevangen had laten nemen.

Na zijn ontsnapping uit het concentratiekamp nam hij deel aan de Opstand van Warschau en vocht hij bij het tweede Poolse legerkorps in Italië. Na zijn terugkeer naar het communistische Polen werd hij door de

communistische geheime diensten gearresteerd en in de gevangenis opgesloten waar hij werd gefolterd, ter dood veroordeeld en op 25 mei 1948 geëxecuteerd.

Ritmeester Pilecki heeft zijn leven gegeven in de strijd tegen de misdadige dictaturen van de twintigste eeuw.

Jim Allister (NI). – (EN) Mijnheer de Voorzitter, afgelopen maandag heeft Voorzitter Pöttering zich tijdens zijn bezoek aan Belfast enthousiast uitgelaten over de steun van de EU voor de oprichting van wat eufemistisch een “conflictomvormingscentrum” werd genoemd op de plek van de voormalige Maze-gevangenis, waar sommige van de meest verachtelijke en wrede terroristen achter slot en grendel hebben gezeten. Dit was ook de gevangenis waar tien veroordeelde IRA-terroristen zelfmoord pleegden door in hongerstaking te gaan. Wat de Voorzitter misschien niet waardeerde is dat de Ierse republikeinen, die graag zwelgen in zelfmedelijden, vanwege deze geschiedenis vastbesloten zijn om dat centrum op hun eigen manier om te vormen, en wel tot een heiligdom voor enkele van de meest kwaadaardige terroristen die onze generatie heeft gekend. Vandaar deze stomiteit van de EU, die in de val is getrapt om zo’n obsceniteit te financieren, en de domheid van de Voorzitter ...

(Spreker wordt door de Voorzitter onderbroken)

Nicolae Vlad Popa (PPE-DE). – (RO) Zondag, 30 november, vond in Roemenië een historische gebeurtenis plaats, want links werd verslagen bij de parlementsverkiezingen, die voor het eerst verliepen via het uninominale kiessysteem.

De Liberaal-Democratische Partij won het grootste aantal zetels in het parlement en zou, samen met de andere formaties van centrumrechtse signatuur, De Nationale Liberale Partij en de etnisch Hongaarse partij UDMR een comfortabele meerderheid kunnen vormen om een kabinet onder leiding van een premier van de Liberaal-Democratische Partij te steunen.

Helaas hebben de Roemeense sociaaldemocraten voorbarig aangekondigd dat zij de winnaars zijn van de verkiezingen. In feite zijn bepaalde sociaaldemocratische leiders in het Europees Parlement en regeringsleiders misleid door deze informatie. Het is daarom vanzelfsprekend dat de positie van deze leiders zal veranderen, gelet op het werkelijke resultaat van de verkiezingen in Roemenië.

Neena Gill (PSE). – (EN) Mijnheer de Voorzitter, namens de delegatie voor de betrekkingen met India wil ik om te beginnen de families en vrienden van alle dodelijke slachtoffers van de afschuwelijke terroristische wreedheden in Mumbai condoleren en alle gewonden een spoedig herstel toewensen. Mijn sympathie gaat ook uit naar de collega’s en ambtenaren van het Europees Parlement die in deze gruwelijke en ongehoorde aanslag terecht zijn gekomen. Ik heb de premier van India en de eerste minister van Maharashtra geschreven om onze deelneming te betuigen.

Gecoördineerde aanslagen als deze zijn bedoeld om angst en wantrouwen onder de burgers te zaaien en het engagement van de democratie voor haar diepste waarden te testen. Als zodanig verdienen ze een robuust antwoord van iedereen die de democratie en het internationaal recht een warm hart toedraagt. Daarom verwelkom ik de krachtige verklaringen van Voorzitter Pöttering ter ondersteuning van India. Als Parlement moeten we onze woorden nu omzetten in concrete daden die tegemoetkomen aan de behoeften van India.

Marco Pannella (ALDE). – (IT) Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, ik denk dat we ons op dit moment meer bewust moeten zijn van het feit dat, als we het over Tibet en de Dalai Lama hebben, we het eigenlijk voornamelijk over onszelf hebben. Een paar dagen geleden, werd ons eenvoudigweg medegedeeld dat president Sarkozy, de fungerend voorzitter, het moedige voornemen had om de Dalai Lama in Polen te ontmoeten. Wij zijn echter aan de kant geschoven, zonder dat er naar ons is geluisterd, we zijn buitenspel gezet en kregen niet de gelegenheid tot een ontmoeting. Heel Europa mag de Dalai Lama verwelkomen, met hem spreken, hem ontvangen en naar hem luisteren. En waarom is dat zo, mijnheer de Voorzitter? Ik denk dat het antwoord daarop voor de hand ligt. We weten dat 80 procent van de Europeanen, als het ze als één volk zou worden gevraagd, de Dalai Lama zou steunen...

(Spreker wordt door de Voorzitter onderbroken)

László Tőkés (Verts/ALE). – (HU) Mijnheer de Voorzitter, koning St. Stefanus van Hongarije heeft duizend jaar geleden, in het jaar 1009, het bisdom van Gyulafehérvár in Transsylvanië gesticht. Deze memorabele gebeurtenis in de kerkgeschiedenis symboliseert de aansluiting van het tot het christendom bekeerde Hongarije bij het Europa van toen. In de zestiende en zeventiende eeuw was Gyulafehérvár de hoofdstad van het zelfstandige Transsylvaanse vorstendom en Transsylvanië werd een symbool van tolerantie en geloofsvrijheid. In 1918 kondigde de Roemeense Nationale Vergadering in Gyulafehérvár het recht af op collectieve

zelfbeschikking van de Hongaren in Transsylvanië, dat net daarvoor bij Roemenië was ingelijfd. Roemenië staat nog steeds bij Europa in het krijt vanwege dat besluit. In de geest van Gyulafehérvár stel ik voor dat ter ere van het millennium van het aartsbisdom...

(Spreker wordt door de Voorzitter onderbroken)

Marcin Libicki (UEN). – (PL) Op 27 december vieren we de negentigste verjaardag van de Opstand in Wielkopolska. Dankzij de overwinning tijdens deze opstand werd de oude Poolse provincie Wielkopolska opnieuw een onderdeel van de nieuwe Poolse staat. Voor dit succes is evenwel een hoge tol betaald. Tijdens de opstand zijn meer dan tweeduizend mensen om het leven gekomen en raakten twintigduizend personen gewond. Ik wil graag van de gelegenheid gebruik maken om alle slachtoffers te herdenken.

Ilda Figueiredo (GUE/NGL). – (PT) Onder het voorwendsel van de crisis van het kapitalisme doen zich steeds meer gevallen voor van chantage van werknemers, aan wie voorwaarden worden opgelegd die leiden tot het verlies van verworven rechten. Belangrijke voorbeelden, beide binnen de automobiellindustrie in Portugal, zijn het productiecentrum in Mangualde van Peugeot/Citroen en de fabriek in Cacia, Aveiro, van Renault.

In beide gevallen werd veel communautaire en nationale financiële steun toegekend, met het doel banen te behouden en op voorwaarde dat meer banen gecreëerd zouden worden. Echter, op dit moment wil de directie van Peugeot/Citroen in Mangualde de verworven rechten die zijn vastgelegd in het arbeidsrecht, afpakken. Zij oefent druk uit op de werknemers om slechte voorwaarden te accepteren die een negatieve invloed hebben op hun toekomst. De directie van Renault in Cacia heeft besloten de productie voor dit jaar in te krimpen en zij is voornemens om de tijdelijke arbeidscontracten niet te verlengen, terwijl zij zich juist geëngageerd heeft aan uitbreiding...

(Spreker wordt door de Voorzitter onderbroken)

Desislav Chukolov (NI). – (BG) Dit jaar op 27 november was het 89 jaar geleden dat Bulgarije met de ondertekening van het Verdrag van Neuilly uiteenviel, waardoor gebieden van ons moederland in stukken werden opgedeeld die tot de dag van vandaag bevolkt worden door mensen met een Bulgaars zelfbewustzijn. Deze gebieden, die binnen de grenzen van de huidige landen Servië en Macedonië liggen, dienen opnieuw onder de jurisdictie van Bulgarije te komen, aangezien ze niet kunnen worden beschouwd als opvolgers van de Servisch-Kroatisch-Sloveense staat. Servië is door de VN en de internationale gemeenschap niet erkend als de staat die Joegoslavië opvolgt, terwijl de voormalige Joegoslavische Republiek van Macedonië zelfs niet onder zijn grondwettelijke naam erkend is. Wij, de patriotten van Ataka, dringen erop aan dat het probleem van de teruggave van de westelijke gebieden wordt opgelost voordat wordt gestart met de onderhandelingen met Servië over toetreding tot de EU, en tegelijkertijd dient gewacht te worden met de toetreding van Macedonië tot de EU totdat het probleem van de wederkeer van de regio Strumica tot het Bulgaars grondgebied is opgelost.

Romana Jordan Cizelj (PPE-DE). – (SL) Ik wil iets zeggen over bepaalde, door de Commissie geplande maatregelen waarover ik in de media lees en waarop ook kiezers mij reeds hebben gewezen. Met deze maatregelen zou naar verluidt financiering beschikbaar worden gesteld aan burgers om een auto aan te schaffen. Dergelijke maatregelen zouden in feite het consumentisme aanwakken, directe hulp geven aan de auto-industrie en in strijd zijn met ons milieubeleid. Ik vraag me ook met bezorgdheid af wie verantwoordelijk zal zijn voor de sloop en recycling van deze auto's.

Ik roep de Commissie daarom op om, zoals voorheen, te beginnen met het stimuleren van de ontwikkeling en de productie van schone voertuigen, waarbij vervangende producten geleidelijk worden ingevoerd op basis van milieucriteria, terwijl tegelijkertijd duidelijke informatie wordt gegeven over hoe het economisch herstelplan in overeenstemming is gebracht met ons milieu- en klimaatbeleid.

Proinsias De Rossa (PSE). – (EN) Mijnheer de Voorzitter, de reden waarom ik vanavond een toespraak van één minuut wil houden is dat ik me zorgen maak over het feit dat in Ierland Ryanair op het punt staat een bod uit te brengen op de nationale luchtvaartmaatschappij Aer Lingus. Het bod, als het slaagt, zou een particulier monopolie van luchtvaartmaatschappijen in de Ierse markt creëren.

De Commissie heeft dit voorstel bij een eerdere gelegenheid verworpen en ik wil er bij commissaris Kroes op aandringen om dit bod opnieuw af te wijzen. In mijn visie is het een vijandig bod en is het niet goed voor de economie van Ierland als deze luchtvaartmaatschappij in handen van Ryanair valt, een maatschappij die op geen enkele manier loyaal aan de Ierse economie is.

Sylwester Chruszcz (NI). – (PL) Mijnheer de Voorzitter, ik zou het Parlement attent willen maken op een opmerkelijke gebeurtenis die zich in juli van dit jaar in Brody in Oekraïne heeft voorgedaan. In die stad werd een standbeeld onthuld ter nagedachtenis van de soldaten van de moorddadige divisie Galicië van de Waffen-SS. Mijns inziens is het een ongehoord schandaal dat een groep individuen met uitgesproken nationalistische en fascistische standpunten in de eenentwintigste eeuw, in een tijd van verzoening tussen volkeren, een moorddadige eenheid mag verheerlijken die verantwoordelijk is voor de dood van miljoenen Europeanen, onder wie ook een groot aantal van mijn landgenoten, die in de jaren 1943-1945 om het leven zijn gekomen tijdens de geplande genocide in het westen van Oekraïne.

Ik ben er stellig van overtuigd dat de meeste Oekraïeners mijn bezorgdheid over deze kwestie delen. Ik ben ook van mening dat de Oekraïense autoriteiten niet onverschillig mogen blijven voor deze schandalige poging om de geschiedenis te herschrijven. Ik zou het Parlement en de EU-instellingen ook willen oproepen om (...)

(Spreker wordt door de Voorzitter onderbroken)

Anna Záborská (PPE-DE). – (SK) Op 10 december wordt overal ter wereld stilgestaan bij de zestigste verjaardag van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Zijne Heiligheid de Dalai Lama zal morgen een bezoek brengen aan ons Parlement. Hoewel China de Verklaring ook heeft ondertekend, schendt het de mensenrechten van mannen, vrouwen en kinderen.

Als voorzitter van de Commissie rechten van de vrouw en gendergelijkheid wil ik u herinneren aan het éénkindbeleid, dat duidelijk het totalitaire en ondemocratische karakter van het regime in China aantoonde. Dit beleid schendt duidelijk een aantal mensenrechten, waarvan ik er slechts enkele zal noemen: het doden van meisjes die ongewenst zijn in de context van geslachtsselectie, mensenhandel en seksuele slavernij, diefstal van kinderen, het onthouden van het wettelijke bestaansrecht aan kinderen die voortkomen uit tweede en derde zwangerschappen, in de steek gelaten kinderen, geweld tegen zwangere vrouwen, gedwongen abortussen, problemen ten gevolge van abortussen en zelfmoorden onder vrouwen. De democratische wereld zou duidelijk haar bedenkingen tegen het beleid van China kenbaar moeten maken en zorgen voor monitoring...

Silvia-Adriana Țicău (PSE). – (RO) In Roemenië heeft links de verkiezingen gewonnen omdat links het grootste aantal stemmen en het hoogste percentage bij de verkiezingen van zondag kreeg. Dit gegeven kan niet worden genegeerd of verdraaid.

3 December is de Internationale Dag voor personen met een handicap. Een van de vier gezinnen heeft iemand met een handicap. Tegen de achtergrond van de economisch-financiële crisis horen wij bijna dagelijks over duizenden ontslagen in de lidstaten. In deze moeilijke context verslechtert de situatie van de personen met een handicap.

Hoe kan een persoon met een handicap een baan vinden met loon waarvan hij of zij fatsoenlijk kan leven, als duizenden andere personen, zonder handicap, hun baan verliezen? Ik verzoek de Commissie om urgent concrete maatregelen te nemen om mensen met een handicap te steunen.

Bijzondere aandacht moet worden gegeven aan zeldzame ziekten die leiden tot een fysieke of mentale handicap. Ik hoop dat we in 2009, het jaar van de innovatie, meer zullen investeren in onderzoek gericht op de identificatie...

(Spreker wordt door de Voorzitter onderbroken)

Colm Burke (PPE-DE). – (EN) Mijnheer de Voorzitter, alle EU-landen moeten wetgeving aannemen die vrouwelijke genitale verminking strafbaar stelt. Ook zijn er maatregelen nodig om vrouwen en meisjes uit nieuwe migrantengemeenschappen die het risico op dit soort verminkingen lopen te beschermen.

Ik verwelkom de recente plannen van Ierland om als een van de vijftien EU-lidstaten een nationaal actieplan tegen vrouwelijke genitale verminking aan te nemen. Naar schatting 2500 vrouwen die in Ierland wonen hebben in andere landen vrouwelijke genitale verminking ondergaan. In het Ierse plan wordt gewezen op de risico's van genitale verminking voor vrouwen en meisjes en worden beleidsdoelen vastgesteld om de schadelijke gevolgen aan te pakken.

Uit de cijfers blijkt ook dat van de 9624 in Ierland verblijvende vrouwen die oorspronkelijk uit landen komen waar de praktijk van genitale verminking voorkomt, 26,9 procent een vorm van genitale verminking heeft

ondergaan. Het aannemen van een wet om vrouwelijke genitale verminking regelrecht te verbieden is van cruciaal belang om dit verschijnsel uit te bannen.

Csaba Sógor (PPE-DE). – (HU) Er kan pas een echte dialoog tussen culturen en volkeren van de grond komen als alle mensen hun moedertaal vrij kunnen gebruiken en hun individuele of collectieve rechten kunnen uitoefenen. Vandaag en morgen betuigen we in het Europees Parlement onze solidariteit met het Tibetaanse volk. Meer dan 500 mensen hebben zich aangesloten bij de stille demonstratie die wordt gehouden opdat de Tibetanen hun moedertaal vrij kunnen gebruiken, hun geloof kunnen belijden en echte autonomie kunnen verwerven.

Binnen de EU zijn er van oudsher etnische minderheden die hun moedertaal niet kunnen leren hetzij vrij kunnen gebruiken en die niet beschikken over culturele of territoriale autonomie. Er zijn zelfs landen waar het begrip van collectieve schuld, die de herinnering aan de Tweede Wereldoorlog oproept, opnieuw is ingevoerd, en landen waar men de rechten van de etnische minderheden die van oudsher bestaan, nog altijd volgens de communistische wetten uit de jaren veertig wil garanderen.

De EU kan pas effectief optreden in het belang van de rechten van de minderheden in China als...

(Spreekster wordt door de Voorzitter onderbroken)

Zita Pleštinšá (PPE-DE). - (SK) We leven in een tijdperk van grote mogelijkheden maar ook grote bedreigingen. De mens kan sneller vernietigen dan opbouwen. De terroristische aanslagen in Mumbai, India, die de levens van 200 onschuldige burgers opeisten, hebben ons opnieuw getoond dat het menselijke vermogen tot vernietiging geen grenzen kent. Terrorisme is een nieuw soort oorlog zonder grenzen en zonder fronten, wat betekent dat de angst voor nucleaire en biologische wapens niet geheel ongegrond is.

Europa is een model van co-existentie tussen mensen die afkomstig zijn uit verschillende culturen en religies. De Europese christelijke traditie geeft Europa de verantwoordelijkheid voor wereldvrede en een kans om een bron te worden van hoop op vreedzame co-existentie en wederzijds respect. Derhalve moet *Europe in a Crisis of Cultures* van paus Benedictus XVI worden gezien als een reeks aanbevelingen die de paus Europa aanbiedt in zijn boek. Ik ben van oordeel dat Europa deze aanbevelingen niet zal negeren, maar juist zal uitvoeren.

Avril Doyle (PPE-DE). – (EN) Mijnheer de Voorzitter, de recyclingsector in de Europese Unie heeft een omzet van 24 miljard euro en biedt werkgelegenheid aan ongeveer 500 000 personen. Er zijn 60 000 bedrijven actief in de sector en de afval- en recyclingsector van de EU heeft een wereldwijd marktaandeel van 50 procent.

Door de ineenstorting van de prijzen van gerecyclede materialen in de mondiale markten bevindt deze sector zich nu echter in een crisis en het is voor afvalverwerkingsbedrijven economisch onhaalbaar aan het worden om nog langer in bedrijf te blijven.

Gezien het belang van deze sector voor het bevorderen van duurzame consumptie en productie in de EU wil ik er bij de Commissie op aandringen om onverwijld de aanbevelingen van het verslag van haar eigen werkgroep Recycling op te volgen. Dit verslag is opgesteld tijdens de voorbereiding van de mededeling van de Commissie getiteld "Een Europese initiatief voor leidende markten".

De Voorzitter. – Hiermee is dit punt afgehandeld.

19. Snelleresponsfaciliteit voor maatregelen tegen de scherpe stijging van de voedselprijzen in ontwikkelingslanden (debat)

De Voorzitter. – Aan de orde is het verslag (A6-0396/2008) van de heer Mitchell, namens de Commissie ontwikkelingssamenwerking, over de vaststelling van een snelleresponsfaciliteit voor maatregelen tegen de scherpe stijging van de voedselprijzen in de ontwikkelingslanden (COM(2008)0450 – C6-0280/2008 – 2008/0149(COD)).

Gay Mitchell, rapporteur. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, de voedselafaliteit begon als een voorstel van de Commissie, naar aanleiding van de stijgende voedselprijzen die in enkele landen tot relletjes hadden geleid, om een miljard euro van het geld dat was overgebleven van de landbouwsubsidies te gebruiken om met behulp van landbouwinputs en vangnetten voor noodsituaties de situatie in de ontwikkelingslanden te verlichten. Het geld zou, in deze vorm, volledig aanvullend zijn op de bestaande ontwikkelingsgelden. Nu,

vijf maanden later, hebben we ons miljard euro, maar in een volkomen andere vorm dan oorspronkelijk de bedoeling was.

Twee vrijdagen geleden nam ik deel aan de bemiddelingsvergadering over de begroting, met mijn collega's van de Begrotingscommissie en de Raad, en daar lukte het eindelijk om een compromis over de financiering van de verordening inzake de voedsel­faciliteit te bereiken. De maandag daarna werden de laatste plooiën glad­gestreken tijdens een dialoog tussen het Parlement, de Commissie en de Raad.

Het uiteindelijke compromis ziet er als volgt uit: een miljard euro voor een periode van drie jaar, 2008-2010, waarvan 420 miljoen via het flexibiliteitsinstrument, beschikbaar in rubriek 4 (extern optreden) van nog eens 240 miljoen, en een uitbreiding van de noodhulpreserve met 240 miljoen euro voor 2008. Deze uitbreiding vereist een herziening van het Interinstitutioneel Akkoord. Dit bedrag komt bovenop de 100 miljoen euro uit de bestaande noodhulpreserve. Aangezien de noodhulpreserve bestaat uit bijdragen van de lidstaten, zullen de extra middelen alleen additioneel zijn als de lidstaten hun bijdragen niet compenseren door een even grote verlaging van de nationale begrotingen.

Er is gesuggereerd dat er in de Commissie buitenlandse zaken en andere commissies onvrede bestaat over de gedeeltelijke financiering hiervan uit het Stabiliteitsfonds. De Commissie buitenlandse zaken mag hier ongelukkig mee zijn, maar dit was waarschijnlijk de beste deal die onder de gegeven omstandigheden uit het vuur kon worden gesleept.

Hoewel ik het compromis dat we nu hebben bereikt steun, heb ik er een punt van gemaakt om ook de tekortkomingen van het proces en van het resultaat te vermelden, zowel eerlijkheidshalve als om te wijzen op de bespottelijke situatie – zoals ik ook bij eerdere gelegenheden heb gedaan – dat regeringen over de hele wereld miljarden dollars ophoesten om banken te redden, maar met een kaarsje moeten zoeken om uit de begrotingen van 27 lidstaten en die van de Unie een miljard euro te vinden voor de armste mensen op deze wereld.

Ik denk dat we er hebben uitgesleept wat er in honderd dagen uit te slepen viel. We hebben het geld gevonden en we hebben de verordening rond gekregen. Maar deze miljard euro is niet volledig additioneel. In het verslag wordt opgemerkt dat de compromistekst in het Coreper al door alle lidstaten is aanvaard en dat essentiële elementen van mijn verslag en de amendementen van mijn collega's van de Commissie ontwikkelingssamenwerking in de tekst zijn geïntegreerd.

De verordening heeft een beperkte looptijd, tot eind 2010. De verordening concentreert zich op het bestrijden van de kortetermijncrisis. Het doel is het stimuleren van de landbouwproductie. De versnippering van middelen wordt tegengegaan door het gebruik ervan te begrenzen tot een beperkte lijst van landen met een hoge prioriteit. Ook wordt het aantal mogelijke uitvoerende organisaties uitgebreid en wordt de parlementaire verantwoordingsplicht geregeld. Aan de verordening zijn twee verklaringen gehecht die een behoorlijke uitvoering moeten helpen waarborgen.

Alles overziend denk ik dat we het best mogelijke resultaat tussen de Raad, het Parlement en de Commissie hebben behaald. Dat hebben we gedaan in honderd dagen. We hebben het voorstel aan het Parlement voorgelegd. Morgen gaan we erover stemmen. Er is al overeenstemming. We hebben het geld gevonden. In dat verband wil ik de medewerking van de Raad en de Commissie prijzen, en in het bijzonder van commissaris Michel, die echt wilde dat dit geld additioneel zou zijn.

Ook wil ik het secretariaat van de Commissie ontwikkelingssamenwerking bedanken, en met name Guido Van Hecken en Anne McLauchlan, alsook, van mijn eigen bureau, Eoin Ó Seanáin en Oliver O'Callaghan, die mij bij dit alles zeer hebben geholpen. Ik denk dat we uiteindelijk goed werk hebben afgeleverd en dat dit het best mogelijke resultaat is.

De Voorzitter. – Dank u, mijnheer Mitchell, en proficiat met uw verslag en het werkelijk cruciale en bewonderenswaardige onderwerp dat daarin wordt behandeld. Daardoor zal het Europees Parlement overal ter wereld worden beschouwd als een factor van vooruitgang en solidariteit.

Het woord is nu aan commissaris Michel. Net zoals mevrouw Oviir, mevrouw Goudin en ikzelf is hij juist teruggekomen van de andere kant van de wereld, 14 000 km hier vandaan, en namens de Commissie zal hij ons vertellen over de bijeenkomst die wij hebben gehad tijdens de Paritaire Parlementaire Vergadering ACS – EU. Zo te zien bent u in goede vorm, commissaris.

Louis Michel, lid van de Commissie. – (FR) Mijnheer de Voorzitter, mijnheer Mitchell, dames en heren, de voedselcrisis heeft ernstige gevolgen gehad voor de ontwikkelingslanden.

Ik denk dat Europa, zoals ook u heeft gezegd en heeft aangetoond met uw optreden, een morele plicht heeft om snel te reageren, zeker nu deze crisis gepaard gaat met een ernstige financiële en economische crisis waarvan we de desastreuze gevolgen voor de ontwikkelingslanden helaas op korte termijn te zien zullen krijgen. Het is namelijk goed mogelijk dat ontwikkelingshulp wordt geannuleerd, op zijn zachtst gezegd. We zullen hier echter later nog op terugkomen.

Ik heb het idee dat het onze drie instellingen – het Parlement, de Raad en de Commissie – is gelukt de uitdaging het hoofd te bieden door snel te werken aan de totstandkoming van deze snelleresponsfaciliteit, waarmee snel kan worden gereageerd op de scherpe stijging van voedselprijzen in de ontwikkelingslanden.

Ik wil u namens voorzitter Barroso en de Commissie bedanken. Ik dank in het bijzonder de rapporteur, de heer Mitchell, voor zijn uitstekende werk, evenals de heren Böge en Le Foll voor hun bijdragen namens respectievelijk de Begrotingscommissie en de Commissie landbouw en plattelandsontwikkeling.

Zoals u weet, betreuren wij de weigering om gebruik te maken van de beschikbare marges in rubriek 2. We zijn echter realistisch gebleven, gezien het vooruitzicht op overeenstemming over een goede tekst. Ik moet zeggen dat de compromistekst waarover u morgen zult stemmen een goede tekst is, enerzijds omdat uw amendementen en de amendementen van de Raad erin zijn opgenomen en anderzijds omdat de tekst de drie belangrijkste elementen van ons standpunt behoudt.

In de eerste plaats een responsfaciliteit van 1 miljard euro. Niemand lijkt grote twijfels te hebben over onze schatting van de benodigde hulp. In de tweede plaats is altijd duidelijk geweest dat deze hulp voor een zeer korte termijn moet gelden. We hebben een periode van twee jaar voorgesteld, maar zouden akkoord kunnen gaan met drie. Tenslotte was het doel de landbouwproductie in de landen die het meest door de prijsstijgingen worden getroffen een impuls te geven. Met andere woorden, het doel was de gewassen de komende tijd veiligstellen.

Wat zijn de volgende stappen, na uw stemming morgen en na de beschikking van de Raad van 16 december? Ik denk dat de tenuitvoerlegging in de praktijk het belangrijkste is. In januari 2009 zal de Commissie de eerste voorstellen doen voor projectfinanciering, omdat ik denk dat we zo spoedig mogelijk aan de slag moeten. Het belangrijkste doel is de oogst van 2009 veilig te stellen. We zullen er daarom alles aan doen om ervoor te zorgen dat het grootste deel van de financiële belofes in 2009 wordt ingelost en gevolgen heeft voor het aanbod van landbouwproducten voor bijvoorbeeld het seizoen 2009.

Zoals afgesproken zult u zeer binnenkort, en in ieder geval voor eind april 2009, het algemene plan voor de tenuitvoerlegging van de faciliteit ontvangen. Deze faciliteit is tot stand gekomen dankzij de politieke wil van onze drie instellingen en een snelle, efficiënte tenuitvoerlegging vergt uiteraard diezelfde gezamenlijke wil.

László Surján, rapporteur voor advies van de Begrotingscommissie. – (HU) Mijnheer de Voorzitter, de Begrotingscommissie was zich bewust van de morele verantwoordelijkheid die de Europese Unie heeft ten opzichte van de landen op de wereld die het moeilijk hebben. Maar, geachte commissaris, u hoeft geen moment te treuren dat we in hoofdstuk 2 geen geld hebben kunnen vinden voor dit nobele doel.

Het is de moeite van het treuren niet waard want we hebben soortgelijke morele plichten ten opzichte van de Europese boeren, tegen wie we al jaren zeggen dat we nergens geld voor hebben en dat de boeren uit de nieuwe lidstaten tien jaar moeten wachten voordat ze op gelijke wijze worden behandeld. Het geld moest elders, op de juiste plek, worden gevonden en zoals de rapporteur al zei, is dat ook gelukt. Ik vind dat we goed werk hebben verricht, werk waar we trots op mogen zijn.

De Begrotingscommissie had nog een probleem: we waren er niet van overtuigd dat – zoals de commissaris ook al zei – de Commissie snel had gereageerd en dat het voorstel van de Europese Commissie vanuit elk opzicht doeltreffend was. We vonden het bijvoorbeeld een gemis dat het concept microkredieten niet voorkwam in het oorspronkelijke stuk. De Begrotingscommissie is van mening dat het erg moeilijk is om in Brussel of het hoofdkantoor van een andere internationale organisatie te beslissen hoe regio's of boeren in moeilijkheden aan deze heikele situatie kunnen ontsnappen.

Het systeem van microkredieten is zeer succesvol gebleken en heeft veel landen in moeilijkheden geholpen. We zijn dan ook erg dankbaar dat de Commissie ontwikkelingssamenwerking de voorstellen van de Begrotingscommissie over dit onderwerp heeft overgenomen. Commissaris, ik kan het niet garanderen, maar wel kan ik met een zekerheid grenzende waarschijnlijkheid voorspellen dat deze stemming morgen zal eindigen in tevredenheid bij u en alle belanghebbenden. Ik dank u voor uw eervolle aandacht.

Stéphane Le Foll, *rapporteur van het advies van de Commissie landbouw en plattelandsontwikkeling*. – (FR) Mijnheer de Voorzitter, ik zal het kort houden. In de eerste plaats wil ik graag de heer Mitchell bedanken en hem prijzen voor zijn werk. Ook wil ik graag de commissaris bedanken voor zijn engagement en zeggen dat de voedselcrisis niet over twee of drie jaar opgelost zal zijn, maar voor een langere periode voor problemen zal zorgen.

Als vertegenwoordiger van de Commissie landbouw en plattelandsontwikkeling wil ik graag een punt toevoegen. Al vijftien jaar lang daalt het percentage van de ontwikkelingshulp dat aan landbouw wordt besteed. Zoals de heer Diouf heeft aangegeven, is dat percentage gedaald van 15 naar 4 procent. Het wordt tijd dat we het idee aanvaarden dat ontwikkelingshulp ook ondersteuning van de landbouw inhoudt. Als deze maatregel enige betekenis wil hebben in de toekomst, is dát de betekenis die ik er aan zou geven.

Colm Burke, *namens de PPE-DE-Fractie*. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik wil de heer Mitchell bedanken voor zijn verslag. Ik verwelkom de instelling van deze voedselfaciliteit voor 's werelds armste boeren, waarover na lang onderhandelen overeenstemming is bereikt.

Enkele leden van de Raad waren niet bereid om onbenut landbouwgeld aan de ontwikkelingslanden ter beschikking te stellen. Terwijl een zesde deel van de wereldbevolking honger lijdt, toonden bepaalde lidstaten van de Europese Raad zich in dit opzicht erg gereserveerd (hoewel een meerderheid van de lidstaten voor het gebruik van het gemeenschappelijk landbouwbeleid was), waarbij ze als slap excuus aanvoerden dat dit een precedent zou kunnen scheppen.

Het geld is elders gevonden en wordt uitgespreid over drie jaar, van 2008 tot en met 2010, in plaats van over twee jaar. Helaas was dit geld enkele maanden geleden, toen de voedselprijzen de pan uit rezen, het hardst nodig. Dat is in sommige van die landen nu niet meer het geval.

Sinds de voedselprijzen begonnen te stijgen is het aantal mensen dat honger lijdt toegenomen tot bijna een miljard. Dit jaar zijn er honderd miljoen mensen tot armoede vervallen als gevolg van de voedsel- en brandstofcrisis, en dat aantal blijft toenemen. Mensen in ontwikkelingslanden besteden tot wel 80 procent van hun inkomen aan voedsel, wat nog eens onderstreept waarom de prijzen van voedsel niet te hoog mogen worden.

De voedselfaciliteit zal door landbouwinputs te verstrekken en vangnetten te versterken, eraan bijdragen dat we tegemoet kunnen komen aan de kortetermijnbehoeften. Als echter de EU-lidstaten en andere rijke landen de structurele problemen die aan de voedselcrisis ten grondslag liggen niet aanpakken, zal er op korte termijn een nieuwe voedselcrisis ontstaan.

Josep Borrell Fontelles, *namens de PSE-Fractie*. – (ES) Commissaris, mijn gelukwensen. Zonder uw volledige inzet voor deze zaak zouden we nu niet een ogenschijnlijk goed einde hebben bereikt. U heeft er steeds met hart en ziel voor gestreden om dat doel te bereiken. Dank ook aan de rapporteur, mijn collega de heer Mitchell. Samen hebben zij de Europese Unie behoed voor de enorme blamage die haar zou hebben getroffen als ze die miljard niet had weten te vinden, die we al zo vaak en op zoveel plaatsen in de wereld hebben toegezegd.

Misschien is het wel niet precies een miljard, en zal het ook niet volkomen additioneel zijn, ofschoon een groot deel ervan dat wel zal zijn. Het zal niet uit de landbouw komen, zoals u had geopperd, commissaris, en het zal niet in zijn geheel in een enkel jaar worden verstrekt maar worden uitgestreken over twee of drie jaar. De onvolmaaktheden van de realiteit hebben u er echter niet van af kunnen houden om, met de steun van de Commissie ontwikkelingssamenwerking en die van de Sociaal-democratische fractie, het doel te verwezenlijken dat u zich gesteld had.

Het is niet veel geld, nauwelijks een euro per ondervoede mens in de wereld, een euro per hongerende mens, maar het kan misschien wel helpen om het aantal hongerende mensen in de toekomst te verminderen, mits de lidstaten de additionele fondsen die zij aan noodhulp hebben moeten bijdragen, niet aftrekken van hun ontwikkelingshulp.

Commissaris, ik roep vanaf deze plaats alle lidstaten op om de additionaliteit van dit bedrag niet te verminderen door te gaan snoeien in hun nationale begrotingen. Een lidstaat heeft al gesuggereerd dat te zullen doen. Andere lidstaten daarentegen, zoals Spanje, hebben duidelijk toegezegd dat niet te zullen doen. Het zou helemaal geen enkele zin hebben het ene gat met het andere te vullen, het geld van de ene plek naar de andere rond te sluisen om uiteindelijk hetzelfde bedrag te geven. Ik geloof zeker dat u, commissaris, de eerste zou zijn om dat aan de kaak te stellen, mocht dat gebeuren.

Kyösti Virrankoski, *namens de ALDE-Fractie*. – (FI) Mijnheer de Voorzitter, ik wil de heer Mitchell graag bedanken voor zijn uitstekende verslag. Mijn fractie is altijd voorstander geweest van een snelle toekenning

van voedselhulp. De Commissie heeft in juli voorgesteld een miljard euro aan voedselhulp te verstrekken. Helaas was dat in strijd met de beginselen van het Interinstitutioneel Akkoord betreffende de begrotingsdiscipline. Dat was verrassend, want de Commissie is van oudsher een hoedster van het Verdrag en van de rechtmatigheid. Pas in de fase van het begrotingsoverleg heeft de Commissie het voorstel gewijzigd en aangepast aan de bestaande wetgeving. Op dat moment werd een overeenkomst bereikt.

Wij zijn ook dank verschuldigd aan het Franse voorzitterschap, dat de lidstaten met succes ervan heeft weten te overtuigen dat zij het standpunt over de voedselhulp moesten goedkeuren. Van de een miljard euro bestaat 760 miljoen uit vers geld: een duidelijke overwinning van het Europees Parlement.

Wat nog een probleem blijft, is hoe we ervoor zullen zorgen dat de hulp de juiste bestemming bereikt. Sceptici beweren dat slechts een deel van de hulp zijn bestemming bereikt en dat het grootste deel in de handen van tussenpersonen komt. Dit probleem moet scherp in de gaten worden gehouden. Een probleem waar de landbouw in ontwikkelingslanden mee te maken heeft, is niet de beschikbaarheid van mest of zaad, maar het gebrek aan onderwijs en de primitieve werkmethoden, instrumenten en faciliteiten. Dat zal niet binnen een jaar met een miljard euro worden opgelost. Daarom is voedselhulp in de eerste plaats een manier om mensen wakker te schudden en hun te laten inzien dat landbouwontwikkeling en de stimulering van de voedselproductie de prioriteiten van de ontwikkelingssamenwerking moeten zijn.

Landbouw wordt in ontwikkelingslanden vaak onder moeilijke omstandigheden bedreven, vaak op een dorre bodem en in een ruw klimaat. Dergelijke omstandigheden vragen om een uitzonderlijke vakkundigheid en geavanceerde landbouwmethoden. Daarom moet het beroepsonderwijs worden ontwikkeld. Op dit moment bestaat er bijna helemaal geen beroepsonderwijs. De productiemethoden moeten worden aangepast aan de beperkingen die de armoede met zich meebrengt. De sprong van ploeg naar hypermoderne landbouwtrekker is absoluut niet de juiste manier. Landbouwontwikkeling moet stap voor stap gebeuren.

Marie-Hélène Aubert, *namens de Verts/ALE-Fractie*. – (FR) Mijnheer de Voorzitter, nu mijn collega's ons hebben herinnerd aan de nogal moeizame vorderingen bij dit geweldige initiatief, hopen wij dat het een concretere vorm zal aannemen.

Commissaris, ik zou u graag twee vragen willen stellen. In de eerste plaats wordt gezegd dat een deel van de aanvullende financiering afkomstig zal zijn uit de fondsen die bestemd zijn voor het stabiliteitsinstrument, dat is opgezet voor conflictpreventie en vredeshandhaving. Deze herschikking lijkt me zeer problematisch. Is deze bevestigd? Zo ja, is er enige compensatie voorzien? Ik neem aan dat u toch ook rekening houdt met de toekomst van dit instabiliteitsinstrument op de lange termijn?

Dan een tweede vraag. Nu deze 1 miljard euro kennelijk bijeen is gebracht, vraag ik me af welke kanalen zullen worden gebruikt om ervoor te zorgen dat deze fondsen snel en efficiënt de vele verschillende en wijdverspreide actoren in het veld, evenals de honderden familiebedrijven in de landbouwsector kunnen bereiken. Hoe bent u van plan rechtstreeks met deze actoren contact te onderhouden en de vele kapstokken te voorkomen die, zoals we heel goed weten, worden geassocieerd met de aanwezigheid van veel verschillende tussenpersonen?

Wiesław Stefan Kuc, *namens de UEN-Fractie*. – (PL) Mijnheer de Voorzitter, de Europese Unie tracht een faciliteit aan te nemen die haar in staat zal stellen snel bijstand te verlenen aan arme en onderontwikkelde landen, teneinde te garanderen dat de bevolking van deze landen kan overleven wanneer de voedselprijzen stijgen. In deze context is tevens geopperd dat het voedselgebrek in deze landen eigenlijk een permanent probleem is dat niet alleen te wijten is aan mislukte oogsten of een speculatieve stijging van de voedselprijzen. Met het oog hierop zullen kortetermijnoplossingen en voedselhulp geen einde maken aan dit probleem.

De maatregelen die al jaren door de FAO en de Wereldbank worden gepromoot, met name het organiseren van opleidingen en het invoeren van nieuwe productiemethoden, alsook van beter zaaigoed en meststoffen, hebben niet het gewenste resultaat opgeleverd. Met het oog hierop is een snelleresponsfaciliteit voor maatregelen tegen de scherpe stijging van de voedselprijzen in de ontwikkelingslanden ten belope van 1 miljard euro niet het geschikte instrument om de vooropgestelde resultaten te bereiken, vooral gelet op de manier waarop onze Unie doorgaans te werk gaat.

De heer Mitchell, de rapporteur, was zich hier terdege van bewust, maar blijkbaar hebben de rapporteurs van de medeadviserende commissies en de Commissie begrotingscontrole dit helemaal niet begrepen.

VOORZITTER: MECHTILD ROTHE*Ondervoorzitter*

Konstantinos Droutsas, *namens de GUE/NGL-Fractie. – (EL)* De wereldvoedselcrisis en de scherpe stijging van de prijzen zijn veroorzaakt door het feit dat voedsel handelswaar is geworden; voedsel is geen middel tot overleving meer maar een voorwerp waarmee kapitalisten speculeren. De Europese Unie wil zich, door minimale financiële middelen te verstrekken en een fractie van haar tijd aan dit probleem te wijden, als een farizeeër onttrekken aan haar verantwoordelijkheid voor wat officieel een misdaad tegen de menselijkheid wordt genoemd. We denken dat deze middelen in de kas zullen belanden van multinationale ondernemingen die de ontwikkelingsprogramma's controleren. De oplossing voor dit probleem vereist eerbiediging van het recht op voedselzekerheid en op toereikend voedsel, ondersteuning van kleine en middelgrote boerenbedrijven en herstructurering van de plaatselijke en regionale markten. Met andere woorden, het gemeenschappelijke landbouwbeleid moet radicaal worden gewijzigd. Dit zorgt er immers voor dat het grondeigendom geconcentreerd wordt in de handen van enkelen, de natuurlijke bronnen op ongebreidelde wijze worden uitgebuit en de voedselgewassen worden vervangen door andere planten.

Hélène Goudin, *namens de IND/DEM-Fractie. – (SV)* Mevrouw de Voorzitter, armoede, ellende en verhogering zijn dagelijkse kost voor ruim twee miljard medebewoners op deze aarde die van minder dan twee dollar per dag leven. De recente dramatische prijsstijgingen van met name rijst, maïs en andere basisgoederen zijn vanzelfsprekend één van de belangrijkste redenen waarom veel mensen onvoldoende te eten hebben. Ook de EU heeft dat probleem opgemerkt en wil daarom een fonds opzetten om de crisis aan te pakken.

De vraag die wij, collega's, ons moeten stellen is waarom wij het schadelijke landbouwbeleid van de EU aanvaarden, dat in dit drama een van de grootste schuldigen is. Dat protectionistisch beleid berooft arme mensen van de mogelijkheid om een inkomen te verwerven en zodoende verhogering te kunnen voorkomen. Toch stemt dit Parlement altijd voor het gemeenschappelijk landbouwbeleid. Dat is tragisch en ik vraag mij af of dat een bewuste of onbewuste trek van de kant van de EU is.

Czesław Adam Siekierski (PPE-DE). – (PL) Wij zijn ons er allen van bewust dat een groot aantal mensen, met name in de armste ontwikkelingslanden, in een uiterst moeilijke situatie is terechtgekomen door de aanhoudende voedselcrisis. In plaats van de millenniumdoelstellingen van de Verenigde Naties te bereiken, verzinken nog eens miljoenen burgers in armoede.

De Europese Unie mag niet aarzelen om deze landen een helpende hand te bieden. Ik ga ervan uit dat de meerderheid van de aanwezige Parlementsleden het hiermee eens is. Het is immers onze morele plicht om deze landen te steunen en om ons solidair te tonen met armere naties. We moeten de betrokken landen niet alleen duidelijk maken hoe ze de crisis het best te boven kunnen komen, maar ook hoe ze in de juiste hoeveelheid voedsel kunnen voorzien, in eerste instantie door hun landbouwproductie te ondersteunen.

Voorts zou ik willen benadrukken dat er niet alleen buiten de grenzen van de Unie behoefte is aan steun. Ook in de Europese Unie zelf lijden miljoenen burgers onder het probleem van de hoge voedselprijzen en voedseltekorten. Ik zou het Parlement derhalve willen oproepen om bij het verlenen van hulp aan anderen, bijvoorbeeld in Afrika, niet uit het oog te verliezen dat er in onze nabije omgeving ook mensen zitten te wachten op hulp. Daarom moeten we onze steun verlenen aan het voorstel van de Europese Commissie om de middelen voor het voedseldistributieprogramma voor de meest behoeftigen in de Gemeenschap te verhogen. Het is betreurenswaardig dat bepaalde lidstaten gekant zijn tegen dit programma.

Juan Fraile Cantón (PSE). – (ES) Mevrouw de Voorzitter, in het kader van de huidige crisis hebben de Verenigde Naties ons gewaarschuwd voor de ernstige situatie waaronder de 22 meest kwetsbare landen gebukt gaan. Volgens de Wereldbank zal het aantal van 850 miljoen mensen in de wereld dat nu honger lijdt als gevolg van de crisis toenemen met 100 miljoen.

Ten overstaan van deze situatie was snel en gezamenlijk optreden van de Europese Unie geboden, en in juli 2008 heeft de Commissie een speciale financieringsfaciliteit voorgesteld om de landbouwers in ontwikkelingslanden te hulp te schieten, in een poging de gevolgen van de stijgende voedselprijzen te verzachten.

De maatregel was er enerzijds op gericht de voedselproductie te verhogen in de landen waarin de gevolgen van de prijsstijgingen zich het ergste deden gevoelen, en waardoor de verwezenlijking van de millenniumdoelstellingen voor ontwikkeling in gevaar kwam. Anderzijds was zij erop gericht de instabiliteit en spanningen te voorkomen die een bedreiging zouden vormen voor de resultaten van jarenlange investeringen op het vlak van ontwikkelingssamenwerking en vredeshandhaving.

Om al die redenen staan wij positief tegenover de bereikte overeenkomst, waarmee de belofte wordt nagekomen om een miljard uit te trekken, zoals gezegd op het hoogste politieke niveau...

(Spreker wordt door de Voorzitter onderbroken)

Proinsias De Rossa (PSE). - (EN) Mevrouw de Voorzitter, ik wil iedereen die bij het opstellen van dit verslag en bij het behalen van dit resultaat betrokken is geweest feliciteren: de rapporteur, Gay Mitchell, alle fracties – waaronder mijn eigen fractie – en commissaris Michel.

De voedselprijzen en de ineensstorting van de wereldeconomie zullen verwoestende effecten hebben op de mensen in de ontwikkelingslanden. Er wordt geschat dat voor elke procent waarmee het mondiale bbp daalt 40 miljoen mensen extra in armoede vervallen. Daarom is het buitengewoon belangrijk dat dit voorstel, dat is bedoeld om iets te doen tegen de snel stijgende voedselprijzen, met spoed wordt uitgevoerd. De ontwikkelingslanden zijn niet schuldig aan de huidige financiële en economische crisis. Als we willen voorkomen dat wéér een generatie tot abjecte armoede en honger wordt veroordeeld, moeten we niet gierig zijn met ontwikkelingshulp. Zoals al is gezegd, lijkt een miljard euro misschien een groot bedrag, maar het is een schijntje vergeleken met het geld dat we in banken en stimuleringspakketten pompen. Ik dring erop aan dat dit verslag zo snel mogelijk ten uitvoer wordt gelegd.

Silvia-Adriana Țicău (PSE). - (RO) De Raad van de Europese Unie moet ervoor zorgen dat het nationale en internationale beleid voor het waarborgen van voedsel voor de bevolking coherenter wordt gemaakt.

De hoge voedselprijzen hebben ernstige gevolgen voor de situatie van de armste bevolkingsgroepen en brengen de verwezenlijking van de millenniumontwikkelingsdoelstellingen in gevaar. De invoering van de in de verordening voorgestelde faciliteit is een consequentie van de daling van de landbouwgerelateerde uitgaven.

De Europese Commissie moet de groei bevorderen van de landbouwproductie op korte en middellange termijn in ontwikkelingslanden, en de negatieve effecten van de prijsstijging van levensmiddelen op de armste categorieën in de ontwikkelingslanden opvangen.

Gemeenschapshulp dient niet te worden gebruikt voor de betaling van belastingen of andere heffingen. Tegelijkertijd moet deze verordening de bescherming van de Europese landbouwers waarborgen.

Friedrich-Wilhelm Graefe zu Baringdorf (Verts/ALE). - (DE) Mevrouw de Voorzitter, met miljarden aan exportsubsidies hebben we de landbouw in de landen van de derde wereld om zeep geholpen. We hebben de voedselzekerheid in deze landen ondermijnd. Het is belachelijk om nu te geloven dat we dit met één miljard kunnen opvangen. Begrijpt u mij goed: ik ben ervoor dat dit bedrag van één miljard euro wordt betaald, maar het probleem dat 850 miljoen mensen honger lijden, is niet te wijten aan het feit dat de voedselprijzen hoog zijn, maar aan het feit dat wij met onze exportsubsidies de prijzen in deze landen dusdanig hebben gedrukt dat de landbouw niet meer rendeert. De zelfvoorziening in de landbouw is kapotgemaakt.

Als we dit bedrag van één miljard euro volgens dezelfde logica uitgeven, helpt dat geen zier, maar wordt hooguit nog meer kapotgemaakt. Daarom moeten we goed opletten hoe we die middelen besteden.

Ik ben ervoor dat we de voedselzekerheid in deze landen duurzaam versterken. Dat betekent dat we moeten ophouden onze export op die markten te dumpen.

Louis Michel, lid van de Commissie. - (FR) Mevrouw de Voorzitter, ik wil toch, na deze laatste toespraak en inhakend op een aantal andere toespraken, een belangrijk punt verduidelijken, namelijk dat deze miljard euro geenszins het structurele antwoord is op het probleem van de voedselcrisis in de ontwikkelingslanden.

Dit miljard is in werkelijkheid een snelle respons en bedoeld als noodhulp, om de komende oogsten te redden, dus die van 2008-2009. Ik denk dat we het eerder moeten hebben over de oogsten van 2009, 2010, en misschien die van 2011.

Ik wil daaraan overigens toevoegen dat de onderliggende gedachte is dat op een gegeven moment deze snelleresponsfaciliteit permanent wordt en ik zal met deze uitspraak zeker een aantal lidstaten ongerust maken. Ik zei dus dat dit een snelle en intacte respons is. Het is niet de structurele respons.

De heer Le Foll riep op tot een structurele respons, omdat hij zich terecht zorgen maakt over het feit dat het deel van de begroting voor ontwikkelingshulp dat is bestemd voor landbouw of plattelandsontwikkeling, al jarenlang krimpt. Ik ga natuurlijk niet in op de vraag wie hiervoor verantwoordelijk is. Ik geloof dat de

internationale gemeenschap weliswaar te goeder trouw, maar misschien ook enigszins medeplichtig is geweest aan deze inkrimping. Het is nu overduidelijk dat we ons opnieuw moeten concentreren op deze kwestie. Er zijn vorderingen gemaakt. Ik ben al in de gelegenheid geweest u de cijfers te noemen. Voor het negende Europees Ontwikkelingsfonds hadden vier landen landbouw of plattelandsontwikkeling gekozen als sector waarop de aandacht moest worden gevestigd in de samenwerking met de Commissie. Voor het tiende Europees Ontwikkelingsfonds waren dat er vier, voor een bedrag van 650 miljoen euro. En na veel discussie, suggesties en aandringen zijn we vandaag gekomen tot 1,25 miljard euro voor 25 landen. Maar 25 landen is maar een derde van het totaal. Er is dus nog werk te doen.

Ik denk, in lijn met wat de heer Le Foll zei, dat het idee van een aantal ministers van Ontwikkelingssamenwerking van de Europese Unie om over vijf jaar de voor landbouw bestemde bilaterale budgetten voor ontwikkelingshulp met gemiddeld 10 tot 15 procent te laten stijgen, een goed idee is. Over deze cijfers moeten we uiteraard nog debatteren, maar dit maakt natuurlijk een structurele respons mogelijk. Deze miljard euro is dus niet bedoeld als structurele respons, tenminste niet op grote schaal. Het geld is bedoeld om de noodsituatie het hoofd te bieden.

Ik moet zeggen dat ik er een moreel probleem mee heb wanneer we de situatie van de Europese landbouwers in één adem noemen met die van de kleine boeren in ontwikkelingslanden. Ten eerste vind ik het niet correct om ze met elkaar te vergelijken. Ik geloof inderdaad dat de Europese landbouwsector en in ieder geval de familiebedrijven een aantal problemen ondervinden, maar in het geval van dit miljard hier, wat was daarvan het uitgangspunt? Het uitgangspunt was het idee dat, omdat de prijzen zijn gestegen, het compensatiemechanisme dat is voorzien voor het geval de prijzen zouden dalen en de Europese landbouwers inkomsten zouden mislopen, geen recht van bestaan meer heeft. Het idee is toen ontstaan om het geld op een enigszins symbolische manier te gebruiken, zodat het geld dat was uitgetrokken voor de Europese landbouwers maar niet nodig bleek, zou worden besteed in die landen.

Ik wil niet dat deze situaties tegenover elkaar worden gezet; dat wil ik zeker niet. Natuurlijk vind ik dat de consumenten, de Europese burgers, recht hebben op ons volledige respect en ik betreur het daarom dat het zo moeilijk blijkt te zijn om in Europa degenen hulp te bieden die hulp nodig hebben, vooral de hulp waarover we nu debatteren en waarmee we niet veel vorderingen lijken te maken.

Laten we ons optreden ten behoeve van de ene groep niet koppelen aan of afhankelijk maken van een mogelijk parallel optreden ten behoeve van de andere groep. Die twee dingen zijn anders, totaal anders. Het gaat hier om te beginnen niet om hetzelfde niveau van armoede, en daarnaast moeten we consequent blijven, lijkt mij.

Deze fundamentele kwestie werd aan de orde gesteld door Joseph Borrell en omschrijft eigenlijk perfect het probleem van de coherentie van het Europees landbouwbeleid. Het is duidelijk, geachte afgevaardigde, dat de eigenlijke kwestie die we nu scherp in de gaten moeten houden en waarop we zeer snel moeten reageren, zowel het Parlement – waarvan ik weet dat het dat zal doen – als de Commissie en zelfs bepaalde leden van de Raad, de lidstaten betreft die deze formule hebben geaccepteerd, evenals de lidstaten die gedwongen waren deze te accepteren, want we hebben ervoor moeten vechten. Ik wil het Parlement hartelijk danken omdat ik denk dat we er zonder het Parlement niet in geslaagd zouden zijn. Ik dacht zelfs op een bepaald moment dat het ons niet zou lukken, aangezien er steeds meer schijnargumenten naar voren werden gebracht, argumenten die op het randje van de intellectuele eerlijkheid waren.

Mijnheer Borrell, natuurlijk zullen we goed moeten opletten dat de lidstaten, of bepaalde lidstaten, hun belofte nakomen. Doen zij dat niet, dan zou dat natuurlijk volstrekte oplichting zijn, en dan zouden we zonder meer onze inspanningen moeten voortzetten.

Ik ben net terug uit Doha. Ik moet zeggen dat ik niet erg optimistisch ben over de toename van de openbare ontwikkelingshulp, verre van dat. Ik moet zeggen dat dit, na urenlang vergaderen – ik geef toe dat ik soms misschien wat opvliegend ben, maar soms ben ik echt wel in staat om mijn zenuwen in bedwang te houden – moeilijk te accepteren is. Het is moeilijk om kwade trouw te accepteren en om toespraken te accepteren waarin weliswaar wordt aangedrongen op meer openbare ontwikkelingshulp, maar als er dan een goede tekst wordt opgesteld om de verbintenissen uit het verleden te bevestigen, er plotseling geen akkoord meer is en men allerlei redenen verzint om zich aan de verbintenis te onttrekken, of om in ieder geval genoeg uitwegen open te laten om alsnog op de meest eerloze manier te vluchten voor verantwoordelijkheden en verbintenissen. Dus u hoeft zich er geen illusies over te maken: we zullen moeten vechten, de schuldigen moeten aanwijzen en dwingen hun verantwoordelijkheden te nemen, en we zullen vooral – want ik geef toe: ik accepteer het niet langer – een einde moeten maken aan het met gespleten tong spreken, want het ergste van alles is dat wanneer de mensen u toespreken over hun fantastische gulheid, ze er tegelijkertijd op

een verraderlijke manier voor proberen te zorgen dat ze hun beloften kunnen verbreken. Ik weet zeker dat we daar nog niet klaar mee zijn.

Mijnheer Virrankoski, de hulp moet op haar bestemming aankomen, en ik geloof oprecht dat in de huidige situatie de hulp op haar bestemming aankomt. Toch wil ik ook oproepen tot consequentie in de strijd die wij samen willen leveren. Wanneer wij zeggen dat de hulp op haar bestemming moet aankomen, geven wij het slechtst mogelijke signaal aan het publiek af, terwijl we het publiek juist nodig hebben. Het publiek moet ons helpen in de lidstaten, opdat deze hun openbare ontwikkelingshulp verhogen.

We mogen niet meer alles wat in ons opkomt zeggen over deze kwestie. Ik denk dat de openbare hulp die wordt verdeeld door de Commissie, en die door u en de daarvoor bestaande instellingen wordt gecontroleerd, op haar bestemming aankomt. We kunnen debatteren over onze procedures, over onze regels, over het feit dat we raadplegingen, audits, studies, enzovoorts, nodig hebben. Wij kunnen zeggen dat dit duur is, dat het geld kost, maar aan de andere kant is dat de prijs die we moeten betalen als wij echte controle willen en een minimumkwaliteitsniveau in ons werk willen verzekeren.

We moeten daarom weten wat we willen, maar ik geloof niet dat u kunt zeggen dat de hulp niet op haar bestemming aankomt. In dit geval kan ik u bevestigen dat alles na te gaan en te controleren is en dat we alle procedures hebben; u kent die procedures overigens, net als ikzelf. Eerlijk gezegd denk ik dus dat we daar niet al te erg voor moeten vrezen.

Mevrouw Aubert, ik denk dat u in feite met uw vraag of uw suggestie hebt verwoord wat ook voor mij waarschijnlijk een van de zwakke punten, een van de weinige echte zwakke punten van het akkoord is. U hebt namelijk, wat het stabiliteitsinstrument betreft, perfect gezien dat het uit het stabiliteitsinstrument weggenomen geld niet noodzakelijkerwijs voor andere dingen beschikbaar wordt, en dat het in principe een verschuiving is; dat moet worden gezegd. Dat is overigens wat ons, of in ieder geval mij, ervan weerhoudt om te zeggen dat dit een additioneel miljard is. We kunnen niet echt zeggen dat dit een additioneel miljard is, en de heer Mitchell was ook intellectueel eerlijk genoeg om dat te benadrukken. Heel objectief gezien vind ik toch dat dit ons er niet van mag weerhouden om blij te zijn, want ik had eigenlijk niet gedacht dat het ons zou lukken.

Het bedrag van 240 miljoen euro zal dus worden herschikt, via het stabiliteitsinstrument, waarvan 70 miljoen al in 2009. Het beschikbare budget zal dus ruwweg op het niveau van 2008 liggen, namelijk 135 miljoen, maar feitelijk is dit niet echt een argument. Als alles hetzelfde zou zijn gebleven, dan was dit natuurlijk wel een argument geweest, maar als er nieuwe behoeften waren geweest voor dit instrument, dan hadden we een probleem gehad. De Commissie is echter uitgenodigd om, wat 2010 betreft, in de fase van de begrotingsbemiddeling een herziene financiële planning voor te leggen om een geordende groei van de voorziene bedragen voor 2010-2013 te verzekeren met behoud van dezelfde jaarlijkse marge. Deze herziene planning zal worden voorgelegd in het kader van de jaarlijkse beleidsstrategie en wij zullen we die natuurlijk scherp in de gaten houden.

Dan de vragen die u hebt gesteld over de uitvoering: de keuze wordt gemaakt op basis van efficiëntiecriteria. Dit hangt van het land af. Wie zal daaraan kunnen meewerken? Internationale en regionale organisaties natuurlijk, de landen zelf, de lidstaten en decentrale overheden, ngo's en agentschappen van de lidstaten. Overigens, als het aantal verschillende spelers is vergroot, dan is dat gedaan op verzoek van het Parlement. Ik zal u bekennen dat ik daartegen was, maar het is uw wens en ik kan dat begrijpen. Het criterium zal een efficiëntie criterium zijn maar als we snel willen zijn, dan moet u weten dat de beste manier is om eerst samen te werken met de organisaties die daarvoor in het leven geroepen zijn. Met hen kunnen we in principe veel sneller gaan omdat we met betrekking tot die organisaties regels hebben die sneller werken. Maar ik verzeker u dat we volledig zullen meewerken aan deze taak. Dat heeft uw Parlement zo besloten en dat is ook vastgelegd in het slotakkoord.

Ik ben van mening dat Europa toch heeft laten zien opgewassen te zijn tegen deze uitdaging, want ik zie dat we hier praten over deze miljard voor snelle respons, om de oogsten te redden. Ik wil u herinneren aan de honderden miljoenen euro's die wij al hebben vrijgemaakt en toegekend en die wij zullen blijven toekennen in het kader van noodontwikkelingshulp of noodvoedselhulp. Europa heeft op dit gebied zeer snel gereageerd. Ik wil u er ook, met genoegen, aan herinneren, dat Europa toch goed is voor jaarlijks 46 miljard euro; ik heb het over 2007. Ik moet nog zien welke andere donor zo veel aan ontwikkelingshulp uitdeelt.

Voor wat betreft de heer Drouzas: beweren dat de Europese Unie haar handen in onschuld wast en dat alles in de zakken van de zakenmensen zal verdwijnen, is nogal overdreven en daarmee kan ik het niet eens zijn. Ik zeg niet dat alles helemaal verkeerd is. Het is bijvoorbeeld duidelijk dat we kunnen discussiëren, debatteren

over de prijzen van meststoffen en zaaigoed. We kunnen zelfs proberen om die kwestie te objectiveren. Waarschijnlijk zou het niet gek zijn om, wat de structurele respons betreft, te proberen op het niveau van de grote internationale organisaties – en ik denk er steeds vaker over – te onderhandelen met alle grote ondernemingen die in feite zeer efficiënt, maar extreem duur, zaaigoed produceren, en hetzelfde geldt voor meststoffen. Er zijn initiatieven die we zeker moeten overwegen, met name het lokaal produceren van meststoffen. Er zijn plaatsen waar dat zou kunnen. We zouden ook leveringscorridors kunnen opzetten die ervoor zorgen dat de vervoerskosten sterk kunnen worden verlaagd. Ik heb laatst gesproken met een producentenorganisatie om te polsen wat zij bereid zijn te doen, en we gaan ook een bijeenkomst organiseren van producenten met ons businessforum om te bekijken wat zij kunnen bijdragen aan de snelleresponsstrategie. Ik vind dit natuurlijk zeer belangrijk.

Mevrouw Goudin, ik ben het vaak met u eens, maar ik moet zeggen dat ik niet denk dat protectionistisch beleid de oplossing is voor de landen die met dit probleem te maken hebben. Ik van mening ben dat een protectionistisch beleid de balans helemaal zou kunnen verstoren, en in elk geval het risico met zich meebrengt dat er niet regionaal op het probleem wordt gereageerd. Dit is echter een economisch aspect waarover ik hier niet ga uitweiden. Ik denk daarentegen dat het interessant zou zijn – en ik zou bereid zijn om u hierin te volgen – om na te denken over de vraag hoe wij het specifieke karakter van de landbouw in de ontwikkelingslanden zouden kunnen organiseren – het lijkt erop dat we in Europa nogal kort van geheugen zijn –, zoals Europa het vroeger voor zijn eigen landbouwsector heeft gedaan. We werken hier momenteel al hard aan, voornamelijk samen met het Franse voorzitterschap. Landbouw werd in Europa nooit beschouwd als een productie of als een economisch product, dat precies hetzelfde is als andere economische producten. Landbouw is altijd al specifiek geweest en is voorheen altijd al op een specifieke manier benaderd. Ik zeg nog niet dat dit mijn laatste optie is, maar een gemeenschappelijk landbouwbeleid op regionaal niveau is een optie die volgens mij de moeite waard is om snel onderzocht te worden, met natuurlijk niet protectionisme maar bescherming als doel. Dat zijn twee wezenlijk verschillende dingen. Ik geef de voorkeur aan bescherming boven protectionisme, dat beroering met zich meebrengt.

Ter afsluiting – en in de hoop dat ik het onderwerp zo uitvoerig mogelijk heb behandeld – wil ik u nogmaals bedanken voor het akkoord en voor uw inzet. Zonder u was dit niet mogelijk geweest. We hebben zojuist op een goede manier laten zien dat wanneer het Europees Parlement en de Commissie het met elkaar eens zijn, het moeilijk is voor de lidstaten om niet mee te werken.

Gay Mitchell, rapporteur. – (EN) Mevrouw de Voorzitter, ik dank de commissaris, de voorzitter en de andere sprekers voor hun vriendelijke woorden over mijn bijdrage aan het verslag. Ook wil ik Reimer Böge bedanken voor zijn werk in de Begrotingscommissie, waarmee dit mogelijk werd, evenals mijn schaduwrapporteur, Thijs Berman, die zeer behulpzaam is geweest bij het redigeren.

In de ontwikkelingslanden sterven 78 per duizend kinderen bij hun geboorte. In de Europese Unie is dat cijfer gemiddeld 5 per duizend. In Ierland vlak na de Tweede Wereldoorlog was dat 45 per duizend. In de ontwikkelingslanden hebben we het teruggebracht tot 78, en we kunnen het verder terugbrengen tot wat vroeger het cijfer in Ierland was, en tot wat nu het cijfer in Ierland is, als we het echt willen.

Als ze hun geboorte overleven, zullen twee miljoen kinderen voor hun vijfde jaar overlijden door gebrek aan vaccins, die in het Westen al meer dan 30 jaar beschikbaar zijn. In die context, en gelet op de honger die die kinderen zullen lijden, het gebrek aan onderwijskansen en het ontbreken van gezondheidszorg, grenzen enkele van de toezeggingen die we vanavond hebben gehoord aan onmenselijkheid. Het feit dat afgevaardigden de kiezers in hun eigen land staan te bespelen ten koste van deze mensen is afschuwelijk, en het is tijd dat dit eens hardop gezegd wordt.

Tegen 2050 zal de bevolking van deze planeet zijn gestegen van ongeveer 6 miljard naar ongeveer 8 miljard. 90 procent van deze mensen zal worden geboren in wat nu ontwikkelingslanden zijn. Als de huidige omstandigheden daar zo blijven, zal dat de derde grote catastrofe voor de wereld worden, die tot enorme aantallen migranten en enorme problemen zal leiden.

Maar als we investeren in solidariteit met deze mensen en als we met deze mensen samenwerken, zullen ze onze handelspartners worden. Dat is de keuze waar we voor staan, en daarom denk ik dat het belangrijk is dat we een respons kunnen geven met een faciliteit als deze.

De Voorzitter. – Het debat is gesloten.

De stemming vindt op donderdag 4 december om 12.00 uur plaats.

Schriftelijke verklaringen (artikel 142)

Jean-Pierre Audy (PPE-DE), schriftelijk. – (FR) Ik steun dit initiatief dat de Europese Unie voorziet van een nieuw instrument voor haar ontwikkelingsbeleid. Daarmee kan zij de cruciale problemen aanpakken die verband houden met de stijging van de voedselprijzen en de daardoor veroorzaakte rellen, onrust en instabiliteit in verschillende landen en waardoor de resultaten van jarenlange investeringen in politiek, ontwikkeling en vrede in gevaar komen.

Honderden miljoenen mensen hebben hun armoede zien toenemen. De geboekte vooruitgang bij de verwezenlijking van de millenniumontwikkelingsdoelstellingen is op losse schroeven gezet. De Unie is van plan 10 procent van de vereiste 18 miljard euro te financieren, dus 1,8 miljard euro, en gezien de reeds beschikbare financiering is er nog één miljard euro nodig. Ik kan mij echter niet vinden in het Commissievoorstel om voor de landbouw gereserveerde middelen te gebruiken, en ik hoop dat de Raad zich hiertegen zal verzetten en een compromis zal bereiken over deze financiering. Uit politiek oogpunt zou het een ramp zijn als de Europese burgers door de toepassing van financiële methoden of, erger nog, door het gebruik van symbolen het gevoel zouden hebben dat ons ontwikkelingsbeleid - en dan met name de problemen met betrekking tot de hongerproblematiek - ten koste gaat van het gemeenschappelijk landbouwbeleid, dat een ander onderwerp is.

Constantin Dumitriu (PPE-DE), schriftelijk. – (RO) Ik ben van mening dat het voorstel van de Commissie een beperkt aantal opties presenteert met betrekking tot de wijze waarop de financiële steun kan worden verleend, omdat het bepaalt dat de initiatieven uitsluitend kunnen worden geïmplementeerd met behulp van de regionale en mondiale internationale organisaties. Ik begrijp de motieven die ten grondslag liggen aan deze beperkingen, maar ik ben voorstander van een actieve inbreng van alle belanghebbende partijen: consumenten, producenten en ook het maatschappelijk middenveld.

Het is vanzelfsprekend dat de landbouwomstandigheden in de ontwikkelingslanden variëren. Toch moet de faciliteit worden aangepast aan de specifieke plaatselijke omstandigheden teneinde de markten te consolideren en stroomlijnen. Kleine landbouwers moeten worden beschermd tegen de ontwikkeling van eventuele dominante posities in de markt.

De invoering van een dergelijke faciliteit is gunstig en vormt een stimulans voor de landbouwers in de ontwikkelingslanden. Zij is ook opportuun in de context van de huidige economische en financiële wereldcrisis. Desondanks wil ik graag het belang benadrukken van de voorwaarde dat additionele fondsen worden toegewezen en de op andere gebieden noodzakelijk ontwikkelingsactiviteiten niet worden geschaad. Wij moeten de aangegane verplichtingen vastberaden nakomen. We moeten ook onze landbouwers beschermen, vooral in de nieuwe lidstaten, die nog niet dezelfde steun genieten als de landbouwers in de andere 15 lidstaten.

Siiri Oviir (ALDE), schriftelijk. – (ET) Jarenlang hebben deskundigen op het gebied van het recht op voedsel bij de Verenigde Naties, de Wereldbank en het Internationaal Monetair Fonds het publiek op mondiaal niveau gewaarschuwd voor de mogelijkheid van hongersnood.

Terwijl rijke westerse landen voedsel verbranden, lijden 850 miljoen mensen overal ter wereld honger. Elke vijf seconden sterft er een kind jonger dan tien jaar aan voedselgebrek. De scherpe stijging van de levensmiddelenprijzen treft dagelijks meer dan 2,1 miljard mensen wereldwijd, van wie velen proberen te overleven met minder dan twee dollar per dag.

Het op steeds grotere schaal produceren van biobrandstoffen heeft bijgedragen aan de stijging van de levensmiddelenprijzen. Deze stijging heeft vervolgens een groot effect gehad op de mensen overal ter wereld. De levensmiddelenprijzen zijn op de wereldmarkt torenhoog gestegen, omdat men een steeds groter deel van het akkerland braak laat liggen om oliehoudende planten te verbouwen, die worden gebruikt als grondstof voor de productie van biobrandstoffen (om bijvoorbeeld 50 liter brandstof te produceren is 200 kilogram maïs nodig, waar een kind in Zambia of Mexico een heel jaar van zou kunnen leven). Bovendien hebben meerdere landen geleden onder droogte of overstromingen, waardoor hun oogsten aanzienlijk kleiner zijn uitgevallen.

Naar mijn mening zou de Europese Unie bereid moeten zijn om zich in veel grotere mate in te spannen voor het bereiken van de millenniumontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties: de halvering tegen 2015 van het aantal mensen in de wereld dat honger lijdt.

Ik verwelkom het initiatief van de Europese Commissie om een miljard euro beschikbaar te stellen voor de oplossing van de voedselcrisis. Hiermee kan de EU voedselhulp bieden aan degenen die daar het meest behoefte aan hebben, hun primaire voedselbehoeften lenigen en bijdragen aan de verbetering van het vermogen van ontwikkelingslanden om hun eigen levensmiddelen te produceren.

Op het moment wordt er in Europa relatief weinig motorbrandstof geproduceerd uit voedingsgewassen. Echter, we mogen geen levensmiddelen opofferen puur omwille van "groene energie". In plaats daarvan moeten we wetenschappelijk onderzoek steunen om de productie van motorbrandstof uit alternatieve bronnen mogelijk te maken. Dit zou een stijging van de levensmiddelenprijzen helpen voorkomen en zou tevens bijdragen aan de preventie van honger en aardopwarming.

Bogusław Rogalski (UEN), schriftelijk. – (PL) De prijzen van landbouwproducten en andere voedingsmiddelen zijn de afgelopen twee jaar sterk gestegen. Deze veranderingen hebben de ernstigste gevolgen gehad voor de volkeren die zich in een uiterst moeilijke economische situatie bevinden of voor de landen waar een oorlog woedt.

Ongeveer 2,1 miljard mensen in de wereld moeten overleven met minder dan 2 dollar per dag en besteden ongeveer 50 procent van hun inkomen aan voedsel. Zij lopen het grootste risico om ziek te worden of te sterven ten gevolge van de recordprijzen voor hun basisvoeding, met name graangewassen als rijst, maïs en tarwe. Deze ontwikkeling heeft rechtstreekse gevolgen voor het aantal hongerigen in de wereld, dat alleen in 2007 met nog eens vijftig miljoen is gestegen. Daarenboven wordt deze crisis versterkt door de negatieve impact van de klimaatverandering, alsook door het schaars worden van natuurlijke hulpbronnen als water en energie.

In het kader van onze hulpverlening en van onze inspanningen om dit fundamentele probleem aan te pakken, dienen we de middelen te investeren die zijn vrijgemaakt voor het verbeteren van de toegang tot landbouwproductiemiddelen en diensten, alsook voor het verbeteren van de productiecapaciteit van de landbouw, teneinde aan de elementaire voedselbehoeften van de ontwikkelingslanden te voldoen.

De Europese Unie dient eveneens haar landbouwuitgaven te verhogen, aangezien de 4 procent die tot dusver voor het ontwikkelingsbeleid werd uitgetrokken zonder twijfel onvoldoende is.

Het is even belangrijk om de internationale markten weer een minimum aan regelgeving op te leggen om de voedselzekerheid en de prijsstabiliteit op zijn minst in enige mate te waarborgen, hetgeen in het belang is van alle consumenten en producenten ter wereld.

Toomas Savi (ALDE), schriftelijk. – (EN) Ik verwelkom het goed getimede verslag over het voorstel voor een verordening tot vaststelling van een snelleresponsfaciliteit voor maatregelen tegen de scherpe stijging van de voedselprijzen in de ontwikkelingslanden. De wereld is dit jaar getroffen door meerdere crises, die het armste deel van de wereldbevolking hard hebben getroffen.

Volgens het voorstel moet in 2008-2009 een miljard euro wordt uitgegeven om de situatie van deze mensen te verbeteren, wat een relatief groot bedrag is ten opzichte van de totale begroting van de Europese Unie. Ik wil u er echter aan herinneren dat de meeste humanitaire en ontwikkelingshulp van de Europese Unie niet door de Commissie, maar door de lidstaten wordt gegeven. Als de lidstaten hun verbintenissen in verband met de millenniumdoelstellingen zouden nakomen, zou de Commissie deze maatregelen niet hoeven te nemen.

De rapporteur heeft er terecht op gewezen dat we moeilijk om een doelmatiger gemeenschappelijk beleid kunnen vragen als daarbij niet tegelijkertijd meer begrotingsmiddelen beschikbaar worden gesteld, maar de lidstaten lijken daar nogal terughoudend mee te zijn.

Naar mijn mening zouden de lidstaten hun middelen bij elkaar moeten leggen, onder auspiciën van de Commissie, om een werkelijk doelmatig gemeenschappelijk humanitair en ontwikkelingsbeleid te kunnen voeren.

Daniel Stroj (GUE/NGL), schriftelijk – (CS) Ik ben uiteraard voor aanneming van het verslag over de snelleresponsfaciliteit voor maatregelen tegen de scherpe stijging van de voedselprijzen in de ontwikkelingslanden (A6-0396/2008), aangezien hulp aan ontwikkelingslanden op dit vlak onontbeerlijk is. Ik wil er echter tevens op wijzen dat er onder de in het verslag genoemde oorzaken van de crisis een nog veel belangrijke oorzaak geheel ontbreekt, namelijk de verhoging van de vleesconsumptie in China en India en de droogte in Australië. Tevens mag niet worden vergeten dat ook in de Europese Unie de voedselprijzen stijgen en dat deze voordurende prijsstijgingen veroorzaakt worden door de energieprijzen die recht evenredig

aan de vette winsten van de multinationale energieconcerns stijgen. Het tot fetisj van het Europees beleid verworden neoliberalisme is echt niet in staat om waar dan ook ter wereld het voedseltekort op te lossen.

Anna Záborská (PPE-DE), schriftelijk. – (SK) Het feit dat de prijzen van hoofdlevensmiddelen een recordhoogte hebben bereikt, wat enorme gevolgen heeft voor het aantal mensen dat wereldwijd honger lijdt, is te wijten aan een aantal welbekende factoren. Deze zijn, afgezien van de specifieke situatie in sommige landen (zoals China en India), onder andere de wereldwijd schommelende weersomstandigheden, de overgang van de teelt van voedergewassen naar de teelt van gewassen voor de productie van biobrandstoffen en de verminderde mondiale graanvoorraden.

In dit verband acht ik het van essentieel belang dat de EU een gemeenschappelijke, gecoördineerde en effectieve respons ontwikkelt. Ik verwelkom het voorstel van de Commissie om een fonds in het leven te roepen voor oplossingen voor de voedselcrisis, in het bijzonder in deze tijd waarin de hogere voedselprijzen leiden tot een stijging in de kosten van voedselhulp, waar een toenemend aantal mensen behoefte heeft. We mogen niet vergeten dat we voor ontwikkelingshulp het geld van de belastingbetalers van de EU gebruiken. Noch de scherpe stijgingen van de voedselprijzen in ontwikkelingslanden, noch de gevolgen van deze stijgingen voor de meest behoeftige mensen mogen een rechtvaardiging zijn voor het feit dat wij er niet in slagen om deze hulp op effectieve en transparante wijze in te zetten. Gezien de instabiele regimes in vele ontwikkelingslanden, de schendingen van de democratie en de corruptie ben ik er geen voorstander van om financieel bij te dragen aan hun nationale begrotingen. Ik zou er de voorkeur aan geven om projecten en programma's te steunen die worden beheerd door niet-gouvernementele organisaties, consortiums of associaties die hen vertegenwoordigen. Twee jaar geleden heb ik een voorstel ingediend om hulp twee keer per jaar te monitoren en evalueren en vervolgens te laten goedkeuren door de Commissie, de lokale overheidsinstanties en de ontvangers van de hulp.

20. Bestrijding van de belastingfraude in het intracommunautaire verkeer (gemeenschappelijk btw-stelsel) - Bestrijding van de belastingfraude in het intracommunautaire verkeer - Speciaal Verslag nr. 8/2007 van de Rekenkamer over administratieve samenwerking op het gebied van btw (debat)

De Voorzitter. – Aan de orde is de gecombineerde behandeling van:

– het verslag (A6-0448/2008) van José Manuel García-Margallo y Marfil, namens de Commissie economische en monetaire zaken, over het voorstel voor een richtlijn van de Raad tot wijziging van Richtlijn 2006/112/EG van de Raad betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde ter bestrijding van de belastingfraude in het intracommunautaire verkeer (COM(2008)0147 – C6-0154/2008 – 2008/0058(CNS)),

– het verslag (A6-0449/2008) van José Manuel García-Margallo y Marfil, namens de Commissie economische en monetaire zaken, over het voorstel voor een verordening van de Raad tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1798/2003 betreffende de bestrijding van de belastingfraude in het intracommunautaire verkeer (COM(2008)0147 – C6-0155/2008 – 2008/0059(CNS)) en

– het verslag (A6-0427/2008) van Bart Staes, namens de Commissie begrotingscontrole, over speciaal verslag nr. 8/2007 van de Europese Rekenkamer over de administratieve samenwerking op het gebied van de belasting over de toegevoegde waarde (2008/2151(INI)).

José Manuel García-Margallo y Marfil, rapporteur. – (ES) Mevrouw de Voorzitter, helaas moet ik in de eerste plaats vaststellen dat de verantwoordelijke commissaris hier niet aanwezig is, alhoewel dat mij feitelijk niet verbaast want voor dit vraagstuk geldt: veel geschreeuw en weinig wol, oftewel vele mooie retorische verklaringen om de btw-fraude te bestrijden, maar heel weinig concrete maatregelen om de daad bij het woord te voegen.

In de mededelingen die de commissaris ons heeft voorgelegd, waarvan de laatste dateert van 1 december jongstleden, wordt met veel tamtam de schade aan de kaak gesteld die de belastingfraude aanricht. De toereikendheid wordt erdoor aangetast, de rechtvaardigheid wordt erdoor aangetast, en er worden marktverstoringen veroorzaakt waarbij het om werkelijk aanzienlijke sommen geld gaat. De btw-fraude wordt geschat op 60 à 100 miljard euro per jaar.

Hoe maken we een einde aan die fraude? De diagnose in deze mededelingen is over het algemeen eveneens juist, retorisches en hoogdravend. Gezegd wordt dat het de taak van de nationale overheden is om de fraude

te bestrijden maar dat in geval van transacties waarbij de leverancier en de klant niet in dezelfde staat wonen, samenwerking tussen de lidstaten noodzakelijk is. Er wordt ook op gewezen dat de Rekenkamer in zijn speciaal verslag nr. 8 zegt dat die samenwerking ronduit onbevredigend is geweest en dat er daarom actie moet worden ondernomen. Het probleem ontstaat op het moment dat de commissaris ons gaat vertellen welke acties we moeten ondernemen. Hij zegt terecht dat er twee strategieën zijn: een strategie die hij ambitieus noemt en die een totale btw-hervorming omvat, met inbegrip van een aangiftestelsel of een stelsel van bronbelasting met een clearinginstelling, terwijl de andere strategie datgene inhoudt wat de commissaris "klassieke maatregelen" noemt.

Uit zijn optreden hier op 24 juni maakten wij op dat hij allerminst van plan was een ambitieuze hervorming aan te vangen en dat hij zich zou beperken tot de zogenaamde "klassieke maatregelen". Toen hij die naderhand toelichtte, bleek dat vier daarvan in principe niet slecht zijn. Hij heeft het bijvoorbeeld over het beperken van de aangiftetermijnen, het versterken van de samenwerking tussen de administratieve overheden, het vaststellen van de hoofdelijke verantwoordelijkheid ingeval de verkrijger van goederen niet aangeeft wie die hem verkocht heeft, en het verbeteren van de informatie over belastingplichtigen, om tot slot te verklaren dat zelfs die vier maatregelen niet deel zullen uitmaken van de concrete maatregelen die hij overweegt. Thans heeft hij de wijn nog verder aangelengd met twee wijzigingvoorstellen voor een richtlijn en een verordening, die letterlijk als volgt luiden: "beoogd wordt de termijn voor het doen van aangifte door de belastingplichtige van drie tot een maand te verkorten", en "beoogd wordt de termijn voor het informeren van de staat die de belasting dien te heffen van drie naar een maand te verkorten". Punt. Dat is alles wat er in het voorstel staat.

De Commissie economische en monetaire zaken heeft getracht dit flauwe verhaal een beetje op smaak te brengen, en daartoe hebben we de volgende amendementen opgesteld. We hebben een amendement goedgekeurd dat het midden- en kleinbedrijf moet ondersteunen, en dat tot doel heeft de bestrijding van belastingfraude in overeenstemming te brengen met de vereenvoudiging van de administratieve lasten op het kleinbedrijf, ten opzichte waarvan dit Parlement, en de Europese Unie als geheel, verplichtingen zijn aangegaan. Daarom zeggen wij dat de Commissie binnenkort, binnen een paar jaar, verslag moet doen van het effect van deze maatregelen, van hun invloed op de administratieve kosten van de bedrijven, en van hun doeltreffendheid bij de bestrijding van belastingfraude.

Wij wijzen er ook op dat de Commissie zich sterker dan tot nog toe moet engageren voor het maken van regelgeving. Zij zou een meer leidende rol moeten spelen. Wij pleiten er ook voor dat de Commissie de gegevens centraliseert die door de betrokken staten worden overgedragen, dat er een lijst van *good practices* wordt opgesteld zodat de administratieve overheden hun taak beter kunnen vervullen, dat er indicatoren worden opgesteld die aangeven welke zones een risico inhouden en welke niet, en dat de Commissie ons vertelt wie de afspraken nakomt en wie niet. Om de vervolging van fraudeurs te vergemakkelijken, stellen wij ten slotte een register op van individuele personen, zodat zij zich niet aan hun belastingplicht kunnen onttrekken door een vennootschap op te richten.

Ik betreurt het dat de commissaris niet kan reageren op de amendementen die wij hebben opgesteld.

Bart Staes, rapporteur. – Voorzitter, collega's, commissaris, belastingfraude, btw-fraude, het zijn misdrijven. Het is criminaliteit, witteboordencriminaliteit, maar het is criminaliteit. Criminaliteit die soms banden heeft met de georganiseerde misdaad.

Over welke sommen praten we, want dat is toch altijd interessant. Commissaris Kovács schatte in 2007 de totale fiscale fraude op 2 à 2,5 maal de Europese begroting. Dat is een som tussen de 200 en 250 miljard euro. Het aandeel btw-fraude daarin wordt geschat op 40 miljard. En dat alles is waarschijnlijk een grove onderschatting, want de Rekenkamer raamde de verliezen aan btw-inkomsten in Duitsland in 2005 op 17 miljard euro en in het Verenigd Koninkrijk op 18,2 miljard euro, samen iets meer dan 35 miljard aan gemiste btw-ontvangsten.

Het is dus goed dat de Commissie een studie heeft gefinancierd, dat die studie loopt, dat de resultaten daarvan bekend zullen worden gemaakt, zodat we een goed beeld zullen krijgen van de ware omvang van het probleem.

Beleidsmatig zijn er eigenlijk twee grondproblemen. Ten eerste moet de samenwerking worden verbeterd tussen nationale belastingautoriteiten en ten tweede moeten we echt komen tot kortere termijnen bij het verzamelen en uitwisselen van informatie door de administratieve instanties van de lidstaten, zodat er echt sneller op de bal kan worden gespeeld.

Mijn verslag analyseert vooral het onderzoek van de Rekenkamer inzake btw-fraude. De Rekenkamer ging na hoe dat liep in zeven lidstaten: in Frankrijk, Italië, Luxemburg, Nederland, Polen, Slovenië en het Verenigd

Koninkrijk. Die landen werkten goed mee. Maar Duitsland weigerde iedere medewerking. Ondertussen heeft de Commissie in september een inbreukprocedure opgestart tegen Duitsland. Ik moet zeggen, commissaris, ik steun die aanpak.

De Rekenkamer stelt vast dat in sommige lidstaten de essentiële voorwaarden voor efficiënte samenwerking inzake bestrijding van deze vorm van fraude totaal ontbreken. Mijn mederapporteur heeft erop gewezen dat informatieaanvragen niet binnen een termijn van drie maanden worden beantwoord. Dat is eigenlijk wraakroepend, want eigenlijk zou zo'n misdadbestrijding in *real time* moeten gebeuren. Maar ook de interne organisatie van landen wordt nogal met de vinger gewezen. Vooral Nederland en Duitsland blijven daar in gebreke. Daar bovenop komt een totaal gebrek aan voldoende sterke controlemechanismen.

Collega's, het blijft voor mij toch eigenlijk wel een raadsel waarom lidstaten, hoewel ze weten dat ze miljarden aan inkomsten mislopen, daar niet hard tegen optreden. Dit is echt onbegrijpelijk. Het vrije verkeer van misdadigers is een realiteit. Het verenigd Europa van de strijd tegen belastingfraude blijft in grote mate toekomstmuziek.

Maar er is ook goed nieuws. Mijn eigen lidstaat, België, heeft het Eurocanet-netwerk opgezet, het *European Carousel Network*, dat zorgt voor een spontane uitwisseling van gegevens. Maar ook hier zijn er gebreken. Slechts vierentwintig lidstaten werken mee en drie grote lidstaten, Duitsland, Italië en het Verenigd Koninkrijk, werken niet mee.

De Ecofin-Raad van 7 oktober jl. heeft een nieuw mechanisme, het zogenaamde Eurofisc-mechanisme ter verbetering van de samenwerking tussen de lidstaten bij de bestrijding van btw-fraude, gelanceerd. Een initiatief dat mijns inziens op zich goed is, maar alleen toegevoegde waarde zal brengen, als alle lidstaten hieraan deelnemen. En ook alleen maar toegevoegde waarde zal brengen, als dit meer is dan louter intergouvernementele samenwerking. Ik denk echt dat de Commissie bij dit nieuwe initiatief moet worden betrokken, eraan kan deelnemen en ook de zaak kan coördineren.

Ik denk tenslotte ook dat er op het justitiële vlak veel meer moet worden samengewerkt. Alle in het nationaal recht bestaande juridische obstakels voor grensoverschrijdende strafvervolging moeten zonder meer worden opgeruimd. Voorzitter, ik heb in mijn verslag een catalogus van te nemen maatregelen opgesomd. Ik zou graag van de Commissie een antwoord, een reactie ontvangen en ik betreurt dat de Raad niet aanwezig is. Want uiteindelijk is het de Raad die hier actie zal moeten ondernemen.

Louis Michel, lid van de Commissie. – (FR) Mevrouw de Voorzitter, dames en heren, ik bedank het Europees Parlement en meer in het bijzonder de twee rapporteurs, de heer García-Margallo y Marfil en de heer Staes, voor hun constructieve verslagen over het delicate onderwerp van de bestrijding van btw-fraude binnen de Europese Unie, in het bijzonder in verband met het eerste concrete Commissievoorstel op dit gebied.

Wij bevinden ons vandaag op een keerpunt in de uitvoering van onze strategie ter bestrijding van btw-fraude. De drie morgen door het Parlement aan te nemen verslagen bevatten een aantal aanbevelingen voor de manier waarop de bestrijding van fraude kan worden verbeterd en weerspiegelen uw advies over de eerste maatregel uit een lange reeks.

De Commissie heeft op 1 december een mededeling aangenomen waarin de door haar in de komende maanden te presenteren maatregelen worden gespecificeerd, en tevens een eerste richtlijn voorgesteld die een aantal van deze maatregelen omvat. De beoogde voorstellen beantwoorden ook aan de zorgen en aanbevelingen in het verslag-Staes.

De maatregelen die de Commissie wil nemen, kunnen worden verdeeld in drie categorieën.

De eerste categorie omvat maatregelen die btw-fraude moeten voorkomen. Een van deze maatregelen bestaat in de invoering van minimumnormen voor registratie in en uitschrijving uit nationale databanken, teneinde de betrouwbaarheid en vergelijkbaarheid van de hierin opgeslagen informatie te verbeteren.

Ook zijn er, met het oog op een grotere rechtszekerheid voor leveranciers, verbeteringen voorzien voor wat betreft de procedure voor de elektronische bevestiging van de btw-nummers van marktdeelnemers en de corresponderende namen en adressen.

Tot slot stelt de Commissie voor de voorschriften voor facturering te vereenvoudigen en die betreffende de verschuldigdheid van belasting te rationaliseren om zo een betere toepassing ervan te garanderen, hetgeen de controles zal vergemakkelijken.

De tweede categorie betreft maatregelen die de doeltreffendheid van de belastingdiensten moeten vergroten bij de opsporing van btw-fraude. Tot deze categorie behoort de maatregel ter verkorting van de termijnen, die in de twee verslagen van de heer García-Margallo y Marfil wordt behandeld. Om de opsporing van fraude te verbeteren moet er ook worden gezorgd voor een beter toezicht op vrijstellingen van btw bij invoer, zoals de Commissie maandag jongstleden heeft voorgesteld, en voor een uitbreiding van de informatie die de lidstaten via een geautomatiseerde toegang tot hun databanken beschikbaar zullen moeten stellen aan de belastingdiensten van de andere lidstaten.

Zoals u hebt opgemerkt, omvat deze categorie tot slot ook de oprichting van het Europese netwerk Eurofisc. Eurofisc moet de operationele samenwerking tussen de lidstaten bij de bestrijding van btw-fraude verbeteren naar het voorbeeld van het Eurocanet-netwerk, dat door de Belgische belastingdienst is opgezet en door de Commissie en het Europees Bureau voor Fraudebestrijding wordt gesteund.

De derde categorie bestaat uit maatregelen ter versterking van de capaciteit van de belastingdiensten op het gebied van de heffing en inning van belastingen. Zo is er met name een maatregel die de gevallen specificeert waarin leveranciers en klanten die grensoverschrijdende transacties doen, gezamenlijk verantwoordelijk worden gehouden voor de betaling van belasting. De bedoeling hiervan is waarschijnlijk het wettelijk kader voor grensoverschrijdende belastinginning te versterken.

Tot slot omvat deze categorie een maatregel ter invoering van een gedeelde verantwoordelijkheid tussen de lidstaten teneinde de belastinginkomsten in hun totaliteit te beschermen.

De Commissie merkt ook op dat het Parlement voortdurend de behartiging van de financiële belangen van de Europese Gemeenschap voor ogen heeft, aangezien btw-fraude ook gevolgen heeft voor de eigen middelen van de Europese begroting.

Ik verheug mij over de steun voor het voorstel voor een verordening inzake wederzijdse administratieve bijstand bij de bestrijding van fraude en in het bijzonder btw-fraude.

Bovendien verwelkomt de Commissie het verzoek van het Parlement aan de Raad om door te gaan met de onderhandelingen over dit voorstel, dat een gedetailleerd kader zal bieden waarmee de Commissie en het Europees Bureau voor Fraudebestrijding de lidstaten in het kader van de bestrijding van btw-fraude kunnen voorzien van operationele steun en informatie.

Het positieve advies van het Parlement in het ontwerpverslag over de verkorting van de termijnen en de snelle vordering van het werk aan deze kwestie binnen de Raad beloven veel goeds voor de verstrekkender voorstellen die de Commissie in de nabije toekomst zal aannemen.

Lidia Joanna Geringer de Oedenberg, rapporteur voor advies van de Commissie juridische zaken. – (PL) Mevrouw de Voorzitter, het probleem van de fraudebestrijding, een kwestie die tot dusver hoofdzakelijk een bevoegdheid van de lidstaten was, kan niet alleen op nationaal niveau worden opgelost. Om belastingfraude efficiënt te bestrijden, moeten de administratieve diensten van de lidstaten nauwer met elkaar en met de Commissie samenwerken.

De voorstellen voor een richtlijn en een verordening waarover dit ontwerp gaat, zijn slechts gedeeltelijk het resultaat van de in juni 2007 door de Ecofin-Raad vastgestelde prioriteiten. De voorgestelde wijzigingen beogen in de eerste plaats een snellere verzameling en uitwisseling van de gegevens over het intracommunautaire verkeer. Dit wordt mogelijk door de procedures te harmoniseren, door de termijn voor de aangifte van intracommunautaire handelingen tot één maand te beperken en door de termijn voor het uitwisselen van informatie over dergelijke transacties tussen de verschillende lidstaten te verkorten.

Dankzij de harmonisatie van de voorschriften betreffende de verschuldigdheid van belasting op diensten zullen de ingediende gegevens op efficiënte wijze kunnen worden gecontroleerd. Een andere maatregel die de procedure aanzienlijk zal vereenvoudigen, betreft het feit dat de lidstaten voortaan ook elektronisch ingediende btw-aangiften zullen moeten aanvaarden.

De voorgestelde wetgevingsinstrumenten zijn slechts een eerste stap om de eerder genoemde voorstellen van de Ecofin-Raad in praktijk te brengen. Aangezien de gevolgen van de nieuwe formele verplichtingen voor de dienstverleners nog niet gedetailleerd zijn beoordeeld, lijkt het wenselijk om over dit aspect een speciaal verslag voor te bereiden waarin met name aandacht wordt besteed aan de administratieve kosten voor de belastingbetalers en de overheidsdiensten en aan de doeltreffendheid van de fraudebestrijding.

Rekening houdend met de terechte kritiek van de Rekenkamer op het gebrek aan efficiënte administratieve samenwerking op dit gebied, zou de Europese Commissie moeten overwegen of zij geen grotere rol moet spelen, voornamelijk wat de opstelling van analyses en de uitwisseling van goede praktijken betreft.

Gabriele Stauner, *namens de PPE-DE-Fractie*. – (DE) Mevrouw de Voorzitter, beste collega's, rond 2,25 procent van het bbp van de EU, in absolute cijfers circa 200 miljard euro per jaar – collega Staes heeft het al gezegd – gaat verloren door btw-ontduiking, -ontwijking en -fraude. Dit zijn de feiten waarop het verslag van mijnheer Staes terecht is gebaseerd.

Uit de antwoorden op de vijf schriftelijke vragen over dit onderwerp die ik aan de Raad en de Commissie heb gesteld – ook ik betreur het overigens dat de Raad zo schaars is vertegenwoordigd – valt onder andere op te maken dat de belastingderving alleen al in Duitsland in 2005 17 miljard euro en in het Verenigd Koninkrijk 18 miljard euro beliep. Op grond van deze cijfers moet het iedereen duidelijk zijn dat de economie hierdoor grote schade oploopt. Hier moet snel een eind aan worden gemaakt.

Maar hoe pakken we dat aan? Tot dusver luidt het antwoord, ook van de Rekenkamer, die hieraan een speciaal verslag heeft gewijd: door samenwerking tussen de bevoegde nationale autoriteiten. Maar daar is juist in de afgelopen jaren niets van terechtgekomen!

Opnieuw bevinden we ons in Europa in een situatie, waarin we een goed doel nastreven, maar buiten de waard gerekend hebben. De waard, dat zijn in dit geval de lidstaten, die er niet in slagen de grensoverschrijdende btw-fraude tegen te gaan.

Zo zijn er bijvoorbeeld ook grote onopgehelderde verschillen tussen het aantal ontvangen informatieaanvragen en het aantal beantwoorde informatieaanvragen. In haar antwoord op mijn schriftelijke vraag van 6 mei jongstleden maakt de Commissie gewag van verschillen in de statistieken inzake de intracommunautaire handel, die in 2007 altijd nog 77 miljard euro bedroegen. Ook deze verschillen zouden wel eens op belastingfraude kunnen duiden. Ik vraag de Commissie bij deze gelegenheid wanneer zij de resultaten van haar onderzoek zal presenteren.

Vladimír Maňka, *namens de PSE-Fractie*. – (SK) Geachte collega's, stelt u zich voor dat er in de Europese Unie geen belastingontduiking zou voorkomen. Als het op die manier verkregen geld eerlijk zou worden verdeeld, zou iedere burger van de Europese Unie, kinderen en gepensioneerden inbegrepen, ieder jaar 500 euro meer te besteden hebben.

Geen enkel land kan belastingfraude effectief in zijn eentje bestrijden. Internationale samenwerking is een absolute vereiste, met name op het gebied van de btw, waar de monitoring van intracommunautaire transacties wordt bemoeilijkt door het huidige stelsel. Een oplossing met een positief langetermijneffect op de bestrijding van belastingontduiking zou de toepassing van een btw-stelsel zijn waarmee voor intracommunautaire transacties een ander tarief wordt opgelegd dan nul. Het btw-nultarief voor de export van goederen wordt misbruikt door fraudeurs en criminele groepen, die bijvoorbeeld fictieve transacties creëren en op frauduleuze wijze miljarden euro's onttrekken aan overheidsbegrotingen.

De huidige lange termijnen voor btw-aangifte bieden ook ruimte voor het plegen van dergelijke belastingfraude. Het verslag over de ontwerprichtlijn dat het onderwerp van dit debat is, is voorstander van een snellere uitwisseling van de informatie die nodig is voor de bestrijding van belastingfraude. Dit is een van de redenen waarom we de termijnen voor btw-aangifte voor intracommunautaire transacties willen verkorten.

Het in 1993 gecreëerde btw-stelsel is slechts een overgangsstelsel. Ik ben van oordeel dat de Commissie aan het begin van de volgende zittingsperiode meer ambitieuze maatregelen zal voorstellen om de definitieve en uitgebreide btw-hervorming gestalte te geven. De voorlopige aard van het huidige stelsel is een van de redenen waarom ik in mijn amendement, dat door de Commissie werd goedgekeurd, de Commissie verzoek de impact van de aangenomen maatregelen drie jaar eerder te evalueren dan was voorgesteld in het oorspronkelijk voorgestelde amendement. Dit is bedoeld om een situatie te voorkomen waarbij het stelsel zou worden geëvalueerd op een moment dat het niet langer van kracht is.

Tot slot wil ik de rapporteur bedanken en feliciteren met zijn zeer evenwichtig verslag. Het voorstel maakt een vroegtijdige respons op belastingfraude mogelijk. Het is tevens positief dat bedrijven zelf hebben verklaard dat de administratieve last minimaal zal zijn.

Miguel Portas, *namens de GUE/NGL-Fractie*. – (PT) Mevrouw de Voorzitter, de stelling van de Europese Rekenkamer dat het bedrag aan btw-fraude de omvang van de communautaire begroting zou kunnen

overschrijden en de stelling van collega Staes dat deze cijfers verdubbeld zouden moeten worden, zijn een volledige rechtvaardiging voor het debat over deze verslagen. Het is in het bijzonder duidelijk dat de lidstaten verplicht zijn mee te helpen bij het oprichten van een register voor personen die via spookbedrijven belasting ontduiken. Ik steun dan ook de voorstellen van collega Staes.

Dit gezegd hebbende, wil ik erop wijzen dat het niet afdragen van btw geen essentiële rol speelt bij de belastingontwijking in Europa. Er is namelijk een legale manier om belastingheffing te ontwijken en die wordt toegestaan door regeringen. Belastingontwijking manifesteert zich in de belastingparadijzen. Daar circuleert geld uit misdaad en daar wordt geld witgewassen. Als ons belastinggeld wordt gebruikt om banken en bankiers te steunen, dan wordt het beëindigen van belastingparadijzen de komende tijd de ware lakmoesproef voor Europa. Hierop zullen we worden afgerekend en we zijn nog vele jaren verwijderd van wat nodig is om belastingontwijking helemaal tegen te gaan.

Sergej Kozlík (NI). – (SK) Mevrouw de Voorzitter, geachte afgevaardigden en gasten, het is onmiskenbaar dat belastingontduiking de concurrentie en het functioneren van de interne markt ernstig verstoort en de overheidsinkomsten reduceert. De toelichting is niet geheel overtuigend, wanneer wordt gesteld dat de voorgestelde maatregelen, die uitsluitend bedoeld zijn om de verzameling en uitwisseling van gegevens over het intracommunautaire verkeer te versnellen, geen bijzonder grote last voor het bedrijfsleven zouden vormen.

Tegelijkertijd wordt in de toelichting van de Commissie erkend dat er twijfels zijn bij het bedrijfsleven over het vermogen van de belastingdiensten om de geleverde gegevens te gebruiken. De toelichting neemt deze twijfels op geen enkele manier weg. Niettemin moeten maatregelen voor de bestrijding van belastingfraude ergens beginnen. Waarschijnlijk zal de praktijk moeten uitwijzen of de voorgestelde maatregel werkt of slechts een nieuwe administratieve last voor het bedrijfsleven wordt.

Bogusław Liberadzki (PSE). – (PL) Mevrouw de Voorzitter, ik zou zowel het verslag als het probleem zelf vanuit drie verschillende invalshoeken willen bekijken: fraude, verlies voor de begroting en verstoring van het concurrentievermogen van ondernemingen. Dit laatste aspect is eveneens van belang, aangezien belastingfraude in strijd is met het beginsel van eerlijke concurrentie.

Ik wil graag mijn bijzondere waardering uitdrukken voor het verslag en de rapporteur, de heer Staes, die een uitstekend verslag heeft opgesteld. Het is een van de weinige verslagen waarin niet alleen naar bedragen worden verwezen, maar ook de lidstaten worden genoemd waar zich dergelijke onregelmatigheden voordoen. Ik zou eveneens mijn dank willen uitspreken aan het adres van de Rekenkamer die de nadruk heeft gelegd op de twee voornaamste groepen van oorzaken. Het gaat voornamelijk om oorzaken die verband houden met de lidstaten zelf en die we kunnen interpreteren als een vorm van passiviteit bij de Raad of inertie bij de lidstaten, die een belangrijke bijdrage zouden kunnen leveren aan het oplossen van dit probleem door het nemen van schijnbaar eenvoudige maatregelen als de tijdige en betrouwbare uitwisseling van informatie of door blijk te geven van de wil om de oorzaken van de bestaande gang van zaken te identificeren en weg te nemen.

Het tweede belangrijk aspect, dat in de toespraak van de commissaris onvoldoende werd belicht, betreft de vraag wat de Europese Commissie, in samenwerking met de van haar afhankelijke diensten, zoals het directoraat-generaal Belastingen en douane-unie, en het Europees Bureau voor Fraudebestrijding (OLAF) in deze context daadwerkelijk kunnen doen, in plaats van de vaak bureaucratische verklaring dat er weliswaar veel inspanningen worden geleverd maar deze tot dusver geen resultaat hebben opgeleverd.

Louis Michel, lid van de Commissie. – (FR) Mevrouw de Voorzitter, dames en heren, ik dank u voor uw opmerkingen en standpunten tijdens dit debat.

De Commissie zal in haar huidige en toekomstige wetgevingsvoorstellen rekening houden met de suggesties van het Europees Parlement.

Tot mijn vreugde zijn het Europees Parlement en de Commissie het eens over de te nemen maatregelen om btw-fraude binnen de Europese Unie beter te kunnen bestrijden. Ik ben vooral ingenomen met de brede steun voor de hoofddoelstelling van het eerste concrete Commissievoorstel, namelijk om tot januari 2010 de verzameling en uitwisseling van informatie over intracommunautaire transacties te versnellen.

We hebben het gehad over de effectbeoordeling. De Commissie heeft de effecten op de kosten voor ondernemingen bestudeerd. Deze kosten blijken beperkt te zijn. Om de reële kosten nauwkeuriger te kunnen bestuderen, wil de Commissie een beoordelingsverslag uitbrengen. De eerste resultaten van de huidige

beoordeling - waarnaar u verwijst, mevrouw Stauner - zullen in de komende weken bekend worden gemaakt en vervolgens in samenwerking met de lidstaten worden gevalideerd.

Naar ik heb vernomen, kan de Commissie alleen de amendementen 4 en 7 van het verslag aanvaarden...

U kunt de amendementen 4 en 7 van het verslag dus niet aannemen?

Wij kunnen de amendementen 4 en 7 van het verslag van de heer García-Margallo y Marfil blijkbaar wel aanvaarden.

Mijn excuses voor deze manier van werken, maar zoals u weet en gemerkt zult hebben, ben ik niet de verantwoordelijke commissaris. Ik ben dan ook bij deze voor mij bijzonder lastige kwesties veel minder expansief dan bij andere.

José Manuel García-Margallo y Marfil, rapporteur. – (ES) Commissaris Michel, neemt u van mij aan dat ik dankbaar ben voor het feit dat u zo vriendelijk bent geweest hier bij ons aanwezig te zijn om uw tanden te zetten in onderwerpen die inderdaad voor niemand gemakkelijk zijn.

De Commissie heeft ons verzocht om spoed te betrachten, en we zijn snel in actie gekomen. De Commissie juridische zaken heeft bijtijds en naar behoren haar standpunt uitgebracht, en de Commissie economische en monetaire zaken heeft met zeldzame blijk van eenparigheid het onderhavige verslag goedgekeurd.

Commissaris Michel, u heeft ons de voorstellen voorgelezen die de Raad op 1 december heeft goedgekeurd. Dat heeft u gedaan op basis van de aantekeningen die voor u zijn voorbereid in de Commissiediensten voor belastingen. Die voorstellen zijn echter niet precies dezelfde waarover wij hier debatteren. Waar wij hier over debatteren, is wat anders. Het verbaast me niet dat zij ons verteld hebben wat zij van plan zijn te gaan doen, want zoals ik al zei, hebben ze feitelijk bitter weinig gedaan.

Op het rappe tempo waarin het Parlement deze materie behandeld heeft, zoals mijn collega's al zeiden, is door de Commissie noch door de Raad met eenzelfde enthousiasme gereageerd.

Een belangrijke commissievoorzitter zei eens dat hij de Commissie verzocht had om "*de l'audace, encore de l'audace et toujours de l'audace*". Het wetgevingsinitiatief ligt in handen van de Commissie en dit Parlement heeft dat ook zo gewild, maar die monopoliepositie vereist wel dat de initiatieven duidelijk kenbaar worden gemaakt, dat ze met lef gepresenteerd worden, zonder reserves en zonder angst dat ze misschien door de Raad zullen worden afgekeurd.

Initiatieven moeten gelanceerd worden, ze moeten naar voren worden gebracht, en er moet voor worden gevochten, en de Raad dient voor de Commissie en dit Parlement verantwoording af te leggen als de voorstellen geen succes hebben. Dat is niet het geval geweest. Wat ik in mijn eerste betoog heb verteld, is het verhaal van een afnemende ambitie die begon met de meest absolute voorstellen, die werden afgezwakt tot conventionele maatregelen, en ten slotte eindigden in de vorm van een pakket maatregelen waarvan er maar twee worden overgenomen, en nog wel de twee meest bescheiden maatregelen.

Ik dank de heer Michel, en verzoek hem de verantwoordelijke commissaris mijn dank over te brengen, omdat een paar amendementen zijn overgenomen, maar ik ben werkelijk teleurgesteld door datgene waarover we hier gedebatteerd hebben.

Bart Staes, rapporteur. – Voorzitter, collega's, commissaris, ik kan mij alleen maar aansluiten bij de woorden van collega García-Margallo y Marfil. Ik denk dat uit ons beider verslagen, uit de drie verslagen die voorliggen, en de manier waarop die zijn goedgekeurd, enerzijds in de Commissie economische en monetaire zaken en anderzijds in de Commissie begrotingscontrole, een sterke vastberadenheid blijkt. Een vastberadenheid om dit niet zomaar eenvoudig aan te pakken.

Het gaat om veel geld. Stel u eens voor dat we zelfs maar een vierde, 25 procent van dat geld, zouden kunnen recupereren. Dan hebben we een fonds van 60 miljard euro in de lidstaten en in de Europese Unie. We hebben dat geld nodig. Meneer Verheugen zit hier. Hij weet dat hij belangrijke zaken moet doen. Dus we weten waar we voor vechten. We vechten ook tegen oneerlijkheid, tegen onrechtvaardigheid. Want, wie zijn belasting niet betaalt, wie die probeert te ontduiken, is asociaal bezig. Dus vastberadenheid in dit Huis.

Aan commissaris Michel moet ik zeggen dat ik uw antwoord begrijp. U hebt uw eigen bevoegdheden. U komt hier iemand vervangen, en ik begrijp dat u een antwoord opleest. Dat is geen enkel probleem. Ik neem uw tekst mee. We zullen daar verder mee werken.

Ik zou de Commissie wel willen vragen de studie over de omvang van de fraude, die eind dit jaar klaar moet zijn, niet alleen met de lidstaten te bespreken, maar ook aan de Commissie economische en monetaire zaken en de Commissie begrotingscontrole voor te leggen, zodat we een en ander verder kunnen meenemen.

De Voorzitter. – Het debat is gesloten.

De stemming vindt op donderdag 4 december 2008 om 12.00 uur plaats.

Schriftelijke verklaringen (artikel 142)

Sebastian Valentin Bodu (PPE-DE), schriftelijk. – (RO) Het onderhavig verslag is bijzonder belangrijk omdat daarmee mechanismen worden ingevoerd die de mogelijkheden uitbannen of verminderen om de begroting onrechtmatig geld te onthouden door middel van frauduleuze, met btw belaste intracommunautaire transacties.

Momenteel wordt de jaarlijkse schade als gevolg van fictieve transacties via “ploffers” geschat op 100 miljoen euro (16 procent van de eigen middelen van de EU).

Verkorting van de termijnen voor zowel de informatievergaring als de uitwisseling hiervan door de belastingdiensten van de lidstaten kan bijdragen aan een betere controle op dit soort transacties.

Overeenkomstig een amendement dat werd goedgekeurd op het onderhavig, door de Commissie ingediend verslag zullen de belastingdiensten van de lidstaten worden verbonden met een gemeenschappelijke databank waarin de natuurlijke personen zijn geregistreerd die achter de “ploffers” zitten die verantwoordelijk zijn voor dergelijke frauduleuze transacties.

Op deze wijze zal het hen belet worden om firma's elders op het grondgebied van de Europese Unie op te richten en niet alleen op het grondgebied van een enkele lidstaat – zoals nu het geval is – omdat zij realtime kunnen worden geïdentificeerd door het raadplegen van de databank en verder door het feit dat de informatie terechtkomt bij het handelsregister dat is verzocht een nieuw bedrijf in te schrijven.

Zbigniew Krzysztof Kuźmiuk (UEN), schriftelijk. – (PL) In het kader van dit debat over de bestrijding van belastingfraude zou ik graag de volgende kwesties onder de aandacht brengen. De inkomstenverliezen ten gevolge van btw-fraude in de verschillende lidstaten zijn bijzonder groot en nemen elk jaar verder toe. Zo bedroeg het verlies aan btw-inkomsten in Duitsland in 2005 ongeveer 17 miljard euro, terwijl het voor het Verenigd Koninkrijk in het belastingjaar 2005-2006 op meer dan 18 miljard euro kon worden gecijferd.

Ondanks het feit dat de Unie talrijke initiatieven heeft genomen om btw-fraude te bestrijden, zoals Eurocanet (een netwerk voor de uitwisseling van informatie over bedrijven die van btw-fraude worden verdacht, helaas zonder de medewerking van Duitsland, Italië en het Verenigd Koninkrijk), en ondanks het werk dat door instellingen als Europol, Eurojust en OLAF wordt geleverd, blijven deze verliezen jaar na jaar aanzienlijk stijgen.

In deze omstandigheden zouden we naar mijn mening moeten afzien van maatregelen die tot doel hebben nieuwe intergouvernementele structuren te creëren. In plaats daarvan dient de rol van de Europese Commissie als centrale coördinator van de administratieve samenwerking tussen de verschillende lidstaten in de strijd tegen btw-fraude te worden versterkt. Met het oog hierop is het op zijn minst twijfelachtig of het nuttig is om het nieuwe mechanisme Eurofisc in het leven te roepen, dat een nieuw gedecentraliseerd netwerk zal zijn waaraan de lidstaten op vrijwillige basis zullen deelnemen.

Andrzej Jan Szejna (PSE), schriftelijk. – (PL) Het verslag over de bestrijding van belastingsfraude in het intracommunautaire verkeer is een zeer belangrijke rechtshandeling.

Belastingfraude is in strijd met het beginsel van eerlijke en transparante belastingheffing. Het ondermijnt tevens de grondslag waarop de Europese Unie werkt. Als gevolg van de lagere inkomsten voor de EU-begroting zijn wij niet in staat om ons beleid volledig ten uitvoer te leggen.

Het bestrijden van belastingfraude is hoofdzakelijk een bevoegdheid van de lidstaten. Het lijkt me echter geen goed idee dat zij ieder afzonderlijk zouden optreden. Er is duidelijk behoefte aan een gecoördineerde aanpak op communautair niveau en aan sterkere samenwerking tussen de administratieve diensten van de lidstaten en de Europese Commissie.

De btw-hervorming is een langdurig en tijdrovend proces. Met het oog hierop wordt in het voorliggende verslag gesteld klassieke middelen te gebruiken. Deze hebben onder meer betrekking op wetgevingswijzigingen

in verband met de verantwoordelijkheid van de belastingbetaler indien de noodzakelijke documenten laattijdig of niet naar behoren zouden worden ingediend. Andere veranderingen hebben te maken met het verkorten van de termijn voor het verkrijgen van informatie en het snel corrigeren van onnauwkeurige gegevens, alsook het versnellen van de informatie-uitwisseling over met intracommunautaire transacties.

21. Tenuitvoerlegging REACH (debat)

De Voorzitter. – Aan de orde is de mondelinge vraag aan de Commissie: Preregistratie van geleidelijk geïntegreerde stoffen volgens de REACH-verordening (O-0131/2008) – (B6-0490/2008).

Guido Sacconi, auteur. – (IT) Mevrouw de Voorzitter, dames en heren, ik zal waarschijnlijk minder dan de mij toegekende tijd nodig hebben, aangezien dit een bekend onderwerp is. We hebben het over de preregistratie van chemische stoffen, over de aanloophase, die in wezen de eerste fase is van de tenuitvoerlegging van REACH. Deze preregistratie is zeer belangrijk omdat bedrijven hiermee het recht kunnen verwerven om gebruik te maken van de overgangsregeling, oftewel van de gespreide termijnen voor de registratie van stoffen, waarvoor de procedure veel meer voeten in aarde heeft, en om – wat nog belangrijker is – consortia van bedrijven op te richten voor het delen van gegevens, dat wil zeggen voor het als producenten van de stof gezamenlijk presenteren van gegevens.

Zoals we allemaal weten, is er bij ons informatie binnengekomen waaruit blijkt dat het aantal preregistraties niet alleen hoog is, maar zelfs veel hoger dan was voorspeld in de eerste prognoses waarop het REACH-systeem was opgebouwd. Er was sprake van enkele honderdduizenden, maar waarschijnlijk zijn er nu al meer dan een miljoen gepregistreerde stoffen, en de commissaris kan ons ongetwijfeld het precieze aantal geven. Dit vormt een probleem voor ons omdat het veel vragen oproept over de oorzaken van dit uit de pan gerezen verschijnsel, en het kan best zijn dat die positief zijn. We weten hoofdzakelijk dat deze stortvloed aan gegevens, aan voorlopige maar essentiële gegevens, de capaciteit van het recent opgerichte Europees Agentschap voor chemische stoffen in Helsinki om deze gegevens te verwerken, danig op de proef heeft gesteld.

Wat is nu precies de zin van onze vraag? Wel, we willen weten hoe deze problemen zijn aangepakt, hoe men zich georganiseerd heeft, of er problemen zijn ontstaan voor de bedrijven die, om het maar zo te zeggen, enorm gestresst waren wegens het halen van de termijn voor het indienen van preregistraties, die op 1 december om 12 uur middernacht verstreek. Ook willen we weten wat er uit het onderzoek van de Commissie naar dit verschijnsel naar voren is gekomen, wat het eerste oordeel van de Commissie hierover is en welke problemen dit verschijnsel eventueel kan veroorzaken in de volgende fase van de tenuitvoerlegging van deze verordening.

John Bowis, auteur. – (EN) Mevrouw de Voorzitter, net als Guido Sacconi kan ik hier heel kort over zijn. Dit was misschien wel het grootste dossier dat dit Parlement de afgelopen jaren heeft behandeld. Dit is een van de grootste operaties die we onder handen hebben gehad en dit is van cruciaal belang voor de gezondheid en de veiligheid van de mensen die met mogelijk riskante, gevaarlijke chemische stoffen werken of deze gebruiken en consumeren, waardoor grote zorgvuldigheid geboden is.

Daarom hebben we REACH opgezet. Daarom hebben we een preregistratie- en daarna een autorisatieproces ingevoerd. Daarom baart het ons zorgen dat er zo veel aanvragen zijn ingediend dat dit nieuwe agentschap er bijna onder bedolven wordt.

Guido Sacconi heeft gezegd dat hij niet zeker was van het aantal preregistraties, maar dat hij dacht het er meer dan een miljoen waren. Ik kan u vertellen dat het er op 1 december, toen het proces werd gesloten, meer dan twee miljoen waren. Er waren 2 212 129 registraties aangevraagd door 65 655 bedrijven. Dat is de schaal waarop dit is gebeurd.

De vraag is: waarom zo veel? Het antwoord, vermoed ik, is dat veel bedrijven het advies hebben gekregen om voorzorgsmaatregelen te treffen en te voorkomen dat ze in een latere fase de veel duurdere procedure moeten doorlopen.

Maar dan is de vraag: heeft de Commissie, toen we hier in september voor het eerst voor gewaarschuwd werden, ondersteuning kunnen geven? Is de Commissie van mening dat het registratieproces nu adequaat verloopt, en welke stappen zal de Commissie nemen om ervoor te zorgen dat de andere processen van dit agentschap soepel en effectief zullen verlopen?

Günter Verheugen, *vice-voorzitter van de Commissie*. – (DE) Mevrouw de Voorzitter, geachte dames en heren, ik wil mijnheer Sacconi en de andere auteurs van de mondelinge vraag bedanken omdat hun vraag mij de gelegenheid geeft om het Europees Parlement over de daadwerkelijk verbazingwekkende resultaten van de preregistratieprocedure in het kader van REACH in te lichten. De preregistratie van de op de EU-markt gebrachte chemische stoffen is de eerste procedure in het kader van REACH. De procedure is een voorwaarde voor de verlenging van de registratietermijnen voor de ondernemingen, die dan tot 2018 lopen.

De in de REACH-verordening vastgestelde registratietermijn ging in op 1 juni 2008 en liep op 1 december 2008, dus zes maanden later, af. Bij de aanneming van de verordening waren we ervan uitgegaan dat er rond 200 000 chemische stoffen zouden worden geregistreerd. In werkelijkheid zijn tot het verstrijken van de registratietermijn 2 366 625 registratieverzoeken ingediend. Enkele duizenden verzamelaanvragen worden momenteel nog verwerkt, waardoor dit cijfer nog duidelijk hoger kan uitvallen.

Het definitieve aantal wordt door het bureau medio december bekendgemaakt. Natuurlijk hebben we ons ook afgevraagd hoe het mogelijk is dat de schattingen die aan onze wetgeving ten grondslag lagen, er een factor tien naast zat. Het enige antwoord daarop luidt: de reden daarvoor is precies de reden waarom REACH in het leven werd geroepen. We wisten namelijk niet – omdat niemand het wist – hoeveel stoffen er bij ons eigenlijk op de markt waren.

Blijkbaar hebben alle betrokkenen de omvang van deze taak onderschat. De schattingen zijn gebaseerd op alle beschikbare gegevens van de lidstaten en de industrie. Natuurlijk heeft dit, toen bleek dat de werkhypothese niet klopte, eerst tot problemen geleid. Dat was uiteraard niet te vermijden. Volgens de REACH-verordening had het bureau in Helsinki de taak om het formulier voor de preregistratie op te stellen en vrij toegankelijk te maken via zijn website. Het REACH-IT-systeem en het formulier voor de preregistratie van de chemische stoffen stonden de ondernemingen vanaf 1 juni van dit jaar bijtijds ter beschikking.

In de loop van oktober en november stelden de ondernemingen de Commissie in kennis van het feit dat het door het bureau beheerde REACH-IT-systeem met verminderde capaciteit en soms zelfs helemaal niet functioneerde.

De Commissie heeft de werkzaamheden van het bureau daarna op de voet gevolgd en met het bureau overleg gevoerd over verbeteringen van de software en zelfs over een noodplan. Het bureau heeft in de loop van de gehele preregistratieperiode intensief aan de verbetering van de capaciteit en de effectiviteit van het IT-systeem gewerkt. Blijkens de snelle toename van het aantal preregistraties in de laatste weken – maximaal ging het om 100 000 preregistraties per dag – heeft het bureau aanvullende technische maatregelen getroffen en de capaciteit kunnen uitbreiden.

Door deze wijzigingen is het gelukt om de toegang tot het systeem te verbeteren en de werking ervan te versnellen. Toch kon een tragere reactie van het systeem tijdens spitsuren niet geheel worden voorkomen. Feitelijk werd rond de helft van alle preregistratieaanvragen in de laatste twee weken van de preregistratietermijn ingediend, dat wil zeggen meer dan één miljoen aanvragen binnen twee weken – hier is inderdaad de een of andere vraag op zijn plaats.

Met het oog hierop heeft het bureau geadviseerd om in geval van problemen preregistratieaanvragen buiten de spitsuren in te dienen. Daarnaast werd de ondernemingen aanbevolen om gebruik te maken van het formulier voor verzamelaanvragen, wat de snelste manier was om aanvragen in te dienen. In de laatste fase van de preregistratie heeft het bureau een hotline opengesteld om hulp te bieden bij eventuele problemen. Door deze maatregel kon de reactietijd van het REACH-IT-systeem ondanks het grote aantal aanvragen voortdurend worden verbeterd.

De uitgewerkte uitwijkprocedure werd uiteindelijk alleen op de allerlaatste dag van de preregistratie ingezet en bleek slechts in beperkte mate nodig, aangezien het REACH-IT-systeem tot slot toch in voldoende mate heeft gefunctioneerd. Ik ga ervan uit dat de ondernemingen er ondanks de problemen die zich hebben voorgedaan, in zijn geslaagd hun stoffen te preregistreren, zodat de eerste uitvoeringsfase met succes kon worden afgesloten.

Carl Schlyter, *namens de Verts/ALE-Fractie*. – (SV) Mevrouw de Voorzitter, ik wil de commissaris bedanken voor zijn antwoord. Omdat er zo ontzettend veel meer bedrijven wilden preregistreren dan we aanvankelijk hadden gedacht, denk ik dat we toch kunnen zeggen dat heel wat heeft gewerkt. Ondanks alles zijn immers 2,2 miljoen mensen erin geslaagd te registreren – en 65 000 verschillende bedrijven, zoals de heer Bowis zei. Het is in feite wel goed dat we ons bewust worden van de hoeveelheid chemicaliën die wordt gebruikt. Misschien is het een teken van een zekere nervositeit en een gevoel van “*better safe than sorry*” dat ertoe leidt

dat mensen registreren ook al is dezelfde toepassing eerder al geregistreerd, enzovoort. We kunnen echter pas later nagaan of dat het geval was.

Dit zet er mij echter toe aan een aanvullende vraag te stellen. Het grote aantal dat zijn chemische stoffen heeft gepreregistreerd, staat in scherp contrast tot het uiterst kleine aantal chemische stoffen op de lijst van de gevaarlijkste stoffen die in aanmerking komen om uiteindelijk in de autorisatieprocedure te worden opgenomen. Er staan er momenteel slechts vijftien stoffen op, terwijl we 27 PBT-stoffen en 800 andere chemische stoffen hebben die er al op zouden moeten staan. Stel u voor dat we een erg snelle stijging van die stoffen zouden krijgen. Zal het Europees Agentschap voor chemische stoffen het in de toekomstige procedures binnen REACH en bij het naderen van de volgende deadline aankunnen en de vereiste beslissingen kunnen nemen? Volgens mijn inschatting moeten we het personeelsbestand van het Agentschap aanzienlijk uitbreiden om met REACH te slagen. Anders denk ik dat het, aan het einde van het volgende stadium, wanneer we beslissingen van het Agentschap nodig hebben, geen kans maakt om tijdig de vereiste beslissingen te nemen. Ik denk daarom echt dat we nu al voorzieningen moeten treffen voor een aanzienlijk hogere begroting voor het Europees Agentschap voor chemische stoffen.

Guido Sacconi, auteur. – (IT) Mevrouw de Voorzitter, ik wil allereerst de commissaris bedanken, want ik vond zijn antwoorden erg overtuigend. Ik begrijp met name dat deze uit de pan gerezen preregistraties overduidelijk een belangrijk aspect in deze zaak tot uitdrukking brengen, zoals de commissaris zelf gezegd heeft. We hebben problemen gehad omdat REACH zelfs te effectief was en het bestaan aan het licht heeft gebracht van onbekende stoffen, die nu boven water komen.

Staat u mij toe een vraag te stellen, die misschien wat voorbarig is, aangezien het waarschijnlijk nog niet mogelijk is om over de relevante gegevens en een beoordeling van deze kwestie te beschikken. We hebben immers altijd gedacht dat het systeem om en nabij de 30 000 stoffen zou omvatten. Kunt u, in het licht van de hoeveelheid preregistraties, op dit moment of in de nabije toekomst aangeven wat het aantal stoffen is dat via de preregistratie in dit systeem zal worden opgenomen? Ik vraag dit aangezien we op dit moment geconfronteerd worden met een enorme toename van dit aantal en dat zou ons logischerwijs aan het denken moeten zetten over hoe de volgende fasen moeten verlopen.

Günter Verheugen, vice-voorzitter van de Commissie. – (DE) Mevrouw de Voorzitter, ik kan niet zeggen waardoor dit enorme verschil tussen de ramingen en het feitelijk resultaat is ontstaan. Ik ben geen wetenschapper en geen ambtenaar. Net als alle anderen ben ik ervan uitgegaan dat deze schattingen ongeveer juist waren. Ik geef echter niemand de schuld, want uiteindelijk konden we het niet zo precies zeggen. Als we precies hadden geweten met welke stoffen we dagelijks te maken hebben, was REACH niet nodig geweest. Juist omdat wij dat niet precies wisten, hadden wij REACH nodig.

In die zin is dit eerste resultaat, waarover we het hier hebben, ook een doorslaggevend bewijs van het feit dat het nodig was om dit project op stapel te zetten – ik zie Guido Sacconi knikken. Het bevestigt wonderwel dat deze bij het publiek zeer omstreden wetgeving toch nodig was.

In dit eerste stadium gaat het er ook niet om de lijst van gevaarlijke stoffen uit te breiden. Het gaat er in dit stadium ook niet om vergunningen te verlenen. In het eerste stadium gaat het er eerst om te bekijken welke stoffen er zijn, om zo de ondernemingen de mogelijkheid te geven om zich bij de bevoorrading met bepaalde stoffen te wenden tot producenten die deze stoffen hebben gepreregistreerd. Het systeem zal, zoals in de verordening bepaald wordt, stap voor stap verder worden ontwikkeld, en in de loop van dit proces zal de lijst van gevaarlijke stoffen waarschijnlijk langer worden.

Vanzelfsprekend is het de vraag welke problemen zich eventueel voor de industrie kunnen voordoen bij de verdere toepassing van REACH. We zullen dit vraagstuk op basis van een analyse van de ontvangen preregistraties grondig onderzoeken. Op dit moment is echter nog niet duidelijk wat we uit dit grote aantal stoffen kunnen opmaken. Daarvoor hebben we iets meer tijd nodig. Ik stel u voor dat ik ofwel in de plenaire vergadering of in de commissie terugkom om u over de bevindingen van deze analyse te informeren en om u dan ook precies in te lichten over hoe de volgende stappen eruit zullen zien.

De Voorzitter. – Het debat is gesloten.

22. De situatie van vrouwen in de Balkan (korte presentatie)

De Voorzitter. – Aan de orde is een korte presentatie van het verslag (A6-0435/2008) van mevrouw Gurmai, namens de Commissie rechten van de vrouw en gendergelijkheid, over de situatie van vrouwen in de Balkan (2008/2119(INI)).

Zita Gurmai, rapporteur. – (HU) Mijnheer de commissaris, geachte dames en heren, ik wil u bedanken dat u bent gebleven om naar mij te luisteren op dit late uur. Ik ben zeer verheugd dat ik u deze ontwerpresolutie vandaag mag presenteren. Ik ben verheugd want deze laat zien dat het Europees Parlement het belangrijk vindt om de situatie van vrouwen op de Balkan op de voet te volgen en te verbeteren. Ik ben ervan overtuigd dat dit ons gemeenschappelijke belang en onze gezamenlijke verantwoordelijkheid is. De Europese Unie mag zich immers niet van de buitenwereld afsluiten.

We weten allemaal dat de landen in de regio niet eens zo lang geleden zeer ernstige trauma's te verwerken hebben gekregen. Ze spannen zich enorm in om hun problemen de baas te worden en daarvoor verdienen ze alle bewondering. Ik denk echter wel dat een zeer belangrijke hulpbron niet voldoende wordt benut: vrouwen.

Het is zeker waar dat vooral vrouwen veel te lijden hebben gehad tijdens de oorlogen, maar we moeten voor ogen houden dat ze niet alleen slachtoffers zijn, maar constructieve, actieve, nuttige en onontbeerlijke actoren in democratische stabilisatie en wederopbouw.

Ik ben er nooit voorstander van geweest om uitzonderingen te maken voor vrouwen, maar ik durf rustig te zeggen dat ze dezelfde kansen moeten krijgen als mannen – niets meer en niets minder. In dit geval is dat niet anders. Vrouwen kunnen de eerder genoemde rol slechts op zich nemen als ze daar de mogelijkheid toe krijgen.

En wat houdt die mogelijkheid in? Aangezien vrouwen de helft van de bevolking vormen, moeten ze in diezelfde verhouding ook de rol van besluitvormer toebedeeld krijgen. Ik weet dat volgens velen een quota niet zaligmakend is, maar ik moet zeggen dat we helaas nog geen effectievere administratieve oplossing hebben gevonden.

De economische emancipatie van vrouwen is een van de eerste opgaven. Werkende vrouwen zijn nuttigere leden van de samenleving en minder afhankelijk. Als ze dan werken, is het onaanvaardbaar dat ze uit leidende posities van het economische leven worden geweerd. Tegelijkertijd moeten hard werkende vrouwen ook de mogelijkheid krijgen om evenwicht te brengen tussen werk en zorgtaken.

Voor dit alles is het ook nodig dat de houding van de samenleving ten opzichte van vrouwen in positieve zin verandert en dat de negatieve stereotypen worden opgeheven. Hierin is een belangrijke rol weggelegd voor het onderwijs en de media. Ik kan nog wel even doorgaan met mijn waslijst, maar vanwege tijdgebrek wil ik nu graag twee belangrijke aspecten belichten.

Ten eerste mogen we nooit vergeten dat de regio in kwestie uit landen bestaat die niet over één kam te scheren zijn en dus niet op dezelfde wijze mogen worden behandeld. Elk land werkt hard op elk terrein, ook op dat van de verbetering van de situatie van vrouwen. Er zijn natuurlijk landen die verder zijn in deze strijd dan andere, en dit heb ik aan de hand van een tabel geprobeerd te verduidelijken in mijn verslag.

Ten tweede dient de eventuele toetreding tot de Europese Unie in de toekomst een grote motivatie te zijn voor deze landen om hun doelstellingen te bereiken. Het is belangrijk dat zowel zij als wij deze periode ook in dit opzicht volledig benutten.

Het doel van mijn verslag was om aan te geven dat ze op de goede weg zijn, dat ik ze respect verschuldigd ben voor hun inspanningen en dat ik ze sterkte wens voor wat ze nog te wachten gaat.

Ik wil van de gelegenheid gebruik maken om mijn dank uit te spreken voor de geweldige hulp die ik bij mijn werk heb ontvangen van Rudolfs Verdins en Elvy Svennerstål van het secretariaat van de Commissie rechten van de vrouw en gendergelijkheid, van Effy Tsonos en Majella McCone van het secretariaat van de Sociaal-democratische Fractie, van mijn collega's en schaduwrapporteurs Marie Panayotopoulos-Cassiotou, Doris Pack, Edit Bauer, Livia Járóka, Filiz Hyusmenová, Emine Bozkurt, Anni Podimata, Marusya Lyubcheva en vele anderen. Mijn speciale dank gaat uit naar het secretariaat van de Fractie van de Europese Volkspartij (Christen-democraten) en Europese Democraten, de Fractie De Groenen/Vrije Europese Alliantie en uiteraard

de Fractie Alliantie van Liberalen en Democraten voor Europa voor hun onvermoeibare werk en hun nooit aflatende compromisbereidheid. Ten slotte maar niet in de laatste plaats wil ik mijn directe collega's bedanken.

Ik ben er erg trots op dat de ontwerpresolutie die ik u vandaag presenteer, een veelomvattend compromis weerspiegelt, waarmee de boodschap van het Europees Parlement mijns inziens helder, eenduidig en krachtig wordt weergegeven. Ik hoop dat het tussen de regels door duidelijk wordt dat mijn doelstelling is het verslag een positieve en bemoedigende toon mee te geven. Ik dank u voor uw aandacht. Overigens ben ik erg blij dat commissaris Verheugen, die commissaris voor uitbreiding was ten tijde van onze toetreding, vandaag bij ons is.

Günter Verheugen, *vice-voorzitter van de Commissie*. – (DE) Mevrouw de Voorzitter, dames en heren, mevrouw Gurmai, ik was ooit verantwoordelijk voor de uitbreiding. Dat is echter al vier jaar geleden. Toch is een deel van de kennis die ik in die tijd heb opgedaan bij mij blijven hangen. Ik ben werkelijk heel blij dat ik vanavond met u over dit thema kan discussiëren. Het lag mij altijd al na aan het hart, en dat is nu ook nog zo.

Uw verslag en de gegevens van de Commissie stemmen overeen. Onze standpunten verschillen niet van elkaar. Het is volkomen juist dat we de kwestie van vrouwenrechten en de gelijkheid van vrouwen en mannen als een absoluut onmisbaar onderdeel van de politieke criteria voor toetreding en voor de afronding van de toetredingsonderhandelingen beschouwen.

Uit eigen ervaring kan ik zeggen – en Olli Rehn, die dit werk inmiddels doet, zal het bevestigen – dat uitbreidingsonderhandelingen, elk uitbreidingsproces, alleen al de hoop op eventuele toetredingsonderhandelingen, de maatschappelijke situatie van benadeelde groepen vaak duidelijk verbeteren. De regeringen en parlementen van de betrokken landen weten immers wat Europa van hen verwacht. Ik geloof niet dat er een sterkere katalysator voor snelle maatschappelijke veranderingen in kandidaat-lidstaten of potentiële kandidaat-lidstaten is dan het vooruitzicht lid van de Europese Unie te kunnen worden, en om die reden aan bepaalde normen te moeten voldoen die in Europa van kracht zijn.

De verslagen die u heeft opgesteld, uw analyse en onze analyse beschrijven inderdaad een schrikbarend probleem. Vrouwen zijn in de bedoelde landen over het algemeen ondervertegenwoordigd, zowel op de arbeidsmarkt als in het politieke leven. Huiselijk geweld komt op brede schaal voor. De situatie van vrouwen op het platteland is ronduit zorgwekkend. Meisjes en vrouwen die tot nationale etnische minderheden behoren – vooral Roma-vrouwen – worden net als gehandicapte vrouwen sterk gediscrimineerd, en helaas worden meisjes en vrouwen veel te vaak het slachtoffer van mensenhandel.

Daarom is het voor de Commissie vanzelfsprekend dat in haar samenwerking met de kandidaat-lidstaten en potentiële kandidaat-lidstaten programma's worden ontwikkeld om deze situatie te verbeteren, maar ik hoef hier nu niet uitvoerig op in te gaan. Er is een groot aantal programma's met behulp waarvan de regeringen en de instanties van de kandidaat-lidstaten in staat moeten zijn om de problemen op de juiste manier aan te pakken. Maar er zijn ook projecten en programma's die gebaseerd zijn op het beginsel van zelfhulp en die gericht zijn op de ondersteuning van niet-gouvernementele organisaties en andere maatschappelijke groeperingen.

Ik kan u verzekeren, mevrouw Gurmai, dat de Commissie ook in de toekomst zal bijdragen tot de versterking van de rechten van vrouwen in de Balkanlanden. Zoals ik al heb gezegd, behoort daartoe uitdrukkelijk ook de ondersteuning van vrouwenorganisaties en niet-gouvernementele organisaties. Naar mijn mening is een geloofwaardig en serieus toetredingsperspectief voor deze landen de sterkste impuls om daadwerkelijk de noodzakelijke maatregelen te treffen.

We mogen ons echter geen illusies maken. Iedereen in deze zaal weet dat dergelijke maatschappelijke processen lang duren. Als ik nog eens uit eigen ervaring mag spreken: we mogen er geen genoeg mee nemen dat iets in een wetboek staat. We mogen er geen genoeg mee nemen dat mooie actieplannen worden ontworpen die er op papier geweldig uitzien. Ik heb tientallen van dergelijke actieplannen gezien. Dat betekent nog lang niet, dat er ook echt iets gebeurt. Het echte werk begint pas daarna. Ik ben zeer dankbaar dat het Europees Parlement dit werk met zoveel belangstelling volgt.

De Voorzitter. – Hiermee is dit punt afgehandeld.

De stemming vindt morgen, donderdag 4 december, om 12.00 uur plaats.

Schriftelijke verklaringen (artikel 142)

Cristian Silviu Buşoi (ALDE), schriftelijk. – (EN) De maatschappelijke ontwikkelingen op het gebied van gendergelijkheid op de Balkan worden helaas gekenmerkt door een gebrek aan vooruitgang. Hoewel enkele Balkanlanden de status van kandidaat-lidstaat hebben gekregen, wordt de situatie van vrouwen steeds zorgwekkender en is van verbetering nauwelijks sprake.

Om de positie van vrouwen in de Balkansamenlevingen te ondersteunen moet de EU sterker betrokken worden bij het democratiseringsproces dat in de meeste landen van de regio erg traag is, en moet ze de uitvaardiging van juridisch bindende instrumenten met betrekking tot de rechten en vrijheden van vrouwen aanmoedigen. Bovendien moeten de regeringen in de regio ook gebruik maken van positieve discriminatie, op dezelfde wijze waarop de EU-lidstaten dat doen.

Om echter een stabiele post-conflict omgeving te creëren moet de ontwikkeling van een samenleving worden bevorderd waarin gelijkheid bestaat en de positie van vrouwen wordt beschermd. Daarbij moet worden voorkomen dat de 'patriarchale' instellingen uit het verleden in ere worden hersteld. Participatie van vrouwen is essentieel om een substantiële verandering in de positie van vrouwen in de samenleving teweeg te brengen en zal van concreet belang zijn om in de toekomst tot verbeteringen te komen.

Anneli Jäätteenmäki (ALDE), schriftelijk. – (EN) Gelijke kansen voor vrouwen en mannen is een belangrijk onderdeel van de Kopenhagen-criteria. De landen op de Balkan moeten op dit gebied nog veel werk verrichten. Kandidaat-landen moeten zich inspannen om hun wetgeving inzake non-discriminatie en gendergelijkheid aan te passen aan het communautair *acquis*.

Punten die speciale aandacht behoeven op de Balkan zijn het verbeteren van de gezondheidszorg, het vergroten van het aantal vrouwen in het landsbestuur, het beschermen van vrouwen tegen huiselijk geweld, het uitbannen van seksuele misdrijven, en het toepassen van krachtigere antidiscriminatiestrategieën

Deze problemen komen zeker ook in EU-lidstaten voor. We moeten ons permanent inzetten voor meer gelijkheid tussen vrouwen en mannen.

Kandidaat-lidstaten moeten echter speciale aandacht aan deze problemen schenken, voordat ze tot de Europese Unie kunnen toetreden.

Livia Járóka (PPE-DE), schriftelijk. – (EN) De discriminatieproblemen waarmee Roma-gemeenschappen zich geconfronteerd zien, blijven in heel Europa onopgelost. Zowel in oude als in nieuwe lidstaten, maar ook in kandidaat-lidstaten, is het integratiebeleid over het algemeen zwak, sporadisch en ad hoc. Overal op de Balkan worden Roma-vrouwen niet alleen gediscrimineerd vanwege hun geslacht, maar ook als gevolg van de etnische groepering waartoe ze behoren. Omdat ze in de marge van de samenleving terechtkomen, krijgen Roma-vrouwen te maken met discriminatie die invloed heeft op hun toegang tot gezondheidszorg, kwaliteitsonderwijs, huisvesting en werk.

Het is van doorslaggevend belang dat kandidaat- en potentiële kandidaat-lidstaten op de Balkan garanderen dat elke vorm van discriminatie en vooroordelen ten opzichte van Roma-vrouwen wordt uitgebannen en dat er een effectieve en praktische antidiscriminatiestrategie wordt uitgewerkt die moet worden geïmplementeerd op alle niveaus (nationaal en lokaal).

Het is duidelijk dat het uitbreidingsproces van de Europese Unie, via de toepassing van de Kopenhagen-criteria, een potentieel instrument is voor de aanzienlijke verbetering van de situatie van de Roma op de Balkan. Daarom is het cruciaal dat de Europese Commissie een effectief toetsingssysteem invoert waarmee de pogingen op het gebied van minderheids- en vrouwenrechten op de Balkan kunnen worden gemeten, zodat deze landen vervolgens volledig kunnen voldoen aan de politieke toetredingscriteria.

Dumitru Oprea (PPE-DE), schriftelijk. – (RO) Het verslag over de situatie van vrouwen op de Balkan behandelt een van de meest actuele onderwerpen van het moment: de plaats van de vrouw in de hedendaagse samenleving. Er worden meerdere alarmsignalen gegeven met betrekking tot de situatie van vrouwen op de Balkan, in een tijd waarin er een proces van democratische stabilisatie aan de gang is. Het verslag is niet alleen volledig maar behandelt ook essentiële onderwerpen van algemene relevantie, zoals: de vrouw op de arbeidsmarkt, de strijd tegen stereotypen, gezondheid van vrouwen, vrouwen in de besluitvorming, geweld tegen vrouwen en mensenhandel. De relevantie van deze thema's is des te duidelijker in de landen die de afgelopen twintig jaar grote veranderingen hebben doorgemaakt.

Wat zorgwekkend is, is de moeilijkheid om de feitelijke situatie in deze landen te evalueren. Vrouwen worden al dan niet opzettelijk gediscrimineerd. Een voorbeeld hiervan is de „officieuze” arbeidsmarkt voor vrouwen. Deze situatie wordt als normaal beschouwd in sommige landen. Een nog groter probleem stelt zich in verband

met vrouwen die worden gedreven tot of afglijden naar activiteiten beneden de menselijke waardigheid, zoals prostitutie, of die het slachtoffer worden van mensenhandel. Het is ook verontrustend dat veel vrouwen het slachtoffer zijn van huiselijk geweld.

Vrouwen moeten zich sterker inzetten voor een mentaliteitsverandering, zodat zij hun verdiende plaats in de maatschappij kunnen innemen.

Rovana Plumb (PSE), schriftelijk. – (RO) Als lid van het Europees Parlement uit een land dat in de directe omgeving van de Westelijke Balkan ligt, verwelkom ik de vooruitgang die is geboekt door de in het verslag genoemde kandidaat-lidstaten of potentiële kandidaat-lidstaten. Er zijn echter concrete politieke maatregelen nodig om de discriminatie en sociale en economische onzekerheden die blijven voortbestaan in de regio te doen verdwijnen.

De conflicten in de regio hebben het beeld van de vrouw in het collectieve bewustzijn ondermijnd. Zij hebben ook geleid tot het verschijnen en consolideren van stereotypen volgens welke de rol van de vrouw in de maatschappij zeer beperkt is en overschaduw wordt door de sterke man.

Het vertrekpunt voor het uitbannen hiervan is het basisonderwijs. Het onderwijsmateriaal op school dient een positief beeld te bevorderen van vrouwen die gelijke rechten genieten als mannen.

Het is onze plicht om deze programma's zowel politiek als financieel te steunen. Dit betekent dat gedurende het onderhandelingsproces de behaalde resultaten nauwgezet gevolgd dienen te worden.

Daciana Octavia Sârbu (PSE), schriftelijk. – (RO) De EU dient de situatie van de vrouwen op de Balkan beter te volgen, vooral in de toetredingslanden.

Tevens zou de terbeschikkingstelling van pretoetredingsfondsen moeten worden bevorderd om de Balkanlanden te ondersteunen in de strijd tegen mensenhandel en prostitutie, vooral van kinderen, evenals om een adequate gezondheidszorg te kunnen garanderen waartoe elke vrouw toegang heeft, ongeacht ras, godsdienst of maatschappelijke status. Niet in de laatste plaats zouden deze fondsen ook kunnen bijdragen aan de oprichting van opvang- en bemiddelingscentra voor vrouwen die het slachtoffer zijn van huiselijk geweld.

Tevens wil ik het belang benadrukken van steun aan ngo's die strijden voor vrouwenrechten op de Balkan. Deze steun moet komen van zowel de regeringen op de Balkan als ngo's in de EU-lidstaten.

Ik roep op tot het uitoefenen van druk op de regeringen in de Balkanlanden om de maatregelen ter bestrijding en preventie van mensenhandel, kinderprostitutie en kinderporno te bespoedigen, aangezien de Balkan zowel een doorvoer- als een oorsprongsgebied is in de mensenhandel.

Ook mogen we niet voorbijgaan aan de noodzaak dat de bevoegde instanties op de Balkan maatregelen nemen om een gelijke beloning van vrouwen en mannen en educatie tegen stereotypen te waarborgen.

Dushana Zdravkova (PPE-DE), schriftelijk. – (BG) De afgelopen week hebben we de Internationale Dag voor de uitbanning van geweld tegen vrouwen gevierd. De Europese Commissie onderstreepte het belang van een meedogenloze strijd tegen dit aanhoudende probleem. Daarnaast moet het Europees Parlement de kandidaat-landen oproepen tot het nemen van actieve maatregelen voor de juiste toepassing en naleving van het bestaande wetgevingskader. De wet mag niet enkel op papier bestaan maar moet ook in de praktijk worden toegepast, zodat verbetering kan worden gebracht in de positie van vrouwen, die dagelijks zoveel pijn moeten ondergaan zonder zich er zelfs maar bewust van te zijn hoe onaanvaardbaar dit eigenlijk is. Daarom ben ik het met de onderzoeker eens dat er maatregelen moeten worden getroffen om de stereotype denkwijzen in deze landen te veranderen.

Ik wil ook graag uw aandacht vestigen op een ander essentieel punt dat in het verslag aan de orde wordt gesteld. Inhakend op de bijzonderheden van de Balkanregio en met name op de militaire conflicten waar heel Europa de afgelopen eeuw getuige van is geweest, wil ik het feit benadrukken dat in conflictgebieden mannen en vrouwen, meisjes en jongens, de oorlog verschillend ervaren. Het is waar dat vrouwen en kinderen het vaakst slachtoffer zijn in deze conflicten, maar vrouwen moeten dezelfde mogelijkheden en gelijke kansen krijgen, zodat ook zij in staat worden gesteld te vechten, actief te participeren in het sociale en politieke leven, en de samenleving te besturen en te stabiliseren.

23. Agenda van de volgende vergadering: zie notulen

24. Sluiting van de vergadering

(De vergadering wordt om 23.55 uur gesloten)